SEMINARJUM
HISTORYCZNO-PRAWNE
INW: 1984
DZ: E 843
UNIW. JAGIEL.

ZABYTKI DZIEJOWE

WYDAWNICTWO

TOWARZYSTWA NAUKOWEGO WE LWOWIE

TOM IV ZESZ. 1.

KSIĘGA RADZIECKA MIASTA DROHOBYCZA 1542—1563

Z papierów pośmiertnych ś. p. Stefana Sochaniewicza

1939
F 843

WYDAŁA

HELENA POLACZKÓWNA

Z 1 MAPĄ i 2 TABLICAMI

WE LWOWIE

NAKŁADEM TOWARZYSTWA NAUKOWEGO

Z ZASIŁKIEM FUNDUSZU KULTURY NARODOWEJ

PIERWSZA ZWIĄZKOWA DRUKARNIA WE LWOWIE, UL. LINDEGO L. 4.

1936.

Skład główny wydawnictw Towarzystwa utrzymuje księgarnia Gubrynowicz i Syn we Lwowie.

KSIĘGA RADZIECKA
MIASTA DROHOBYCZA
1542—1563

Z papierów pośmiertnych ś. p. Stefana Sochaniewicza

WYDAŁA

HELENA POLACZKÓWNA

Z 1 MAPĄ i 2 TABLICAMI

SEMINARJUM HISTORYCZNO-PRAWN
INW: 1984
DZ: V 843
UNIW. JAGIE

Wydz. Bibl. Prawnicza
1806092665

Staatsbibliothek
Krakau

WE LWOWIE
NAKŁADEM TOWARZYSTWA NAUKOWEGO
Z ZASIŁKIEM FUNDUSZU KULTURY NARODOWEJ
PIERWSZA ZWIĄZKOWA DRUKARNIA WE LWOWIE, UL. LINDEGO L. 4.
1936.
Skład główny wydawnictw Towarzystwa utrzymuje księgarnia Gubrynowicz i Syn we Lwowie.

Staatsbibliothek
Krakau

Księga radziecka miasta Drohobycza
1542—1563

wydała

Helena Polaczkówna

WSTĘP.

Stan badań nad historją miasta. — Archiwalja jego. — Wydawnictwo przygotowane przez ś. p. Stefana Sochaniewicza i stosunek obecnego wydawcy do pracy Zmarłego.

Drohobycz, jak większość miast województwa czerwonoruskiego nie posiada dotychczas nowoczesnej naukowej monografji, mimo obfitych stosunkowo źródeł rękopiśmiennych, a właściwie mówiąc nie posiada właściwie żadnej. Nie zasługują bowiem na to miano przestarzałe rozprawy Anonima[1], Płoszczańskiego[2] czy Dobieszewskiej[3]. Artykuły Dzieduszyckiego[4], Mokłowskiego[5], Obmińskiego[6], Soleckiego[7], S. Wi-

[1] Główniejsze miasta w Galicji. Historja m. Drohobycza, Dodatek do Gazety Lwowskiej 1868, nry 25—31.

[2] Płoszczańskij B. M., Korolewskij wolnyj gorod Drohobycz, Lwów 1867.

[3] Dobieszewska J., Miasto Drohobycz i jego okolica, Kłosy 1867 t. 16, s. 289. 298.

[4] Dzieduszycki W., Fara łacińska i cerkiew św. Jura, Przegląd Archeologiczny 1883, II. 7 sq.

[5] Mokłowski K., Wizerunki portali gotyckich na Rusi Czerwonej, Spraw. Kom. hist. sztuki VIII, s. XLV—XLVIII.

[6] Obmiński T., O cerkwiach drewnianych w Galicji, Spraw. Kom. hist. sztuki IX. 413. 416. 417. 421.

[7] Solecki E., Nasze budowle pamiątkowe w Galicji. I. Cerkiew św. Jura w Drohobyczu, Przemyśl 1882.

śniowskiego[1], Zwarycza[2] omawiają budowle drohobyckie, przedewszystkiem kościół i cerkwie raczej z interesu historyka sztuki. Kultys omówił Historję gimnazjum drohobyckiego[3], a Gątkiewicz Materjały do historji kościoła[4]. Charakter informacyjny nosi artykuł B[olesława] R[ozwadowskiego] w Słowniku Geograficznym[5].

Gątkiewicz, w czas niejaki po ukazaniu się rozprawki z dziejów kościoła drohobyckiego, wystąpił z dziełem, które mogło być epokowem dla historji Drohobycza, gdyby się było udało. Mam tu na myśli jego Archiwum m. Drohobycza[6], pomyślane jako kodeks dyplomatyczny miasta. Było w tej pracy niewątpliwie dużo wysiłków dobrej woli autora, ale one wszystkie stały na diametralnie przeciwnym końcu z jego przygotowaniem do pracy naukowej wogóle, a do wydawniczej w szczególności. Życzliwa recenzja Goyskiego[7], który nie był medjewistą ani nigdy nie oddawał się pracom edytorskim, została niezwłocznie uzupełniona przez Fritza[8], w sensie wybitnie dla autora ujemnym. Na przykładzie porównania 12 dokumentów z tekstami rękopiśmiennymi Fritz wykazywał Gątkiewiczowi wadliwość odczytów, błędność interpunkcji, nieznajomość techniki wydawniczej przy niestarannej korekcie. Jestem zdania, że dzisiaj po 27 latach od ukazania się tej recenzji możnaby ilość zarzutów zrobionych temu wydawnictwu jeszcze dziesięciokrotnie pomnożyć: nieudolny indeks, przekręcanie nazwisk, zwłaszcza senatorów i dygnitarzy, więc notorycznie znanych, brak wszelakiego krytycyzmu historycznego i samodzielnej myśli twórczej i t. d. W konkluzji jednak, mimo tej świadomości, pójdziemy za łagodniejszą oceną Goyskiego, który kończy recenzję

[1] Wiśniowski S., Kościół parafjalny w Drohobyczu, Tyg. Illustr. 1879, Ser. III. t. 8 nr. 193 s. 158.

[2] Zwarycz M., Drohobycz — misto simoch cerkow, Nazustricz II, Lwów 1934, nr. 12 (36) s. 1 i 4.

[3] Kultys Z., Hist. gimnazjum Drohobyckiego, Drohobycz 1908.

[4] Gątkiewicz F., Materjały do historji kościoła w Drohobyczu, Spraw. Dyrekcji gimnazjum w Drohobyczu 1905; R.: Chmiel A., Kwart. Hist. 1906. XX. 329.

[5] Słownik Geograficzny, Warszawa 1881, II. 150—157.

[6] Gątkiewicz F., Archiwum m. Drohobycza, Zbiór przywilejów, aktów, dekretów granicznych, lustracyj, memorjałów i t. p., Drohobycz 1906.

[7] Kwart. Hist. 1908. XXII. 108.

[8] Kwart. Hist. 1909. XXIII. 192.

słowami: „dzięki za tę pożyteczną publikację i wydawcy i gminie miasta...“. Przy wszystkich usterkach tego wydawnictwa dowiadujemy się z niej, co się ze źródeł miejskich zachowało, jakie były ustrojowe początki Drohobycza i jakim przemianom w ciągu wieków ulegał. Nim się coś lepszego ukaże, jest to informator jedyny i niezastąpiony[1]. Może myśl, aby budzić uśpione siły umysłowe prowincjonalnego miasta, nie zrażać początkujących pracowników naukowych zbyt wygórowanemi wymaganiami, była przyczyną, że także A. Chmiel, sam znawca i pracownik naukowy pierwszorzędny, o dawniejszej pracy Gątkiewicza[2], odnoszącej się do historji drohobyckiego kościoła, wypowiedział się dodatnio.

Materjały archiwalne i rękopiśmienne Drohobycza są tego rodzaju, że zasługują i zasługiwały na baczniejszą uwagę pracownika naukowego. W 1879 r. Sygurd Wiśniowski jako podróżnik zwiedzał miasto i uderzyła go bibljoteka kościelna w jednej z kaplic, zawierająca w kilku ogromnych oszklonych szafach parę tysięcy tomów, druki z XV, XVI i XVII w., najstarszy z 1492 w drukarni weneckiej, inne w Lugdunie lub w drukarniach polskich; w kącie stosy manuskryptów z pieczęciami na taśmach i w puzdrach blaszanych[3]. Z powodu sporu plebana z miastem nikt się tem wówczas nie opiekował, a dzisiaj po latach 57, po przejściach wielkiej wojny, pytamy, co się z tymi zabytkami naszej kultury stało? Co przepadło z powodu ludzkiego niedbalstwa i niefrasobliwości o przeszłość, a co ocalało?

Artykuł B[olesława] R[ozwadowskiego] w Słowniku geograficznym wymienia w sposób dość ogólnikowy archiwalja

[1] Ukazały się ostatnio dwie popularne broszury o Drohobyczu Mściwujewskiego M., Królewskie wolne miasto Drohobycz, Lwów—Drohobycz 1929, i Z dziejów Drohobycza cz. I., Drohobycz 1935; zapowiedziana jest także część II. Z natury rzeczy broszury te nie wchodzą w zakres naszych rozważań, mogłyby być dobrym okazem popularnej literatury regjonalnej, bo autor ma dobre popularyzatorskie zacięcie, gdyby nie pewne błędy: prawo magdeburskie i herb miasta (sic), pochodzące od Kazimierza W. i t. d.

[2] Kwart. Hist. 1906. XX. 329.

[3] Tyg. Illustr. loc. cit. Wiśniewski jest prawdopodobnie autorem legendy, odtąd stale się powtarzającej za jego artykułem, o prawie magdeburskiem i herbie nadanym Drohobyczowi od Kazimierza W.

miejskie. Autor nie zapoznał się z niemi bezpośrednio, jak się zdaje, bo powołuje się w tych miejscach na pracę Szaraniewicza, Rzut oka na beneficja ruskie[1]. Szaraniewicz natomiast miał niewątpliwie w ręku księgę, którą niniejszem drukujemy; nazywa ją wprawdzie nazwą sztuczną, przez siebie utworzoną: liber consularis antiquus, ale cytuje z niej niektóre akty, n. p. mandat królewski do starosty drohobyckiego, Jana Kamienieckiego, z 21 grudnia 1530 r. (nr. 192), oraz ugodę między mieszczanami rzymsko-katolickiego i greckiego wyznania z 29 stycznia 1556 r. (nr. 221). Mylnie natomiast wskazuje Szaraniewicz na tę księgę, twierdząc, że znajdował się w niej dekret Zygmunta I z 21 kwietnia 1540 r. z zakazem budowania świątyń ruskich w obrębie miasta (Gątkiewicz nr. XXIII s. 71 z oryginału). Dekretu tego w Księdze radzieckiej niema; znajdował on się prawdopodobnie w innym tomie, również wymienionym przez Szaraniewicza jako Liber fundorum tom 25, z której wymienia dekrety królewskie w sprawie sporu duchownych ruskich o iura stolae z 1514 r. i o granicę swych parochij z 1537 r. Pokaźny numer porządkowy tego tomu wskazuje na istnienie co najmniej poprzedzających tomów 24, powstaje zatem pytanie, czy i gdzie istnieją? Nie daje na to odpowiedzi wydawnictwo Gątkiewicza, mówiące o archiwaljach drohobyckich w sposób całkowicie sumaryczny, a w opisach poszczególnych pozycyj także nie nazbyt dokładne.

Gdy 11 maja 1909 r. c. k. Sąd powiatowy w Drohobyczu przekazywał Archiwum krajowemu aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie (obecnie Archiwum Państwowemu) akta i księgi drohobyckie było wśród nich na ogólną liczbę 157 tomów i 1 fascykuł aktów luźnych, tylko 7 ksiąg, pochodzących z czasów niepodległej Rzptej, a mianowicie: jedna księga radziecka z XVI w. (wydrukowana w niniejszem wydawnictwie) i sześć ksiąg ławniczych i magistratualnych z lat 1725—1772; cała reszta 150 ksiąg i jeden fascykuł należały do czasów porozbio-

[1] Szaraniewicz J., Rzut oka na beneficja kościoła ruskiego, Lwów 1875, 16. 53.

[2] Protokół podawczy Archiwum krajowego L. 107/09. Oddawanie tych archiwaljów w depozyt archiwum pozostawało w związku z działalnością galicyjskiego Wydziału krajowego, który okólnikiem z 22 lipca 1887 r. przykazywał zarządom gmin miejskich i wiejskich składanie ich w archiwum.

rowych, co w związku z uszczupleniem samorządu miejskiego przez rząd austrjacki przedstawia materjał historyczny pośledniejszy. Księgi te zostały włączone do oddziału depozytów gmin miejskich i wiejskich, znajdującego się w archiwum i noszą obecnie sygnatury: księgi B. 341—B. 497, fascykuł aktów luźnych C. 508. W depozycie tym niema również księgi z sygnaturą odpowiadającą cytatowi Szaraniewicza. Wszystko to jest dowodem, że poza archiwaljami znanemi, czy to z wydawnictwa Gątkiewicza czy to z depozytu Archiwum Państwowego, na miejscu w Drohobyczu pozostawały jakieś księgi nieskatalogowane. Czy do dziś pozostały, niewiadomo.

W czasie przekazywania Archiwum krajowemu depozytu drohobyckiego pracował w niem jako aplikant, młody utalentowany uczeń prof. Balzera ś. p. Stefan Sochaniewicz. Księga radziecka m. Drohobycza nie najwcześniejsza, ale obrazująca działalność rady w ruchliwym okresie gospodarki solą, zbudziła jego zainteresowanie. Zrobił z niej staranny odpis i przygotowywał się do opracowania jej pod względem wydawniczym, co byłby niewątpliwie z właściwą sobie umiejętnością wykonał, gdy zaskoczyła go przedwczesna śmierć († 18 marca 1917). Prof. Balzer w mniemaniu, że rzecz jest prawie sposobna do druku, zapowiedział ukazanie się tego wydawnictwa[1] i podpisanej powierzył wykończenie tej publikacji[2]. Trudności drukowania, jakie wnet potem wystąpiły, zmusiły do odłożenia tego rękopisu do sposobniejszej pory. Stało się tak może lepiej dla samego wydawnictwa; rękopis był w gorszym stanie niż się z pozoru zdawało: nieskolacjonowany, bez notek objaśniających, nie nadawał się w tym stanie do natychmiastowej publikacji[3]. Rozbudzony po wojnie ruch naukowy wywołał cały szereg opracowań z dziedziny techniki wydawniczej[4], które

[1] Sprawozdanie Tow. Naukowego we Lwowie I. 1921. 81.

[2] Balzer O., Wspomnienie o autorze w Sochaniewicza Wójtostwach i sołtystwach... w ziemi lwowskiej, Studja nad hist. prawa polskiego VII, Lwów 1921, 6.

[3] Polaczkówna H., Księga radziecka m. Drohobycza, Sprawodanie Tow. Nauk. we Lwowie XV. 1935, 33.

[4] Instrukcja wydawnicza dla średniowiecznych źródeł historycznych Akademji Umiejętności, Archiwum Kom. hist. Ser. II. t. 2, s. 1—40 i odb. Kraków 1924; Siemieński J., Symbolika wydawnicza, Warszawa 1927; także Łosia J., wstęp do Marcina Kromera Rozmowy dworzanina

należało wziąć pod uwagę przy ustalaniu tekstu i znaków odzwierciedlających cechy graficzne rękopisu.

Na wezwanie obecnego Prezesa Towarzystwa Naukowego we Lwowie, Prof. Franciszka Bujaka, wróciłam ponownie do zaczętego niegdyś opracowania tekstu; skolacjonowałam go przy niezawodnej, zawsze bezinteresownej pomocy Dra Wojciecha Hejnosza, za co Mu składam najszczersze podziękowanie. Indeksy ś. p. Sochaniewicza pozostały w przechowaniu u jego rodziny, trzeba więc było raz jeszcze je sporządzić. Od wydawcy pochodzą także objaśnienia rzeczowe tekstu i przedmowa. Aby nie pozostawić czytelnika w wątpliwości na przyszłość, jaki przeprowadzić podział pracy między ś. p. Sochaniewiczem a obecnym wydawcą, składam za zgodą Towarzystwa Naukowego rękopis w Zakładzie narodowym im. Ossolińskich.

Współpraca moja przy tej publikacji wypłynęła z poczucia solidarności, jaka na mocy silnej tradycji już w trzeciem pokoleniu wiąże ze sobą ośrodek naukowy, w którym pracuję. Gdy ustają spracowane ręce jedne, podejmują dalszy ciąg wydawnictwa ręce silne i młodsze. Dzięki tej tradycji, mimo trudności i przeszkód zewnętrznych, Akta grodzkie i ziemskie, których druk się rozpoczął w 1868 r., doszedł obecnie do 25 tomu. Nie powinno było zniknąć bez śladu wydawnictwo Księgi drohobyckiej, powstałe z impulsu dwóch niestrudzonych pracowników archiwalnych: Oswalda Balzera, mistrza i nauczyciela, Stefana Sochaniewicza, młodszego kolegi i towarzysza pracy. Jeden padł kłosem dojrzałym na łanie życia, drugi był zduszonem ziarnem, które nigdy wzejść nie miało. Pamięci obu tych miłośników źródeł archiwalnych pracę swoją oddałam.

Materjały, ogłoszone w niniejszem wydawnictwie, oraz wytyczne zawarte w przedmowie zachęcą może w przyszłości którego z młodszych historyków do skreślenia naukowej monografji tego ciekawego miasta.

---

z mnichem, Bibl. pisarzy polskich nr. 70, Kraków 1915; zagraniczne: Burdach K., Schlesisch-böhmische Briefmuster aus der Wende des 14. Jahrhunderts, Berlin 1926 w Vom Mittelalter zur Reformation, V.; Prou M., Conseils pour la publication des chartes w Carrière V., Introduction aux détues d'histoire ecclésiastique II, 77—108, Paris 1934, wreszcie Schmid-Doubek, Das Schöffenbuch der Dorfgemeinde Krzemienica, Lipsk 1931, jako wzorowa wykładnia pewnych zasad wydawniczych.

PRZEDMOWA.

I. Drohobycz — stolica starostwa.

Granice starostwa. — Komunikacja. — Topografja miasta i przedmieść, fortyfikacje, świątynie różnych wyznań. — Tłoka Nahajdakowska, Korost, Węgierski Kąt. — Założenie miasta. — Targi. — Starostowie. — Żupy i żupnicy. — Ludność. — Stosunki z Krakowem i uniwersytetem krakowskim. — Benedykt Herbest. — Hanele w Drohobyczu. — Urządzenia kulturalne.

Jedną z najbogatszych królewszczyzn była dzięki obfitym źródłom solnym tenuta drohobycka, tworząca t. zw. niegrodowe starostwo. Być to może, jak przypuszcza A. Jabłonowski[1], że obejmowało pierwotnie cały powiat tego miana i wyosobniło się następnie w jakąś zwartą odrębną dzielnicę. W XV w., gdy starostwo to poznajemy bliżej za pośrednictwem źródeł, już na tem terytorjum znajdują się dość liczne wsi ziemiańskie tak, że wsi królewskie są rozproszone po całym obszarze i w ujęciu kartograficznem musimy je brać w rachubę razem z ziemiańskiemi, leżącemi w granicach tego powiatu[2]. Starostwo było położone w dorzeczu Tyśmienicy; na zachód przypierało do starostwa samborskiego i włości ozimińskiej tego powiatu, na północ do powiatu lwowskiego, na wschód graniczyło z powiatem żydaczowskim i stryjskim, na południe wyłącznie ze stryjskim. U Schodnicy, wsi starostwa stryjskiego, schodziły się granice trzech powiatów: drohobyckiego, stryjskiego i samborskiego. Granica naturalna od zachodu biegła wododziałem Bystrzycy (dopływ Dniestru) i dopływu jej Tyśmienicy, potem linją, przecinającą wierzchowiska lewych dopływów Tyśmienicy, Młynówki i Trudnicy, powyżej Uniatycz i Dobrowlan, która następnie, przeciąwszy samą Bystrzycę

[1] Źródła dziejowe XVIII, 23—24. 225.

[2] Por. mapę starostwa Tab. I.; jest to próba przedstawienia kartograficznego starostwa drohobyckiego.

poniżej Dorożowa, zmierzała pomiędzy Łąką i Wołoszczą ku Dniestrowi. Od północy granica szła na krótkiej przestrzeni środkiem Wielkiego Błota, powyżej Dniestrzyka aż do Rozwadowa; przedzielał powiat lwowski od drohobyckiego Dniestr. Pod Rozwadowem granica przerzucała się na prawy brzeg Dniestru i dopływ jego Kłodnicę, które oddzielały starostwo drohobyckie od powiatu żydaczowskiego. Na wododziale Wowni (dopływ Dniestru) stykała się granica z powiatem stryjskim, posuwała się prawym brzegiem Kłodnicy aż do wsi Kłodnicy, tu, przerzuciwszy się na jej brzeg lewy w kierunku na Uliczno, szła wododziałem wierzchowisk Tyśmienicy i Stryja na zachód ku Schodnicy. Łańcuch Beskidów, oddzielający ziemię przemyską od Węgier, nie dotykał powiatu drohobyckiego, wsuwał się między Beskidy a starostwo drohobyckie język powiatu stryjskiego. To odsunięcie tenuty drohobyckiej od głównego grzbietu Karpat, a tem samem od zwartego kompleksu lasów było przyczyną, że na potrzeby żupy i miasta samego już Kazimierz Jagiellończyk zezwolił 1469 r. na pobór drzewa z lasów ekonomji samborskiej [1].

Granice jednak tak, jak je powyżej opisaliśmy, możemy uważać za czynniki stałe: dość liczne znane dyslimitacje przynoszą do tej sprawy tylko materjał ułamkowy [2], przedmiot rozgraniczony jednak wykazuje tę samą przynależność: 1525 r. komisarze rozgraniczali dobra Jerzego z Paniowa, Jana Kamienieckiego i ziemiańskie, kazali sypać „triangularia scopula“ na wytyczonych granicach przy powołaniu świadectwa starców; w wyniku tego rozgraniczenia okazuje się, choćby nawet nastąpiło przesunięcie linji granicznej w tym czy owym kierunku, że Medenice, Letnia, Bilcze i Manasterz [Letniański] [3] objęte

[1] AGZ. IV. 185—186; AD. 22—23.

[2] Por. rozgraniczenie Wacowic i Rychcic od Drohobycza 1494 r. AGZ. XIX. nr. 3018; Drohobycza od Wacowic 1515—1517 r. Matr. Summ. IV_2 nry 10717. 10788. 10852. 11179; Drohobycza od Raniowic, Bolechowic, Stebnika, Poczajowic, Delawy, Gajów wyżnych i niżnych 1521 r. AD. 37—42; Hubicz i Derażyc starościńskich od wsi Popiele ziemian Popielów w 1531 r. Matr. Summ. IV_2 nr. 16141; Kołpca od Stebnika i Bolechowiec w 1560 r., Drohobycza i Wacowic w 1578 r.; Rychcic, Dobrowlan i Woli Wacowskiej w 1585 r. AD. 100—111. 134—163. 175—185.

[3] Na mapie uwzględniono jedynie Monaster Dereżycki z pominięciem Letniańskiego w pobliżu Letni.

były starostwem stryjskiem od XV w. bez zmiany, jak Wownia, Zaplatyn, Pukienice tenutą stryjską[1]. Rozciągające się między obu starostwami lasy stanowiły ich granicę[2].

Podobne rozgraniczenie przeprowadzili komisarze królewscy w 1531 r. od zachodu między tenutą samborską Stanisława Odrowąża, drohobycką Jana Kamienieckiego i wsią ziemiańską Uniatycze Andrzeja, Dymitra i Steczka Uniatyckich. W identyczny sposób, przy zastosowaniu świadectwa starców, objeżdżali komisarze królewscy granice obu dzierżaw, kazali wbijać graniczne słupy, kierując się przez brody, strugi i zarośla; prace ich stwierdzają przynależność Nahujowic, Niedzwiedzej Woli i Jasienicy do powiatu samborskiego, Drohobycza, Derażyc i Leszni do starostwa drohobyckiego, wreszcie opisują Uniatycze jako wieś ziemiańską, objętą jednakowoż terytorjum drohobyckiem[3].

W ciągu wieków ulegał natomiast zmianie stosunek własności ziemskiej na terytorjum drohobyckiem w ten sposób, że wsi ziemiańskie przekształcały się w królewskie: drogą skupu, czasem gwałtu. Tustanowscy skarżyli się 1525 r., że wieś ich dziedziczną Manasterz zmarły starosta Stanisław Małdrzyk odjął gwałtem[4]. Według lustracyj z 1566 i 1570 r. starosta Wojciech Starzechowski częścią odkupił, częścią wymienił wieś Uliczno od Tustanowskich i Stanisława Kłodnickiego, Litynię od Lityńskich, następca zaś jego Jan Starzechowski[5] odjął Medenice od starostwa i wydzierżawił synowi swemu, Stanisławowi.

Jako centra starostw drohobyckiego, samborskiego i stryjskiego, obfitujących w bogactwa przyrodzone: źródła solne i lasy, powstają i rozwijają się rychło ludne, zasobne miasta, jak Drohobycz, Sambor i Stryj, tworzą zarazem pierwotne ośrodki przemysłowo-handlowe[6], w których odbywa się warzenie soli

[1] AGZ. XIX. nr. 3038; AD. 47—50.

[2] Por. przywilej Zygmunta Augusta dla Stryja z 1567 r.: mieszczanie mogą pobierać drzewo ex silvis remotis inter Strii et Drohobicz capitaneatus nostri. Prochaska, Historja m. Stryja 202.

[3] AD. 54—61; Matr. Summ. IV$_2$ nry 16080. 16146.

[4] AGZ. XIX. nr. 3037.

[5] Żereła I. 209—214; VII. 244—245. 250—251.

[6] Rosenberg, Zarys urządzeń prawnych 19.

i skąd się ją wywozi w różne strony państwa. Drohobycz rozwija się na sieci starych dróg solnych, które wiodą z Sambora do Stryja i dalej; ku północy ciągnie się trakt wielki soli drohobyckiej na północ przez Hoszany, Pohorce[1], Komarno, Szczerzec do Solnego Gródka albo do Lwowa zwany krzyżowym gościńcem, a stamtąd dalej do Łukowej w starostwie zamechskiem ku Szczebrzeszynowi i Turobinu, przez Parczów na Litwę. Prasołów, dążących ku północy, zatrzymywały po drodze myta królewskie i szlacheckie: w Komarnie, Szczercu, Gródku i Łukowej[2]. Na granicy Dubaniowic i Jatwięg[3] u podnóża Wielkiej Mogiły schodziły się wielkie drogi z Drohobycza i Sambora ku północy. Istnienie tych punktów orjentacyjnych w 1474 r., a niezawodnie i na długo przedtem, poświadczają współczesne rozgraniczenia[4]. Ku Beskidowi na południe nie rozwinęły się natomiast gościńce, niewątpliwie ze względów ochrony państwa przeciw najazdom nieprzyjacielskim, a także dla trudności terenowych. Komunikacja z sąsiedniemi Węgrami odbywała się podobnie jak dziś z Czechosłowacją ścieżkami górskiemi, przez które przeprawiali się Węgrowie i górni ludzie na koniach, wioząc sól w tajstrach, kupcy zaś jadący z towarem, mijali Drohobycz, lecz myto płacili w Uryczu pod grodziskiem Tustaniem w pobliżu Schodnicy[5].

Utrzymanie dróg do Drohobycza i na resztę Rusi w dobrym stanie uchodziło za rzecz tak dalece ważną, że w 1531 r. starosta samborski Stanisław Odrowąż otrzymał na ten cel mostowe w Oziminie po pół groszu od wozu i po trzy pieniążki od konia i wołu[6]; dochód z niego został przeznaczony na mosty przez Bystrzycę w Oziminie, przez rzeczkę Oziminę koło młyna, przez rzeczkę Bronicę we wsi Jakubowej Woli, oraz na groble we wsiach Prusy i Bykowie i na Dorożowskim Stawie[7].

[1] Hosczany, Podhorskye, dziś Hoszany, Pohorce, pow. rudecki.

[2] Źródła dziejowe XVIII$_2$, 473. 477; Matr. Summ. III. nry 1997. 2180; IV$_2$ nr. 9308.

[3] W zapisce może mylnie Zastawye zamiast Jatwięgi, które graniczą z Dubaniowicami w pow. rudeckim. Zastawie tu dziś nieznane.

[4] AGZ. XIX. nr. 2992.

[5] Źródła dziejowe XVIII$_2$. 473.

[6] Matr. Summ. IV$_1$ nr. 5940.

[7] Wsi, rzeki i strugi pow. samborskiego.

Drohobycz rozwinął się nad strugą Pobuk, opływającą go od południowego zachodu po opuszczeniu źródła pod Zalesiem w górze ulicy Liszniańskiej. Pobuk uchodził do Seredu, zasklepionego dziś w centrum miasta, a z nim do Tyśmienicy[1]. Stan topograficzny miasta z czasów polskich ilustruje niewątpliwie dość dokładnie metryka gruntowa t. zw. Józefińska z 1786 r.[2]. Szczupłe rozmiarami śródmieście, a więc miasto właściwe, otoczone murami nie sięgało daleko poza dzisiejszy rynek i najbliżej niego idące ulice tak, że już fara z otaczającemi domami kościelnemi znajdowała się poza miastem i tworzyła swój własny system circumwalacyjny, którego ośrodkiem był ufortyfikowany kościół, a do dziś dnia wznosząca się dzwonnica była w ogniwie murów naokołokościelnych basztą, łączącą miasto z przedpolem kościoła. Porta murata lub muraria Księgi radzieckiej, to niewątpliwie brama wiodąca pod wieżą, która stanęła na skutek rozporządzenia królewskiego z dnia 20 lipca 1542 r.; jako że cocto latere moenia et turres exstruere debeant[3]. Na mocy kontraktu z 15 lutego 1551 r. zbudował ją Jan Grędosz, murarz z Przemyśla, za 50 grzywien, zobowiązując się, że będzie miała wysokość na trzy piętra z wykuciem na cztery okna i bramą; przy zadatkowaniu budowy 16 maja t. r. wyszczególniono dodatkowo, że wieża ma mieć 15 warstw czyli szycht cegieł[4]. To świadectwo źródłowe przewraca doszczętnie ponętną koncepcję Wojciecha Dzieduszyckiego, który jeden z pierwszych ocenił słusznie piękność kościoła drohobyckiego i zachowanej baszty, ale poniesiony fantazją chciał w niej widzieć pozostałość romańskiej epoki, przypisywał jej powstanie czasom Wołodara Ośmiomysła[5].

Znaczenie kościoła i otaczających go murów dla fortyfikacji miasta uznawały rozmaite mandaty królewskie i z tego punktu widzenia stosowały w stosunku do niego obciążenia podatkowe: dochody z mostowego, pędzenia gorzałki w 1542 r. miały być obrócone na utrzymanie dróg, mostów i wałów w do-

[1] Księga radziecka nr. 150; AD. 10. 89. 92. 97.

[2] Metr. Józef. XIV. 98.

[3] Matr. Summ. IV_1 nr. 6915; AD. 72—75.

[4] Księga radziecka nry 135. 145. 147.

[5] Dzieduszycki W., Fara łacińska i cerkiew św. Jura w Drohobyczu, Przegląd Archeologiczny II. 7.

brym stanie, oraz ad muniendam... ecclesiam, quae isthic vice castri habetur[1]. Ten charakter kościoła-zamku podkreślił również mandat z następnego roku 1543, przeznaczając na poprawę murów miejskich, dróg, mostów i wałów połowę dochodu z opłat od teleg, wywożących sól z miasta; uzasadniał konieczność otoczenia kościoła murem tem, że został zbudowany, ubi antea arx erat[2]. Gdyby interpretować ściśle tekst tego mandatu, należałoby rozumieć, że fabrica ecclesiae rozpoczęta 1392 r. przez Jagiełłę, powstała na fundamentach starego zameczku, może tylko drewnianego fortalitium z czasów Ludwika węgierskiego, Opolczyka, a może jeszcze wcześniejszych.

Jest rzeczą dla tych stosunków znamienną, że Drohobycz stosunkowo rzadko jest pociągany do ciężarów wojennych: z końcem 1421 został powołany do złożenia po 2 gr. od grzywny na przyszłą wyprawę pruską[3], w 1506 r. mieszczanie mają mieć gotowe wozy wojenne na wyprawę według zwyczaju, w 1539 r. zagrożeni są wraz z innemi miastami karą za niedostawienie wozów wojennych[4]. Jeżeli z temi nakazami podporządkowania się ogólnym świadczeniom na rzecz państwa zestawimy ilość zwolnień od ciężarów, a zarazem ilość zezwoleń obrócenia podatków państwowych na własne potrzeby, to stosunek ulg do ciężarów jest przygniatająco znaczniejszy. Wywoływały je okoliczności zewnętrzne, jak popalenie miasta, zniszczenie przez inkursje nieprzyjacielskie: Tatarów i Turków, ale większość z nich nosiła charakter protekcyjny: zabezpieczenia miasta przed niebezpieczeństwem nieprzyjacielskiego napadu. Z powodu spustoszenia tureckiego i tatarskiego otrzymali mieszczanie w 1499 r. zwolnienie od wszelkich podatków na lat 10, zatwierdzone dwukrotnie w 1501 r. przez Aleksandra, a w 1507 r. przez Zygmunta I[5]. Wielokrotnie nałożony zostaje na kupców obowiązek uiszczania mostowego myta od teleg z solą w 1507, 1511, 1542, 1543, 1544 i 1566 r. z przestrogą przed uchylaniem się od niego, a przeznaczenie jego jest skierowane na municję miasta, utrzymanie dróg i mostów, a także

[1] Matr. Summ. IV_1 nr. 6915; AD. 72—75.
[2] Matr. Summ. IV_1 nr. 7112; AD. 75—79.
[3] Cod. dipl. Vitoldi 1042; Cod. epist. s. XV., II. 475.
[4] Matr. Summ. III nr. 2869; IV_3 nry 19705. 19706.
[5] Matr. Summ. III 43. S. nr. 275; IV_1 nr. 8337.

restaurację kościoła[1]. Jeżeli ten ostatni cel niezawsze jest explicite wyrażony, bo wiele aktów znamy jedynie ze szczupłych regestów, to natomiast powtarza on się zawsze w całej osnowie w tych aktach, które są drukowane w całej rozciągłości. Oprócz egzakcyj nadzwyczajnych, jaką było ustanowienie mostowego, rozporządzenia królewskie kierowały także dochody z czopowego pro munitione fortalitii, oppidi, templi, pro reparatione ecclesiae w latach 1503, 1504, 1507, 1517, 1521, 1523, 1524[2]. Ulgi te wahały się w granicach poboru czopowego za jeden lub dwa kwartały, z jednego roku lub dwóch do trzech lat, względnie tworzyły stałe obciążenia czopowego pewną kwotą, np. w 1537 r. po 10 grzywien przez lat 10 lub w 1550 r. sumą 200 grzywien w dwóch ratach[3]. Ażeby zdać sobie sprawę z rozmiarów tych largicyj, trzebaby znać wysokość czopowego uiszczanego przez miasto w XVI w. Cyfry te za okres, który omawiamy, nie są nam znane. Możemy je wyrazić w przybliżeniu z aktów późniejszych, udostępnionych nam przez druk laudów wiszeńskich; wiemy, że w XVIII w. wysokość wstawianego dla Drohobycza czopowego wahała się między 500—1500 złp., szelężnego około 1200 złp., do czego dochodziły kwoty porękawicznego 90—400 zł., ale jest to okres waluty słabej[4].

Władza królewska, a także starościńska, odstępując część dochodów na utrzymanie murów miejskich, konsekwentnie żądała zużytkowania tych finansów z celem ich przeznaczenia: w 1493 r. na rozkaz starościński woźny nałożył na miasto karę 14 grzywien winy królewskiej: pro non reformacione stubellarum castri[5], a w 1539 r. uniwersał królewski przypomniał wszystkim starostom a także drohobyckiemu, że miasta ich mają być gotowe pod względem zbrojnym na wypadek napadu tureckiego[6], wreszcie rok 1520 odjął Drohobyczowi jedną z więk-

[1] Matr. Summ. IV_1 nry 1323. 6915. 7112; IV_2 nr. 8355; IV_3 nr. 21735; AD. 32—35. 72—79. 83—84. 114—117.

[2] Teki I. 63; Matr. Summ. III nr. 1092; IV_2 nry 8624. 11237. 12986. 13451. 13867.

[3] Ibidem IV_3 nr. 18848; V_1 nr. 740.

[4] AGZ. XXII. 624. 705—709; XXIII. 186. 256—258. 297—299. 308. 330. 348—350. 359. 383. 387. 405. 406. 420. 422. 439. 465. 468. 469. 502. 531. 618.

[5] AGZ. XVII. nry 2485. 2542.

[6] Matr. Summ. IV_3 nry 19714. 19715.

szych uciążliwości, jaką było dostarczenie robocizny dla naprawy grodu przemyskiego, tak z powodu odległości między Drohobyczem i Przemyślem, jak i wskutek konieczności konserwacji własnego zameczku[1].

Szlachta, zawsze tak zazdrosna o dobrobyt mieszczański wobec Drohobycza okazała godną podziwu troskliwość; w instrukcjach z 1628, 1636, 1649, 1653, 1654 i 1699 r.[2] zalecała pp. posłom ruskim, aby przedstawili miasto do zwolnienia z poborów, libertacyj od stanowisk żołnierskich, od dostawy żołnierza, motywując te żądania jego popaleniem i opustoszeniem, zniszczeniem przez inkursje nieprzyjacielskie. Zwą go przytem miasteczkiem na szlaku prawie tatarskim będącem, a żadnej obrony nie mającem, gdzie i żupy są IKMci, które na fortyfikacje swoje i municję wojenną niskąd poratowania mieć nie może. Jak okazuje się z innej instrukcji, która mówi o poznoszeniu domów gwoli parkanom, na których parkan około miasta stanął, fortyfikacje te były właściwie ostrokołem, a jedynem murowanem praesidium miasta był kościół i jego otoczenie. Drewnianym także i bez większego znaczenia musiał być zameczek, który w 1786 r. wymienia jeszcze metryka gruntowa na przedmieściu Zadwornem pod l. topogr. 2226 jako zamek skarbowy nr. domu 868[3]. Istniał tu jednak przez szereg wieków podobnie jak w stolicach sąsiednich królewszczyzn w Stryju i Samborze[4].

W dotychczasowem przedstawieniu staraliśmy się uwydatnić charakter terytorjum kościelnego, służącego nietylko celom religijnym, lecz także obronie miasta, jakkolwiek właściwie było już poza jego obrębem, połączone z niem mostem. Obecnie omówimy powstanie jego organizacji i rozrost: przywilejem z 1392 r. Jagiełło ufundował kościół pod wezwaniem P. Marji i fabrykę kościoła uposażył dochodem z cła drohobyckiego po 6 kóp szerokich groszy rocznie; na mieszkanie proboszcza darował dworek swój z przynależnym gruntem t. zw. Niedźwiedziowe Dworzyszcze i zezwolił na założenie stawu

[1] Castr. Prem. t. 32 s. 456–457; AD. 35–37; Gątkiewicz 1905. 8–9.

[2] AGZ. XX. 272. 403; XXI. 69. 124. 126. 136. 153. 154; XXII. 348; Gątkiewicz 1905. 33. 34.

[3] Metr. Józef. XIV. 98.

[4] Źródła dziejowe XIII_2 487.

wpobliżu Pobuku[1]. Przywilej ten zatwierdzony został w 1509 r. na rzecz ówczesnego proboszcza Seweryna Herburta z Fulsztyna[2]. Pierwotny titulus kościoła uległ jednak zczasem zmianie czy rozszerzeniu; Księga radziecka dodaje mu już wezwanie S. Mariae Virginis lub Deiparae et divi Bartholomaei[3], obecny zaś Assumptionis B. M. V., stae Crucis et sti Bartholomaei apostoli jest pochodzenia młodszego. Może w chwili zakładania kościoła był już upatrzony dla niego pleban i nowa parafja szybko się organizowała, bo w wyroku Jana, archidjakona lubelskiego, z 1396 r. Drohobycz jest wymieniony wśród innych kościołów parafjalnych[4]. W rachunkach miasta Lwowa z lat 1422—1426 wyszczególniona jest parokrotnie osoba proboszcza drohobyckiego, któremu miasto wypłaciło pewne kwoty: VIII grz. szer. groszy, $^1/_2$ kopy, VII kóp bez 24 gr., 3 wiardunki i 29 groszy[5]. Wypłaty te nie mogły wypływać z jakiegoś prawa opieki ze strony miasta Lwowa nad kościołem drohobyckim; rozumieć je należy prawdopodobnie w ten sposób, że duchowny lwowski miał swoje beneficium w Drohobyczu i stąd jego stosunki ze Lwowem; do takiego rozumienia tekstu uprawnia szczególnie powyższy dekret archidjakona Jana, który obejmuje wszystkich rektorów kościołów diecezyj przemyskiej i halickiej wspólną nazwą vicarii, więc zastępcy proboszcza, pod którym rozumiano prawdopodobnie w myśl pierwotnej organizacji kościoła obu biskupów. Autor artykułu w Słowniku Geograficznym podał, że Zygmunt August wcielił w 1558 r. beneficium drohobyckie do dochodów kapituły chełmskiej, a stan ten przetrwał aż do pierwszego podziału Rzptej[6]. Akt królewski o takiej treści nie jest nam znany, że jednak istniał jakiś

[1] AGZ. IV. 7—8; AD. 9—11; Gątkiewicz 1905, 5; Matr. Summ. IV_3 S. nr. 359.

[2] Ibidem IV_2 nr. 8906.

[3] Księga radziecka nry 147. 157. 159; AD. 265. Prócz farnego istniały w mieście dwa kościoły: Niepokalanego Poczęcia przy ul. Ślepej na salinach, oraz św. Barbary i Otylji, zniesione przez Józefa II. Gątkiewicz 1903. 16—17; Dodatek 136—137; Płoszczański 178. 187.

[4] AGZ. III. 115 sq.

[5] Pomniki dziejowe Lwowa III. 307. 333. 350. 408. 429; plebanus, pfarrer in Drohobicz.

[6] Sł. G. II. 151. Mówi o tem tablica erekcyjna w kościele z 1788; Gątkiewicz 1903. 13; Płoszczański 185; Dodatek 137.

*

związek Drohobycza z kapitułą chełmską na to wskazuje spór z 1681 r. o reparację kościoła, w którym jako rzecznik powoda kapituły chełmskiej działał Stanisław Żalski, kanonik chełmski, przeciw radzie miejskiej, jako sprawującej patronat nad kościołem [1].

Dochody kościoła drohobyckiego powiększyły się w ciągu XV i XVI w. przez nowe fundacje, przywiązane do ściśle określonych celów, ale które pozwalały na zwiększenie ilości duchownych, oddanych posłudze religijnej. Marcin ołtarzysta, wykupiwszy w 1456 r. dochody sołtystwa w Dobrowlanach, przeznaczył je na ołtarz Bożego Ciała za zgodą plebana Macieja [2]; późniejszy proboszcz Seweryn Herburt z Fulsztyna uprosił sobie w 1505 r. u króla zwiększenie tych dochodów przez budowę mostu i gaci na błotach w Dobrowlanach, od czego wolno mu było pobierać po 4 grosze od wozu ze solą [3]. Jan Kamieniecki, starosta a zarazem wójt drohobycki, wraz z żoną Barbarą z Wykot, otrzymał w 1526 r. pół grosza z cła w Hruszowie dożywotnio, zamienione w 1537 r. na darowiznę dziedziczną z prawem uczynienia z niej zapisu na rzecz kościoła w Drohobyczu [4]. Z dochodów tych powstała nowa altarja między 1537—1563 r., której fundatorem i zarazem dożywotnim patronem był w 1563 r. Wojciech Lisowski; po jego śmierci miała objąć patronat rada miejska [5]. Zygmunt August przyznał kaznodziei drohobyckiemu dochód z wywarzania soli na dwóch czerynach zw. Jakubowskie w 1554 r.[6], Zygmunt III zaś zwolnił tę sól od cła w 1605 r.[7].

Obok kościoła istniał jako fundacja dobroczynna szpital, a raczej przytułek dla ubogich, zw. św. Bartłomieja, założony koło 1537 r., który na swoją sustentację otrzymał dwa czeryny solne w żupie królewskiej [8]. Aby to miał być szpital wyłącznie dla

[1] AD. 248—255. 255—256.

[2] Ibidem 15—16; Gątkiewicz 1903. 17; 1905. 5—6.

[3] Matr. Summ. III. nr. 2243.

[4] AD. 66—68; Matr. Summ. IV_2 nr. 14952; Gątkiewicz 1905. 13—14.

[5] AD. 111—113; Matr. Summ. V_1 nr. 2725; Gątkiewicz 1905. 23—24. 28—29.

[6] AD. 98—100; Gątkiewicz 1905. 22—23.

[7] AD. 189—191; Gątkiewicz 1905. 29—30.

[8] Matr. Summ. IV_3 nr. 18894; AD. 69—70. 269; Gątkiewicz 1905. 15.

małych dzieci, jak podaje autor artykułu w Słowniku Geograficznym[1], niema na to wskazówek, jakkolwiek sam charakter przytułku mógł sprawić, że się tam czasem dzieci mogły znajdować. W czasie lustracji przez sufragana przemyskiego ks. Michała Piechowskiego w 1722 r. było w nim 9 osób ubogich płci białogłowskiej[2].

U końca XVII w. ufundowany został w obrębie miasta klasztor karmelitów *strictioris observantiae*. Fundatorami jego byli Marcin Chomętowski, starosta drohobycki i Jan Stanisław na Kosiorkach Kosiorek Bekierski, skarbnik mozyrski, a biskup przemyski Kazimierz ab Alten Bokum go wprowadził. Tenże sejmik wiszeński udzielił konwentowi wsparcia w 1710 r. w kwocie 300 złp., a w następnym obiecał zaopatrzyć go na przyszłym sejmiku[3]. Konwent długo nie mógł się doczekać zatwierdzenia stanów Rzptej, o które upominała się szlachta województwa w 1710, 1720, 1730, 1740, 1744 r.[4]. Konwent po stu latach istnienia uległ kasacie w 1790 r., a rząd austrjacki oddał 1807 r. klasztor i kościół magistratowi. Magistrat jako właściciel odstąpił 1813 r. kościół pokarmelicki zakonowi bazyljanów dla im. św. Trójcy przekształcenia go na cerkiew grecko-katolicką, a klasztor na monaster zakonników. Nałożył wzamian na nich obowiązek prowadzenia trzech klas szkoły normalnej i zastrzegł sobie prawo odbioru posiadłości pod pewnymi warunkami zastrzeżonymi w fundacji[5]. Jest to dzisiejsza cerkiew święto-Trojecka u zbiegu ulic Borysławskiej i Truskawieckiej.

Zanim kościół pokarmelicki został przeistoczony na cerkiew bazyljańską, istniały już trzy starodawne cerkwie zamiejskie co najmniej od XV w., na Zawieznem św. Jerzego koło t. zw. Górnej Bramy, oraz na przedmieściu zachodniem Zwarycze, św. Krzyża i św. Pietnicy. Zwano je w mowie potocznej Jurgiowską,

[1] Sł. G. II. 151 podaje datę założenia tego szpitala na r. 1540, prawdopodobnie za lustracją z 1722 r.; Płoszczański j 166. Są ślady, że istniał w 1500 r., por. uposażenie jego beczką ryb i półmiarkiem żyta od braci Jerzego i Floryana Wacowskich AD. 220—221.

[2] AD. 269—275; także lustracja z 1663 r. AD. 331.

[3] AGZ. XXII. 469. 488; Słownik Biograficzny II. 247 artykuł ks. dra Jana Kwolka; Dodatek 136; Płoszczański j 187.

[4] AGZ. XXII. 460. 675. 719; XXIII. 236; XXIV. 197.

[5] AD. 306—311; Kultys 5. 6.

Czesnochrzeską i Piątnicką lub św. Sextiany. Od XV w. zachowały się właściwie trzy beneficia parochjalne tego imienia, bo same cerkwie, zbudowane z drzewa, których piękność, zwłaszcza św. Jerzego i św. Krzyża, podkreślają historycy sztuki Wojciech Dzieduszycki, Kazimierz Mokłowski, Tadeusz Obmiński [1], są zbudowane znacznie później: najstarsza św. Jerzego pochodzi z 1600 r., św. Krzyża z 1661 r., Piątnicka z 1795 r.[2]. Wyłączenie cerkwi greckich z objęcia murów miejskich opierało się według relacyj mieszczan drohobyckich na dawnym zwyczaju. Dowiadujemy się o nim stosunkowo późno, gdy Sienko Terlecki, pop Juriowski, wyjednał sobie w 1535 r. zezwolenie na budowę cerkwi wewnątrz miasta [3]. Do budowy tej nie przyszło, gdyż ze swej strony mieszczanie drohobyccy wnieśli sprzeciw 1540 r. i uzyskali zachowanie przy dawnej wolności, quod antehac nunquam homines ritus Ruthenici ibidem suam synagogam habuerant [4]. Ta sprawa, a także i inne kroki wszczęte przez mieszczan greckiego obrządku w kancelarji królewskiej celem rozszerzenia stanu swego posiadania w Drohobyczu, bez wiadomości i zgody mieszczan katolików, zostały ostatecznie zahamowane ugodą między mieszczanami obu wyznań, którą poręczyli sobie w 1556 r. w obecności starosty Jana Starzechowskiego, że będą się trzymali starych przywilejów i bez wzajemnego porozumienia zabiegać nie będą w kancelarji królewskiej o jakiekolwiek od nich zwolnienia i ulgi [5].

Zatargi istniejące między mieszczanami greckiego i katolickiego obrządku na tle wyznaniowem nie powinny prowadzić do wniosku, jakoby wyznawcy greckiego kościoła byli między sobą najbardziej zgodni. Już ta okoliczność, że na szczupłej

[1] Por. Wykaz bibljograficzny na końcu. Wydaje mi się wątpliwą legenda zaczerpnięta z fresku z końca XVIII w. w farze łacińskiej, aby ta fara powstała na miejscu pierwotnej cerkwi, odebranej Rusinom, por. Gątkiewicz 1903, 22; Nazustricz 12. s. 1; Płoszczańskij 163. 180. 185.

[2] Wyjaśnienia co do dat powstania cerkwi drohobyckich zawdzięczam O. Romanowi Łukaniowi OBM., za co Mu najuprzejmiej dziękuję. Por. także Dodatek 142; Nazustricz 12, s. 1; Płoszczańskij 182—484; Solecki 182.

[3] Matr. Summ. IV_3 nr. 17780.

[4] Ibidem IV_1 nr. 6837; Gątkiewicz 1905. 16.

[5] Księga radziecka nr. 221.

stosunkowo przestrzeni, przy niewystarczającej liczbie parafjan, znalazły się trzy parochje, sprawiała, że musiało dochodzić między niemi do sporów o *iura stolae,* a w skutku tego do walki o ilość dusz. Między wadzących się wchodziła władza królewska za pośrednictwem dekretów lub przy pomocy komisarzy królewskich i usiłowała rozgraniczyć ich kompetencje. Walka o dusze przelewała się nawet dalej poza granice Drohobycza i wywołała w 1496 r. formalny zakaz królewski na przedstawienie popów z Rychcic, Stebnika i Popielów, aby parochowie wszystkich trzech cerkwi drohobyckich nie ważyli się przyjmować ich parafjan do swoich związków parafjalnych[1]. Najruchliwszym w XVI w. z pośród parochów drohobyckich okazywał się Sienko Terlecki, o którym wspominaliśmy z racji zamierzonej budowy cerkwi w mieście, może nie dlatego tylko, że stał na czele najstarszej cerkwi św. Jura, — przypuszczamy, że był spokrewniony z władyką przemyskim Lawrentym czyli Arsenim Terleckim (1529—1549) i stąd jego obrotność w rozmaitych sprawach, nawet wziętość w sferach rządowych. Koło 1497 r. objął prawdopodobnie parochję, gdyż z tego roku pochodzi zatwierdzenie na pół łana roli, położonego między gruntem kościelnym a rolą Michała Wilczka[2]. Dekret nazywa go Sienkiem Batkiem, odkrywając nam zarazem, jak tytuł ten stosowany do proboszcza, zarazem poufały i pełen szacunku, ma swoją chwalebną przeszłość. W 1508 r. komisarze królewscy opisali posiadłość cerkiewną św. Jerzego dla popa Sienka Terleckiego[3], stwierdzili, że przynależy do niej od czasów króla Władysława II (Jagiełły) łan soli z sadzawką, rybnikami, ogrodem i dwoma czerynami surowicy solnej, wyliczyli wszelkie wolności, jakim podlegał łan cerkiewny z przynależytościami, od podatków, stacyj, danin, sepu, podymnego, wyprawy wojennej, koszowego od surowicy, którą miał prawo wydobywać własnym koniem bez uiszczania *oszrotka.* Łan opisany w tym przywileju rozciągał się między rolami Stanisława słodownika i Hrycia Iwaszkowicza od strumienia Pobuku aż do Tyśmienicy. Wytyczone granice odpowiadały najściślej przedmieściu połu-

[1] Matr. Summ. IV_3 S. nr. 1179; pop z Rychcic nazwany tu błędnie z Ruzicz.

[2] Ibidem II nr. 734.

[3] Ibidem IV_2 nr. 8726.

dniowemu, które w metrykach gruntowych i dziś jeszcze zowie się Plebanją, a od zachodu przytykało do przedmieścia Zawiezne. Osobnym przywilejem z 1509 r. Sienko uzyskał ponowne zatwierdzenie rozległego nadania i ponowne zwolnienie od wyprawy wojennej [1]. Przywilejami królewskiemi zabezpieczył sobie Sienko znaczną ilość ulg na wzór immunitetów przysługujących duchownym łacińskiego kościoła, a co do których brak wiadomości, aby w XVI w. cieszyło się niemi duchowieństwo greckie. Z drugiej strony zmuszał wyznawców swojego kościoła na szkodę innych cerkwi, aby uczęszczali tylko do cerkwi św. Jerzego. W 1509 r. Zygmunt I przyznał mieszczanom i podmieszczanom drohobyckim prawo odwiedzania innych cerkwi [2], a w 1520 r. podniesiono ze strony kancelarji królewskiej wątpliwości co do wiarygodności przedstawionych ze strony Sienka przywilejów, nazwano je uzyskanemi podstępnie i z zamilczeniem prawdy, a następnie skasowano. Na zarządzenie królewskie Stanisław Małdrzyk, starosta drohobycki, i Antoni, władyka przemyski, przeprowadzili rozdział dochodów między przedstawicieli wszystkich trzech cerkwi [3]. Jakich Sienko użył sposobów, aby uzyskać rewizję swojej sprawy, dziś nam odpowiedzieć trudno; dość że w 1521 cofnięto dekret z 1509 r. wydany na korzyść innych plebanów cerkwi drohobyckich: Andrzeja Czesnochrzeskiego i Stefana Piątnickiego, a wielki przywilej Sienki z 1508 r. został dwukrotnie potwierdzony przez króla 1521 i 1524 r. [4]. Nie skończył się na tem jeszcze spór: w 1535 i 1537 r. komisarze królewscy raz jeszcze rozpatrywali sprawy Sienka, a następnie Hrycinka Terleckiego, następcy, a może syna Sienka, a także spory ich z popami Jaczkiem Czesnochrzeskim i Chomą Piątnickim co do odwiedzania innych cerkwi przez mieszczan nietylko św. Jerzego, jak sobie to rościł Hrycinko [5]. Krytyczne stanowisko zajął wobec przywilejów dla cerkwi św. Jerzego ks. kanonik Petruszewicz, odmawiając im autentyczności, i nam wydaje się zakres uprawnień zdobytych przez Sienka Terleckiego za szerokim, takiego nie używali

[1] Matr. Summ. IV_1 nr. 718. 734.
[2] Ibidem IV_2 nr. 9155. 9180.
[3] Ibidem IV_1 nr. 3342.
[4] Ibidem IV_1 nry 3796. 4577.
[5] Matr. Summ. IV_3 nry 17780. 18692.

w XVI w. i później duchowni greckiego wyznania[1]. I kancelarja królewska pełna była wątpliwości przy odnawianiu i potwierdzaniu tych nadań, jak świadczą odbywane komisje, kolejne cofanie i przyznawanie przywilejów. Bądź jak bądź Terleccy wywalczyli sobie pewne pierwszeństwo dla cerkwi św. Jerzego, a przywileje ich choć podrobione zyskały sobie prawomocność. Wobec przewagi cerkwi św. Jerzego mniej doniosłą rolę odgrywają dwie inne cerkwie: w 1509 r. posługi religijne Piątnickiej rozszerzone zostały na wieś Derażyce, która nie posiadała cerkwi własnej[2], w 1547 r. znany nam z Księgi radzieckiej Olechno otrzymał instytucję na to popostwo od starosty Wojciecha Starzechowskiego[3], współczesny mu przy cerkwi Czesneho Chresta czyli św. Krzyża był Jurko, instytuowany 1546 r.[4].

Do Plebanji przytyka przedmieście Wójtowska Góra zw. także w metryce Kleszczowe Kąty. Tu zapewne leżały łany wójtowskie, gdyż dom wójtowski znajdował się w XVI w. na salinach, a może i pierwotnie. Pierwszym wójtem był Jan Mężyk z Dąbrowy, cześnik nadworny, udarowany 1422 r. od Jagiełły wójtostwem i stu łanami frankońskiemi[5]. Drogą kupna czy dziedziczenia znalazło się wójtostwo w rodzie spokrewnionym z Półkozicami: siedzieli na niem od 15 lutego 1445 do 29 listopada 1446 szl. Jakszan z Żelaznej (de Zalaszne), mąż Jadwigi Stogniewówny, 14 kwietnia 1467 szl. Marcin i Piotr z Żelaznej Woli po stryju rodzonym Jaksie, 1485 do 1515 Jan Rzeszowski, syn Augustyna, zrazu pod opieką Mikołaja Radochońskiego, męża Katarzyny ze Staromieścia, potem samodzielnie[6], zanim je odstąpił 1515 r. matce Barbarze z Wykot i ojczymowi Janowi Kamienieckiemu, zarazem staroście drohobyckiemu[7]. Od spadkobierców Kamienieckiego wykupił dom wójtowski na sali-

[1] Sł. G. II. 153; Szaraniewicz I., Rzut oka na beneficja ruskie 52.

[2] Matr. Summ. IV_2 nr. 9154.

[3] Ibidem IV_3 nr. 22841.

[4] Ibidem IV_1 nr. 7766.

[5] Ibidem IV_3 S. nr. 559; Płoszczańskij 164 mówi o 40 łanach dla miasta, 6 dla wójta.

[6] AGZ. XIII. nry 2450. 2947. 6620; XIX. nr. 706; Mies. Heral. 1908. I. 115; Matr. Summ. IV_3 S. nr. 1113.

[7] Matr. Summ. IV_1 nr. 2387.

nach i młyn zamkowy w 1542 r. nowy starosta Wojciech Starzechowski[1] i tym sposobem wolne łany wójtowskie powiększyły uposażenie starościńskie.

Na północ od Wójtowskiej Góry przypiera przedmieście Zadworne, o którem już mówiliśmy z racji zamku drohobyckiego. Nazwa jego znana jest z aktów w 1753 r.[2], istniała niewątpliwie wcześniej. Posiada dwie cerkwie: starszą z 1640 r. Przemienienia Pańskiego czyli Preobrażeńską na właściwem przedmieściu i nowszą opodal centrum przedmieścia św. Piotra i Pawła zwaną Rotundą z 1828 r. na drodze stryjskiej. Na północnym zachodzie leży Liszniańskie[3] z cerkwią Narodzenia Panny Marji z 1850 r. i ścianą swoją południową łączy się z Zwaryczem.

Nie mówiliśmy dotychczas o dzielnicy żydowskiej, która musiała istnieć w Drohobyczu podobnie jak i gdzie indziej ze względu na ograniczenia terytorjalne, jakim Żydzi podlegali od wczesnego średniowiecza. Zakaz zamieszkiwania miasta przez Żydów istniał w Drohobyczu prawdopodobnie od początku, został im wydany formalnie przez Stefana Batorego 1578 r.; w związku z tem kupczyć wolno im było w mieście jedynie trzy dni[4]. Jak mogliśmy zauważyć na podstawie Księgi radzieckiej, na obszarze miasta są Żydzi wyłącznie żywiołem przychodnim, gościnnym; przypominam sprawę zabójstwa Abrahama z Komarna w 1551 r. i fakt wydzierżawienia w 1563 r. dowozu drzewa i pędzenia gorzałki Dawidowi Smerlowiczowi i Izakowi Brodawce, najprawdopodobniej z Brześcia[5]. Ale stan własności miejskiej z końca XVIII w., w którym śródmieście jest całkowicie opanowane przez Żydów, wskazuje, że stosunki te rozwijały się i przygotowywały stopniowo[6]. Przedewszystkiem w 1663 r. lustracja stwierdziła, że Żydzi mają piętnaście domów na łanie starościńskim[7]; jest to zapewne ten sam, który zwał się także

[1] Matr. Summ. IV_1 nr. 6916. 6921.

[2] AD. 279. 282.

[3] Ibidem 279. 282. 307.

[4] Ibidem 131—134.

[5] Por. sprawę Abrahama Żyda z Komarna, Księga radziecka nry 127. 128. 134. 142. 165, także Castr. Leop. t. 29 s. 232; Dawid Smerlowicz, Księga radziecka nr. 300. W Matr. Summ. V_1 nr. 4323 Szmerl Dawidowicz iudaeus Brestensis pod r. 1570.

[6] Metr. Józef. XIV. 98; Metr. z 1820 r. XXXVI. 8.

[7] AD. 225—226; Płoszczański 169.

łanem żupnym, a na którym magistrat drohobycki w 1664 r. wydzierżawił Żydom na lat 6 jeden szynk i 10 kramów na sprzedaż towarów[1]; jest to więc na Zwaryczu. Dzierżawa szynków na lat 6 w ręce żydowskie powtarza się w 1682[2], a prawdopodobnie te kontrakty postępowały po sobie kolejno od jednego sześciolecia do drugiego, lecz tylko niektóre się zachowały. Mimo powtarzających się zatargów mieszczan z Żydami w 1685, 1688, 1690 i 1691 r. i ponawiających się zakazów szynkowania[3], trafiają się akty inne, które biorą ich w protekcję królewską[4], za tego samego panowania Jana Sobieskiego w 1686 i 1687 r.: pogłówne żydowskie, wpływające do skarbu koronnego, łatwość zaciągnięcia pożyczki u Żydów, wobec braku instytucyj kredytowych i ciasnoty pieniądza, były zbyt cennymi walorami, aby wobec nich dały się utrzymać zakazy kupczenia i zamieszkiwania miasta. Z drugiej strony ta ludność przedsiębiorcza i ruchliwa, o stale wzmagającym się ruchu demograficznym, musiała w handlu szukać utrzymania dla licznie rozrodzonych rodzin, osiedlać się koło centrum handlowo-przemysłowego, w którem istniała możność zarobku, jedynego zresztą, jaki stał jej otworem. Obejście zakazów królewskich, oporu miasta, szło drogą wydzierżawiania Żydom domostw i gruntów na łanie starościńskim, który nie podlegał jurysdykcji miejskiej, a dla przedsiębiorstw swoich, tworzących dochody starostwa, potrzebował arendarza, pewnego płatnika, który, bez wielkich kosztów administracyjnych, egzekwował pobory i wypełniał skarbiec starościński. Dzielnicę żydowską tworzył zatem tak samo po dziś dzień zwany Łan[5]. Tak szybkie przeniesienie własności w śródmieściu w ciągu lat 14 od zajęcia Galicji z jednej warstwy ludności na drugą, i to taką, której w dodatku broniły wstępu przepisy od wieków, nie byłoby zrozumiałe, gdyby nie przypuścić, że grunt ku temu był pośrednio wcześniej przygotowany przez pauperyzację mieszczaństwa w ciągu XVIII w. i zadłużenie jej kredytem u Żydów, na którego spłacenie poszły

[1] AD. 239—242.

[2] Ibidem 257.

[3] Ibidem 258—259. 262—263. 264—265. 265—266.

[4] Ibidem 259—261; AGZ. X. nr. 5986.

[5] Miał być nadany Żydom od Jana Mikołaja Daniłowicza między 1612—1643, por. Płoszczański 170. W B. 348 f. 526 v° z 1780 r. aktu takiego niema.

domy mieszczan drohobyckich, a dawni ich właściciele zostali wyparci na przedmieście.

Z toponomastyki miasta zanotujemy kilka ciekawszych nazw wydziałów gruntowych, które, powstawszy w XVI i XVII w., utrwaliły się co najmniej do XVIII w., jeśliby nie dały się odszukać może nawet i obecnie. Wśród gruntów magistrackich w 1786 r. wymieniona jest pod l. topogr. 2892 tłoka zwana Nahaydakowska; nazwa pochodzi niewątpliwie od pisarza zamkowego zwanego Biernatem Najdakiem, potem szl. Bartłomiejem Biernatem Najdakowskim (1545—1553). Otrzymał on 22 czerwca 1546 r. wieczyście trzy ćwierci łąki na przedmieściu drohobyckiem nad potokiem Terpliow[1], 12 marca 1552 r. zamienił je na inne również na przedmieściu położone nad potokiem Słonym aż do rzeki Tyśmienicy, potomkowie jego odstąpili to ostatnie 1634 r. miastu[2]. Jakkolwiek pole to występuje odrazu z przezwaniem agrum Naidakowski, dzieci jego, o ile wiemy nie utrzymały łączności z Drohobyczem[3]; nazwa pozostała w oderwaniu od przyczyny, która ją stworzyła.

Inną nazwę topograficzną Chorost, Korost zapisuje metryka gruntowa z 1786 r. dwukrotnie: „pole Chorost zwane między drogą kołpiecką, rzeką Tyśmienicą i granicami raniowskiemi", w innem miejscu ściślej jako położone w Kącie Węgrzynowskim: „pole na Koroście, zaczyna się granica od olszyny aż do drogi kołpieckiej wszerz i od rzeki Tyśmienicy aż do lasu

[1] Terplowa wyerschowina w akcie z 1531 r.: iuxta viam quae tendit ex Uniatycze in Dereszyce in loco dicto Terplowa Wierzchowina AD. 57. 59. 60. 221. Pna Anna Dörflerówna nadesłała mi do tej nazwy topograficznej wypis z konsygnacji przywilejów drohobyckich, sporządzonych 1816 r., za co Jej najuprzejmiej dziękuję. Jest w niej regest dokumentu z 1427 r., skądinąd nieznanego: Privilegium pro elocatione villae Popiele parietem circa Gliniany Potok et Terpliow probans, z którego wynika, że grunt ten leżał od strony Zalesia wzdłuż traktu ulicy Liszniańskiej.

[2] Matr. Summ. IV_3 nr. 22409; V_1 nr. 1151; AD. 89. 91—94. 97. 207. 219. 246; Księga radziecka nry 47. 97. 140.

[3] W 1575 r. 1 sierpnia nbles Martinus, Bernardus et Helisabeth filii et filia nblis olim Bartholomaei Naÿdakowski Castr. Prem. t. 760 s. 39. W r. 1561 Bernhardus Bartholomaei Naydachowsky, student uniwersytetu krakowskiego pod Mikołajem z Szadku, uiścił 6 gr. w półroczu letniem, Album studiosorum III. 40. W 1587 r. 2 grudnia Biernath Naydakowski z Naydak (sic) podpisuje akt konfederacji ruskiej od siebie i od wdowy Derodczinej z Czaykowic, wdowy Ilnickiej. AGZ. XX. 78.

soleckiego do przekopu wzdłuż“ pod l. topogr. 2119[1]. Identyfikujemy je z miejscem, od którego rurmistrz IKMci Mateusz zobowiązał się 1550 r. założyć wodociągi w Drohobyczu aż do wieży, a które zapiska radziecka nazywa *od krusthu*[2]. Pola te nosiły nazwę Dobrzeliczyce w XV i XVI w. i były królewszczyzną: 1498 r. zastawił je Jan Olbracht braciom Sutkowskim, mieszczanom drohobyckim, w 1581 r. Stefan Batory nadał je w dożywocie Wiktorynowi Kowalskiemu; w procesie, który z tego powodu wytoczyło miasto, oddał je 1583 r. miastu[3]. Dwa dokumenty pergaminowe z XVI w. noszą zapiski dorsalne: „przywilej ...nadający grunt Korost zwany; Stefan przyznaje miastu Korost“. Nie znając czasu, w którym obie zapiski zostały umieszczone, nie możemy ściśle określić, kiedy grunta te zamiast Dobrzeliczyce poczęto zwać Korostem. Wnioskując z Księgi radzieckiej, stało się to na przełomie XVI na XVII w. Granice Dobrzeliczyc wykreślone między Raniowicami, Solcem i Tyśmienicą w 1581 r. są identyczne z określeniem topograficznem z 1786 r. Dzisiejsza kolonja, należąca do Drohobycza na południowo-wschodnim obszarze na prawym brzegu Tyśmienicy, nosi nazwę Korost albo Chorość[4].

Wreszcie Węgierski Kąt przyjął zapewne przezwisko od małżeństwa Węgrzynowiczów, mieszczan drohobyckich, którym Michał Wiśniowiecki nadał 1670 r. części pola zwanego kątem między rzeką Tyśmienicą a kątem kościelnym przy górze zw. Niwa[5].

Najwcześniejsza wzmianka o Drohobyczu pochodzi z 6 listopada 1387 r. z aktów miejskich lwowskich: mówi o Marcinie z Drohobycza[6]. Następna po niej z 1390 r. powołuje się na zapis Opolczyka, który udarował arcybiskupstwo halickie dziesięciną solną z Drohobycza[7]. Mimo że akt jest chronologicznie poźniej-

[1] Metr. Józef. XIV. 98. Pod tym nr. 2119 inny komentarz: Zarostle Koroscie się zaczina od lasu soleckiego y połoczka alias lanky pastuszkey aż do Tyszmenicy w szyrz, a zdłusz od drogi tłoki magistracky aż do drogi solecky ku kontowy Węgrzynowskiemu.

[2] Księga radziecka nr. 193.

[3] AD. 28. 165—167. 171—172. 219.

[4] Sł. G. IV. 415; Płoszczański 168.

[5] AD. 243. 287—288.

[6] Pomniki dziejowe Lwowa I nr. 536.

[7] AGZ. III. 86.

szy darowizna związana z osobą Opolczyka cofa nas czasowo na okres jego gubernatorstwa na Rusi od 1372—1379 i wskazuje, że już wówczas żupy drohobyckie były czynne. O tem, aby Drohobyczowi było nadane prawo miejskie przez Kazimierza Jagiellończyka, nie może być mowy. Wspominany przez nas dokument z 1392 r. pro fabrica ecclesiae, na mocy którego pleban uzyskał pewne grunty wraz z Niedźwiedziowem Dworzyszczem, zastrzega, że grunty te mają być pomierzone, „dum succedente tempore pro locatione civitatis in Drohobicz laneos sive mensos enumerare et dimensurare contigerit“[1]. Słowa te świadczą wymownie, że ustroju miejskiego jeszcze w Drohobyczu nie było, ale był zamierzonym w każdym razie. Dokument lokacyjny dla miasta na prawo niemieckie wydany został 12 czerwca 1422 r. przez Jagiełłę, a wójtostwem jego obdarzony Jan Mężyk z Dąbrowy[2]. Gdy w 1460 r. mieszczanie żalili się na to, że jednym i tym samym przywilejem objęte są prawa miejskie i listy, których używa advocatus privilegiatus, co nie służy ich pożytkom i potrzebom, Kazimierz Jagiellończyk kazał wystawić osobny dokument, którym raz jeszcze przenosił ich z prawa polskiego i ruskiego na prawo niemieckie i obdarzał wolnym wrębem w lasach królewskich[3]. Nowy wójt Jan Rzeszowski wyrobił sobie zatwierdzenie przywileju z 1422 r. w 1485 r.[4], a dokument z 1460 r. był parokrotnie konfirmowany w 1506 i 1515 r. prawdopodobnie ze strony mieszczaństwa[5].

Rok 1422 jest zatem graniczną datą dla powstania Drohobycza jako miasta na prawie magdeburskiem. Ale i przed tym rokiem są ślady, że było zorganizowane na zasadzie ograniczonego samorządu, może typu wiejskiego lub miasteczka. Na początku XV w. utrzymywał Drohobycz bardzo ożywiony stosunek ze Lwowem, dzięki salinom, w których się Lwów zaopatrywał. W rachunkach lwowskich wskazuje na to szereg

[1] AD. 9. Wiśniowski 158, Gątkiewicz 1903. 12, Płoszczańskij 163 za tablicą erekcyjną z końca XVIII w. powtarzają, że Jagiełło sprowadził do Drohobycza kolonistów z Polski i z Saksonji.

[2] Matr. Summ. IV_3 S. nr. 559.

[3] AD. 17—20 AGZ. IV. 170—172; Matr. Summ. III. S. nr. 170.

[4] Ibidem IV_3 S. nr. 1113.

[5] Matr. Summ. III. nr. 2595: IV_2 nr. 10603; AD. 30—31. Konfirmacja z 1515 r. objęła jednak i przywilej Jagiełły z 1422 r.

wstawionych pozycji; w 1404 i 1423 r. rozrachowanie z Wołczkiem żydem z Drohobycza[1]; w 1408, 1410 i 1412 koszta rejz niektórych mieszczan do Drohobycza[2]; w 1407 i 1423 koszta strawnego tamże[3], w 1412 r. opłata mostowego drohobyckiego[4]. Ale wśród tych rachunków trafiają się i inne, które wymieniają rajców drohobyckich w 1407, 1408, oraz wójta drohobyckiego w 1407, 1408 i 1413 r.[5], wreszcie w 1419 r. zapisany imiennie Petir foyt von Drohobicz przyjął prawo miejskie we Lwowie[6]. Wszystkie te rachunki dowodzą niezbicie, że między r. 1392, datą rozpoczęcia budowy kościoła, w którym osadzenie miasta była zamierzone, a r. 1422, datą dokumentu lokacyjnego, powstał już w Drohobyczu jakiś ograniczony samorząd gminny, który posiadał rajców i wójta. Charakter jego i chronologiczny moment organizacji nie są nam znane. Dlaczego król uznał za stosowne ponowić lokatę miasta w 1422 r., nie możemy odpowiedzieć, znając akt lokacyjny jedynie z regestu. Ale już sam regest wskazuje, że jednocześnie z nadaniem prawa niemieckiego władzę wójtowską przejął advocatus privilegiatus, możny ziemianin Jan Mężyk z Dąbrowy, a pierwotny advocatus haereditarius, zarazem osadźca i mieszczanin drohobycki został z wolnych łanów wójtowskich skupiony i usunięty. Odtąd advocatus privilegiatus utrzymał się w Drohobyczu na stałe, wspominany w aktach wójt, advocatus, to raczej viceadvocatus, landwójt.

Prochaska przypuszczał, że starostwo drohobyckie było nawet zorganizowane w osobne ziemstwo i w osobie Fila Demianczyca z Lityni, ziemianina, protoplastę Lityńskich, upatrywał pierwszego sędziego ziemskiego drohobyckiego[7]. Dokument nagany Fila przez mieszczan drohobyckich w 1415 r. jako nie-

[1] Pomniki dziejowe Lwowa II. 9; III. 342.

[2] Ibidem II. 157. 259. 305.

[3] Ibidem II. 138. 307; III. 353.

[4] Ibidem II. 306.

[5] Ibidem II. 146. 158. 206. 330. 331. Pomijamy zapiski późniejsze z 1441 i 1442 r. o Drohobyczu, jako ze sprawą niniejszą bez związku. Ibidem IV. nry 152. 300. 699.

[6] Ibidem III. 221.

[7] Prochaska, Historja m. Stryja 3; Cod. epist. saec. XV_1 II. nr. 65; Wyrostek, Ród Dragów-Sasów 61—62. 65—66. 117, broni autentyczności oczyszczenia nagany Fila, ale analiza tego dokumentu nie jest wystarczająca.

szlachcica nie był nigdy wolny od podejrzeń jego autentyczności dla dość licznych usterek formalnych, mimo że zachował się w rzekomym oryginale. W świetle zaledwo rodzącego się życia gminy Drohobycza wydaje się nam ta nagana ze strony miasta mało prawdopodobna, a sam dokument bardzo niepewny, zwłaszcza że mieszczanie, communitas, była sądownictwem ziemskiem jak najmniej interesowana. W 1416 r. 9 września Fil, sędzia drohobycki, należy do nieżyjących „olim“ [1], ale urzędnik królewski „iudex noster Drohobicensis“, coprawda bezimienny, jawi się i później w 1464 r. [2], tylko nie jest sędzią ziemskim, lecz zamkowym. Gdyby podtrzymywać autentyczność dokumentu królewskiego z 1415 r., należałoby zaliczyć Fila do kategorji sędziego zamkowego. Bardzo intensywny udział okolicznej szlachty w administracji starostwa, eksploatacji żup, o czem mówić będziemy niżej, czyniłby zupełnie możliwem istnienie tego rodzaju urzędnika w królewszczyźnie, która na początku XV w. podlegała niewątpliwie bezpośredniej administracji skarbowej.

W bliskiem chronologicznie sąsiedztwie do dokumentu lokacyjnego i nadania prawa magdeburskiego dla Drohobycza winienby się znaleźć przywilej na targi, które w XVI w. zwano już „wielkimi targami“, a i w XV w. musiały mieć większe znaczenie handlowe, skoro są terminem płatności zobowiązań mówi się o nich w 1436 r.: „ad festa s. Bartholomei et forum Drohobicense annuale“ [3], co jest zarazem niedwuznaczną wskazówką, że jednym z dni targowych był, zgodnie z praktyką, dzień św. Bartłomieja, 24 sierpnia, zarazem titulus fary. Pierwszy przywilej na targi w Drohobyczu nie jest znany, dopiero Stefan Batory w 1578 r. przydał mu drugi targ doroczny na św. Ofiarowania P. Marji [4], t. j. 21 listopada. Był to dowolnie wybrany termin do nieokreślonego ściślej drugiego titulus fary, z jakim występuje, w dokumencie z 1392 r. i zapiskach Księgi radzieckiej: S. Mariae Virginis lub Deiparae et divi Bartholomaei [5].

[1] AGZ. XIX. nr. 3105.

[2] Ibidem XIII. nr. 5461.

[3] Ibidem XII. nr. 124; także wzmianka z 1464 pro stateris alias o *waghi* tempore fori annualis pro festo sti Bartholomaei, AGZ. XIII. nr. 5577.

[4] AD. 128—130.

[5] Księga radziecka nry 147. 157. 159.

Dzisiejszy drugi titulus Assumptio Virginis należy do młodszych, wprowadzony w nieznanym mi czasie. Terminy jarmarków wyznaczone wpierw przez cesarza Józefa II w 1788 r. i ustalone ostatecznie przez Franciszka II w 1801 r., a związane przeważnie ze świętami grecko-katolickiemi: 19 marca na św. Józefa, we wtorek po Zielonych Świętach st. st., 6 sierpnia na ruskiego Bartłomieja, 3 grudnia na ruskie Ofiarowanie P. Marji[1], wyniknęły z późniejszej rutenizacji miasta i nie pozostają w związku z jego pierwotną organizacją, zbudowaną na zasadach nietyle narodowościowych, ile wyznaniowych rzymsko-katolickich.

Wcześniej od drugiego dorocznego jarmarku zostały wprowadzone specjalne targi mięsne t. zw. sochaczkowe, na których obcy rzeźnicy mieli dozwoloną wolną sprzedaż mięsa z obowiązkiem dawania do zamku po łopatce od sztuki na targ przez ludzi obcych przywiezionych; mieszczanie płacili od wołu i jałowicy po groszu, od wieprza, owcy, cielęcia po pół grosza. Targi te ustanowione 18 stycznia 1523 r. odbywały się co tygodnia każdego wtorku od św. Piotra i Pawła do Bożego Narodzenia[2].

Starostowie. Nie odrazu została domena drohobycka zorganizowana w odrębną jednostkę administracyjną, jakkolwiek niewątpliwie tak terytorjum to, jak i jego saliny po zajęciu Rusi przez Kazimierza Wielkiego przypadły na rzecz dóbr koronnych. Słusznie też prof. Zubrzycki zwraca uwagę na bullę Bonifacego IX z 15 maja 1390 dla Eryka, biskupa przemyskiego, z której wynika, że Opolczyk nadał diecezji halickiej decimam salis in Drohobycz[3]. Zarządzenie to Opolczyka cofa nas w lata 1372—1379, kiedy był gubernatorem Rusi Czerwonej z ramienia Ludwika węgierskiego, i wskazuje na prawo, które przysługiwało bezpośrednio monarsze, względnie jego zastępcy, do żup drohobyckich, a niewątpliwie także i do samej tenuty.

Do końca wieku XIV i przez cały wiek XV, gdy źródła już płyną w obfitości, nie spotykamy nazwy starostwa dla ziemi

[1] AD. 298—299. 304—305.

[2] Matr. Summ. IV$_2$ nr. 13438, „feriis tertiis"; w Dodatku 1868, 130 błędnie „w poniedziałek".

[3] AGZ. III. 86 nr. LI; Zubrzycki J., Rohatyn m. król. Sprawozd. Kom. Hist. sztuki IX. 384.

ani tytułu starosty dla jej zawiadowcy. Pospolitą w tym czasie jest nazwa tenuty dla okręgu królewszczyzny, a tenutarjusza dla jego dzierżawcy i zarządcy. Dopiero z początkiem XVI w. pojawiła się nazwa starosty, capitaneus i starostwa, capitaneatus; spotykamy ją w źródłach w 1502 r., a w 1507 i w latach następnych [1] wypycha ona prawie na stałe nazwę tenutarjusza, luzowana zaledwie kiedy niekiedy tytułem praefectus lub administrator starostwa. Wartość tej tytulatury była wyłącznie grzecznościowa, może pozostawała ona w związku z tem, że tenuty przechodziły coraz częściej w ręce możnowładców, a za wzrostem bogactwa szła pycha zewnętrzna i nadętość [2]. Zasadniczo posiadacz królewszczyzny, bez względu na tytuły, które go zdobiły, był dzierżawcą, zastawnikiem, użytkowcem domeny.

Nie znamy ze źródeł nazwisk pierwszych tenutarjuszów drohobyckich. Przy niewielkiej dochodowości dóbr koronnych, słabo jeszcze zagospodarowanych na Rusi w XIV i XV w., domeny królewskie prawdopodobnie podpadały bezpośrednio kompetencji starostów grodowych, jak w tym wypadku kompetencji starosty przemyskiego, w którego okręgu się znajdowały.

Do takiego wniosku prowadziłyby pozwy wychodzące ze strony członków rodziny Koniecpolskich, która prawie przez trzy ćwierci XV w. trzymała starostwo przemyskie. W 1469 r. Jakób z Koniecpola, starosta przemyski, pozywa szl. Fedora z Pukienic, pro eo, quod Iwan filius tuus inequitavit in bona regalia et tenutam nostram Drohobicz [3]. Tejże samej treści jest pozew z 1491 r. Barbary z Tęczyna, wdowy po Jakóbie, pro violenta inequitatione in silvas regales spectantes ad opidum Drohobycz tenutae predictae mficae Barbarae [4], wreszcie syn obojga Stanisław, w czas niemały po zgonie ojca, w 1492 r. wykazuje jeszcze prawa własności do młynów

[1] 1502. 3. III. Rex.... a nbli Hymram... de Cracovia tenutario Droh... in capitaneatu Droh. Matr. Summ. III. nr. 491; 1502. 9. IV. Rex Imramo... super oppido regali Drohobicz et capitaneatu eiusdem. Ibidem, nr. 376; 1502. 19. IX. Nblis Salamon Imbram tenutarius et capitaneus Droh. AGZ. XVII. nr. 3414; 1507. 14. 5. Nicolao Glynsky capitaneo Droh. Matr. Summ. IV_2 nr. 8534; 1508. 1. V. ...capitaneatus Droh. Ibidem, nr. 8763.

[2] Ewolucja tytulatury nobilis i generosus od XVI do XVIII w. jest tego wymownym przykładem.

[3] AGZ. XVII. nry 30. 730.

[4] AGZ. XVIII. nry 2128—2132. 2162—2166.

w Drohobyczu, skoro zabezpiecza na nich dług 250 zł. węgierskich [1]. Z tych wypadków szczególnych sądząc, możnaby przypuścić, że także poprzednicy Koniecpolskich na starostwie przemyskiem zawiadywali tenutą drohobycką, a co najmniej także inni członkowie tej rodziny, zarazem starostowie przemyscy, także kobiety w charakterze dożywotniczek.

Poczet starostów (tenutarjuszy) drohobyckich roztwiera Przedbor z Koniecpola h. Pobóg (1440. 12. IV—1460. 4. IX), starosta drohobycki domniemany [2]. Starostą przemyskim wykazują go źródła w 1440 r. W tej godności występuje wielokrotnie w latach 1444, 1450, 1456, 1458; po raz ostatni wymieniony 4 września 1460. Był także kasztelanem rospierskim, później sandomierskim [3]. Nie wiemy, w jakiej chwili tenuta drohobycka została zastawiona Koniecpolskim, sądząc z trwałości tego dzierżenia i milczenia źródeł późniejszych, stać się to musiało za życia Przedbora, a może jeszcze wcześniej. W nadaniu klucza dóbr ziemskich w powiecie chełmskim dla synów jego, Jakóba, starosty przemyskiego, i Mikołaja, wystawionem w Krakowie 12 stycznia 1462 r. Kazimierz Jagiellończyk powołuje zasługi ojca i synów w ziemi ruskiej, nos pecuniis, argento,

[1] AGZ. nr. 2180.

[2] Pomijamy w tem zestawieniu wszystkich poprzedników Przedbora na starostwie przemyskiem, a więc: Benka z Kuchar i Żabokruk (1375). AGZ. IX. 1; VIII. 14; Merbotha (1375. 6. VII. — 1377. 22. II) AGZ. V. 11. 14; VII. 19; VIII. 17; Michała Mużyłę z Buczacza, kasztelana halickiego (1437. 23. I. — 1438). AGZ. XIII. nry 137. 462; Terr. Prem. t. 1 s. 56. 106. 114; Kwiatkowski, Wykaz dostojników, Arch. Kom. hist. III. 85; Jana z Buczacza (1438. 11. X.) Cod. epist. II. 369, co do których niema śladu, aby kiedykolwiek zawiadywali dzierżawą drohobycką. Nie uwzględniliśmy także wiadomości Dodatku Gaz. lwowskiej 1868, 148, jakoby Jan Mężyk z Dąbrowy, zrazu cześnik nadworny, potem wojewoda ruski, otrzymał 1422 r. od Jagiełły starostwo drohobyckie. Wiemy, że dostał w tym roku wójtostwo drohobyckie, Matr. Summ. IV_3 Suppl. nr. 559, co nie jest jednoznaczne. Pohorecki F., który się ostatnio bliżej zajął Mężykiem, o posiadaniu przez niego starostwa drohobyckiego nie czyni wzmianki, por. Ziemia Czerwieńska 1935, I. 94—98.

[3] AGZ. XIII. nry 1607. 4447; Cod. epist. III. 51—52; Matr. Summ. I. nr. 482; II. S. nr. 71; III. nr. 134, S. nry 172. 173. 227; Terr. Prem. t. 1 s. 261; 2 s. 16; Boniecki XI. 76—77; Fedorowicz, Dostojnicy i urzędnicy, Arch. Kom. hist. VIII. 217; Kwiatkowski, l. cit.; Uruski VII. 171 sq.

sumptibus et aliis necessariis supportando[1], w sposób dobitny akcentując charakter zastawny starostwa przemyskiego i złączonej z niem, jak mniemamy, tenuty drohobyckiej. Jest w każdym razie rzeczą charakterystyczną, że współczesną lustracją z 1469 r. starostwo przemyskie i tenuta drohobycka nie są objęte[2].

Jakób z Koniecpola h. Pobóg, syn poprzedniego (1454. 9. V. — 1461. 6. II. — 1480. 9. III). Jeżeli rzecz nie polega na pomięszaniu dat lub imion w źródłach, miał dzierżenie na starostwie przemyskiem jeszcze za życia ojca w 1454 r.[3] i z nim wspólnie. W każdym razie od śmierci Przedbora był niewątpliwie starostą, od 20 grudnia 1462 r. trzymał je z bratem rodzonym Mikołajem, podkomorzym przemyskim, może na podkład 960 zł. węg., które im król oprawił 1461 r. na stacji przemyskiej[4]. Mikołaj zmarł około 27 sierpnia 1464 r. i odtąd Jakób dzierży sam starostwo przemyskie, na którem wraz z miastem Przemyślem oprawił mu król 25 października 1473 r. jeszcze 200 grzywien[5]. Jak już wspomnieliśmy wyżej, jest niewątpliwym tenutarjuszem drohobyckim od 1469 r., a jak wynika z pretensyj wdowy jego i syna do tej tenuty, został nim do śmierci 1480 r. Istnieją wprawdzie dawniejsze pozwy Jakóba przeciw mieszczanom drohobyckim z 1464 i 1465 r., ale przyczyny ich, jak niedostarczenie lica, niestanie, względnie stawianie oporu starościńskiemu urzędnikowi w zbadaniu łokci i wag na targu drohobyckim, są tego rodzaju, że mogą wynikać zarówno z atrybucji władzy starosty sądowego, jak i użytkowcy tenuty[6]. Przypuszczamy jednak, że tenuta drohobycka czas niemały pozostawała w rękach Koniecpolskich.

[1] Przyłęcki, Pamiętniki o Koniecpolskich 445, z archiwum w Podhorcach.

[2] Źródła dziejowe XVIII$_1$ Bona regalia onerata.

[3] 1454. 9. V. Jacobus de C. capitaneus Premisliensis AGZ. XIII. nr. 4410.

[4] 1462. 20. XII. Nicolaus de C. primeva intromissionis vice AGZ. XIII. 330; 1466. 5. VIII. olim pye memorie Nicolai capitanei, Ibidem, nr. 6422; Matr. Summ. I. nr. 579.

[5] 1462. 12. I; 1464. 7. I; 1466. 13. III; 1469. 7. II; 1472. 10. IV, 18. XI; 1473. 25. X; 1474. 11. III; 1477. 10. III; 1479. 14. XII. AGZ. V. 207. 208; VI. 55. 83. 101; XIII. 330. 443; XVIII. nry 14. 1263. 1302; Matr. Summ. I. nry 808. 890. 1053. 1055. 1148; Castr. Prem. t. 16 s. 553.

[6] AGZ. XIII. nry 3414—3415. 5710. 5711. 5576. 5577. Wiadomość Dodatku do Gaz. Lwowskiej 1868, 148, że Jakób otrzymał starostwo

Jest natomiast pewnem, że Nawojka, jedyna córka Mikołaja Koniecpolskiego z Doroty z Zarembów z Kalinowy[1], która współdziedziczy z braćmi stryjecznymi Przedborem i Stanisławem na starostwie przemyskiem do 1491 r., nie miała praw do tenuty drohobyckiej, jak niema w źródłach śladu, aby je miał kiedykolwiek ojciec jej, Mikołaj.

Barbara z Tęczyna h. Topór, wdowa po Jakubie Koniecpolskim, i syn jej Stanisław z Koniecpola (1480—1492) są poświadczeni źródłami jako niewątpliwi tenutarjusze drohobyccy, a prawdopodobnie wstąpili w te prawa bezpośrednio po śmierci męża i ojca[2]. Możliwe, że od tej tenuty wykluczony był syn starszy, Przedbór Koniecpolski, i mąż Nawojki Maciej z Bnina, wojewoda poznański. Wszyscy trzej, t. j. Stanisław i dwaj ostatni zwą się starostami przemyskimi[3], lecz właściwym urzędnikiem sądowym był Przedbor według następującej opinji sądu z 30 czerwca 1490 r. „iudicium remisit... ad autoritatem dni capitanei Premisliensis ...ad mfcum et gsum Mathiam de Bnyn pallatinum Maioris Poloniae generalem et Predborium [de] Conyeczpole capitaneos Premislienses, ad alterum eorum qui pro tunc capitaneatui Premisliensi presidebit et officiatum capitaneatus exercebit“[4]. Wynikałoby z tego, że członkowie rodziny Koniecpolskich w męskiej i żeń-

drohobyckie 1480 r. jest mylna, on zmarł już tego roku, a są ślady w AGZ., że posiadł to starostwo wcześniej.

[1] 1464. 2. V. Nicolaus de Conyeczpole capitaneus Premisliensis, filius olim mfici Predborii de C. castellani Sandomiriensis et capitanei Prem. AGZ. VI. 86 (tu pieczęć z h. Pobóg); 1463. 22. VII. uxor Dorothea filia olim Laurentii Zarąmba de Calinowa palatini Siradiensis Matr. Summ. I. nr. 633.

[2] Por. wyżej s. XXXIV; Kłodziński Abdon, Tablica genealogiczna Tenczyńskich h. Topór, Spraw. Kom. hist. sztuki IX. 239.

[3] 1489. 7. IV. 1494. 6. V. Stanislaus de Konyeczpole capit. Prem. AGZ. XVIII. nry 2373. CLXII; 1490. 30. VI. 1491. 4. X. 1494. 4. II. Predborius Koniecpolski capit. Premisl. Ibidem, XVIII. nry 3619. 3761. CLI; 1485. 23. X. 1490. 30. VI. 1491. 4. X. Mathias de Bnyn capit. Premisl. Ibidem VII. 157; XVIII. nry 2139. 3619. Mylna jest zatem wiadomość Bonieckiego XI. 76—77, że trzymali starostwo przemyskie razem z siostrą stryjeczną Nawojką do 1490 r.; Maciej z Bnina nie żyje koło 1496. 27. V. 7. VI. 1496. Nawoycza de Conyeczpole relicta olim Mathiae de Bnyn. Matr. Summ. II. nr. 639. III. nry S. 246.

[4] AGZ. XVIII. nr. 3619.

skiej linji mieli udział łączny w dochodach starostwa przemyskiego, w rozległych zaś dobrach tej rodziny, znajdujących się w całej Polsce, otrzymywali wydziały dziedziczne osobiste[1] i na tej zasadzie drohobyckie należało wyłącznie do wdowy Barbary i syna Stanisława. Koło roku 1496 wszyscy Koniecpolscy opuścili bezpowrotnie tenutę drohobycką, czy to spłaceni bezpośrednio przez króla czy też następcę swego w dzierżeniu. Wiadomość, że starostwo wykupił od Koniecpolskich Jan Bonar na własność królewską za 5000 złp. zasługuje na uwagę, jakkolwiek nieznane źródło jej pochodzenia[2].

Stanisław Małdrzyk z Chodywaniec h. Wąż (1496. 4. I. † koło 1523. 9. VII), zarazem wojski lwowski. Jest poświadczony jako tenutarjusz drohobycki po raz pierwszy 4 stycznia 1496 r. i nazwany wówczas starostą drohobyckim[3]; można stąd wnosić, że z tego czasu datuje się początek tej tytulatury dla tenutarjusza. W innej zapisce z 27 stycznia 1502 r., w której król skwitował go z percepty starostwa drohobyckiego, jako termin początkowy rozrachowania podany jest r. 1497[4]; wszystko zatem wskazuje zgodnie na czas objęcia dzierżawy. W 1521 r. 21 września uzyskał Małdrzyk zwolnienie z uczestnictwa we wszelakich zjazdach sejmowych propter ingravescentem aetatem[5]; w 1522 r. 13 stycznia otrzymał ekspektatywę po nim na wojstwo lwowskie Jan Wilczek[6], jakkolwiek Małdrzyk występuje jeszcze jako żyjący 17 i 18 stycznia 1523 r., otrzymuje pokwitowanie z rachunków starostwa od 24 czerwca 1508 r. do 24 czerwca 1522 i zapewnienie na niem dożywocia[7]. Najwcześniejsze wzmianki o nim z dodatkiem olim pochodzą z 9 lipca 1523[8], zmarł więc między 18 stycznia a 9 lipca 1523. Następca jego na starostwie podjął rachunki tenuty z terminem 24 czerwca 1522 jako dies

[1] AGZ. XVIII. nr. 2452; 1491. Barbara de Tanczin tenutaria Drohobicensis AD. 24; Barbara żyje jeszcze 13. VI. 1502. Matr. Summ. III. nr. 545 † koło 1507.

[2] Dodatek 148.

[3] Matr. Summ. IV_3 S. nr. 1179.

[4] Ibidem III. nr. 164. 165.

[5] Ibidem IV_2 nry 12987—12990.

[6] Ibidem IV_1 nr. 4075.

[7] Ibidem IV_2 nry 13434. 13435. 13439.

[8] Ibidem IV_1 nr. 4299; IV_2 nr. 13627.

ultimae rationis per N. Maldrzik redditae[1]. W wcześniejszych zapiskach z lat 1501 i 1503 podana jest suma 1400, względnie 1404 zł. węg., jakie król oprawił Małdrzykowi i żonie jego Małgorzacie Nymant na mieście Drohobyczu i wsiach Letnia, Medenice, Horucko, Bilcze i połowa Huwni[2], też same wsi jako dzierżawę jego podają w 1508 r. spisy poborowe[3]. Ponieważ wsi te wraz z Drohobyczem nie stanowią całego kompleksu tenuty, jak wynika ze źródeł XVI w. i mapy starostwa drohobyckiego, przeto na reszcie tenuty trzeba szukać innego dzierżawcy. Znajdujemy ich istotnie kolejno w osobach mieszczan krakowskich; jest nim Imbram Salomona, rajca krakowski (1502—1504. 6. I), zwany alternatywnie capitaneus lub tenutarius Drohobicensis, któremu król oprawił na mieście królewskiem Drohobyczu i wszelakich wsiach do miasta zdawna należących 5000 zł. węg. i 1800 zł. węg. długu[4]. Imbram zmarł koło 1504 r., gdyż 25 lutego t. r. występuje nowy tenutarjusz Mikołaj Gliński (1504—1508), również mieszczanin i rajca krakowski, zwany także starostą drohobyckim. Miał pieniędzy własnych 373 zł. węg., oprawionych na starostwie, ale trzymał je także z racji opieki swojej nad nieletnimi dziećmi Imbrama, jak przypuszczać można z aktu z 27 kwietnia 1507 r., którym król poręczył spłatę długu do jego rąk i innych współopiekunów na rzecz dzieci Imbrama, wreszcie gdy 1 maja 1508 r. Małdrzyk skupił ostatecznie żupy i starostwo drohobyckie od Glińskiego, mowa jest o pretensjach jego i sukcesorów Imbrama[5].

Jan Kamieniecki z Rzeszowa (1523—1539. 6. II) niewiadomego herbu[6]. Objął starostwo bezpośrednio po Małdrzyku w 1523 r., jeśli składa rachunki z dochodów od dnia ostatniego

[1] Matr. Summ. IV_1 nry 4747. 4749.

[2] Ibidem II. nr. 1450; III. nr. 689; Ptaśnik, Miasta i mieszczaństwo 362.

[3] Źródła dziejowe XVIII_1 114. Inne wzmianki o Małdrzyku pochodzą z lat 1508. 1510—1512. 1517. 1518. 1521 por. Corpus iuris Polonici S. I. vol. 3 s. 216; Matr. Summ. IV_1 nry 2839. 3893; IV_2 nry 8763. 9631. 9737. 9881. 11237. 11294. 12990.

[4] Matr. Summ. III. nry 376. 491. 1099; AGZ. XVII. nry 3414. 3415.

[5] Matr. Summ. III. nry 1098. 1099; IV_2 nry 8335. 8353. 8462. 8534. 8582. 8763; AD. 32—34.

[6] Nie należy ani do Kamienieckich h. Pilawa, ani do Rzeszowskich h. Półkozic.

rozrachowania się z Małdrzykiem 24 czerwca 1522 do 24 czerwca 1523 r., potem samoistnie od 24 czerwca 1523 do 24 czerwca 1524[1]. Najwcześniejsze wzmianki o nim jako staroście pochodzą z 22 lutego 1524 r.[2], zapiski te mnożą się coraz więcej[3]: zachowało się z tych czasów dwukrotne zdawanie rachunków z dochodów starostwa przez Kamienieckiego z terminem na św. Jana Chrzciciela (24. VI) od 1524 do 1526 i 1533 do 1535 r.[4]. Pozostawił po sobie dwie fundacje pobożne: jedną na ołtarz w farze rzeszowskiej z 10 grzywien cła w Rzeszowie z 25 kwietnia 1525 r.; drugą na ołtarz w Drohobyczu opartą o pół grosza z mostowego w Hruszowie z 12 września 1537 r.[5]. Żył jeszcze 6 lutego 1539, 1 marca t. r. nazwany już quondam, 19 czerwca t. r. olim[6]. W chwili śmierci był także starostą grodeckim i lubaczowskim, wojskim samborskim. Żona jego, Barbara z Wykot, zmarła przed nim koło 2 grudnia 1536 r.[7].

[1] Matr. Summ. IV_1 nr. 4747.

[2] Castr. Prem. t. 59 s. 291.

[3] Ibidem t. 16 s. 336; t. 17 s. 275; t. 18 s. 1292; AGZ. XIX. nry 3036—3040; Matr. Summ. IV_1 nry 4745. 4749. 5423. 5749. 5994; IV_2 nry 15443. 16972. 16973. 16992; IV_3 nry 17491. 17776. 18272. 18640. 18808. 19104. 19338. 19343. 19344. 19363. 19368. 19425. 19452.

[4] Ibidem IV_2 nry 14944. 17169.

[5] Ibidem IV_1 nr. 4746; IV_2 nr. 14952; V_1 nr. 2725; AD. 65—68.

[6] Ibidem IV_3 nry 19544. 19611. 19845.

[7] AGZ. XIX. nry 3050. 3061; Matr. Summ. IV_1 nr. 7233; IV_3 nr. 18255. Barbara z Wykot, także z Rzeszowa, Staromieścia, Świńczy i Powietnej, należała prawdopodobnie do rodu spokrewnionego w linji żeńskiej z dawnymi dziedzicami Rzeszowa, Półkozicami. Dokument królewski z 1536 r. powiada, że dobra powyższe zostały jej oprawione przez Jana Rzeszowskiego, syna Augustyna, († przed 1525 r.) na 1000 grzywien. Por. Mies. Heral. 1908. I. 115. Poślubiła Kamienieckiego przed 1508 r., bo w spisach poborowych z 1508 r. Jan Kamieniecki występuje już jako dziedzic Wykot, Źródła dziejowe XVIII_1 108. Ale Kamieniecki był niewątpliwie jej drugim mężem, pierwszym zaś może Augustyn Rzeszowski, ponieważ w 1515 r. syn jej Jan Rzeszowski zapisuje wójtostwo drohobyckie Janowi Kamienieckiemn i Barbarze de Wykoti uxori eius, matri vero suae, Matr. Summ. IV_1 nr. 2387. Czy ci Rzeszowscy nie są identyczni ze Stogniewami, również spokrewnionymi z Rzeszowskimi-Półkozicami, trudno powiedzieć; wskazywałby na to tenże sam spis poborowy z 1508 r., który wymienia na Rzeszowie Barbarę Stogniewową, może identyczną z Barbarą z Wykot. Źródła dziejowe XVIII_1 114. Także wójtostwo drohobyckie przyszło Kamienieckiemu od Półkoziców, por. s. XXV.

Wojciech Starzechowski z Starzechowic h. Nieczuja, podkomorzy przemyski, starosta barski (1539. 5. III—1550. 18. IX). Wziął po Kamienieckim 4 marca wojstwo samborskie, 3 marca 1539 starostwo drohobyckie, 22 grudnia 1542 został kasztelanem bełzkim [1], pod koniec życia wojewodą bełzkim, zmarł koło 1550 r. [2]. Jeszcze za życia jego król dał ekspektatywę na starostwo drohobyckie synowi jego, Janowi, 20 stycznia 1548 r. [3], zatwierdził dziedziczenia Wojciecha Starzechowskiego w dobrach starostwa na wypadek śmierci syna 9 sierpnia 1548 r. [4], wreszcie 21 lipca 1549 r. postanowił, że Jan Starzechowski, już wówczas wojski samborski po ojcu, będzie płacił skarbowi królewskiemu nie więcej, jak 1600 zł. p. rocznie tenuty dzierżawnej [5].

Jan Starzechowski z Starzechowic h. Nieczuja, syn Wojciecha (1548 20. I. † 1567). Trudno ściśle oznaczyć datę objęcia przez niego starostwa, ponieważ po uzyskaniu na nie ekspektatywy wraz z ojcem używają alternatywnie tytułu starosty. Ze starostwem drohobyckiem złączył w 1564 r. starostwo samborskie, uzyskawszy prawo wykupu wszystkich wójtostw, sołtystw, kopalni rud, młynów, popostw i karczem w starostwie samborskiem z wyjątkiem tych, które były w ręku Stanisława Herburta, kasztelana lwowskiego, a więc przedewszystkiem z wyłączeniem włości ozimińskiej, która przypadła temu ostatniemu [6]. Od 1556 r. 22. XII. do 1560 30. VII. był Jan Starzechowski kasztelanem przemyskim [7], a od 1564 r. wojewodą

[1] Matr. Summ. IV_1 nry 6307—6308. 6310. 7046. Inne wzmianki o W. Starzechowskim pochodzą z lat 1540—1549. Ibidem IV_1 nry 6727. 6908. 6916. 6921. 7111. 7122. 7143. 7566. 7569. 7616. 7783. 7836. 7861; IV_3 nry 21319. 21320. 21365. 21366. 21422. 21602. 21620. 21733. 21740. 21861. 21876. 21895. 22239. 22402. 22403. 22420. 22556. 22558. 22560. 22561. 22841. 22958. 23078. 23423. 23431. 23433; V_1 nry 245. 369. 390. 442. 506. 1555; Terr. Prev. t. 7 s. 432. 462. 743. 779; 11 s. 790. 818; Terr. Leop. t. 14 s. 123.

[2] Por. niżej str. 112.

[3] Matr. Summ. IV_1 nr. 8132.

[4] Ibidem V_1 nr. 71.

[5] Ibidem V_1 nr. 506.

[6] Ibidem V_1 nr. 2946.

[7] Cod. dipl. universitatis Crac. V. 20; Terr. Prev. t. 8 s. 346; Castr. Leop. t. 34 s. 98; Castr. Prem. t. 29 s. 730; t. 284 s. 385; parokrotnie nazwany mylnie capitaneus Premisliensis Terr. Prem. t. 16 s. 1491; t. 7271 s. 74.

podolskim, po Janie Mieleckim[1]. W związku z egzekucją dóbr, a dzięki usiłowaniom rywala jego i następcy Stanisława Herburta starostwa drohobyckie i samborskie wyszły z rąk jego sukcesorów[2].

Stanisław Herburt z Fulsztyna h. Herburtowa (1568. 11. XI. — 1578. 6. VIII). Zanim wziął po Starzechowskim tenutę drohobycką, następnie samborską, uzyskał w 1564 r. zarząd żup ruskich[3], w 1566 r. włość ozimińską, stanowiącą pewien wycinek starostwa samborskiego[4]. Stało się to może na tle rywalizacji z Janem Starzechowskim. Jako starosta drohobycki zapisany jest po raz piewszy 11 listopada 1568 r., 13 sierpnia 1569 r. spłacił synów Jana Starzechowskiego, Wojciecha, podkomorzego lwowskiego, i Stanisława z trzeciej części wójtostwa drohobyckiego[5]. Ostatnia wzmianka o nim jako staroście pochodzi z 6 sierpnia 1578 r. W jego ręku po raz pierwszy żupy ruskie zespoliły się administracyjnie z starostwem drohobyckiem. Był także kasztelanem lwowskim 1556—1584, zmarł koło tego czasu[6]. Z żony Katarzyny Barzówny miał liczne potomstwo; z córek dwie Anna i Katarzyna brały ślub w samborskim kościele: 3 czerwca 1571 r. Anna poślubiła Pawła

[1] Matr. Summ. V_1 nr. 3004.

[2] Dramatycznie przedstawił to Sobieski W., Upadek rodziny Starzechowskich (Przyczynek do historji „Egzekucji dóbr“) w Szkicach historycznych, Warszawa 1904, 187—237. Odsyłamy do tego szkicu czytelnika, ponieważ w naszem przedstawieniu idzie wyłącznie o kolejność rządów starościńskich, nie o historję ich rządów. Inne wzmianki o Janie Starzechowskim z lat 1550—1567 AGZ. XIII. 230; XIX. nr. 3106. DCCCLVI; Matr. Summ. V_1 nry 3309. 3556. 3636. 3714; Terr. Prem. t. 19 s. 891; t. 24 s. 5; t. 268 s. 1; t. 273 s. 53. 631. W archiwum m. Sambora ma się znajdować opisanie m. Sambora z 1568 r.: Odpis z inwentarza pożytków starostwa samborskiego po zejściu starosty Starzechowskiego. Sł. G. X. 231.

[3] Matr. Summ. V_1 nr. 2948. Mylną datę zatem podaje Rutkowski, Podział dochodów w żupach ruskich za Zygmunta Augusta 119. 150. uw. 326. Por. Sobieski W., op. cit. 203.

[4] Matr. Summ. V_1 nry 3312. 3668.

[5] Ibidem V_1 nry 3733. 3956. 4086. Inne wzmianki o Herburcie z lat 1569—1578. Castr. Prem. t. 40 s. 331; 41 s. 581; 763. s. 492; Terr. Prem. t. 27 s. 718; Castr. Leop. t. 762 s. 562; Akta Unji Polski z Litwą. 226. 307. 318. 339. 372, oraz 332. przy którym akcie pieczęć jego herbowa.

[6] Por. Boniecki VII. 259; Uruski V. 131, u obu mylnie, że był 1553 r. kasztelanem przemyskim.

Uchańskiego, 1 lipca 1582 r. Katarzyna Mikołaja Jazłowieckiego[1].

Paweł Uchański ze Służewa h. Radwan, syn Tomasza, brata arcybiskupa gnieźnieńskiego Jakóba (ur. 1548 † w styczniu 1590), wziął starostwo drohobyckie z ręką Anny Herburtówny, niewiadomo jednak kiedy; Stefan Batory w liście polecającym do kardynała Wilhelma Sirleta z 28 listopada 1577 r. nazywa go starostą drohobyckim, a w nieco późniejszym dokumencie z t. r. 17 grudnia jest wzmianka, iż już dawniej otrzymał to starostwo[2]. Ponieważ jednak teść jego nazywa się jeszcze w 1578 r. starostą drohobyckim, więc musiał Uchański otrzymać na nie co najmniej ekspektatywę. Na koszta legacji do Rzymu z obedjencją otrzymał w 1577 r. od Stefana Batorego dodatkowo 1000 dukatów na części dochodu królewskiego ze starostwa drohobyckiego. Podróż tę odprawił w 1579 r., poczem w 1580 r. dostało mu się województwo bełskie po Stanisławie Żółkiewskim. Wyjazd jego z legacją do Turcji w 1589 r. zakończył się śmiercią Uchańskiego w styczniu 1590 r. w Konstantynopolu. Ciało przewieziono w czerwcu do Polski, a żona pogrzebała je w Uchaniu. Przed wyjazdem męża do Turcji Anna Uchańska otrzymała dożywocie na mieście Drohobyczu i wsiach starostwa drohobyckiego, to też po jego śmierci objęła je w administrację, którą prowadziła do 1596 r., gdy objął je za konsensem królewskim:

[1] Por. Sł. G. X. 238 pod Sambor z Metr. Copulatorum w Archiwum parafji samborskiej, dziś w Archiwum diecezji przemyskiej por. Kwolek J., Archiwum diecezji przemyskiej ob. łać., Przemyśl 1927, 52. Podobna notka u Niesieckiego IX. 191 z przypisów Krasickiego: W manuskryptach Helsberskich jest list Jana Czermińskiego do Kromera z Krakowa 5 czerwca 1571 r.: „Pan Stanisław Herburt castelan Przemiski w nyedzielie przeszłą dał w stan małżenski dziewkę swą za pana Pawła Uchanskiego za syna pana wojewodi Płockiego". Wiadomość Wierzbowskiego, Uchańsciana V. 37—56, że brał ślub w Krakowie z powołaniem się na Niesieckiego l. cit. polega na nieporozumieniu, — to list Kromera pochodzi z Krakowa.

[2] Wyczerpującą biografję Uchańskiego Pawła daje Wierzbowski T., Uchańsciana V. 37—56, tu ograniczamy się wyłącznie do tych spraw, które dotyczą bezpośrednio stosunku Uchańskiego do starostwa drohobyckiego, tamże II. 329; por. także Mon. Vaticana IV. 9. uw. 2; 311 uw. 1; V. 506; AD. 134—164. 173—174; AGZ. XX. 59; Castr. Sanoc. t. 23 s. 1992—1993; Terr. Sanoc. t. 7 s. 593—615. 623—638; Castr. Prem. t. 773 s. 283; t. 785 s. 1508; Niesiecki IX. 191.

Mikołaj na Żurowie Daniłowicz h. Sas (1596 † 1624), ożeniony z Heleną Uchańską, córką Pawła i Anny Herburtówny[1]. Połączył z tenutą drohobycką starostwo samborskie 1615 r. po Stanisławie Bonifacym Mniszchu i zarząd żup ruskich. Był podskarbim w. koronnym i trzymał innych starostw mnogo. Następcą jego na obu tenutach był syn Jan Mikołaj na Żurowie Daniłowicz h. Sas (1624 † 1649). Od 1633 r. do zgonu starosta przemyski, samborski, także podskarbi w. koronny i dzierżawca wielu królewszczyzn. Zmarł bezpotomnie 1649 r. pochowany w Lublinie[2]. Po śmierci Jana Mikołaja miał objąć starostwo przemyskie, a także i inne jego dobra dziedziczne brat młodszy, Mikołaj, czwarty syn Mikołaja[3]; nie potwierdzają tego źródła, choć może czas jakiś starostwo drohobyckie pozostawało jeszcze w ręku Daniłowiczów do uregulowania sum dłużnych; nie udało się nam bowiem trafić w okresie lat 10 na nazwisko starosty drohobyckiego[4]. Jest nim dopiero:

Stanisław Skarszewski na Rzeczniowie h. Leszczyc (1660. 3. XI. — 1685), zarazem administrator ekonomji samborskiej, 1663 kasztelan małogojski, 1674 wielkorządca krakowski, 1674—1681 kasztelan wojnicki, starosta barwałdzki i złotoryjski[5]. Według Niesieckiego Skarszewski zmarł 1685 r., zdaje się bezpotomny. Wdowa jego Katarzyna Piotrowska, 1° voto za Samuelem Stanisławem Nadolskim, kasztelanem

[1] Boniecki IV. 88—89; Uruski III. 66; Metr. kor. t. 140 f. 209 (cytat z Wierzbowskiego, loc. cit.); wzmianki z lat 1606. 1616. 1618. 1623; AGZ. XX. 118; Castr. Sanoc. t. 144 s. 810. 1696—1697; t. 148. s. 698—699; Castr. Prem. t. 809 s. 1435; AD. 193—194.

[2] Nominacja następcy na starostwie przemyskiem Jeremiego Wiśniowieckiego z 8 stycznia 1650; Castr. Sanoc. t. 163 s. 161—163.

[3] Boniecki IV. 90—91.

[4] Mimo poszukiwań poczet starostów drohobyckich wykazuje luki.

[5] Niesiecki VIII. 378; AD. 248—255; Dörflerówna A., Materjały do historji m. Sambora nry 265. 275; Castr. Prem. t. 390 s. 2647—2648; Castr. Leop. t. 148 s. 1437—1441. 1468—1471; t. 405 s. 315—316; Uruski XIII. 86. wymienia jako starostów drohobyckich w latach 1638—1692 Mikołaja Ostroroga, Andrzejów, syna jego i wnuka, ale pozatem nie znajdujemy ich w źródłach; przeciwnie AGZ. X. passim, oraz Terr. Leop. t. 50, s. 143—175; t. 74. s. 519—520. mówi o nich jako starostach drohowyskich, co ze względu na jednoczesne posiadanie starostw mikołajskiego i rohatyńskiego jest słuszne.

rawskim, 2° voto za Hieronimem Wierzbowskim, wojewodą sieradzkim, w mandacie królewskim z 18 marca 1686 r. nazwana jest „kasztelanowa wojnicka, starościna nasza drohobycka“[1]. W 1688 r. dzierżawcą modo arendatorio starostwa jest Lanckoroński, a w 1691 r. „kasztelan żarnowski, starosta nasz drohobycki“[2]; obaj są zięciami Skarszewskiej, poślubiwszy córki jej z drugiego małżeństwa: Hieronim Lanckoroński, podkomorzy podolski, starosta skulski († 1697), pojął w drugiem małżeństwie 1684 r. Ludwikę Katarzynę z Wielkiego Chrząstowa Wierzbowską[3], a Marcin z Chomętowa Chomętowski, kasztelan żarnowski, Annę z Wielkiego Chrząstowa Wierzbowską. Drogą działów rodzinnych po ojczymie obaj zięciowie trzymali kolejno starostwo drohobyckie, ustąpione im przez teściową. Nie możemy ustalić ścisłej chronologji rządów każdego z nich na starostwie, utrzymał się na niem:

Marcin z Chomętowa Chomętowski h. Lis (1691. 12. V. † koło 1706), najpierw wojewoda bracławski, od 1704 mazowiecki, także starosta złotoryjski[4]. Po jego śmierci użytkowała tenutę wdowa jego Anna z Chrząstowa Wierzbowska h. Jastrzębiec (1706 † koło 1711).

Po śmierci matki nominację na starostwo uzyskał syn poprzedzających Stanisław z Chomętowa Chomętowski h. Lis (1711. 17. IX. † 1728. 1. IX.). Nominacja królewska post fata matris Annae de Chrząstow palatinae terrarum Masoviae pochodzi z 17 września 1711 r., współdziedziczył z żoną Dorotą Tarłówną, zmarł bezpotomnie 1 września 1728 r., pochowany w Samborze. Był również wojewodą mazowieckim, oraz hetmanem polnym koronnym, starostą radomskim i dolińskim[5]. Starostwo drohobyckie wniosła Dorota Tarłówna w posagu drugiemu małżonkowi, którym był Adam z Szczekarzowic na Tenczynie Tarło h. Topór (1742. 9. I. † 1744. 16. III.).

[1] AD. 260—261; Niesiecki XIII. 376—379; IX. 318; Uruski XII. 6.

[2] AD. 263. 266.

[3] Boniecki XIII. 337.

[4] Ibidem III. 62; Uruski II. 235; Castr. Prem. t. 151 s. 1053; AD. 267—268.

[5] Boniecki III. 63; Uruski II. 235; Castr. Prem. t. 491 s. 893; List jego do króla IMci datowany: A Drohobycz 29 d'Aoust 1728, Katalog rkpsów Bibl. Ossol. II. 248. Według Dodatku 1868, 131, zamieszkał ku schyłkowi życia w Drohobyczu i zmarł tamże 3 września 1728.

Intromisję na starostwo drohobyckie odprawił 9 stycznia 1742, 21 maja 1743 otrzymał consensus arendandi starostwa, miał także dożywocie na wszystkich starostwach żony[1]. Od 1732 r. był wojewodą lubelskim, zginął pod Warszawą na Marymoncie w sławnym pojedynku z Kazimierzem Poniatowskim[2]. Wdowa jego jako posiadaczka starostw drohobyckiego i dolińskiego wydzierżawiła 18 czerwca 1747 r. starostwo dolińskie Bogusławowi Bielskiemu, chorążemu lwowskiemu[3]. Taki sam układ musiała zawrzeć wcześniej co do starostwa drohobyckiego, skoro Bogusław Bielski z Olbrachcic h. Jelita figuruje od 31 marca 1745 r. jako tenutarjusz drohobycki, przyczem Tarłowa do 1751 zachowywała swoje prawa starościńskie[4]. Bielski był także starostą rabsztyńskim. Nie udało się ustalić terminu, w jakim Bielski ustąpił z tej tenuty, a objął ją Wacław na Podhorcach Rzewuski h. Krzywda (1759. 30. XII. — 1773. 1. VII), ostatni starosta drohobycki. W 1759 r. wojewoda podolski, hetman polny koronny, starosta doliński, w 1773 r. wojewoda krakowski, hetman wielki koronny[5]. Rząd austrjacki zajął starostwo drohobyckie 1 lipca 1773 r. za ekwiwalentem połowy prowentu lustracyjnego, t. j. za kwotę przeszło 35.000 zł. p., miasto zaś Drohobycz uczynił wolnem miastem[6].

Żupy i Żupnicy. Gospodarkę solną na Rusi w XVI w., a zwłaszcza w powiecie drohobyckim zbadał wszechstronnie i omówił wyczerpująco Rutkowski[7], ze względu na czynny w niej udział Włochów wielokrotnie powracał do tego tematu Ptaśnik[8], użyteczne przyczynki wnieśli tutaj także Dicker,

[1] Boniecki III. 63; Castr. Prem. t. 557 s. 76; t. 562 s. 1755; t. 565 s. t. 589; 566 s. 1865.

[3] Niesiecki IX. 16; Szujski, Dzieje Polski IV. 368—369.

[3] Castr. Prem. t. 248 s. 784.

[4] Boniecki I. 236; Castr. Prem. t. 565 s. 587; Płoszczańskij 172.

[5] Terr. Halic. t. 98 s. 1662—1666; t. 110 s. 1871—1872; AD. 289; AGZ. XXV. 557. W tem ostatniem mylnie zapisany jako Seweryn; Płoszczańskij 173.

[6] Czemeryński, O dobrach koronnych b. Rzpltej polskiej 189.

[7] Rutkowski J., Z dziejów żup ruskich za Zygmunta Augusta, Ks. pam. ku czci O. Balzera, Lwów 1925, II. i odb.; tenże, Podział dochodów w żupach ruskich za Zygmunta Augusta, Poznań 1925.

[8] Ptaśnik J., Z dziejów kultury włoskiego Krakowa, Rocznik Krak. 1907. IX. 93—95; tenże, Włoski Kraków za Kazimierza W. i Wła-

Osuchowski i Turska[1] Ci wszyscy autorowie wypowiedzieli cały szereg uwag, nieraz głębokich i słusznych, które nasze badania tylko mogą potwierdzić. Będziemy się zatem starali, zreasumować wyniki prac naszych poprzedników i dodać pewne uzupełnienia co do osób kierowniczych działających na terenie żup drohobyckich.

Jak to słusznie zauważył Ptaśnik, mimo istnienia kilku centrów wydobywania soli na Rusi Czerwonej, przedewszystkiem żupnik drohobycki zwie się żupnikiem ruskim, choćby wyłącznie tę jedną żupę, a nie inne posiadał w dzierżeniu. Tytuł jego oficjalny jest praefectus zuparum, zuparius, żupnik. Wymownym przykładem tego jest tytulatura Oktawjana z Florencji, którego akta nazywają alternatywnie w 1524 żupnikiem terrarum Russiae, w 1529 drohobyckim, a w 1533 r. praefectus zuparum Russiae[2]. To samo zresztą powtarza się i przy innych żupnikach, wystarczy uważnie przeglądnąć akta. W pierwszej fazie gospodarki solą na Rusi zarząd żupami jest stanowczo oddzielony od administracji królewszczyzną, na której terytorjum znajdują się żupy: okres ten trwa przez cały wiek XV i trzy ćwierci XVI w. W drugiej fazie zarząd tenuty schodzi się w tym samym ręku, co i gospodarka solna, a początek ku temu dało wydzierżawienie żupy drohobyckiej Stanisławowi Herburtowi w 1564 r.[3], który w 1568 r. wziął także w arendę starostwo drohobyckie i ta forma gospodarowania dobrami koronnemi przetrwała, zdaje się, bez zmiany do końca niepodległej Rzptej.

Gospodarka solą, która we wszystkich krajach i we wszystkich czasach stanowiła jeden z najważniejszych składników

dysława Jagiełły, Ibidem 1911. XIII. 65—72. 95—99; tenże, w zbiorowej pracy Dzieje handlu i kupiectwa krakowskiego; Ibidem 1910. XIV. 96 sq.; tenże, Gli Italiani a Cracovia, Rzym 1909; tenże, Kultura włoska wieków średnich w Polsce, Warszawa 1922.

[1] Dicker J., Górnictwo na Rusi halickiej, Rocznik przemyski 1924. V. i odb.; Osuchowski W., Gospodarka solna na Rusi halickiej, Pamiętnik hist.-prawny 1930. VIII. z. 4; Turska J., Przemysł solny w województwie ruskiem, Spraw. Tow. Nauk. we Lwowie 1928; taż, R. Dickera, Kwart. Hist. 1924, s. 115—117; taż, Rocz. dzieje społ. i gosp. 1931, 283; 1934, 495.

[2] Castr. Prem. t. 15 s. 338; 16 s. 658; 18. s. 1226. 1578 r. Piotr Zborowski, wojewoda krakowski, uzyskał ogólne zezwolenie na warzenie soli, gdzieby ją znalazł za opłatą 10 gr. od beczki, wyłączając żupy ruskie, wypuszczone Herburtowi, Łabęcki, Górnictwo I. 161.

[3] Matr. Summ. V_1 nr. 2948.

żywnościowych, ceny jej, były poważną troską zgromadzeń sejmikowych; to też lauda w chwilach podnoszenia się ceny soli przestrzegały, aby sól w żupach po dawnej cenie była sprzedawana po 2 zł. beczka z Starej Soli i Drohobyczy[1].

Już Ptaśnik zauważył słusznie, że sprawa żup ruskich nie jest dotąd jasną, nie znamy czasu ich powstania ani organizacji[2]. Co więcej, nawet autorzy-specjaliści górnictwa nie wyróżniają dokładnie rozkładu żup pod względem topograficznym i administracyjnym[3]. Najściślej sformułował stan żup drohobyckich według lustracji z 1570 r. Rutkowski, oznaczając liczbę panwi wielkich na sześć, z czego cztery w Drohobyczu a dwie wiejskie w Modryczu i Kołpcu[4]. Na terytorjum całego starostwa drohobyckiego były ponadto trzany królewskie w Solcu, Stebniku i Truskawcu oraz Kotowie; w Stanili arendowali trzan kmiecie, a w Ulicznem były okna starościńskie, szlacheckie i kmiece[5].

Sól z żupy drohobyckiej zasilała przedewszystkiem Ruś Czerwoną z wyłączeniem ziemi sanockiej i przemyskiej; spławiano ją także z Przemyśla do Bydgoszczy w komięgach[6]. Jak ścisłem było to ograniczenie terytorjalne dowozu soli drohobyckiej, wskazuje cały szereg arestacyj z lat 1482—1494 przeprowadzonych w ziemi przemyskiej przez woźnego „pro sale insolito et inconsueto Drohobicensi“ za czasów sprężystego żupnika przemyskiego kanonika Mikołaja Gromadzkiego[7].

[1] AGZ. XXII. 229. Laudum z 5 grudnia 1689.

[2] Ptaśnik, Kultura włoska 53.

[3] Por. Rosenberg, Zarys urządzeń prawnych górnictwa 19, zalicza do ekonomji drohobyckiej Drohobycz, Stebnik, Truskawiec, Solec, do ekonomji samborskiej Starąsól, Modrycz, Kotów, Nahojów (sic) Sprynkę. Inny błąd popełnia także i sam Ptaśnik l. c., gdy wnioskuje, że Antoni z Florencji i Mikołaj Serafin dzierżawili saliny drohobyckie, bo w kontrakcie ich wymieniona jest Jasienica. Ta ostatnia tymczasem należała do salin samborskich. Nie dość jasną jest zasada podziału wprowadzona przez Osuchowskiego W., op. cit. 9 na żupy stare, do których zalicza żupę solską, drohobycką i kotowską.

[4] Rutkowski, Podział dochodów w żupach 91.

[5] Hruszewśkij, Żereła I. 198 sq.; II. 38 sq.; VII. 240 sq.

[6] Rutkowski, op. cit. 50.

[7] AGZ. XVII. nry 1791. 1792. 1794—1799. 1802. 1803. 2143. 2173—2192. 2195—2197. 2233—2237. 2242. 2243. 2377—2383. 2413. 2414. 2469—2471. 2598.

Sól drohobycka szła natomiast w znacznych ilościach częściowo na wschód i północ, na Litwę i Wołyń, razem z solą wydobywaną w ziemi halickiej, w żupie dolińskiej i kołomyjskiej. Wskazują na to potwierdzenia dawnych przywilejów na depositoria salis Ruthenici dla Litwy w Busku i w Bełzie, z wykluczeniem zaprowadzenia składów solnych w Hrubieszowie, Sokalu, Krasnymstawie, Chełmie i Horodle[1], oraz droga lądowa soli drohobyckiej, którą jej wykreślają stacje mytne. Oprócz myta szczerzeckiego i grodeckiego[2], istniały dla soli drohobyckiej, wiezionej na Wołyń, myta w Łucku i Włodzimierzu, a Zygmunt I, zwalniając w 1521 i 1527 r. od tych myt poddanych ks. Konstantego Iwanowicza Ostrogskiego, idących drogą na Krzemieniec, powołuje się na stare zwyczaje z czasów Witolda, Kazimierza Jagiellończyka, Jana Olbrachta i Aleksandra[3]. Inny przywilej Zygmunta I dla ks. Fedora Sanguszki z 1536 r. ustanawia opłatę myta w Włodzimierzu dla kupców, jadących z solą drohobycką[4].

Zarząd żupami drohobyckiemi miał dwie różne fazy. Od czasów najdawniejszych prawdopodobnie podlegał bezpośrednio skarbowi królewskiemu, który dowolnie żupy te wydzierżawiał, odbierał z nich rachunki, żupników usuwał i zmieniał. Ten stan rzeczy przetrwał bez zmiany do 1564 r., kiedy to Stanisław Herburt, kasztelan lwowski, wziął w dzierżawę żupy drohobyckie[5]. Odtąd przechodzą one z rąk jednego magnata do drugiego, a połączone niebawem w ręku jednego i tego samego człowieka jako starosty drohobyckiego, a zarazem żupnika, podlegają bezpośrednio jego zarządzeniom i gospodarce podstarostów, podżupków, pisarzów prowentowych i faktorów. Ten drugi okres gospodarki żupnej mniej wyraźnie rysuje się z aktów publicznych i ciekawszy materjał znalazłby się dla niego prawdopodobnie w archiwach prywatnych różnych żupników drohobyckich.

[1] Matr. Summ. V_1 nry 3489. 3583. Rutkowski, op. cit. 50 nie zajmuje się wywozem soli drohobyckiej na północ i wschód Rzptej, powiada krótko: osobną sprawą jest sól na Podolu, Wołyniu i w W. Ks. Litewskiem.

[2] Rutkowski, op. cit. 142 uw. 232.

[3] Archiwum Sanguszków III. 215. 312.

[4] Ibidem IV. 54—55, por. także rec. Turskiej pracy Dickera, Kwart. hist. 1924. 117.

[5] Matr. Summ. V. nr. 2948, oraz s. XLII. niniejszej rozprawy; Źródła dziejowe VIII. 61—71; IX_1 22. 104. 160; IX_2 39. 67. 100. 134.

Ograniczamy się do zestawienia żupników ruskich czyli drohobyckich z tego pierwszego okresu gospodarki żupnej, jak zdołaliśmy ich sobie ustalić ze względu na to, że nie spotykamy pełnego ich wykazu w dotychczasowej literaturze. Spis Łabęckiego jest właściwie wyszczególnieniem żupników, którzy działali na różnych terytorjach żup w Polsce[1]; taki n. p. Jerzy Morsztyn nazwany przez niego żupnikiem ruskim 1462 r. posiadał tylko żupę w Słonem w ziemi przemyskiej, w Jasienicy w powiecie samborskim i w Tyrawie w ziemi sanockiej[2]; niema śladu zawiadywania przez niego żupą drohobycką. W spisie Łabęckiego autentycznym żupnikiem drohobyckim był zanotowany przez niego pod r. 1560 Stanisław Orlik.

Próba zrobiona przez Dickera zestawienia żupników ruskich również nie jest wystarczająca. Układa bowiem w jeden szereg chronologiczny zarządców salin przemyskich, drohobyckich, sanockich, dolińskich, którzy egzystowali współcześnie każdy w swoim wydziale, wprowadza przytem niepotrzebnie w ten szereg starostów ekonomicznych i podżupków, oraz żupników, których nie znajdujemy w cytowanych przez niego źródłach. Zestawienie Dickera opiera się zresztą równorzędnie na zapiskach źródłowych i danych z odnośnej bibliografji, która niezawsze pokrywa się przekazami współczesnymi[3].

Sporządzenie wykazu żupników drohobyckich nie jest rzeczą tak łatwą, jakby się pozornie zdawało: wysokość sumy dzierżawnej zakontraktowanej przez skarb królewski sprawiała, że tworzyły się pewnego rodzaju konsorcja handlowe, spółki, które dostarczały kapitałów i wspólnie administrowały żupami. Na czele tych spółek stoją początkowo prawdopodobnie Węgrzy, później Włosi, udziałowcami bywają natomiast Włosi, Polacy i Żydzi, stąd nazwa żupnika przerzuca się współcześnie na kilka różnych osób. Gospodarka żupna wymagała bowiem

[1] Łabęcki, Górnictwo I. 187—188.

[2] Ibidem I. 160.

[3] Dicker, Górnictwo na Rusi halickiej, Rocznik przemyski 1924. 27. Por. Kamieniecki, znany nam tenutarjusz ekonomji, lecz nie żupnik; Jan Paravesino, Tomasz Boskarth, podżupkowie przemyscy; Natko Judaeus, faktor drohobycki i t. d.; 1498. Cassor, Matr. Summ. II. nr. 1181 pod tą wzmianką nieznany. Na błędne zaliczenie Jasienicy do żupy drohobyckiej przez Ptaśnika, wskazaliśmy powyżej s. XLVIII. uw. 3.

znaczniejszego kapitału, pieniądza gotowego, nietylko dla eksploatacji solnej, ale także ze względu na formę rozliczania się ze skarbem. Rachunki żupnika były obciążone: 1. pensjami wypłacanemi rok rocznie; 2. wieczystymi zapisami na rzecz kościoła; 3. drobnemi kwotami na miłosierne uczynki[1], a także 4. drobnemi wypłatami na potrzeby dworu królewskiego, według polecenia królewskiego, dla dworzan i sług jego, na prezenty dla posłów cudzoziemskich i ablegatów królewskich i t. p.[1]. Wielość i różnorodność tych wypłat ilustruje dokładnie czterolecie rachunków z czasów Kazimierza Jagiellończyka 1484—1487, kiedy żupnikiem był Włoch Ajnolf Thedaldi de Florentiis[2]. Jedni z żupników dorabiali się na tej gospodarce pieniędzy i zaszczytów, jak naprzykład tenże sam Ajnolf, który poślubił Dorotę, córkę Miklasza Herburta z Fulsztyna i Anny z Dziedziłowa[3]; Herburtów trzeba w XV w. zaliczać już poniekąd do magnatów czerwonoruskich lub Melchjor Walbach, mieszczanin warszawski 1560 r., uszlachcony 1564 r. przez cesarza rzymskiego Ferdynanda I, zatwierdzony w szlachectwie na sejmie lubelskim 1569 r.[4]. Inni, jak dwaj bracia Antoni i Leonard z Florencji, żupnicy bocheńscy i wieliccy, popadają za długi do więzienia aż Rada florencka wstawia się za nimi w 1424 i 1427 r. do Władysława Jagiełły[5].

Próbujmy zilustrować obciążenia żupnika drohobyckiego, ponieważ na głębsze wniknięcie nie pozwalają dostępne nam źródła, uczynił to zresztą już lepiej w studjum opartem na materjałach koronnych Rutkowski. Zapisy wieczyste na rzecz kościoła: 1. Arcybiskup lwowski pobierał z żupy drohobyckiej 120 grzywien rocznie na mocy zapisu z 7 marca 1424 r.; Pirawski w 1615 r. określa ten zapis na 200 grzywien[6], nie znamy chwili, w której został podwyższony do tej wysokości.

[1] Rutkowski, Podział dochodów 60; tenże, Skarbowość za Aleksandra, Kwart. Hist. 1909, 20—25.

[2] Liber quitantiarum Casimiri regis, Teki Pawińskiego II. passim.

[3] AGZ. XV. nr. 4473; Boniecki VII. 258.

[4] Matr. Summ. V_1 nry 2883. 4102.

[5] Ptaśnik J., Włoski Kraków, Rocznik Krakowski XIII. 95. 100–102.

[6] Matr. Summ IV_3. S. nr. 575; AGZ. X. nr. 54; Pirawski, Relatio status 36. W Liber quitantiarum Teki II. 60 jest pod datą 24 października 1485 zapis 50 zł. dla arcybiskupa lwowskiego; nie wiemy,

2. Kapituła lwowska otrzymała od Jagiełły dwukrotne nadanie na żupach drohobyckich: 23 listopada 1429 r. 100 grz. pol., oraz w 1432 r. na uczczenia zwycięstwa odniesionego nad Tatarami i Wołochami 8 grudnia t. r. zapis na cztery wozy soli drohobyckiej rocznie; Pirawski oblicza wartość ich na 20 zł. p., Rutkowski na 96 półmiarków czyli 16 beczek soli [1].

3. Darowizna dziesięciny solnej z Drohobycza uczyniona przez Opolczyka dla diecezji halickiej, a wspominana przy erekcji diecezji przemyskiej [2], niewiadomo, czy się utrzymała, bo w późniejszych źródłach nie znajdujemy jej śladu, chybaby za jej relucję poczytać zapis arcybiskupa lwowskiego.

Do kategorji datków na miłosierne uczynki, ale o charakterze wieczystym, należy przywilej miasta Lwowa, wydany przez Kazimierza Jagiellończyka 28 kwietnia 1473 r., na zakupy pewnej ilości soli koszowej „sal minutum fenesticale“ celem rozsprzedaży jej między swoich ubogich [3].

Zestawiwszy w tabelkę rachunki Ajnolfa Thedaldi z trzechlecia [4] za panowania Kazimierza Jagiellończyka, ułożyliśmy je w pewne grupy według stanowiska obdarowanego, więc 1. zlecenia wypłaty wysokim dostojnikom koronnym, jak kanclerzowi, podskarbiemu, kasztelanom i t. d., połączone prawdopodobnie z fungowaniem ich urzędowych przydziałów; 2. zlecenia wypłaty dla dworzan króla, królowej, królewiczów, z któremi złączyliśmy nieokreślone bliżej wszystkie nazwiska szlachty, ponieważ w innych miejscach została ściślej oznaczona przynależność niektórych do dworu królewskiego; 3. bezimienne wypłaty, które nazywamy

czy uważać go za ratę zapisu wieczystego, czy za datek nadzwyczajny; por. kwity dla Ajnolfa Thedaldi żupnika z retent czynszu arcybiskupa na żupach za lata 1485—1488, Rolny II. nry 2082. 2089.

[1] AGZ. X. nr. 61; Matr. Summ. III. S. nr. 116; AGZ. II. nr. LVI. s. 92—95, zatwierdzony 19 lutego 1506 przez króla Aleksandra, 15 października 1671 przez króla Michała. Por. Rutkowski, op. cit. 60. 88; Pirawski op. cit. 57.

[2] Por. s. XXIX. XXXIII niniejszej rozprawy.

[3] Matr. Summ. I. nr. 1005; AGZ. VI. nr. CXIII. s. 171.

[4] Jakkolwiek Liber quitantiarum opiewa na czterolecie 1484—1487, w rachunkach z 1484 r. osoba Ajnolfa nie pojawia się ani razu; zaliczyliśmy tu jedyną pozycję z 1 stycznia 1488 r. dla Iwaszki Ormianina na 5 grz., którego podobnie jak i mieszczan lwowskich uważamy za tłómaczy wschodnich.

pokrótce potrzeby dworu; 4. wypłaty dla posłów królewskich; 5. wypłaty dla tłómaczy wschodnich [1].

Data	Wysocy urzędnicy	Dworzanie	Potrzeby dworu	Posłowie królewscy	Tłómacze wschodni
1485	470 zł. + 100 grz.	170 zł. + 227 grz. + 20 zł. węg.	— zł. + 81 grz.	stacja 1 woza	—
1486	— zł. + 240 grz.	264 grz. + 10 kóp szer. groszy	60 zł. + — grz.	10 zł. + — grz.	—
1487	— zł. + 350 grz.	50 zł. + 571 grz. + 20 zł. węg. + 10 kóp groszy praskich	10 zł. + 60 grz.	—	60 zł. + 15 grz.
Razem	320 zł. + 690 grz.	220 zł. + 1062 grz. + 40 zł. węg. + 20 kóp szer. groszy	10 zł. + 60 grz.	stacja + 10 zł.	60 zł. + 15 grz.

Prócz wyżej zestawionych wypłat w gotowiźnie, obciążały jeszcze rachunki Ajnolfa w tym czasie dary w naturze lub ich relucja pieniężna, a więc

1485. 9. VIII. 6 zł. pro camcha mercatori Almano certis coralibus donante;

1486. 5. I. 18 łokci *hathlasy* dla Stanisława z Chodcza;

1486. 16. III. 8 łokci panni macheliensis (z Mecheln, Malines), łożnemu Otce;

1486. 17. VII. 7 łokci tegoż sukna łożnemu Janowi Milanowskiemu;

1486. 13. IX. unus circulus sive colassa salis pro Iwaskone Armeno;

[1] Zestawienie to opiera się na następujących pozycjach Teki II. 17. 21. 22. 49. 60. 65. 67—76. 79. 80. 83. 85. 88. 90—92. 94. 98. 99. 100. 101. 104. 108. 110—114. 116. 118. 123. 124. 125. 127. 130. 131. 136. 137. 142—144. 147. 151—154. 156. 161—164. 167. 173. 174. 179. 181. 185—189. 191—193. 195—198. W zestawieniu tem nie wliczono 500 grz. gotowizny, które przy rozrachowaniu z 25 października 1485 r. podjął skarb królewski od Ajnolfa, potrąciwszy mu 200 grz. „pro damnis ex mortalitate preterita et ex transitu exercituum perpessis iuxta arende articulos defalcatis". Ibidem II. 6.

1486. 18. X. 5 zł. na futro łożnemu Stanisławowi Ostrowskiemu;

1486. 24. XI. 10 zł. na futro łożnemu Andrzejowi Duninowi;

1486. 19. XII. 10 zł. na futro Filipowi Callimachowi;

1487. 26. I. 10 zł. na futro lisie Mikołajowi Firlejowi;

1487. 27. I. 10 zł. na futro Janowi [z Chodcza], staroście halickiemu;

1487. 28. I. postaw sukna z Mecheln Janowi [z Chodcza][1], staroście halickiemu;

1487. 22. II. 8 łokci sukna z Mecheln Marcinowi Kuchcie, mieszczaninowi lwowskiemu;

1487. 3. IV. 5 wozów soli Zebrzydowi Herburtowi, chorążemu lwowskiemu;

1487. 26. VII. futro lisie z grzbietków i 8 łokci sukna z Mecheln Brykcjuszowi, zarządcy wozów;

1487. 26. VII. toż samo Marcinowi Kuchcie;

1487. 20. VIII. 8 zł. na futro Mikołajowi Prymusowi, kanclerzowi królewicza Olbrachta;

1487. 3. X. 10 zł. na futro Mikołajowi z Chodcza;

1487. 31. X. 8 zł. na futro Tomaszowi Persztyńskiemu[2].

Już ten ułamek rachunków skarbu królewskiego jest pouczający, jak gospodarka solna tworzyła ważną pozycję w budżecie koronnym, jakiego kapitału zakładowego wymagała od dzierżawcy, aby dla każdego zlecenia mieć pieniądze leżące, gospodarować oględnie na żupie i wyjść samemu z zyskiem z dzierżawy. Nie trzeba zaś przypuszczać, że powołane przez nas powyżej rachunki z trzechlecia są czemś wyjątkowem; sporadycznie tu i ówdzie cytowane zapisy wskazują[3], że była

[1] Por. Ehrlich L., Starostwa w halickiem 132.

[2] W zestawieniu tem kwoty wartości daru w naturze nie wchodzą w rachunek poprzedniej tabelki. Zestawienie oparte na Tekach II. 49. 89. 98. 107. 111. 113. 114. 116. 119. 130. 131. 138. 147. 163. 164. 168. 173. 192.

[3] Por. 1486. 10. VI. Warneńczyk zapisuje Andruszkowi ks. Ostrogskiemu 100 grz. na żupach drohobyckich, AGZ. V. nr. LXVI. s. 81—82; 1533. 11. VI. Koniuszy przemyski N. Podolecz, dworzanin królewski, otrzymywał uposażenie 10 miar soli rocznie na żupach drohobyckich z tytułu koniuchostwa, nadto aukcję 4 miar (vasa) rocznie. Matr. Summ. IV_2 nr. 17100; 1546. 25. II. Piotr Marcinowski, wojski bełski, otrzymuje prawo wywozu 2 wozów soli corocznie z żup drohobyckich. Matr. Summ. IV_1 nr. 7652.

to praktyka stała co najmniej do czasu, gdy żupa drohobycka za pewną, zgóry ustaloną kwotę dzierżawną zaczęła przechodzić w bezpośrednią administrację różnych kolejno magnatów. Ale stało się to dopiero w drugiej połowie XVI w.

Mówiąc o dzierżawcach żupnych, chcemy zanotować, z pośród nich wyłącznie tych, którzy trzymali żupę drohobycką, nie rozpatrując tego, czy jednocześnie byli żupnikami gdzie indziej, w Wieliczce lub Bochni, względnie w innych ziemiach czerwonoruskich: przemyskiej, sanockiej, halickiej. Wychodząc z tego założenia, wykreślimy cały szereg żupników, których Ptaśnik[1], a za nim Dicker[2], poczytywali za drohobyckich. Odnosi się to do Wenecjanina Piotra Bikarani, Abrahama Czarnego z Goszyc, Mikołaja z Tarnawy, Antoniego z Florencji i Mikołaja Serafina, miecznika krakowskiego. Wniosek ten oparty jest nietylko na tem, że zgoła inni żupnicy drohobyccy wymienieni są współcześnie w źródłach, ale wysnuwamy go z tego samego kontraktu o dzierżawę żup, który Ptaśnikowi był podstawą do hypotezy wręcz przeciwnej. Kontrakt z 25 października 1434 r. zawarty przez Antoniego z Florencji i Serafina, w którym powołani są bezpośredni poprzednicy dzierżawy Abraham Czarny, Piotr Bikarani i Mikołaj z Tarnawy, wymienia z żup ruskich: przemyską, sanocką i Jasienicę[3]. Jasienica nie należała do grupy drohobyckiej, lecz do samborskiej, a tem samem wszystkich wyżej wyliczonych z dzierżenia żupy drohobyckiej należy wykluczyć. Skąpe inne zapiski nazywają zresztą Abrahama z Goszyc i Mikołaja z Tarnawy żupnikami przemyskimi[4].

Najwcześniejsza zapiska o żupniku drohobyckim pochodzi z 1425 r. i zowie go Dzathco iudeus, Drohobicensis zuparius[5], pod rokiem 1452 — 1454 zapiski sądowe wymieniają również żyda żupnika drohobyckiego, zarazem celnika lwowskiego i grodeckiego, zowiąc go Jaczko lub Natko[6]; przypuszczamy,

[1] Ptaśnik, Kultura włoska 41. 53, także Łabęcki, Górnictwo I. 141.

[2] Dicker, Górnictwo na Rusi halickiej 27.

[3] Cod. dipl. Min. Pol. IV. nr. 1312, s. 293.

[4] Helcel II. nry 1849. 3202.

[5] Prochaska, Materjały archiwalne 40; pod r. 1424 także w Pomnikach m. Lwowa III. 342.

[6] Matr. Summ. I nr. 162; Matr.... codices I. 143—145; AGZ. X. nr. 106; XIV. nry 2698. 2703. 2704. 2710. 3164.

że jest to jedna i ta sama osoba i że autentyczne imię jego brzmiało Natko. Nie należy tej sprawy tak rozumieć, że Natko trzymał żupę drohobycką wyłącznie sam i jednym ciągiem od 1425 r. do 1454 r., bo właśnie zapiska 2 września mówi o zawarciu kontraktu dzierżawnego na dwa lata od 15 sierpnia z Natkiem po ustąpieniu innego żupnika [1]. Dzierżawa żupy była mimo ciężarów dobrą lokatą dla kapitalisty, który miał zapas gotówki i umiał zabiegliwie chodzić koło interesów.

Współcześnie wyliczają akta następujących żupników drohobyckich: Janota (1436—1437—1445), zuparius noster albo zuparius Drohobicensis; zwany jest także Janem, był bratem Pawła ze Śliwnicy [2], może żył jeszcze 1445 r., gdy córka jego Katarzyna, żona Jerzego, kwituje z pewnego długu Jana Jakszan, wójta drohobyckiego [3].

Mikołaj ze Stradowa Stradowski (1448—1454), w 1443 r. pisarz wojewody ruskiego, Piotra Odrowąża ze Sprowy, w 1449 r. także celnik grodecki, koło 1448 r. prowadził żupę drohobycką i cło grodeckie na spółkę z Krzysztofem de Sancto Romulo, Genueńczykiem, w których spotykamy obydwóch jeszcze 11 lutego 1454 r. [4], poczem Mikołaj nie ukazuje się więcej.

Mikołaj Baliński (1452), inny jeszcze współczesny dzierżawca żupy drohobyckiej i cła grodeckiego. Trafiamy na niego w chwili, kiedy już skończył dzierżawę, ustępując część swoją wyżej powołanemu Natkowi żydowi [5].

Natko żyd (1452—1454), prawdopodobnie dzierżawca żupy drohobyckiej powtórnie. We wrześniu podpisał kontrakt dzierżawy na dwa lata z terminem od 15 sierpnia 1452 r. za cenę 3500 grz. rocznie. Jako wspólnik jego występuje Szajnko również żyd, zwany raz frater to znów servitor Nathkonis. Kapituła lwowska skarży obydwóch o retenty zapisu wieczystego w wysokości 90 kop groszy.

[1] Matr. Summ. I. nr. 162; Matr.... codices I. 143.

[2] Wieś pow. przemyskiego.

[3] AGZ. V. nr. LXVI. s. 81—82; XIII. nry 98. 99. 239. 364. 455. 2450; Arch. Sanguszków I. 33.

[4] AGZ. XIV. nry 2132. 2167—2170. 2178. 2180. 2704. 3039. 3164. CCXXXV. DCCCIV.

[5] Matr. Summ. I. nr. 162; Matr.... codices I. s. 143.

Krzysztof Guardia de Sancto Romulo, Genueńczyk (1448—1463)[1], żupnik zrazu w spółce z Mikołajem Stradowskim co najmniej od 4 października 1448 r. do 11 lutego 1454 r., celnik grodecki i lwowski. Przy zawarciu nowego kontraktu dzierżawy z Krzysztofem 23 marca 1434 jako jego spólnik występuje Włoch Juljan de Valetariis. Ze Stradowskim zobowiązywał się 4 października 1448 r. wobec arcybiskupa lwowskiego Jana Rzeszowskiego do spłacenia retent zapisu wieczystego w wysokości 129 grz. Jak Natko żydów, tak Krzysztof skupiał Włochów koło siebie, prócz wymienionego Juljana spotykamy koło jego osoby także Angela de Lercario, Konrada de Portu, Wawrzyńca Włocha, podżupka grodeckiego, Augustyna Włocha. Należał do tych, którym się poszczęściło na dzierżawie żupnej, zyskał mienie i poważanie, otrzymał w 1448 r. od króla wsi Wielkie i Małe Lubienie[2], z których się później pisał, w 1463 r. Krynicę, Małkowice, Czerlany i Kąty[3], wespół z szlachtą zasiadał na rokach sądowych. Koło 1463 r. rozbiła się spółka na skutek powołania Krzysztofa na sekretarza legacji polskiej w Wrocławiu dla pertraktacyj z Zakonem[4].

Ajnolf Thedaldi z Florencji (1463 † 1495) zastąpił Krzysztofa w dzierżawie wraz z Juljanem de Valetariis (1463—1465), poddzierżawiając zrazu żupę Johanowi Werber, mieszczaninowi krakowskiemu, którego wdowa Urszula skarżyła obu w 1465 r. o wyrzucenie jej z tenuty[5]. Spółka obu Włochów nie trwała długo, zerwała ją śmierć Juljana w 1465 r., a brat jego Antoni procesował Ajnolfa do 1470 r. o spadek[6]. Może następcą Juljana w spółce był Samson żyd z Żydaczowa, z którym król zawarł kontrakt co do żupy i cła na trzy lata za czynszem 1438[7]. O rachunkach z czasów tenuty

[1] Obszernie pisze o nim Ptaśnik, Kultura włoska 53 sq. 107; Ptaśnik J., Włoski Kraków 95.

[2] Lubień W. i M., wsie pow. gródeckiego.

[3] Wsie pow. gródeckiego, Kąty dziś przedmieście Sądowej Wiszni.

[4] AGZ. VI. nry XLIII. L. s. 64. 77; IX. nry LVIII. LXV. s. 76—79. 89; X. nry 96. 124. 127; XIV. nry 943. 1340. 2128—2131. 2181. 2237. 2245. 2246. DCCXXXIV. CDXCVIII; XV. nry 83. 85. 317. 318. 3309. 3310. 3314.

[5] Ibidem XV nry 220—236. 242—247. 3313.

[6] Ibidem XV. nry 731. 3514. 3561. 3562. Zapiska nr. 3162, mówiąca o śmierci Juljana pod r. 1463 jest mylnie datowana.

[7] Matr. Summ. I. nr. 730.

Ajnolfa mówiliśmy powyżej. Ajnolf podobnie jak jego poprzednik Krzysztof był celnikiem grodeckim i lwowskim[1], jako generosus dominus zasiadał na rokach sądowych[2], trzymał w tenucie królewską wieś Jaryczów[3]. Za czasów Ajnolfa znaleziono nowe źródło solanki, które mu puszczono w dzierżawę 9 stycznia 1473 r. na trzy lata całe od dnia rozpoczęcia warzenia soli za czynszem 400 grz.[4]. W latach 1479—1483 spólnikiem i sługą Ajnolfa był także Mikołaj Justyna z Foligno, zwany jego bratem, lecz trzeba to braterstwo rozumieć, zdaje się, sensu latiori[5]. W 1491 r. król rozstrzygnął spór między Ajnolfem a miastem Drohobyczem o wielkość wozów z solą i ich ładowność, wydał szczegółowe przepisy co do wysokości myta, jakie mają opłacać kupcy drohobyccy i innych miast[6]; kontrakt dzierżawny z Ajnolfem na żupy drohobyckie został odnowiony 8 listopada 1492 r. na ośm lat począwszy od 17 marca 1493 r., na cło gródeckie, na trzy lata, a na cle lwowskiem zapisano mu 454 grz. 34 groszy długu[7]. Ajnolf nie dożył jednak końca arendy, 23 lutego 1497 r. jest już olim, a 5 stycznia 1498 r. wdowa jego Dorota z Felsztyna, odebrała wiano zapisane jej na Psarach, Dolinianach i Michałowicach[8] z rąk Piotra Thedaldi z Florencji, synowca Ajnolfa, zw. Perocz[9]. Ostatnia wzmianka o nim jako żyjącym pochodzi z 25 stycznia 1494 r.[10]. Zmarł w Krakowie 1495 r. bezpotomny, pochowany tamże u Dominikanów.

Perozzi Thedaldi z Florencji (1498—1504) razem z bratem szlachetnym Janem Thedaldi. Perozzi był także

[1] AGZ. VI. 101—102; XV. nry 897. 1878. 1921. 2052. 2092. 2163. 3527; Matr. Summ. I. nry 1005. 1359; Rolny II. nry 9. 979. 984. 2083. 2094. 2104.

[2] AGZ. XV. nry CCLXXVIII. CCXCIX. CCCVI. CCCXII.

[3] Ibidem XV nry DCCXIV. MCCLXIII.

[4] Matr. Summ. I. nr. 991.

[5] Foligno, dziś w prow. Perugia, po łacinie Fulginum por. Hübners Staats-Zeitungs... Lexicon, Regensburg 1737, 367; AGZ. XVIII. nry 1248. 1249. 1328. 1365. 1500.

[6] AD. 24—26.

[7] Matr. Summ. II. 35—38.

[8] Psary, Doliniany, pow. rohatyński; Michałowice, nie zidentyfikowano.

[9] Rolny II. nr. 1605; AGZ. nr. 4473.

[10] Matr. Summ. II. nr. 323; Ptaśnik, Kultura włoska 57. 61; Ptaśnik, Kupcy w Dziejach handlu i kupiectwa krakowskiego 99.

żupnikiem przemyskim, czasowo, pożyczywszy królowi 4000 grz., od 15 maja 1502 r. aż do uiszczenia długu. Ponieważ jednak Ajnolf nie zostawił potomstwa, całą olbrzymią jego fortunę, zabezpieczoną na żupach wielickich, bocheńskich, przemyskich, drohobyckich, dolińskich i cle gródeckim, po spłaceniu wdowy otrzymali bratankowie[1]. Koło 1498 r. Perocz przebywał we Włoszech, wtedy Szymon, ołtarzysta lwowski, pozwał przed sąd konsystorski znanego nam Mikołaja z Foligno, podżupka drohobyckiego i ekonoma Perocza jako jego zachodźcę, o zapłacenie na jego ołtarz zaległego czynszu ze stawu, który dzierżawił, i z wsi Psary. Mikołaj odpierał skargę Szymona tem, że nie jest słuszną rzeczą, aby sługa płacił za pana; zasłaniał się także, że wsi Zagórze i Psary są w popiół obrócone przez Turków, a kmiecie zbiegli. Żądał odłożenia sprawy aż do powrotu Perocza z Włoch[2]. Nie wiemy, kiedy Perocz wrócił do Polski, w każdym razie nie na długo, gdyż 16 września 1504 r. obaj bracia rozliczyli się ze skarbem królewskim jako spadkobiercy Ajnolfa i zostali skwitowani[3], poczem wyjechali do Włoch; Perocz już jest 1507 r. w Polsce nieobecny.

Podobnie jak obaj Thedaldiowie, Jan i Perozzi, przejściowo utrzymali się w żupach drohobyckich aż do odebrania sum oprawnych, podobnie chwilowo oparł się o nie Paweł Czarny z Witowic (1502—1505), zrazu starosta nowokorczyński i żupnik krakowski, potem brzeski i oświęcimski starosta, wykupiwszy za żupę solską czyli przemyską od Jana Thedaldi pretensje jego do spadku po Ajnolfie w wysokości 5280 zł. p.[4]. Pretensje te były znać wielkie, gdyż jednocześnie jest kilku spólników na żupach drohobyckich, więc:

Imbram Salomona (1502. 4. VIII. — 1504 6. I.), rajca krakowski, żupnik drohobycki, wraz z mieszczaninem krakowskim Mikołajem Glińskim. Jednocześnie dzierżawią obaj starostwo drohobyckie[5]. Znane z okresu ich życia rachunki dworu króla Aleksandra wykazują tę samą praktykę, co i rachunki króla Kazimierza; odsyłanie wydatków królewskich

[1] Matr. Summ. III. nry 467—472. 1126; Rolny II. nr. 1915.
[2] Rolny I. nry 80. 82. 83. 86. 89; II. nry 1940. 1950. 1961. 1973.
[3] Matr. Summ. II. nr. 1239; III. nr. 1683.
[4] Matr. Summ. III. nry 441. 2471.
[5] Por. wyżej s. XXXIX.

i państwowych ze zleceniem do żupnika: 1502 r. dla zaopatrzenia zamku Ratna wydaje dwadzieścia sześć miar soli, 1504 r. dla zamków Bełza, Chełma i Horodła 100 wozów czyli teleg soli, biskupowi kujawskiemu Krzesławowi z Kurozwęk 75 grz.[1]. Gdy Imbram zmarł koło 1504 r., Mikołaj Gliński wraz z Piotrem Salomona, prawdopodobnie bratem zmarłego Imbrama, rajcą krakowskim, występują do końca 1505 r. jako egzekutorowie jego testamentu i opiekunowie dzieci dla odebrania sum zaległych na żupach[2].

Jeszcze w czasie trwającej elekcji Fryderyk prymas i senatorowie wypuścili część żupy drohobyckiej i cło grodeckie Oktawjanowi Gucci z Florencji (1501. 3. X. † maj 1535)[3], krewnemu Thedaldich[4]. W r. 1507 oświadczył, że Jan Kamieński wykupił wieś Słońsko w ziemi przemyskiej z rąk Perotia Thedaldi[5], likwidującego spadek Ajnolfa, lecz Perotio wyjechał do Włoch, nie wystawiwszy pokwitowania. Znany szereg kwitancyj, któremi skarb królewski stwierdzał jego rozrachunki z żupy drohobyckiej i dolińskiej, oraz cła grodeckiego, pochodzi z lat 1508—1509, 1509—1510, 1510—1511, 1511—1512, oraz jedna ogólniejsza za cały okres do 24 czerwca 1518 r.[6]. W latach tych Oktawjan pożyczał królowi na podkład żupy drohobyckiej i dolińskiej znaczniejsze sumy: 1120 zł. w 1508 r., 2700 zł. na wykup żupy przemyskiej i miasta Halicza w 1512 r., w 1515 r. jest jeszcze starego długu 430 zł. 6 gr. i 600 zł. za zarząd salin, w 1518 r. przybyła nowa pożyczka na 2000 grz., a w 1519 r. 1302 grz.[7]. Osobistość poważana w Krakowie, Oktawian służył niejednokrotnie poręką swoim rodakom, jakkolwiek prawo miejskie przyjął dopiero w 1524 r.[8], znany też jest w 1534 r. podżupek jego Włoch Bartolo[9]. Zmarł w maju 1535 r. w Krakowie,

[1] Teki I. 24. 73. 83.

[2] Matr. Summ. III. nry 1098. 1099. 2485.

[3] Ptaśnik, Kultura włoska 60. 63. sq.; Ptaśnik, Kupcy w Dziejach handlu i kupiectwa krakowskiego 99; Ptaśnik, Z dziejów kultury włoskiego Krakowa 93.

[4] Matr. Summ. III. nr. 19.

[5] Ibidem IV_2 nr. 8378.

[6] Ibidem IV_1 nr. 1557; IV_2 nry 9125. 9633. 10646. 10647. 12186.

[7] Ibidem IV_1 nr. 1555; IV_2 nry 8764. 10649. 11621. 12188.

[8] Ptaśnik, Gli Italiani a Cracovia, nry 2. 6. 7.

[9] Castr. Prem. t. 18 s. 1226.

dzierżawiąc do ostatka żupę drohobycką; pochowany u Dominikanów tamże[1]. Gdy Oktawjan nie posiadał własnych dzieci, sprowadził z Florencji bratanków swoich Kaspra, syna Jerzego i Karola, syna Rajnera Guccich, z których żupnikiem drohobyckim był:

Karol Calvani Gucci z Florencji (1535. 16. VIII. † 1552)[2]. Jeszcze przed śmiercią stryja wszedł w niektóre z jego drobniejszych tenut: 2 stycznia 1534 r. wykupił wójtostwo w Dolinie, 9 marca 1535 r. młyn w Drohobyczu; 16 sierpnia 1534 r. zaś składał rachunki w zastępstwie nieżyjącego stryja za lata 1531—1534, w r. 1537 złożył już rachunki we własnem imieniu za okres 1536—1537 r.[3], oraz na początku panowania Zygmunta Augusta za okres dwuletni w 1549 r.[4]. Jak stryj Oktawjan, tak też i Karol zajął poważne stanowisko w społeczeństwie: w 1545 r. był komisarzem królewskim dla wydzielenia domu z ogrodem w Drohobyczu Wojciechowi Starzechowskiemu, staroście drohobyckiemu[5]; gdy w 1550 r. przyjął prawo miejskie krakowskie, zwolniono go z przedłożenia listu dobrego urodzaju, cuius... geneologia aliunde honesta est[6]. Zmarł 1552 r. w Przemyślu, pochowany w katedrze[7]; zostawił wdowę Annę i dwóch małoletnich synów Oktawiana i Rajnera pod opieką matki, Piotra Kmity, wojewody krakowskiego i Stanisława Herburta, kasztelana przemyskiego, których kwituje w 1553 r. Bona jako pani oprawna Samborszczyzny z rachunków żupnych

[1] Ptaśnik, Kultura włoska 65. 180. Inne wzmianki o nim: Corpus iuris Polonici III. 298; Matr. Summ. III. nr. 2585; IV_1 nry 2429. 9736. 11294. 11621. 12065. 12185. 12457. 12458. 12470. 12956. 13553. 13573. 13777. 13878. 14071. 14295. 14296. 14385. 14942. 14943. 14947—14949. 14951. 15442. 15443. 15743. 16218. 16416. 16548. 17167; Castr. Prem. t. 15 p. 338; t. 16 p. 658; t. 18 p. 1226.

[2] Ptaśnik, Kultura włoska 64; Ptaśnik, Kupcy w Dziejach handlu i kupiectwa krakowskiego 99—100.

[3] Matr. Summ. IV_2 nr. 17167; IV_3 nry 17444. 17778. 18889. Inne wzmianki o nim: Ibidem IV_2 nry 17170. 17171; IV_3 nry 17482. 17778. 17848. 18128. 18273. 18274. 18671. 18889. 20023. 20687; Castr. Sanoc. t. 14. s. 479.

[4] Rutkowski, Podział dochodów 149 uw. 310.

[5] Matr. Summ. IV_3 nr. 21876.

[6] Ptaśnik, Gli Italiani a Cracovia, nry 16. 233.

[7] Ptaśnik, Kultura włoska 65; Boniecki VII. 183; Starowolski, Monumenta Sarmatarum 583.

do 1 lipca 1550 r.[1]. Kwitancja ta nazywa ich dziedzicami na Węzirowie[2].

Stanisław Orlik z Łaziska h. Nowina (1550. 12. II. † 1560 r. 6. VI.), jednocześnie pisarz polny koronny, otrzymał 12 lutego 1550 r. zarząd żup ruskich: przemyskiej, drohobyckiej i solskiej, oraz wsi Kołpiec, Uliczno, Dobra, Kotkowice, Łomna i Krzeczkowa, dzierżawę wójtostwa w mieście Soli z cłem drohobyckiem i dolińskiem[3]. W 1551 r. otrzymał od króla konsens na wykupno młynów przemyskiego, drohobyckiego i cła w Dolinie z rąk wdowy po Karolu Guccim[4], w 1553 r. oprawił dożywocie na cle i wójtostwie w Dolinie, na młynie przemyskim i dwóch drohobyckich żonie swojej Katarzynie z Komorowa i synowi Janowi[5]. W 1557 r. otrzymał jednorazowo prawo patronatu nad kościołem w Dolinie[6]. Z jego rachunków znane jest wyrachowanie z r. 1555, które dało 15.995 zł. dochodu wraz z resztą za rok 1554 243 zł., razem 16.238 zł.[7]. Jak żupnicy poprzedni, tak i Orlik wywiązywał się opieszale z uiszczania zapisów wieczystych, przynaglało go w 1559 r. pismo królewskie o wypłatę czynszu rocznego kapitule lwowskiej[8]. Jak słusznie przypuszcza Rutkowski, zmarł 1560 r.[9], bo 22 lipca t. r. występuje już jego następca, to też w rysunku nagrobka obojga Orlików ze spalonego 1850 r. kościoła Dominikanów w Krakowie, zachowanego w Bibljotece Jagiellońskiej, data jego śmierci podana na r. 1569 jest, zdaje się, błędna[10]. Pomnik ten dłuta Hieronima Canavesiego starszego został wystawiony przez wdowę Katarzynę z Komorowa h. Korczak,

[1] Matr. Summ. V_1 nry 1660. 1728.

[2] Wężerów, pow. miechowski.

[3] Matr. Summ. V_1 nry 770. 771; Kołpiec, Uliczno, pow. drohobycki; Dobra, Łomna, pow. dobromilski; Krzeczkowa, pow. przemyski; Kotkowice, dziś Czukiew, pow. samborski.

[4] AGZ. X. nr. 885.

[5] Matr. Summ. V_1 nry 1556. 1589. Inne wzmianki o nim: Ibidem V_1 nry 2039. 2237. 2430; AGZ. X. nry 982. 1108.

[6] Matr. Summ. V_1 nr. 2038.

[7] Rutkowski, op. cit. 149 uw. 314.

[8] AGZ. X. nr. 1191.

[9] Rutkowski, Podział dochodów 147 uw. 299; 149 uw. 310.

[10] Sprawozdanie Komisji hist. sztuki w Polsce VIII. s. CCXVI—CCXVIII (opis i ilustracja).

tam też znajdowało się epitaphium ich córki Barbary, zmarłej w dzieciństwie[1]. Zostawił dwóch synów Jana, podczaszego sandomierskiego (1580—1582)[2], i Stanisława, który przebywając na studjach w Wiedniu 1581 r., wpisał się do Liber amicorum Mikołaja Engelhardta ze Strasburga jako consiliarius króla Polski[3]. W dwadzieścia lat po śmierci Orlika żyła jeszcze wdowa jego i trzymała dożywocie na młynie drohobyckim, gdyż 1580 r. procesował ją mieszczanin drohobycki Maciej Buhrej[4].

Melchjor Walbach (1560. 22. VII. — 1564. 7. V.) mieszczanin warszawski, zwany żupnikiem ruskim lub administratorem żup drohobyckich, objął saliny po Orliku. Wymienia go w tym charakterze po raz pierwszy dekret graniczny między wsią jego dzierżawy Kołpcem a wsiami Stebnik i Bolechowce starosty drohobyckiego Jana Starzechowskiego[5]. W 1562 r. wydzierżawił na dwa lata wojtostwo w Soli i wsi Strzelbice, Wolę Strzelbicką i Wołoszynową Wolę[6] za 2700 zł.[7]. Od cesarza Ferdynanda I otrzymał 23 marca 1564 herb i dyplom szlachecki, wystawiony w Wiedniu; dyplom ten przełożony z języka niemieckiego na łaciński 1566 r. i potwierdzony przez Zygmunta Augusta, 1569 r. na sejmie lubelskim został wpisany[8] do metryki koronnej[9]. Wnet po uzyskaniu szlacheckiego dyplomu

[1] Starowolski, Monumenta Sarmatarum 149.

[2] Castr. Prem. t. 772 s. 10; t. 773 s. 34. 1249.

[3] Léonard E. G., Le Liber amicorum du Strasbourgeois Nicolas Engelhardt, Bibl. de l'Ecole des Chartes 1935, 121.

[4] Castr. Prem. t. 772 s. 2450—2451.

[5] Arch. m. Drohobycza s. 100—111.

[6] Strzelbice, Strzelbicka Wola, Wołoszynowa (Wola), pow. staromiejski.

[7] Matr. Summ V_1 nr. 2603.

[8] Matr. Summ. V_1 nry 2883. 3238. 4102. Opis herbu: clypeum per medium in longitudine divisum et posteriore eius dimidiata parte rursus per longitudinem in tres aequales partes divisa, quarum medietas amne fluido, extremitates duae rubedine aut coloris rubini suffunduntur, anteriore vero clypei parte luteo vel aureo colore in fundamento eiusdem partis vallum naturali suo terreo colore eductum, cuius in vertice niger dama facie stabit adversa, super clypeum galea hastatorea aperta, eius tegumentum anteriore parte nigri et lutei, posteriore rubei et albi coloris, quae aurea corona ornantur, unde effulgebit cauda pavonis forma naturam imitante.

[9] Matr. Summ. V_1 nry 3238. 3528. 4102.

usuwa się Walbach z żupy drohobyckiej; nie to jednak było powodem jego wycofania się z interesów salinarnych, lecz wola króla, który oddał żupy w administrację 7 maja 1564 r., a następnie w dzierżawę 1571 r. Stanisławowi Herburtowi, kasztelanowi lwowskiemu, staroście drohobyckiemu[1]. Odtąd wychodzą saliny z rąk zawodowych przedsiębiorców, a stają się po Herburcie domeną możnych panów, jak Stanisława Bonifacego Mniszcha, Mikołaja Daniłowicza, Jerzego Ossolińskiego i in., którzy, wypłaciwszy skarbowi konnemu pewien czynsz dzierżawny, sami na własną rękę ciągną zyski z gospodarki żupnej. Stosunki te nie należą już do zakresu naszych badań.

Ludność. Charakter handlowo-przemysłowy Drohobycza skupiał w nim od samego początku ludność rozmaitych wyznań, narodowości i stanów. W XV w. miasto jest zorganizowane na prawie magdeburskiem co najmniej od 1422 r. i rozmaite sprawy procesowe wyprowadzają jego „oppidanos" przed forum sądowe. W zgodzie ze stosunkami ówczesnemi mieszczanie ci wyszczególnieni są przedewszystkiem z imion chrzestnych, mniej licznie z racji swojego zawodu, więc carnifex, dyak, faber, kołodziej, kowal, kramarz, mercator, Milnar, organista, pellifex, piekarz, pistor, postrzygacz, sartor, slodownyk, sutor, wreszcie za pośrednictwem przezwisk: Baran, Bobr, Bobrowa, Quasny, Czudny, Sczrelyecz, Pyenyaszek, Kozuch, Szestrzenycz, Strach, Scrobirok, Fox, Lyska, Longus, Czarny, Niger, Odrzyplascz, Naroszny; nazw odojczycowych: Adamkowicz, Miczkowycz, Marcowycz, Thomkowycz, Thrustyanowycz, Rochowicz, Lenarthowycz; nazw odmiejscowych: Mrziyglod, Felstinsky, Nowoymeszczka, Valach, Szarszynsky, Kolpyeczsky, Podolek, wreszcie nazw takich, których sens pozostaje nam dzisiaj zakryty, jak: Misera, Schylnar, Myarka, Voyda, Vrsar, Schocho, Czuder i t. d.[2]. Stawiamy sobie pytanie: czy mamy tu do czynienia z nazwiskiem? czy tylko z chwilowym przemian-

[1] Rutkowski J., Podział dochodów 149. uw. 310; Castr. Prem. t. 41 s. 581; t. 663. s 101; t. 763 s. 492; t. 770 s. 1282; t. 772 s. 1991; t. 773 s. 785; t. 776 s. 2071; Terr. Prem. t. 20 s. 689; t. 27 s. 718; t. 31 s. 534. 624.

[2] AGZ. XIII. nry 4512. 5431 a. 5611. 6214. 6677. 6691. 6922. 6926. 6935. 6943. 6956. 6965. 6977—6979. 7064. 7079. 7086. 7099. 7100. 7105; XVII. nry 806. 816. 829. 835. 884. 910. 911. 913. 931. 937. 1165. 1174. 1255. 1396. 1413. 1427. 1439. 1460. 1471. 1503. 1506. 1701.

kiem, który już w drugiem pokoleniu zanika? Czy nazwa rzemiosła wskazuje istotnie na zajęcie mieszkańca, czy jest tylko odziedziczonem przezwiskiem? Na innem miejscu usiłowaliśmy zdać sobie sprawę z przemian, jakie zachodzą w onomastyce osobników zamieszkujących osiedla wiejskie[1]; te spostrzeżenia dawne zostają przez obecne badanie onomastyki miejskiej potwierdzone: pierwotne osiedla miejskie i wiejskie cechuje wielka płynność form nazwiskowych, podczas gdy sam żywioł osadniczy okazuje dużą trwałość, konserwatyzm trzymania się starej siedziby, mimo klęsk żywiołowych i burz dziejowych. Gdy pozornie zdawaćby się mogło, że starzy osadnicy ustąpili miejsca nowym przybyszom, głębsze studjum okazuje, że zaszła zmiana przemianka, osadnicy pierwotni trzymają się po staremu gleby. W nielicznych wypadkach przemianki te okazują niebywałą trwałość, przez szereg wieków trzymają się jednej rodziny; w tym charakterze musimy je uważać za nazwiska. Okaże to następujące zestawienie, przyczem wciągamy tu materjał onomastyczny dostarczony przez metrykę Józefińską z 1786 r. i metrykę z 1820 r.[2]. *(Por. tabl. str. LXVI).*

Zestawienie to nie może rościć sobie prawa do wyczerpania przedmiotu, może pod niejednem przezwaniem: kramarz, faber, piekarz, i t. d. kryje się protoplasta rodu, który do dnia dzisiejszego tkwi w starej siedzibie. Wynika z tego zestawienia, że Dziczkowie i Zacharkowie trwali tu od XV—XIX w., Mecankowie czy Mecawkowie i Szwabowie od XVI do XIX w., Byczkowie, Jaklikowie, Kosatyńscy, Sutkowscy, Valachowie, Zylkowie od XV—XVI w., Bołochowieccy i Muzykowie od XVI—XVIII w., wiele z tych rodzin może istnieje do dnia dzisiejszego, ponieważ były w XIX w. już poważnie rozrodzone i rozsypane po przedmieściach Liszniańskiem, Zadwornem, Górze Wójtowskiej, Plebanji, Zwaryckiem i Zawieznem. To rozrodzenie i rozmieszczenie pewnych rodzin po przedmieściach jest także wskaźnikiem o dużym stopniu prawdopodobieństwa, że mieszczan drohobyckich zasiliła w znaczej mierze ludność autochtoniczna starostwa, spływając ku miastu jakby do centralnego basenu z wsi okolicznych. Dowodzą tego również same

[1] Polaczkówna H., Najstarsza księga sądowa wsi Trześniowa 11. 427.

[2] Metr. Józef. XIV. 98; Metr. z 1820 r. XXXVI. 8.

Nazwisko i imię	Lata	Nazwisko i imię	Lata	Nazwisko i imię z 1786 r.[24]	Nazwisko i imię z 1820 r.[25]
—	—	Belochowieczkÿ Mychno [10]	1557	Bolochowiecki Jędrzej	—
Biczek Albertus [1]	1463-1468	Bÿczek, Biczek Gasparus [11]	1548-1560	—	—
		Bÿczek, Biczek Martinus [12]		—	—
Dzyky Lucas [2]	1478	Diczka, Dzyczka Jacobus [13]	1544. 1551	Dziczka, Dzyczka, Dzygowicz, Dzykowicz Antoni, Jakób, Ignacy, Szymon, Wojciech	Dziczek, Dzyczek, Dzygowicz, Dzykowicz, Dyczek Mikołaj, Piotr, Stanisław, Wojtek
Jaklicowycz Nicolaus [3]	1478	Jaklik, Jaklÿk Andreas [14]	1543-1550	—	—
Kosathynsky Laurencius [4]	1478	Kosatÿnskÿ Pavlvs [15]	1544	—	—
—	—	Matzanka [16]	1558	Mecawka Andrzej, Iwan, Michał, Wasyl	Micawka, Mycawka, Andrzej, Basil, Dmitro, Iwan, Iwanko, Jan, Jurek, Michał, Wasyl
		Metenka Iwan [17]	1559		
—	—	Muzyk Ihnato [18]	1551	Muzyk Michajło	—
Sutkowscy Sienkowie [5]	1498	Satkowska Margaretha cum filiis Abrahamko et Vaskone; Ivanko [19]	1551	—	—
—	—	Swab, Swabyk, Swabowicz Wojciech [20]	1552. 1559	Szwab, Szwabowicz, Szwabowsky Antoni, Jakub, Jan	Szwab, Schwab, Szwabowicz-owa, Andrzej, Antoni, Barbara, Jan, Marcin, Wincenty, Wojciech
Valach [6]	1478	Valach Petrus [21]	1552	—	
Zacharka [7]	1478	Zacharka, Zacharias [22]	1544-1551	Zacharka Dmytro, Ilko, Iwan, Jurko	Zachar-owa, Zacharka, Zacharski Andrzej, Anna, Iwan, Jan, Wasil
Zacharka Iwassko [8]	1498				
Zyla Andreas [9]	1477. 1478	Zylka, Zilka Nicolaus [23]	1544-1559	—	—

[1] AGZ. XIII. nry 5207. 6492. 6659. 6699. [2] Ibidem XVII. nr. 1503. [3] Ibidem XVII. nr. 1506. [4] Ibidem XVII. nr. 1503. [5] Ibidem IX. 122. [6] Ibidem XVII. nr. 1506. [7] Ibidem XVII. nry 1503. 1506. [8] Matr. IV_3 nr. S. 1179. [9] AGZ. XVII. nry 1396. 1427. 1439. 1460. 1471. 1519. [10] Księga radziecka nr. 233. [11] Ibidem nr. 72. 277. [12] Ibidem, passim. [13] Ibidem nr. 4. 134. [14] Ibidem nr. 3. 193. passim. [15] Ibidem nr. 4. [16] Ibidem nr. 249. [17] Ibidem nr. 59. [18] Ibidem nr. 150. [19] Ibidem nry 141. 148. [20] Ibidem nry 166. 259. 270. [21] Ibidem nr. 176. [22] Ibidem nr. 5. 131. passim. [23] Ibidem nr. 3—263. passim. [24] Metr. Józef. XIV. 98. [25] Metr. z 1820 XXXVI. 8.

nazwiska, jak Kołpiecki od Kołpca, Bolochowiecki od Bolechowiec w drohobyckiem, choć znów inne wskazują na dalszą proweniencję z Zarszyna i Mrzygłodu-Tyrawy w sanockiem lub Nowego Miasta i Felsztyna w przemyskiem.

Do Drohobycza jako centrum handlowego zbiegała nietylko ludność chłopska z okolicznych wsi, nadciągała także uboższa szlachta, która przez kupczenie solą, przez spełnianie funkcyj nadzorczych nad pracą żupną z ramienia starosty dochodziła znaczniejszego mienia. W charakterze podstarostków, podżupków, sędziów, pisarzów zamkowych lub żupnych, włodarzy (procuratores, factores domini), jako sługi sług pańskich lub bez ściśle określonego zajęcia kręciło się w Drohobyczu wiele drobniejszej szlachty: Kłodniccy, mający źrebia w starostwie stryjskiem na Kłodnicy, Dołhołuce i Woli Dołhołuckiej, Rozhurczu, Ulicznie i Lubieniu[1], Kryniccy z Kryniczek, Kawska i Popiel w drohobyckiem[2], Kunatowie osiadli w Tustanowicach, Słońsku, Gajach niżnych w drohobyckiem, także w Nowoszycach w samborskiem, Koniuszkach w przemyskiem, Podhorodcach w stryjskiem[3], Łączcy z Łąki w samborskiem[4], Ostrowscy z Kawska i Kryniczek w drohobyckiem[5], Skotniccy na Sarnkach średnich i górnych w halickiem, oraz na Czarnokońcach w lwowskiem[6], Słońscy na Słońsku, Dołhem, Oparach, Rabczycach w drohobyckiem i Dołhołuce w stryjskiem[7], Stupniccy na Kotowani i Stupnicy w samborskiem[8], Świderscy z Czołowic w lwowskiem[9], Uniatyccy z Uniatycz w drohobyckiem[10], Wacowscy z Śniatynki i Wacowic w drohobyckiem[11], Winniccy z Łopuszny, Uherzec, Uroża, Winnik i Zarzecza w samborskiem, Kryniczek w drohobyckiem, Łukawicy w stryjskiem[12]. Rzadziej

[1] Źródła dziejowe XVIII$_1$ 40. 41. 69.
[2] Ibidem 37.
[3] Ibidem 18. 32. 36. 38. 41.
[4] Ibidem 29. 97.
[5] Ibidem 37.
[6] Ibidem 67. 86—88. 92.
[7] Ibidem 36. 37. 41. 116.
[8] Ibidem 29. 33. 115.
[9] Ibidem 72.
[10] Ibidem 38.
[11] Ibidem 110; Archiwum m. Drohobycza 26. 27. 220.
[12] Źródła dziejowe XVIII$_1$ 29. 31. 37. 40.

trafiali się tu przybysze z dalszego zachodu, może pochodzący z dworzan starościńskich, jak Chyliński z chełmskiego, Gruszecki z krasnostawskiego, Przeździecki z Mazowsza, Woynowski z krakowskiego, Zabokrzycki z łęczyckiego. Korzystne warunki materjalne były prawdopodobnie przyczyną, dla której szl. Marcin zw. Podolecz, mieszczanin drohobycki w 1491 r., sprzedał bratankowi swemu Marcinowi i tegoż bratankowi Mikołajowi część swoją ojczystą, która przypadała nań z bliższości we wsi Obrąpałki-Czaple w pow. drohickim[1] i wybrał stan mieszczański zasobny zamiast ubogiego szlachectwa.

Dostatek materjalny niwelował różnice stanowe, szlachta imała się przemysłu i handlu, który przynosił zyski. Przenoszenie się ze stanu mieszczańskiego do stanu pańskiego odbywało się siłą faktu, bez pergaminowych dyplomów i bez protestów ze strony interesowanej szlachty przeciw wciskającym się w jej szeregi plebejom: szlachetny Wojciech Byczek z Drohobycza jest rodzonym bratem sławetnego Stanisława Byczka, mieszczanina z Mościsk[2]; szlachetny pan Wojciech Buhrey, podżupek drohobycki, brat rodzony rajcy drohobyckiego Macieja Buhreya, córkę Katarzynę wydał jednak za szewca Bartłomieja z Sambora[3]; Najdakowski, po którym pamięć dochowała się do XVIII w. w topograficznej nazwie gruntu drohobyckiego[4], to pisarz zamkowy Bartłomiej Biernatek w 1545 r.[5], stopniowo w latach 1546—1553 szlachetny pan Bartłomiej Bernat Najdak i Najdakowski, pisarz zamkowy[6], syn jego Bernard kształci się na uniwersytecie krakowskim 1561 r.[7], dzieci Marcin, Bernard i Elżbieta w chwili śmierci ojca koło 1575 r., to bezsprzeczni nobiles[8], w 1587 r. Biernat w akcie konfederackim podpisał się z Najdak (sic) Najdakowskim[9], gdy według aktów

[1] AGZ. XVIII. nr. 2032.

[2] AGZ. XIII. nry 5207. 6492. 6659.

[3] Castr. Prem. t. 772 s. 2450—2451; Księga radziecka nry 87. 132. 136. 138. 170. 179.

[4] Por. wyżej s. XXVIII.

[5] Matr. Summ. IV_3 nr. 21895.

[6] Księga radziecka, passim; Matr. Summ. IV_3 nry 22560. 23078; V_1 nr. 737; Archiwum m. Drohobycza 85—88. 218. 245; Rutkowski, Podział dochodów 120 uw. 32.

[7] Album studiosorum III. 40.

[8] Castr. Prem. t. 769 s. 39.

[9] AGZ. XX. 78. Zapisany 1587 r. jako dobrodziej kościoła. por. Gątkiewicz 1903, 17.

poborowych posiadał w 1589 r. źrebia w Popielach i na przedmieściu drohobyckiem[1], to samo niewątpliwie, któremu ojciec przekazał toponomastykę od swego imienia. Współczesnik Buhreya i Najdakowskiego Paweł Puhacz, Puhacius, podżupek solski, otrzymał w 1559 r. zezwolenie wzniesienia wieży solnej w Drohobyczu z dożywotniem prawem warzenia soli na jednym czerynie bez uiszczania soli koszowej i oszrotka[2]; w 1589 r. posiadaczem źrebia w Bratkowicach starostwa stryjskiego jest najprawdopodobniej syn jego Marcin[3]. Dwaj Sienkowie Sutkowscy, mieszczanie drohobyccy, w 1498 r., otrzymali zapis królewski 40 grzywien na Dobrzyliczycach w samborskiem[4], w latach 1511—1514, gdy jeden z nich wykupywał trzecią miarę w młynie królewskim w Drohobyczu z rąk pisarza ziemskiego lwowskiego, Stanisława Sławieńskiego, wahała się grafika jego nazwiska i tytulatura, to nobilis, to famatus Sadkowsky, Schudkowski lub Sathkowski[5], wdową któregoś z nich jest zapewne Małgorzata Sątkowska w Drohobyczu w 1551 r., matka Abrahama i Waśki[6], w 1589 r. jakiś Andrzej Sadkowski już jest dziedzicem źrebia w Rychcicach[7]. Mimo przydawki nobilis dominus z mieszczan pochodził zapewne podstarostek drohobycki Józef Wojewódka, sam biorący udział w sejmiku przedelekcyjnym w Wiszni 1572 r.[8], gdy w 1576 r., już po jego śmierci, wdowa Zofja wraz z synami Stanisławem i Marcinem stanęli w rzędzie niewątpliwej szlachty, na terenie ekonomji samborskiej dość znaczne posiedli źrebia w Dołhem, Oparach i Rabczycach[9]. Choćby nie było nawet tak poważnych dowodów źródłowych na przenoszenie się niektórych z energiczniejszych jednostek z warstwy mieszczańskiej do szlacheckiej, musi zastanowić jednostajność karjery tych wszystkich, których wyszukaliśmy na terenie starostwa jako jego funkcjonarjuszy: przed rozpoczęciem karjery brak wszelkich wiadomości o oso-

[1] Źródła dziejowe XVIII_1 36. 37.
[2] Matr. Summ. V_1 nr. 2428.
[3] Źródła dziejowe XVIII_1 40.
[4] AGZ. IX. 165.
[5] Matr. Summ. IV_1 nry 1128. 1539. 2373.
[6] Księga radziecka nr. 141.
[7] Źródła dziejowe XVIII_1 38.
[8] AGZ. XX. 5.
[9] Castr. Prem. t. 769 s. 159; Źródła dziejowe XVIII_1 36. 37.

bnikach pewnego nazwiska, — etap przedstawiciela rodziny na funkcji urzędniczej, — w najbliższym chronologicznie czasie po jego zgonie lub ustąpieniu ukazanie się bezpośrednich potomków wśród warstwy ziemiańskiej bliższej lub dalszej okolicy.

Technika wzrostu zamożności wszystkich tych panków i półpanków bywała zwykle jednakowa: dzierżawa królewskich młynów, domów żupnych w Drohobyczu, wreszcie propter servitia wyjęcie z pod wszelakiego sądownictwa miejskiego, żupnego i starościńskiego, a poddanie bezpośrednio sądownictwu królewskiemu. Do rzadziej szafowanych wynagrodzeń należała absolutio a bello, — znana nam jedyna taka egzemcja pochodzi z 1509 r. dla Piotra Orzechowskiego za usługi jego syna Mikołaja na żupie drohobyckiej [1]; także mniej często zdarzały się konsensy na wykup dóbr królewskich z rąk poprzedniego posiadacza i na puszczenie ich w dożywotnią arendę, jak je otrzymał w 1542 r. Stanisław Kłodnicki, b. sędzia zamku drohobyckiego, z synem Andrzejem na wsi Połtew, Przybin i Rzędowice [2].

Do najpospolitszych gracyj, jak to wyżej wspomnieliśmy, należała dzierżawa młynów królewskich; dochód z nich szacowany był w 1512 r. na 400 zł., w 1525 r. na 500 grzywien [3]. Młyn na Tyśmienicy znajdował się prawdopodobnie już za murami drohobyckimi na gruntach Raniowic, położonych o 5 km na wschód od Drohobycza; zapiski nazywają go: sub civitate. Filjacja kolejna dzierżawców wskazuje również na Raniowice, jako jego położenie; po dziś dzień zresztą jest z tą gminą złączona osada zw. Młynkami Harasymowymi [4]. W 1467 r. dzierżawił młyn szl. Wojciech Byczek [5], w 1510 r. Jan, młynarz samborski, wykupił go z rąk pisarza ziemskiego lwowskiego,

[1] Matr. Summ. IV_2 nr. 9233.

[2] ...villas Szendoviensem, Przybyny et Posty, dziś w pow. przemyślańskim, Matr. Summ. IV_1 nr. 6924; por. także Źródła dziejowe XVIII_1 69.

[3] AGZ. X. nry 236. 367.

[4] Sł. G. IX. 525.

[5] AGZ. XIII. nr. 6659. Pomijamy tu innych wcześniejszych młynarzy, których prawo do młyna królewskiego nie jest ściśle sprecyzowane: dzierżawa czy stosunek służebny, więc Jana 1465—1466, Macieja Łozę (Kozę) 1469—1478, Nykona 1479. AGZ. XIII. nry 5919. 5974. 6213. 6362; XVII. 155. 304. 1286. 1329. 1415. 1739.

Stanisława Sławińskiego, w latach 1511—1514 trzymali go Sienko Sadkowski, od Sadkowskiego wykupił go nieznany Roman Ruthenus młynarz i trzymał od 1514—1535, Karol Calvani Florentczyk odebrał młyn od Romana 1535, a ustąpił staroście Wojciechowi Starzechowskiemu w 1542 r.[1]. Jakieś dwa lata pozostawał młyn drohobycki w arendzie Hryczka młynarza, poczem 1544 r. starosta odstąpił go podstarostkowi Maciejowi Zabokrzyckiemu, w 1550 r. wykupił tę dzierżawę Bartłomiej Bernard Najdakowski, pisarz zamkowy, koło 1555 r. była w ręku Wojciecha Buhreya, od którego wziął ją Józef Wojewódka wraz z żoną Zofją z tem, że mają młyn trzymać aż do wykupienia, w 1563 r. oni to jeszcze są jego dzierżawcami[2].

Rozszerzenie stanu posiadania funkcjonarjuszy starościńskich na terytorjum Drohobycza odbywało się także przez dzierżawę lub wykup domów miejskich i ścieśnianie zakresu działania prawa miejskiego, w 1546 znany nam Najdakowski otrzymał od starosty dom wójtowski z ogrodami położony za bramą ku salinom, który na krótko przed tym czasem stał się własnością samego starosty w 1542 r.; starosta Wojciech Starzechowski wykupił w 1547 r. od Piotra Piskorza dom żupny[3], inny sługa Starzechowskiego szlachetny Mikołaj Ciągło otrzymał od króla w 1547 r. ekspektatywę na wykupno domu nad potokiem Pobuk z ogrodem i stawami, które należały do kupca Stanisława Tesarza i córki jego Katarzyny[4]. W podobny sposób dom miejski w Samborze przeszedł na własność znanego nam Stanisława z Kurzelowa, pisarza starościńskiego samborskiego[5]. Wszyscy ci posiadacze gruntów i domów miejskich zabiegali o to, aby posiadłość swoją wykroić z pod ciężarów i sądownictwa miejskiego; w większości wypadków oczywiście im się to udawało przy poparciu starosty, któremu byli pożyteczni: w 1542 i 1543 r. wyjęcie z pod prawa miejskiego uzy-

[1] Matr. Summ. IV_1 nry 1128. 1539. 2373. 4749; IV_2 nry 9470. 10598. 13436; IV_3 nr. 17778.

[2] Ibidem IV_1 nr. 6921; IV_3 nry 21620. 22413; V_1 nr. 737; Sł. G. IX 525.

[3] Matr. Summ. IV_1 nry 6916. 7836; IV_3 nr. 22560; AD. 85—88. 218. 245.

[4] Matr. Summ. IV_3 nry 21737. 22958. Potok nazwany w jednej zapisce Polny, w drugiej Pobuk, zdaje się być tym samym potokiem.

[5] Ibidem V_1 nr. 2238.

skał Maciej Zabokrzycki[1], w 1546 r. Najdakowski po wyłączeniu z prawa miejskiego został poddany prawu ziemskiemu[2], w 1553 i 1558 r. podżupek Wojciech Buhrey z żoną Jadwigą otrzymał egzemcję od jurysdykcji starościńskiej, żupnej i wójtowskiej[3]. Niektóre z tych gruntów, jak n. p. Ciągłowski, Najdakowski, Dobrzyliczyce czyli Korost, po latach kilkudziesięciu znalazły się zpowrotem wśród obszarów podległych prawu miejskiemu[4], ale niektóre niewątpliwie potworzyły wyodrębnione jurydyki.

Funkcjonarjusze starościńscy zabiegali również o przywileje żupne, które stanowiły dla nich poważne źródło dochodów: Najdakowski dostał dwa czeryny w Stebniku w 1545 r., a w 1546 i 1548 r. tyleż czerynów w Drohobyczu[5], Puhacz otrzymał jeden czeryn w Drohobyczu w 1545 i 1559[6], Buhrey w 1559 r. dwa czeryny w Drohobyczu[7], podobnie jak Stanisław Kurzelowski dwa czeryny w 1556 r. w Nahujowicach[8]. Z prawem wydobywania soli własnym koniem i warzenia jej łączyło się zazwyczaj zwolnienie od dani soli koszowej i oczeredzi. Przychodziło do tego niekiedy wolne pędzenie gorzałki i szynkowania. Całość tych uprawnień wcale znaczna i służąca przedewszystkiem różnym kategorjom urzędników starościńskich i żupnych, zdaje się być ekwiwalentem ich służby w zarządzie ekonomją i żupą[9], o innych środkach wynagrodzenia tych funkcjonarjuszy nie mamy wiadomości. I inaczej nie potrafilibyśmy sobie wytłómaczyć tych ścieśnień uprawnień miasta, które jednocześnie były uszczupleniem praw i dochodów starosty-tenutarjusza.

Oprócz funkcjonarjuszy ekonomicznych mieli swoje czeryny pleban drohobycki i buski, były dwa wójtowskie, pochodzące z czasów przed skupem wójtostwa dziedzicznego, 5 nale-

[1] Matr. Summ. IV_1 nr. 7114; IV_3 nr. 20706.

[2] Ibidem IV_3 nr. 22560.

[3] Ibidem V_1 nry 1677. 2236.

[4] Matr. Summ. IV_1 nr. 5770; AD. 85—94. 207. 219. 245. 246.

[5] Matr. Summ. IV_3 nry 21895. 22560. 23078.

[6] Ibidem IV_1 nr. 7547; V_1 nr. 2428. Bezimienna zapiska z 1545 o słudze żupnym Pawle odnosi się zapewne do Puhacza.

[7] Ibidem V_1 nr. 2429.

[8] Łabęcki, Górnictwo I. 161; Osuchowski, Gospodarka solna 15.

[9] Rutkowski, Podział dochodów 118 uw. 6.

żało do podżupka halickiego, a 34 dzierżawili różni mieszczanie, znani nam przeważnie z Księgi radzieckiej Musiej, Przeputnik, Maciej Buhrey, Słotyłowie, Rogowski, Zacharka, Zankowicz i bogaci Korunkowie [1].

Podobnie jak w tem centrum przemysłowo-kapitalistycznem mięszała się ze sobą warstwa szlachecka z mieszczańską, tak samo też ocierały się o siebie różne narodowości: polska i ruska, jeszcze niezupełnie zasymilowani przybysze niemieccy z miast polskich, a może także z dalekiej niemieckiej ojczyzny (por. nazwiska: Almanusz, Niemiec, Szwab) [2]. Za administracji żupników włoskich musieli być w Drohobyczu liczniejsi Włosi, choćby w charakterze fachowych kierowników wydobywania i warzenia soli. W Księdze drohobyckiej na ślad ich wskazuje kontrakt zawarty przez miasto z Neapolitańczykami w 1551 r. o czynsz z domów koło żupy położonych [3]. Nalot ten włoski odpłynął bez śladu, zdaje się, dość wcześnie: w metrykach z końca XVIII i początku XIX w. zachowały się trzy jedyne nazwiska właścicieli gruntowych w Drohobyczu o łacińskiem brzmieniu: Franciszek Bogdani, Jędrzej Solary i Jan Rosignon [4]. Trudno przypuścić, aby to byli potomkowie średniowiecznych kolonistów włoskich, raczej z zajęciem Galicji przez Austrję przyniosła ich z południa cesarstwa fala urzędnicza lub kupiecka. Żydzi, których zwyczaje, mające swój światowy początek w średniowieczu, ograniczały co do miejsca zamieszkania do dzielnic specjalnie dla tej ludności przeznaczonych, nie ukazują się w charakterze mieszkańców samego miasta ani w średniowieczu ani też w czasach nowszych. Zamknięci są istotnie na starościńskim Łanie, gdzie im wypuszczano w dzierżawę domki i grunta.

Ograniczenia, jakie w myśl pojęć dawnego ustawodawstwa dotykało Żydów, wypływały przedewszystkiem z różnicy wyznaniowej, jaka ich dzieliła z ludnością tubylczą. Ograniczenia te odnosiły się jednak nietylko do Żydów, jako niechrześcijan, choć ich krępowały niewątpliwie w o wiele wyższym stopniu, ale obejmowały także niekatolików. W miastach wschodnich,

[1] Rutkowski 137 uw. 190; 138 uw. 192. 193; 158 uw. 195; Żereła I. 201—202.

[2] Por. wyżej s. XXX, oraz Płoszczańskij 163.

[3] Księga radziecka nr. 164.

[4] Metr. Józef. XIV. 98; Metr. z 1820 r. XXXVI. 8.

a takiem był Drohobycz, istniała znaczna ilość mieszkańców akatolików: byli to prawosławni Rusini. Słusznie pisze o tem Ptaśnik, że mieszczanami właściwymi byli wyłącznie rzymskokatolicy, gdyż każdy mieszczanin musiał należeć do jakiegoś cechu, który był zarazem bractwem religijnem[1]. Nie mogło się to na stałe utrzymać. Widzimy ten proces dowodnie w przykładzie Drohobycza: w 1523 r. Zygmunt I wydał ordynację do starosty drohobyckiego, aby z pośród rajców dwaj byli powoływani z pośród Rusinów[2] i na sejmie walnym 1530 r. ordynację tę zatwierdził[3]; w pięć miesięcy później we wrześniu t. r. ordynacja ta uległa zmianie pod naciskiem rajców-katolików w tym kierunku, że tylko jeden z rajców i jeden z pośród ławników mogli być Rusinami[4]. Ten sam los spotkał przywilej królewski z 1535 r. na budowę cerkwi wewnątrz murów miejskich Drohobycza, który wyjednał Rusinom Sienko Terlecki, pop cerkwi św. Jerzego za murami[5]. Mieszczanie drohobyccy okazali 1540 r. swoje prawo, że nigdy ludzie prawosławni nie mogli budować cerkwi wewnątrz miasta i uzyskali zniesienie poprzedniego zarządzenia[6]. Zasada, że jeden z rajców i jeden z ławników są Rusinami utrzymała się jednak na stałe: w czasie, z jakiego pochodzi Księga drohobycka, zawsze piąty z rajców jest Rusinem; charakteryzuje ich przydawka Ruthenus, Sarmata, schismaticus, są to długoletni rajcowie Choma, Onÿsko Sienÿcza, Zacharka i in. Widocznym śladem, że prawosławni próbowali obejść normujące stosunki prawa miejskiego i drogą wpływów postronnych uzyskać w kancelarji królewskiej zmianę obowiązującego ustawodawstwa na swoją korzyść, jest ugoda z 1556 r. między katolikami i prawosławnymi, podług której zobowiązali się bez porozumienia wzajemnego nie wyjednywać sobie specjalnych przywilejów u króla, lecz trzymać się starego porządku[7].

[1] Ptaśnik, Miasta i mieszczaństwo 75. 118—119. 342.

[2] Metr. Summ. IV_2 nr. 13440.

[3] Ibidem IV_1 nr. 5588; AD. 51—54.

[4] Matr. Summ. IV_1 nr. 5769.

[5] Ibidem IV_3 nr. 17780.

[6] Ibidem IV_1 nr. 6837; AD. 71. Mówi o tych sprawach Ptaśnik op. cit., 75. 342. powołując się wyłącznie na lustrację z 1663 r., por. AD. s. 216—239.

[7] Księga radziecka nr. 221.

Dowodem, że Drohobycz porastał szybko w XV i XVI w. w dobra materjalne i kulturalne, jest znaczna stosunkowo ilość studentów rodem z tego miasta na uniwersytecie krakowskim; nie mamy tu na myśli jedynie takich półpanków, jak Bernard Najdakowski, Stanisław Orlik, ale synów mieszczan drohobyckich. Są między niemi biedacy, jak ów Jan w bursie jerozolimskiej 1513 r.[1], Sebastjan w bursie ubogich 1534 r.[2] i niejaki Paweł 1533 r.[3]; ci tylko przelotnie zjawili się na kartach matrykuły uniwersyteckiej, nie doszli do końca studjów, czy to dla braku wytrwałości czy z powodu ubóstwa. Kilku jednak z pośród tych studentów przebyło z powodzeniem i studja uniwersyteckie i zajęło wybitniejsze miejsca w karjerze duchownej: więc Jerzy z Drohobycza, doktor medycyny, w latach 1488—1492 profesor na Uniwersytecie Jagiellońskim, uposażony w 1491 r. probostwem w Zimnej Wodzie, zmarły przed 12 kwietnia 1494 r. w Krakowie. Zapisał uniwersytetowi dom, który zbudował na darowanym gruncie między bursą węgierską a domem Clethnara; jako egzekutor testamentu jego zapisany został Michał ze Lwowa, o których powiemy niżej[4]. Współcześnikiem Jerzego był niewątpliwie Tomasz z Drohobycza magister artium 1473 r., bakałarz 1478—1479, rektor szkoły katedralnej we Lwowie w latach 1482—1483, 1484 kaznodzieja katedralny, 1482—1496 kanonik lwowski, parokrotnie wikarjusz generalny in spiritualibus w latach 1487, 1488, 1492—1496, w 1488 r. ubiegał się o prepozyturę szpitalu św. Ducha, w 1490 r. był proboszczem w Mościskach[5]. Pirawski twierdzi, że w 1502 r. był prepozytem przemyskim, a w r. 1505 administratorem diecezji i oficjałem lwowskim[6]. Skoczek przypisuje mu, zresztą bez dowodu, wy-

[1] Acta rectoralia I. nry 2223. 2224.

[2] Ibidem I. nr. 3225.

[3] Ibidem I. nr. 3207.

[4] Liber diligentiarum, Arch. do dziejów liter. i oświaty IV. 4; Acta rectoralia I. nry 1147. 1152. 1208. 1209. 1534. 1653. 1679; Rolny, Acta officii consistorialis II. nry 77. 352. 353. 496. 513; Morawski K., Historja Uniwersytetu Jagiellońskiego II. 101.

[5] Acta rectoralia I. nry 729. 735. 764. 803; Rolny, op. cit. I. nry 1. 17. 18. 20. 22. 25. 29. 51. 63. 90. 139. 155. 189. 239. 240. 264. 266. 283. 289. 291. 293—298. 300. 305. 308. 312. 315. 317. 318. 325. 330. 345. 358. 386. 426. 438; II. 144. 162. 229. 231. 256. 288. 410. 431. 447. 480. 497. 521. 525. 882. 1027. 1210. 1505. s. 413.

[6] Pirawski, Relatio status 62. 66.

sokie wartości naukowe[1], trudno coś o tem powiedzieć, jest w każdym razie znamiennym dla ówczesnych stosunków proces Tomasza z Grzegorzem z Sanoka w 1490 r. o zniesławienie, w którym Grzegorz jako pozwany wzbraniał się powtórzyć w konsystorzu słowa wypowiedziane na kapitule o Tomaszu, zasłaniając się przysięgą złożoną według przepisów kościoła na dochowanie tajemnicy obrad[2]. W rękopisie Macieja Piątka, profesora uniwersytetu krakowskiego, z lat 1558—1564 znajduje się nazwiska bakałarza Jana z Drohobycza[3], o którym nic bliższego nie jest wiadome. Nie wiemy, jakiego rodzaju studja posiadali tu i ówdzie spotykani inni klerycy i kapłani, pochodzący z Drohobycza, jak Maciej kantor szkoły katedralnej w 1498 r.[4], Marcin wikary katedralny w 1486[5], Szymon Carnkowsky kleryk w 1491 r., scholarz i gracjalista w 1493 r. wreszcie honorabilis bez przydziału w 1496 r.[6].

W innym kierunku uświetnili miejsce swoje rodzinne chirurg JKMci Jan Teular, który po pięciu latach usług świadczonych dworowi królewskiemu otrzymał w 1518 r. świadectwo uzdolnienia w leczeniu ran[7]. Ponad wszystkich zabłysnął zaś Marcin Laterna (1553 † 1598. 30. IX.), jezuita, bo i darem wymowy i śmiercią prawie męczeńską[8].

Rzecz charakterystyczna dla tych wszystkich dzieci drohobyckich — żaden do rodzinnego miasta nie wrócił, wszyscy poza Pawłem Puhaczem kaznodzieją i dobroczyńcą kościoła drohobyckiego w 1554 r.[9] szukali zaopatrzenia poza rodzinnem miastem. Może natomiast dzięki stosunkom z uniwersytetem krakowskim zjeżdżali tu dla celów zarobkowych lub dochodowych wychowankowie jego, pochodzący z innych miast Rusi. Wśród pisarzy miejskich dwa nazwiska zwłaszcza rzucają się w oczy:

[1] Skoczek, Dzieje lwowskiej szkoły katedralnej 99.

[2] Rolny, op. cit. II. 92. 93. 98. 116.

[3] Korzeniowski J., Zapiski z rkpisów ces. bibl. publ. w Petersburgu, Arch. do dziejów liter. i oświaty XI. nr. 225.

[4] Rolny, op. cit. II. nr. 1894.

[5] Ibidem I. nr. 283.

[6] Ibidem II. nry 630. 652. 962. 972. 973. 982. 1111. 1569.

[7] Matr. Summ. IV_2 nr. 11759.

[8] Por. epitaphium w kościele Gątkiewicz 1903, 14.

[9] AD. 98—100. nazwany tu Bohatius.

Benedykta Herbesta i Stanisława Konarzewskiego. Pobyt Herbesta jako pisarza w Drohobyczu poświadczony jest dowodnie w czasie od 21 września 1550 do 3 stycznia 1551 r.[1], wypełniając lukę w jego życiorysie z okresu po otrzymaniu bakałarstwa sztuk wyzwolonych na Zielone Święta 1550 r., a objęciem rektoratu szkoły katedralnej we Lwowie. Ponieważ inni pisarze drohobyccy łączyli z notarjatem miejskim stanowisko bakałarza w szkole parafjalnej[2], przypuścić można, że Herbest również w Drohobyczu rozpoczął swą praktykę pedagogiczną, z której miał później zasłynąć we Lwowie i Krakowie. Mniemam, że droga zdobywania mozolnie socjalnego stanowiska, jaką kroczyła i kroczy młodzież wszelkich czasów, bardziej odpowiada rzeczywistości, aniżeli łatwe triumfy, usilne zabiegi ze strony rady miejskiej miasta Lwowa o pozyskanie 19-letniego Herbesta dla szkoły katedralnej, jak one wynikają z przedstawienia Mazurkiewicza[3], a za jego wzorem u Skoczka[4]. Obaj ci autorowie opierają się na humanistycznej Oratiunculi, którą Herbest dziękuje radzie miejskiej za nadanie rektorstwa szkoły i gdzie pod kwiatami słów nikną ciężkie zmagania się o chleb niezamożnego młodzieńca. Z realizmem kreśli natomiast Barycz[5] na podstawie relacji samego Herbesta stan niezamożności już nietylko wśród studentów, lecz i w samem gronie profesorskiem uniwersytetu krakowskiego.

Następcą Herbesta na urzędzie pisarza miejskiego w 1562 — 1563 r. był inny wychowanek uniwersytetu krakowskiego Stanisław Konarzeuius, baccalaureus artium; mniej utalentowany czy mniej szczęśliwy od Herbesta w 10 lat później występuje jako concionator u św. Mikołaja w Krakowie[6].

[1] Księga radziecka s. 30—45, przyczem nie uwzględniam daty samej zapiski z 28 lipca 1548 r., pod którą jest pierwszy dopisek Herbesta, bo w 1548 r. był on jeszcze na studjach w Krakowie, por. Barycz, Historya Uniwersytetu Jagiellońskiego 369, a dopiski w Księdze radzieckiej jako ślady załatwienia pewnej czynności prawnej pochodzą z doby późniejszej.

[2] Por. Księga radziecka nr. 201. 202.

[3] Mazurkiewicz K. ks., Benedykt Herbest, Poznań 1925, 9—13. 19. 24. 29. 33. 39. 61. 89.

[4] Skoczek J., Dzieje lwowskiej szkoły katedralnej 179 sq.

[5] Barycz H., Historya Uniwersytetu Jagiellońskiego 321. 369. 383.

[6] Księga radziecka s. 114; Barycz H., Conclusiones Universitatis Cracoviensis 339—340.

O Księgę radziecką otarła się także pośrednio osobistość, która dość znaczną odegrała rolę w życiu politycznem XVI w. Jest to członek mieszczańskiej rodziny lwowskiej Hanlów, Michał, syn Urszuli Hanlowej zw. Szwarthowską, wdowy po Bartłomieju Hanlu, rajcy i rzeźniku lwowskim[1]. W 1486 r. 16 października zapisał się na uniwersytet krakowski[2], w 1492 r. wystawiając wraz z matką plenipotencję dla spraw testamentowych na imię magistra Jakóba Sulka z Sandomierza, upoważnia go także do przyjmowania w jego zastępstwie beneficjów kościelnych[3]. Już wtedy prawdopodobnie nosił się z zamiarami wyjazdu zagranicę na uniwersytet boloński dla studjów medycznych. Był bowiem najprawdopodobniej uczniem medyka krakowskiego Jerzego z Drohobycza, w 1494 r. egzekutorem jego testamentu[4]. W Bolonji otrzymał aprobację w medycynie 19 grudnia 1498 r., który to stopień dopisano później w matrykule krakowskiej przy jego nazwisku[5]. Późniejsza jego karjera polityczna nie pozostawała natomiast w żadnym stosunku do przebytych studjów: agent Zapoljów na Węgrzech i w Polsce, pośredniczył w 1511 r. wraz z ks. Kazimierzem cieszyńskim w Wrocławiu i Krakowie w sprawie małżeństwa Zygmunta I z Barbarą Zapolya[6]. Zmarł jako proboszcz budziński, a o domniemany spadek po nim w sumie 500 zł. węg. toczył się spór między bratem jego Marcinem Hanlem, rajcą lwowskim, a Anną

[1] Rolny, op. cit. II. nry 910. 1127. 1139. 1140. 1580. 1592. 1595. 1636. Imię Bartłomieja jako męża Urszuli, a ojca Michała, wynika z matrykuły uniwersyteckiej; że był rzeźnikiem świadczą rozrachunki Urszuli z Maciejem z Buska tanquam servo macelli po śmierci męża. Charewiczowa Ł., Mieszczka lwowska XVI w., Zofja Hanlowa, Ziemia Czerwieńska I. 1935, 26—56, o tej gałęzi Hanlów nie wspomina; Skoczek J., Dzieje lwowskiej szkoły katedralnej 140, z właściwą sobie skłonnością do uogólnień nazywa Michała, syna Bartłomieja, ucznia uniwersytetu krakowskiego, a potem bolońskiego, Hanlem, powołując się na Karbowiaka A., Dzieje wychowania i szkół w Polsce, Lwów 1923, III. 408, u którego takiej identyfikacji niema. Wyjątkowo identyfikacja ta odpowiada rzeczywistości.

[2] Album studiosorum I. 277.

[3] Rolny, op. cit. II. nr. 910.

[4] Por. wyżej str. LXXV.

[5] Windakiewicz St., Informacja o aktach uniwersytetu Bolońskiego, Arch. do dziejów liter. i oświaty VII. 140.

[6] Pociecha Wł. w artykule o Barbarze Zapolya, Słownik Biograficzny I. 293—294.

wdową po drugim bracie Bartłomieju, mieszczaninie drohobyckim[1]. Nie jest zresztą wykluczona możliwość, że sam Michał, człowiek w polityce znaczny, mógł posiadać uposażenie na probostwie drohobyckiem.

W ciągu wieku XV i XVI w. widać też stały wysiłek ze strony rady miejskiej o podniesienie obronności miasta, jego zdrowotności i bezpieczeństwa, wyposażenia w urządzenia świadczące o kulturze. Te wysiłki nie były zapewne bez związku z odwiedzinami miasta przez króla i jego dwór. W czasie objazdów miast czerwonoruskich przez Jagiełłę Długosz zanotował dwukrotny pobyt jego w Drohobyczu: w drodze z Przemyśla koło 1 listopada 1412 r. i w drodze ze Lwowa po 24 czerwca 1417 r., my znamy jego pobyt trzeci z 1392 r., którego rezultatem było wyposażenie budującej się fary[2]. Pod względem zabiegów o podźwignięcie miasta Drohobycz nie pozostaje w tyle poza innemi: posiada prawdopodobnie mury miejskie już od pierwszej połowy XVI w., każe wymurować Janowi Grędoszowi z Przemyśla wieżę obronną przed kościołem 1551 r., gdy Wilno otrzymało mury na niewiele czasu przedtem 1522 r.[3]. Otrzymawszy w 1544 r. zezwolenie od króla na założenie wodociągu[4], zawarła rada miejska umowę z Mateuszem z Opatowa, rurmistrzem IKMci, na założenie wodociągu w mieście, idąc w tem w ślady Krakowa, Lwowa, Krosna i Wilna[5]. W związku z położeniem wodociągu istnieje zapewne fungowanie łaźni w mieście, jak i zawód łaziebnego, poświadczony zapiskami Księgi radzieckiej i innymi aktami w 1551, 1553, 1556 i 1561 r.[6]. W czasie spisywania Księgi radzieckiej miasto posiadało zegar miejski, który pozostawał zazwyczaj w opiece arendatora ratusza. W 1551 r. zawarła również rada miejska umowę z organmistrzem Andrzejem ze Lwowa na wybudowanie organów w kościele farnym z obowiązkiem naprawy ich, gdyby tego

[1] Księga radziecka nry 12. 13.

[2] Długossii Hist. Polon. IV. 149. 205; AD. 9—11.

[3] Księga radziecka sub voce; Ptaśnik, Miasta i mieszczaństwo 450.

[4] AD. 79—82.

[5] Ptaśnik, Miasta w Polsce 15—16.

[6] Księga radziecka nry 124. 146. 180. 233; AGZ. X. nr. 1238: król nakazuje rajcom i ławnikom drohobyckim pod karą 100 grz. podjąć sprawę łaziebnego Jakóba, 31. XII. 1561.

zaszła potrzeba[1]. Przypuścić należy, że były to organy nowe, instytucja sługi kościelnego jako organisty znana była bowiem w Drohobyczu już od 1478 r. Zapiski wymieniają dwukrotnie Wawrzyńca organistę pod tą datą[2].

W sto lat później wszystkie te urządzenia kulturalne uległy zniszczeniu; lustracja z 1663 r. stwierdziła wielki upadek miasta: rurmus nie funkcjonował i znalazł się dziwnym zbiegiem okoliczności w Samborze, zegar był, ale zepsuty, studzien nie było, między proboszczem a radą miejską jako patronem kościoła trwały zatargi o nieprzeprowadzenie reparacyj budynków kościelnych, których wynikiem było rzucenie ekskomuniki na miasto, baszty powalone, armata uszczuplona[3]. Były te niedostatki następstwem długotrwałych wojen kozackich i tatarskich, ale też świadectwem materjalnego zubożenia miasta, braku rządności i sprężystości jego zarządu.

Śladem dochowanym po dziś dzień tego zniszczenia jest złamana nagrobkowa płyta Katarzyny Ramułtowej w farze drohobyckiej, dzieło mistrza Sebastjana Czeska z Krakowa, mieszczanina lwowskiego. Dzieduszycki przypisywał mu datę wykonania na r. 1542[4], z zupełną słusznością Mściwujewski kładzie ją na r. 1572[5]. Szczątek napisu z imieniem poprzedniego jej męża Macieja i fakt, że Ramułt z Solca pisał się w 1578 r. dziedzicem Wacowic, Woli Wacowskiej i Śniatynki[6], pozostających od XV w. w ręku Wacowskich, pozwalają przypuszczać, że Katarzyna była wdową po znanym nam z Księgi radzieckiej Macieju Wacowskim i wniosła je po śmierci pierwszego męża, może z tytułu dożywocia, Ramułtowi, podstarostkowi drohobyckiemu[7].

Na tych uwagach z życia kulturalnego Drohobycza kończymy, nie wchodząc w jego ustrój administracyjny: dzielił on wspólnotę ustrojową razem z innemi miastami Rzptej, urzą-

[1] Księga radziecka, passim.

[2] AGZ. XVII nry 1503. 1506.

[3] AD. 216—239; Ptaśnik, Miasta i mieszczaństwo 466. 470—471.

[4] Gątkiewicz 1903, 18—19; Przegląd Archeolog. III. tabl. i napisy.

[5] Mściwujewski M., Z dziejów Drohobycza I. 45.

[6] AD. 135—161. 175—185.

[7] Sobieski W., Upadek rodziny Starzechowskich 217, nazywa go podstarościm i za jego zdaniem idziemy wbrew Mściwujewskiemu l. c., który go zwie żupnikiem; żupnicy w tym czasie, to już magnaci.

dzonemi na prawie magdeburskiem, nie wyróżniając się od nich jakiemiś szczególniejszemi znamionami. Tak samo zapewne, jak patrycjaty wszystkich miast, bronił się i patrycjat drohobycki przed dopuszczeniem w swoje szeregi pospólstwa, starał się utrzymać swój stan posiadania. Dowodzi tego choćby przywilej z 1567 r. wyjednany u króla, że rajcy obecni i przeszli są zwolnieni od opłat i danin, a byli rajcy mogą brać udział w naradach z radą miejską, ilekroć zajdzie tego potrzeba[1]. Sprawy te zostały wyczerpująco omówione w pośmiertnem dziele Ptaśnika Miasta i mieszczaństwo w dawnej Polsce. Księgi rady miejskiej i ławy wójtowskiej w Drohobyczu, jako produkt ich działalności administracyjnej i sądowej dochował do naszych czasów wiadomości tak skąpe, że na ich podstawie o indywidualnem życiu tych organów publicznych niewiele dałoby się powiedzieć.

II. Rękopis.

Stan zachowania. — Tytuł. — Pismo. — Papier. — Znaki wodne.

Księga radziecka wydrukowana w tem wydawnictwie jest własnością gminy miasta Drohobycza, obecnie jest złożona w depozycie Archiwum Państwowego we Lwowie pod sygnaturą B. 341. Jak wspomnieliśmy powyżej, jest to jedyna ze starszych ksiąg, która się dochowała, o ile wiadomo, do naszych czasów. Jest to małe 4°, *pagina fracta* wszerz, w wymiarach 21×15, liczy stron 212; liczbowanie to, jakoteż numeracja 280 zapisek pochodzi z końca XVIII w. O ile stronicowanie jest bezbłędne, o tyle numeracja zapisek, wielokrotnie kreślona i poprawiana, nie odpowiada ściśle stanowi faktycznemu. Oprawa złożona z lichych okładzinek tekturowych, oklejonych papierem w żółtawy marmurek, o grzbiecie skórzanym bronzowym, pochodzi z końca XVIII w. i jest dość zniszczona. Sznurki przyklejone do okładzinek tworzą obustronne wiązania i zastępują klamry. Na grzbiecie i na przedniej okładzinie naklejone białe szyldziki noszą napis: Liber antiquus ex anno 1542. Księga ta musiała się wydać bardzo starą urzędnikowi magistrackiemu, który ją miał w ręku w 1820 i 1823 r., bo, dwukrotnie przeprowadziwszy odejmowanie, na szyldziku zewnętrznym i na karcie ochronnej stwierdził, że powstała o 378 i 381 lat wcześniej. Jako liber

[1] AD. 117—110.

antiquus wspomina ją Szaraniewicz, a za nim Słownik Geograficzny[1].

Na pierwszej stronie wewnętrznej po karcie ochronnej rozpoczynają się zapiski po tytule wypisanym większemi, ozdobniejszemi literami: Registrum actionum coram consulibus existencium 1542. Pierwsze wpisy pochodzą z 1543 r. Pismo jest naogół czytelne, wyszło z różnych rąk pisarzy XVI w., cechuje je charakterystyczna przejściowość z minuskuły gotyckiej do kursywy. Mimo że pisarzami byli wychowankowie uniwersytetu krakowskiego grafika mp. zgłosek *tia, tio* i dyftongi *ae* jest wysoce zmienna: *cio, cia* i *tio, tia,* oraz *ae, e* i *ę caudatum.*

Papier mięsisty, trwały przecina żebrowanie poprzeczne; papier wykazuje dwa typy znaków wodnych: lilję w kartuszu, zwaną także Gozdawą i świnkę bez tarczy. Lilja w kartuszu ukazuje się na stronach 3. 5. 11. 17. 19. 25. 29. 31. 37. 39. 45. 49. 51. 55. 59. 65. 67. 73. 75. 79. 85. 89. 93. 97. 99. 103. 109. 111. 117. 119. 125. 129. 131. 135 i im sąsiednich, które obejmują zapiski z lat 1543—1553; świnka występuje na stronach 139. 143. 145. 147. 149. 153. 157. 159. 169. 171. 173. 177. 183. 187. 189. 193. 199. 201. 207. 211 i im sąsiednich, które obejmują zapiski z lat 1554—1563. Szew introligatorski przez *pagina fracta* w środku, a miejscami całkowite rozdarcie zgiętej karty nie dozwoliły na wykonanie przerysów znaków wodnych i oznaczanie ich zapomocą numerów typologicznych. Można tylko wykazać analogje ze znakami występującemi w znanych zbiorach i to w granicach dość szeroko zakreślonych. Lilję w kartuszu możnaby zidentyfikować z nrami 7145—7152 Briquet'a II[2], datowanymi przez niego na lata 1523—1600; z nrem 1697 Lichaczewa[3], z nrami 286. 289. 290—298 Kamanin-Witwickiej[4] z lat 1571. 1590—1594, z nrami 43. 58. 68 Badeckiego[5] z lat 1531—1539. 1554—1561. 1560—1564. Świnkę bez

[1] Por. wyżej str. VIII.

[2] Briquet C. M., Les filigranes, Dictonnaire historique des marques du papier dès leur apparition vers 1282 jusqu'en 1600, Paris-Genève 1907.

[3] Lichaczew N. P., Paleograficzeskoje znaczenie bumażnych wodjanych znakow, Petersburg 1899.

[4] Kamanin J.-Witwickaja O., Wodjani znaky na paperi ukrainskich dokumentiw XVI i XVII w. 1566—1651, Kijów 1923.

[5] Badecki K., Znaki wodne w księgach Archiwum miasta Lwowa 1382—1600, Lwów 1928.

tarczy możnaby zidentyfikować z nrami 13572—13575, może także 13580—13583 z lat 1491—1578 Briquet'a IV, z nrami 1698—1703. 1866. 1867. 1945. 1983. 2377. 2378. 2731. 2732. 3292. 3294. 3295 Lichaczewa z lat 1567. 1594, z nrami 22. 23. 25—30. 33. 41. 47. 51 Badeckiego z lat 1520—1529. 1530—1538. 1538—1545. 1549—1557. Kamanin-Witwickaja znaków ze świnką nie posiada. Briquet uważa papier z lilją za wyrób papierni w Nissie na Śląsku, Badecki mniema, że wyszedł z młynów bonarowskich, tego samego zdania jest także Budka[1]. Papier ze znakiem świnki jest według Briquet'a wyrobem miasta Świdnicy i przedstawia herb tego miasta. Badecki uważa go za filigran niemiecki lub francuski. Daleki zasięg papieru z Nissy i Świdnicy na ziemiach polskich, a nawet na Węgrzech i w Mołdawji każe nam przypuszczać, że papier Księgi drohobyckiej jest raczej papierem śląskim.

Ostatnia zapiska Księgi radzieckiej jest bez końca; czy brakuje w niej kilku kartek czy więcej, odpowiedzieć trudno, musiały zaginąć przed wszyciem ich w oprawę: księga ta bowiem, jak można zauważyć, składała się pierwotnie z kilkunastu luźnych seksternów[2] o nierównej ilości kart 6. 8. 10. 12 i dopiero z końcem XVIII w. przybrała postać księgi, jaką posiada obecnie.

III. Pisarze.

Tabela pisarzy. — Formuły Incipit. — Identyczność rąk pisarskich w zapiskach i przysiędze. — Poczet pisarzy.

Jak podnosiliśmy powyżej, niektórzy przynajmniej z pisarzy miejskich drohobyckich są nam imiennie znani; trafiają się jednak ręce nieznane, niektóre zwłaszcza przy wpisach aktów obcych tak wybitnie odmienne, że musimy przypuścić, iż zostały dokonane przez osoby interesowane, przybyłe z zewnątrz miasta, które podejmowały się zrobienia kopji na własną rękę dla zabezpieczenia swoich praw i nabrania pewności, że w nich nie poniosą szkody. Pisarz miejski był jednocześnie bakałarzem szkoły parafjalnej, jak wykazać usiłujemy poniżej. Wykaz pisarzy jest następujący:

[1] Budka Wł., Papiernia w Balicach, Archiwum XIII. 38.

[2] Por. zabrudzone i zatarte strony pierwsze i ostatnie każdego seksternu, środkowe jasne i czyste.

Czasokres	P i s a r z	Zapiski
1543. 18 list. — 16 grudz.	A	1—3
1544. 20 stycz.	B	4
1544. 19 marz. — 23 marz.	A	5—6
1544. 18 maj — 1545. 19 kwiec.	C	7—26
1545. 19 lip. — 1546. 5 czerw.	D	27—45
1546. 1. VIII. — 1550. 15 czerw.	Stanisław	46—108
1550. 25. VII. — 30 wrzes.	S. K.	109—118
1550. 15 list. — 1551. 30 stycz.	Benedykt Herbest	109—132
1551. m. 30 stycz. a 15 lut.	Stefan Jakóba z Tymbarku	133
1551. 12 lut. — 20 czerw.	Benedykt Herbest	134—147
1551. 25 lip. — 1552. 7. lut.	Stefan Jakóba z Tymbarku	148—166
1552. 30 kwiec. — 13 wrz.	E	167—174
1552. 30 grudz. — 1553. 31 paź.	Paweł	175—184
Oblata aktu z 1553 r.	F wpis strony	185
1553 ok. 14 wrzes. — 31 paźdz.	Paweł	186—191
Oblata aktu z 1530 r.	E	192
Oblata aktu z 1550 r.	G wpis strony	193
1553 grudz. — 1554. 24 kwiec.	Paweł	194—198 nagł.
1554. 24 kwiecień	H wpis strony	198 tekst
1554. 3 maja — 28 czerw.	Paweł	199—203
1554. 25 lip. — 1556. 28 luty	E	204—219
1556. m. 28 lut. — 21 czerw.	Mikołaj Barnvz	220
1556. 1 maja	E	221 nagłówek
1556. 1 maja	I wpis strony	221 tekst
1556. 21 czerw. — 17 wrzes.	E	222—227
1556. 11 list. — 9 grudz.	Mikołaj Barnvz	228—230
1557. 21 marzec	T	231
1557. 11 kwiec. — 8 sierp.	K	232—244
1557. 21 list. — 1558. 24 lip.	E	245—255
1558. 17 list. — 1559. 2 kwiec.	L	256—261
1559. 18 maja — 1562. 26 kwiec.	Stanislaus Konarzeuius	262—293
1562. 25 lip. — 1563. 23 kwiec.	M	294—300

Wykaz kancelaryjnych formuł Incipit, który wydawcy Księgi ławniczej Krzemienicy[1] dał takie ładne rezultaty, w Księdze radzieckiej nie obfituje w bardziej znamienne dla całości informacje. Większość formuł występuje raz tylko jeden, inne zaledwie dwa lub trzy, czasem cztery razy, do wyjątków liczyć

[1] Doubek-Schmid, Das Schöffenbuch der Dorfgemeinde Krzemienica 55*—59*.

trzeba formuły częstotliwe, a zwroty ich redukują się zazwyczaj do słów niezbędnych. Inna natomiast cecha charakteryzuje formuły drohobyckie; pewne z nich stosują się do jakości spraw. Stąd wniosek, że przy bardziej rozwiniętem życiu miejskiem pisarz drohobycki bądź posiadał formularz dla urzędowego użytku, lub też, jako zazwyczaj człowiek o akademickiem wykształceniu, sięgał do wzorów dostarczonych mu przez akta dawniejsze i umiejętnie adaptował je dla swoich celów.

Wyższość przekazu Księgi radzieckiej jest zapewne w tem, że kilku pisarzy podpisało imiennie swoje czynności kancelaryjne, ale nawet w takich wypadkach, gdzie one są niepodpisane, otrzymujemy wskazówki co do identyfikacji osób pisarzy z przysiąg, które spisane są własnoręcznie. Pełną przysięgę na posłuszeństwo i wierność panom rajcom spisał Paweł 10 czerwca 1554 r. (nr. 201) nietylko w charakterze pisarza, ale zarazem bakałarza miejscowej szkoły, z czego wnioskujemy, że na mocy zwyczaju obie te funkcje pełniła jedna i ta sama osoba. Ale Paweł zeznał poniżej obligację drugą (nr. 202), zobowiązując się: ex parte praesentationis super altare, nunquam illos aliquo strepitu iuris infestare. Obligacja ta określa zarazem charakter Pawła jako kleryka, który, obejmując urząd pisarza i bakałarza, otrzymał jednocześnie od rady miejskiej nieobowiązujące przyrzeczenie prezentacji na beneficium kościelne. Czy ekspektatywa ta odnosiła się do probostwa drohobyckiego, którego rada miejska była patronem, nie można odpowiedzieć z całą pewnością. Obligacja Pawła kieruje nas ku bardzo zbliżonemu aktowi wystawionemu radzie miejskiej własnoręcznie przez Mikołaja Barnuz 1556 r. między 28 lutego a 21 czerwca (nr. 220): ex parte provisionis nunquam illos aliquo iuris strepitu infestare, i gdy brak jest z jego strony przysięgi jako pisarza, pozwala przypuścić, że identyczność okoliczności, w jakich się znaleźli Paweł i Mikołaj, przemawia również za funkcją pisarską Mikołaja. Wreszcie odmienny formularz, lecz treść zgodna z obligacją Mikołaja w odniesieniu do osoby Stefana, syna Jakóba z Tymbarku (nr. 133): non impedire in beneficio ecclesiastico mihi ab i[i]sdem promisso, priusquam vacare contigerit, w zapisce z 1551 r. między 30 stycznia a 15 lutego każe i w tym ostatnim widzieć osobę pisarza i zarazem bakałarza miejskiego.

Gdy ponadto porównanie pisma wskazuje, że oprócz obligacji nr. 133, także zapiski nry 148—166 wyszły z ręki Stefana, przysięga i obligacja nry 201 i 202, oraz zapiski nry 175—184. 186—191. 194—198 (nagłówek), 199—203 z ręki Pawła, przysięga nr. 220, oraz zapiski nry 228—230 z ręki Mikołaja Barnuz, nic nie stoi na przeszkodzie, aby uznać, że fungowanie wymienionych osób jako pisarzy drohobyckich zostało dowodnie stwierdzone.

Jest rzeczą charakterystyczną, że pisarze ci nie obejmowali bezpośrednio urzędowania z rąk poprzednika po wystawieniu zobowiązania: Herbest prowadzi jeszcze czas niejaki pióro, gdy Stefan Jakóba został już zaprzysiężony. Prawie jedną z ostatnich zapisek z ręki Pawła jest jego przysięga i obligacja. Gdy już Barnuz gotów jest jako następca, poprzednik jego E wciąga nry 222—227 zapisek i nagłówek nru 221. Świadczyć to może o zapobiegliwości rady miejskiej, która wobec zbliżania się terminu ustąpienia pisarza dawnego starała się zapewnić sobie niezwłocznie jego następcę.

Nie istnieje możliwość oznaczenia imiennie pisarzy pierwszych kart Księgi radzieckiej; rozróżniamy je siglami A. B. C. D; są to pisarze zapisek nr. 1—45. Może miasto posiadało wówczas swoich pisarzy, którzy się nie podpisywali lub może sposobem zastępczym przychodził im z pomocą miejscowy proboszcz, względnie jego curatus, o ile on sam był zbyt wielkim dygnitarzem jak np. Seweryn Herburt z Fulsztyna, prepozyt przemyski, kanonik lwowski, proboszcz drohobycki (1505—1512)[1].

Zapiski nry 46—108 są spisane przez Stanisława; z jego ręki wyszło także szereg adnotacyj, datowanych lub nie, o umorzeniu sprawy. Są one zaznaczone w notkach na str. 12. 13. 16. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 28. 29. 30. Kasował on zapiski, pochodzące z czasów swojego urzędowania, ale także wcześniejsze, spisane ręką poprzednika, których umorzenie przypadło, gdy on już był w urzędzie. Daty tych adnotacyj 1547 r. 2 lipca,

[1] Matr. Summ. III. nr. 2243; IV_2 nr. 8906; Acta Alexandri 509; AD. 221. 271. Oprócz niego znamy jeszcze następujących duchownych drohobyckich: 1456 r. Macieja proboszcza i Marcina ołtarzystę, 1493 r. Zygmunta Targowskiego, 1578 r. Józefa Wereszczyńskiego, kanonika chełmskiego, proboszcza drohobyckiego, 1712 r. Franciszka Rojałowskiego, proboszcza; AD. 15. 16. 161; AGZ. X. nr. 6669; XVII. nr. 2511.

1548 r. 1 czerwca, 1549 r. 15 stycznia, 1548 r. 3 marca, 1548 r. 17 lipca, 1549 r. 28 lipca i 25 lipca, 1549 r. 29 czerwca, 25 lipca, 8 czerwca, 24 lipca są w zgodzie z datami zapisek wyszłych z jego ręki.

Zapiski nry 109—118 są spisane przez pisarza, który przy zapisce 111, ustalającej pewną dotację na rzecz bakałarza, podpisał się S. K. Inicjały te były podstawą na której próbowaliśmy zidentyfikować tych trzech pisarzy: Stanisława, pisarza S. K. i Stanisława Konarzewskiego[1] jako jedną i tę samą osobę. Porównanie zapisek wystawionych przez nich okazało, że mamy przed sobą trzy różne ręce: pochyłe, wydłużone pismo Stanisława, drobne, ścisłe pisarza S. K. i grube, sztywne akademickie Stanisława Konarzewskiego.

Zapiski nry 119—132 wyszły z ręki Benedykta Herbesta; z jego ręki pochodzą także adnotacje: datowana 21 września 1550 r. str. 30 i niedatowane str. 44. 45. Okazuje się na ich podstawie w porównaniu z pismem zapisek, że choć był pisarzem od 21 września 1550, czas niejaki prowadził pióro jeszcze poprzednik jego S. K. aż do 30 września t. r., poczem objął je Herbest. Zapiski jego są przerwane zaprzysiężeniem nowego pisarza Stefana, syna Jakóba z Tymbarku pod nr. 133, ale Herbest kontynuował zapiski nr. 134—147 do 20 czerwca 1551 r.

Zapiski nr. 148 do 166, jak wykazuje porównanie ręki z wpisem przysięgi pochodzą od Stefana, ale zwyczaj czynienia adnotacyj przy umorzeniu sprawy został poniechany.

Ręka pisarza E powraca z przerwami wielokrotnie w Księdze radzieckiej przy zapiskach 167—174. 192. 204—219. 221. (nagłówek). 222—227. 245—255 naprzemian z ręką Pawła, który wpisał nr. 175—184. 186—191. 194—198 (nagłówek), 199—203. Może pisarz E był miejscowym plebanem lub pisarzem zamkowym, który fungował w czasie wakancyj ze strony Pawła i jego następcy.

Księga radziecka wykazuje także jeszcze jeden charakterystyczny zwyczaj, że niektóre akta oblatowane zostają zamieszczone przez stronę: nr. 185 mandat królewski z 1553 r. do starosty drohobyckiego w sprawie żupnika Orlika, nr. 193 kontrakt rady miejskiej z 1550 r. z rurmistrzem Mateuszem z Opatowa, nr. 198 (tekst) przywilej celny z 1554 r. dla miasta Lu-

[1] Przeto nasza uwaga na str. 114 mylna.

bomli, nr. 221 (tekst) ugoda między mieszczanami rzymsko-katolickiego i greckiego wyznania z 1556 r.

Mikołaj Barnuz, zaprzysiężony między 28 lutego a 21 czerwca 1556, (nr. 220) rozpoczął funkcję pisarską dopiero 11 listopada t. r. Z jego ręki wyszły zapiski nr. 222—230.

O pisarzu J jako o autorze zapiski nr. 231, pisarzu K jako autorze zapisek nry 232—244, oraz o pisarzu L jako autorze zapisek nry 226—261 nie mamy nic do nadmienienia.

Charakterystycznem pismem odznaczał się wspominany Stanisław Konarzewski baccalaureus artium, pisarz zapisek nry 262—293 i adnotacji na str. 35 z 1562 r.

Ostatni nieznany pisarz M kończy księgę zapiskami nry 294—300.

IV. Edycja.

Prace teoretyczne z dziedziny wydawniczej w literaturze polskiej i światowej. — Nasz system. — Jego niedostatki. — Stosunek zapisek w druku do miejsca w rękopisie.

Kiedy ś. p. Stefan Sochaniewicz przygotowywał wydanie Księgi radzieckiej, zastosował w sporządzonej kopji ogólnie przyjęte w latach 1911—1917 praktyki edytorskie, oparte na zwyczaju raczej, niż na wyrozumowanych zasadach. Po ożywionej zresztą dyskusji edytorskiej z lat 1860—1880 było w tej dziedzinie nawet w międzynarodowej nauce stosunkowo cicho. Ale po ukończonej wojnie ożywiona naukowa działalność wywołała potrzebę zastanowienia się i ustalenia zasad, według których możnaby osiągnąć przy wydawaniu tekstów możliwą ich wierność przy odciążeniu od rzeczy zbędnych, nieracjonalnie lub błędnie stosowanych przez dawnych pisarzy. W takiej chwili, podejmując na nowo dawno stosunkowo przygotowane wydawnictwo, należało wziąć pod uwagę najświeższe publikacje omawiające technikę wydawniczą. Polska Akademja Umiejętności wydała w 1924 r. Instrukcję wydawniczą tekstów średniowiecznych, J. Siemieński zestawił całokształt systemu wydawniczego w Symbolice wydawniczej w 1927 r., Łoś poczynił swoje uwagi wydawnicze we wstępie do Kromera Rozmowy dworzanina z mnichem odnośnie do tekstów polskich. W literaturze zagranicznej Maurycy Prou zebrał doświadczenia całego swego życia w Conseils pour la publication des chartes w 1928 r., wreszcie dwaj wydawcy Burdach w Schlesisch-böhmische Brief-

muster w 1926 r., a Doubek-Schmid w Das Schöffenbuch der Dorfgemeinde Krzemienica w 1931 dali gotowe wzory wydawnicze, oparte na pewnym systemie, który wyłożyli we wstępie.

Może najliberalniejszym pod względem techniki wydawniczej okazał się Łoś, wprowadził tylko nieznaczne odchylenia od tekstu, modernizując głównie interpunkcję i wielkie litery używane niekonsekwentnie i bez potrzeby, ale uwagi jego odnosiły się do starszych tekstów polskich, które wymagają szczególnej pieczołowitości ze strony wydawcy. Instrukcja Akademji Umiejętności, przyjęta odrazu dość krytycznie, ponieważ załatwiała się sumarycznie z problemami i trudnościami wydawniczemi, nie wytrzymała długiej próby czasu, i ściśle nigdy właściwie niestosowana, ma ulec według krążących pogłosek rewizji.

Najkonsekwentniej przeprowadził systematykę wydawniczą Siemieński, co jest bezwzględnie jej dodatnią stroną; gdyby nie złożoność jego znaków graficznych, które wymagają wielkiej uwagi tak ze strony wydawcy, jak i ze strony składacza czcionek, a przez to nasuwają możliwość omyłek, system ten mógłby być wzięty pod uwagę, ponieważ uwzględnia w najszerszej mierze wszystkie przypadki i stosunki wydawanego tekstu. Znaki te mało zresztą obliczone na optykę czytelnika, należałoby rozważyć, czyby się nie dały uprościć i graficznie wydoskonalić.

Gdy się stykamy z pracami wydawniczemi autorów francuskich i niemieckich, uderzyć musi między nimi kardynalna różnica w zapatrywaniu na tekst, przy równomiernej dla każdego z nich precyzji wydawniczej. U autorów francuskich, a przedewszystkiem u M. Prou, jako kodyfikatora i projektodawcy[1], ciężar idealnej reprodukcji pierwotnego tekstu został przerzucony na notki, bardzo szczegółowe i obfite, w których zostają objaśnione wszelkie poprawki czy omyłki pisarza tekstu, przeprowadzona jego emendacja. W jego wydawnictwach aparat techniczny objaśnień jest bardzo duży, prawda że dotyczy prawie najstarszych dochowanych tekstów z X—XII w.; M. Prou

[1] Por. jako kodyfikację Prou M., Recueil des actes de Philippe I, Paryż 1908, i inne wydawnictwa pomniejsze tegoż autora; jako projekt mający obowiązywać tegoż, Conseils pour la publication des chartes w Carrière V., Introduction aux études d'histoire ecclésiastique locale Paryż 1934, II. 91—108.

nie stosował natomiast wcale, wyjąwszy miejsca interpolowane, graficznego przedstawienia, jakie znaki literowe w tekście istotnie się znajdują, a które z nich są domniemanie wstawione przez wydawcę.

Innego systemu trzymali się autorzy niemieccy Burdach i Doubek-Schmid; aparat ich wyjaśnień, dokładny i szczegółowy, został użyty w tych jedynie wypadkach, które nie nadawały się do ujęcia w konwencjonalne graficzne znaki; reszta wyjaśnień co do szczegółów, które dadzą się unaocznić czytelnikowi zapomocą znaków umownych, została pominięta jako zbędna[1]. Graficznie przedstawia się to w ten sposób, że wszystkie abrewjatury rozwiązane przez wydawcę zostały wydrukowane kursywą, podczas gdy antykwa jest zarezerwowana dla liter dostarczonych przez tekst. System ten nosi cechy wielkiej prostoty, wymaga oczywiście od wydawcy i składacza czcionek napiętej uwagi, ale dla czytelnika jest optycznie estetyczny i miły, łatwy do zapamiętania, pozwala mu także w każdej chwili zreprodukować dla własnej świadomości i krytyki wygląd pierwotny tekstu.

Po namyśle przechyliliśmy się ku systemowi wydawniczemu autorów niemieckich jako prostszemu, nie skąpiąc zresztą wyjaśnień tekstowych i notek, choćby dla pamięci nieodżałowanego mistrza ś. p. Maurycego Prou. I szczerą wdzięczność winniśmy też Prezesowi Towarzystwa Naukowego, JWPanu Profesorowi Franciszkowi Bujakowi, który zezwolił na niekrępowanie się Instrukcją wydawniczą Akademji, i przeprowadzenia techniki wydawnictwa według innych wzorów i własnego pomysłu sposobem próby.

Odcinek czasowy, z którego pochodzi Księga radziecka, jest stosunkowo krótki, chronologicznie późny; Instrukcja wydawnicza Akademji w takich wypadkach nakazuje unifikację pisowni tekstu rzekomo według zasad klasycznych. Osobiście jesteśmy przekonani, że taka unifikacja niczego nie zabierze z barbaryzmów prowincjonalnego języka, odejmie natomiast

[1] Że nauka niemiecka w sprawie techniki wydawniczej nie osiągnęła dotychczas stanowczego sądu, tego dowodem jest wydawnictwo Codex diplomaticus Saxoniae, którego każdy tom różni się wydawniczo od drugiego i niezawsze na korzyść precyzji. Prawda, że wydawnictwo to ciągnie się z przerwami od kilkudziesięciu lat i jest zamierzone na długie jeszcze lata.

cały koloryt lokalny i charakterystyczne cechy kulturalne; czy nie jest bowiem dla tego tekstu znamienna pisownia dyftongi *ae, e* i *ę,* oraz zgłosek *tia, tio* i *cia, cio* w pełnym XVI w., gdy na Zachodzie panowanie ich, trwające od XII w. skończyło się bezwzględnie w początku XV w. z renesansem literatury antycznej? W Księdze radzieckiej trafiamy co krok na archaizmy, mimo że, jak wspomnieliśmy wyżej, pisarzami tekstów są parokrotnie ukończeni akademicy krakowscy, z których jeden miał nawet w przyszłości wsławić swoje imię jako wybitny pedagog i wykwintny pisarz-latynista.

W myśl tego, cośmy powyżej powiedzieli, strona techniczna wydawnictwa przedstawia się następująco: wszelkie abrewjatury rozwiązane zostały wydrukowane kursywą, mimo względnej czytelności tekstów trafiają się miejscami abrewjatury indywidualne tak skomplikowane, że wydawca czuje się rad, iż pozostawia nad sobą kontrolę odczytów w ręku czytelnika, który może znaleźć inne, szczęśliwsze rozwiązanie. Z abrewjatur pozostawiono stereotypowo powtarzające się zwroty, jak np. Quod solidatum est = Q. s. e., Sacrae Regiae Majestatis = S. R. Mtis i inne, które się znajdą w wykazie skrótów. Słowa opuszczone i uzupełnione wstawiono w nawias kwadratowy [ ], stosując tę zasadę także i do tych liter opuszczonych, które zazwyczaj nie bywają objęte systemem abrewjatur.

Ponieważ pisarze dawniejsi używają dużych liter z pewną niekonsekwencją, w innych zaś wypadkach imiona własne rozpoczynają małą literą, przeprowadzono tutaj całkowitą modernizację, kładąc wielkie litery wyłącznie na początku zdania, przy imionach własnych i przymiotnikach odmiejscowych. Dzielenie słów, oraz interpunkcja zostały również zmodernizowane, ponieważ tak w jednym, jak i drugim wypadku pisarze nie wykazują stosowania jakichś stalszych, obmyślonych zasad.

Uzupełniono tekst w tych kierunkach: numeracją zapisek drukowanych tłusto przed ich początkiem lub przed chronologicznym tytulikiem wpisu; dodatkiem Anno na początku każdego rocznika wyrażonym zapomocą spacyj; rozwiązaniem dat dziennych drukowanych kursywą w nawiasie, według dzisiejszego kalendarza, gdyż Księga radziecka oznacza datację według rzymsko-katolickiego kalendarza świąt ex tempore i de sanctis w stosunku do rzymskich dni tygodnia.

Tytuliki spraw wpisywanych, względnie chronologiczne zapowiedzi wpisów są spacjowane, paginacja tekstu oryginalnego wyrzucona w klamrach na margines.

Pewną niekonsekwencją techniki wydawniczej, jak ją przy zamknięciu wydawnictwa spostrzegam, jest ustępstwo na rzecz zwyczaju praktykowanego w polskich wydawnictwach, że glosy polskie podaje się w kursywie dla zwrócenia na nie uwagi czytelnika optycznie. Można było tej niekonsekwencji uniknąć, drukując glosy spacjami w antykwie, zachowawszy dla wszelkich dodatków ze strony wydawcy, a więc i dla Anno kursywę; byłoby się tą drogą osiągnęło wyższy stopień doskonałości wydawnictwa, ale te błędy, stwierdzone naocznie, są zarazem ostrzeżeniem, że wszelkie prawo pisane, a tu także uważać należy Instrukcję wydawniczą musi się oprzeć na żywym przykładzie, na samoistnem przeprowadzeniu pewnego zadania wydawniczego i na jego rozwiązaniu, a nie na teorji powziętej zgóry, choćby najstaranniej obmyślonej.

Księga radziecka nie posiadała prawdopodobnie analogicznego bruljonu czy protokołu spraw; powstawała odręcznie, jak świadczy jej pismo kursoryczne, miejscami niedbałe. W toku wpisu spraw pozostawały *vacaty*, na których pisarz późniejszy zamieszczał zapiski, sobie współczesne. Stąd zwłaszcza na początku Księgi panuje pewien nieład chronologiczny wpisów; dla celów wydawniczych uporządkowaliśmy te zapiski chronologicznie. Stosunek zapisek do rękopisu przedstawia załączona tabela *(por. tabl. str. XCIII)*.

Odstąpiliśmy od zamiaru zestawienia wykazu burmistrzów, rajców, podwójcich i ławników z następujących powodów: burmistrz nie był osobą stale urzędującą, lecz per turnum godność tę piastowali poszczególni rajcy; w skład stałej liczby pięciu rajców wchodzili, jak to wskazaliśmy powyżej, rajcy wychodzący, starzy i świeżo obrani, stąd na posiedzeniach rady powstawało takie przemięszanie osób, że dla sporządzenia wiernego wykazu urzędników miejskich trzebaby przyjąć wycinki czasu bardzo drobne, mniejsze od roku, coby było zbytnią drobiazgowością w stosunku do wartości wykonanej pracy.

Strony rękopisu	Daty wpisów	Porządek obecny zapisek	Strony rękopisu	Daty wpisów	Porządek obecny zapisek
	1543 [1]			**1552**	
1—2	18. XI.—16. XII.	1—3	114—123	13. I. — 30. XII.	165—176
	1544			**1553**	
3—4	20. I.	4	123—140	9. IV.— ad finem	177—194
6	19. III.	5			
5—8	23. III. — 18. V.	6—8		**1554**	
15—17	26. V.	9			
9	7. VI.	10	140—155	28. III. — 17. X.	195—207
15	24. VI.	11			
10—14	4. VII.—31. VIII.	12—15		**1555**	
17	26. X.	16			
			156—160	21. VII. — 10. X.	208—216
	1545			**1556**	
18—21	11. I. — 1. III.	17—21			
19—20	22. III. — 31. III.	22—23	160—161	5. I.	217
22—26	5. IV. — 22. XI.	24—32	164—165	28. II.	218—220
			161—162	1. V.	221
	1546		166—172	21. VI. — 9. XII.	222—230
26—29	24. I. — 10. III.	33—37			
28—31	26. III. — 24. IV.	38—42		**1557**	
29—35	1. V. — 19. X.	43—49			
			173—182	21. III. — 21. XI.	231—245
	1547				
51	11. I.	50		**1558**	
36—40	4. II. — 27. II.	51—56	182—188	3. IV. — 21. XII.	246—257
39—41	1. III. — 24. IV.	57—59			
43—46	24. V. — 10. IX.	60—65			
				1559	
	1548		189—194	21. III. — 18. V.	258—262
46—61	4. II. — 21. XII.	66—83	198—200	17. VI.	263
			195—197	18. VI.	264—265
	1549		200—202	25. VII. — 12. XI.	266—274
61—63	9. III. — 25. V.	84—87			
63—67	25. VII.—14. XII,	88—98		**1560**	
63	15. XII.	99			
			202—204	14. IV.— 8. IX.	275—278
	1550				
71—86	31. I. — 20. XII.	100—121		**1561**	
			204— 206	11. V. — 27. VII.	279—288
	1551				
86—89	3. I. — 15. I.	122—127		**1562**	
90—91	19. I.	127	207—211	25. I. — 26. VII.	289—298
89. 90—95	22. I. — 12. II.	128—134			
94	15. II.	135		**1563**	
95—114	28. II. — 6. XII.	136—164	212	10. I.	299—300

[1] Z r. 1542 pochodzi wyłącznie nagłówek Księgi.

Wykaz bibljograficzny

zużytkowanych źródeł i opracowań.

a. Zbiory rękopiśmienne:

Archiwum Państwowe we Lwowie. Oddział Grodzki:
Acta castrensia Leopoliensia: t. 29. 34. 148. 405. 762.
Acta castrensia Premisliensia: t. 15—18. 21. 24. 25. 29. 32. 40. 41. 59. 151. 248. 271. 284. 390. 491. 557. 562. 565. 566. 663. 760. 769. 770. 772. 773. 776. 785. 809.
Acta castrensia Sanocensia: t. 14. 23. 144. 148. 163.
Acta terrestria Haliciensia: t. 98. 110.
Acta terrestria Leopoliensia: t. 14. 50. 74.
Acta terrestria Premisliensia: t. 1. 2. 16. 19. 20. 24. 27. 31. 268. 271. 273.
Acta terrestria Prevorsciensia: t. 7. 8. 11. 12.
Acta terrestria Sanocensia: 7.
Depozyt Bełz: A. 161.
Depozyt Drohobycz: B. 341. 348.
Metryka Józefińska IX. 339; XIV. 98.
Metryka z 1820 r. XXXVI. 8.

b. Druki:

Acta Alexandri regis Poloniae Magni Ducis Lithuaniae 1501—1506 ed. F. Papée, Monumenta medii aevi historica XIX, Kraków 1927.
Acta rectoralia almae Universitatis studii Cracoviensis cur. Wł. Wisłocki, I. 1469—1537, Kraków 1893—1897.
Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej z Archiwum t. zw. Bernardyńskiego we Lwowie, wydane staraniem Galicyjskiego Wydziału krajowego, I—XXV, Lwów 1868—1935.
Akta Unji Polski z Litwą 1385—1791 wyd. St. Kutrzeba i Wł. Semkowicz, Kraków 1932.
Album studiosorum Universitatis Cracoviensis (1551—1606) III. ed. A. Chmiel, Kraków 1904.
Archiwum ks. Lubartowiczów Sanguszków I—VII, Lwów 1887—1610.
Badecki K., Znaki wodne w księgach archiwum m. Lwowa 1382—1600, Lwów 1928.
Balzer O., Corpus iuris Polonici 1506—1522, S. I. vol. 3, Kraków 1906.
— Wspomnienie o Stefanie Sochaniewiczu we wstępie do Wójtostw i sołtystw w ziemi lwowskiej, s. 1—7.

Barycz H., Conclusiones Universitatis Cracoviensis 1441—1589, Kraków 1933.
— Historja Uniwersytetu Jagiellońskiego w epoce humanizmu, Kraków 1935.
Boniecki A., Herbarz polski, I—XV, Warszawa 1899—1912.
Brinckmeier E., Glossarium diplomaticum I—II, Gotha 1856—1863.
Briquet C. M., Les filigranes, Dictionnaire historique des marques du papier dès leur apparition vers 1282 jusqu'en 1600, Paris—Genève 1907.
Brückner A., Słownik etymologiczny, Kraków 1927.
Budka Wł., Papiernia w Balicach, Archeion XIII, 1935 i odb. Warszawa 1936.
Burdach K., Schlesisch-böhmische Briefmuster aus der Wende des 14 Jahrhunderts, Berlin 1926 w Vom Mittelalter zur Reformation V.
Charewiczowa Ł., Mieszczka lwowska XVI w. Zofja Hanlowa, Ziemia Czerwieńska I. 1935.
Chmiel A., R.: Gątkiewicza F., Materjały do historji kościoła w Drohobyczu, Kwartalnik Historyczny 1906, XX. 329 v. e. Album studiosorum.
Codex diplomaticus Minoris Poloniae IV, ed. Fr. Piekosiński, Monumenta medii aevi historica XVII, Kraków 1905.
Codex diplomaticus Universitatis studii generalis Cracoviensis (1549—1605) V. Kraków 1900.
Codex epistolaris saeculi decimi quinti II, opera A. Lewicki, Kraków 1891.
Czemeryński K., O dobrach koronnych b. Rzptej polskiej, Lwów 1870.
Dąbkowski P., Księga alfabetyczna dawnego prawa prywatnego polskiego, Pamiętnik historyczno-prawny XI, Lwów 1932.
— Prawo prywatne polskie I—II, Lwów 1910—1911.
— Zarys prawa polskiego prywatnego, Lwów ³1922.
Dicker J., Górnictwo na Rusi halickiej w XV i pierwszej połowie XVI w., Rocznik przemyski V. i odb. Przemyśl 1924.
Długossii J. Historiae Polonicae libri XII, IV instr. J. Z. Pauli, Opera omnia XIII, Kraków 1877.
Dobieszewska Józefa, Miasto Drohobycz i jego okolica, Kłosy t. 16, 1873, s. 289. 298.
Dörflerówna A., Materjały do historji miasta Sambora, Zabytki dziejowe IV, z. 2, Lwów 1936.
Du Cange C., Glossarium mediae et infimae Latinitatis, I—X, Niort 1883—1887.
Dzieduszycki W., Fara łacińska i cerkiew św. Jura w Drohobyczu, Przegląd Archeologiczny II—III, Lwów 1883.
Ehrlich L., Starostwa w Halickiem w stosunku do starostwa lwowskiego w wiekach średnich (1390—1501), Studja nad historją prawa polskiego VI, z. 1, Lwów 1914.
Fedorowicz K., Dostojnicy i urzędnicy świeccy województwa krakowskiego w latach 1374—1506, Archiwum Komisji Historycznej VIII, Kraków 1898.

Fritz J., R.: Z Archiwum miasta Drohobycza, Kwartalnik Historyczny 1909, XXIII. 192.
Gątkiewicz F., Z Archiwum miasta Drohobycza, Zbiór przywilejów, aktów, dekretów granicznych, lustracyj, memorjałów, Drohobycz 1906.
— Kościół w Drohobyczu, Szkic historyczno-opisowy, Sprawozdanie Dyrekcji wyższego gimnazjum w Drohobyczu 1903. 1904.
— Materjały do historji kościoła w Drohobyczu, Sprawozdanie Dyrekcji wyższ. gimn. w Drohobyczu 1905, v. e. Chmiel A.
Główniejsze miasta w Galicji. Historja miasta Drohobycza, Dodatek do Gazety Lwowskiej, Lwów 1868, nry 25—31.
Goyski M., R.: Z Archiwum miasta Drohobycza, Kwartalnik Historyczny 1908, XXII. 108.
Groicki B., Artykuły prawa maydeburskiego, Przemyśl, druk S. J. 1760.
Hübners J. Staats-Zeitungs- u. Conversations-Lexicon, Ratyzbona 1737.
Instrukcja wydawnicza dla średniowiecznych źródeł historycznych Akademji Umiejętności, Archiwum Komisji Historycznej S. II. t. 2, s. 1—4 i odb. Kraków 1924.
Kamanin J. — Witwickaja O., Wodjani znaky na paperi ukrainskych dokumentiw XVI i XVII w. 1566—1651, Kijów 1923.
Karbowiak A., Dzieje wychowania i szkół w Polsce III, Lwów—Warszawa—Kraków 1923.
Karłowicz J., Słownik gwar polskich I—VI, Kraków 1900—1911.
Karłowicz J., Kryński A., Niedźwiecki W., Słownik języka polskiego I—VIII, Warszawa 1900—1927.
Katalog rękopisów Bibljoteki Zakładu nar. im. Ossolińskich II, wyd. W. Kętrzyński, Lwów 1886.
Kłodziński Abdon, Tablica genealogiczna Tenczyńskich h. Topór, Sprawozdanie Komisji historji sztuki IX, Kraków 1915.
Korzeniowski J., Zapiski z rkpisów ces. bibl. publicznej w Petersburgu, Archiwum do dziejów literatury i oświaty XI, Kraków 1910.
Kultys Zdz., Historja gimnazjum Drohobyckiego, Sprawozd. Dyrekcji wyż. gimn. w Drohobyczu 1908.
Kwiatkowski S., Wykaz dostojników duchownych i świeckich, tudzież urzędników z czasów Władysława Warneńczyka 1434—1444, Archiwum Komisji Historycznej III, Kraków 1886.
Kwolek J. ks., Archiwum diecezji przemyskiej, Przemyśl 1927.
Léonard E. G., Le Liber amicorum du Strasbourgeois Nicolas Engelgardt, Bibliothèque de l'Ecole des Chartes, t. 96, Paryż 1935.
Liber diligentiarum facultatis artisticae Universitatis Cracoviensis I, (1487—1563), cur. Wł. Wisłocki, Archiwum do dziejów literatury i oświaty IV, Kraków 1886.
Liber quitantiarum Alexandri regis 1502—1506 ed. A. Pawiński, Teki Pawińskiego I, Warszawa 1897.
Liber quitantiarum regis Casimiri 1484—1488 ed. A. Pawiński, Teki Pawińskiego II, Warszawa 1897.
Lichaczew N. P., Paleograficzeskoje znaczenie bumažnich wodianych znakow I—III, Petersburg 1899.

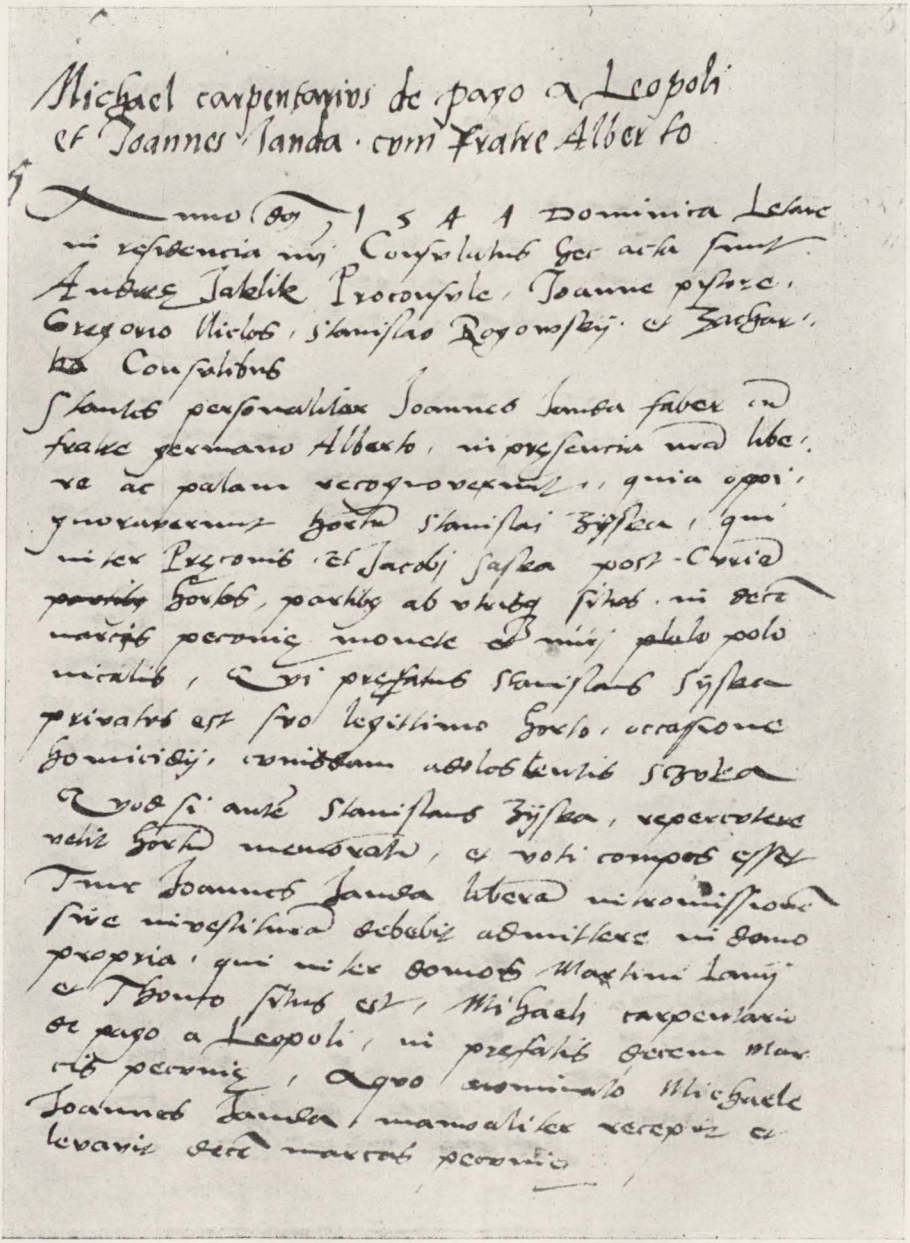
Linde B. S., Słownik języka polskiego I—VI, Lwów 1854—1860.
Łabęcki H., Górnictwo w Polsce I—II, Warszawa 1841.
— Słownik górniczy, tudzież glosarz średniowiecznej łaciny górniczej w Polsce, Warszawa 1868.
Łosia J. Wstęp do Marcina Kromera Rozmowy dworzanina z mnichem, Bibljoteka pisarzów polskich nr. 70, Kraków 1915.
Matricularum Regni Poloniae codices saeculo XV conscripti, Monumenta iuris V. 2, Warszawa 1914.
Matricularum Regni Poloniae Summaria I—V, ed. Th. Wierzbowski, Warszawa 1905—1919.
Mazurkiewicz K. ks., Benedykt Herbest, Poznań 1925.
Miesięcznik Heraldyczny I. Lwów 1908.
Mokłowski K., Wizerunki portali gotyckich na Rusi Czerwonej, Sprawozdanie Komisji historji sztuki VIII, Kraków 1912.
Monumenta Poloniae Vaticana IV. V, Kraków 1915—1933.
Morawski K., Historja Uniwersytetu Jagiellońskiego II, Kraków 1900.
Mściwujewski M., Królewskie wolne miasto Drohobycz, Lwów—Drohobycz 1929.
— Z dziejów Drohobycza cz. I, Drohobycz 1935.
Muczkowski J., Statuta nec non liber promotionum... in universitate Jagellonica, Kraków 1849.
Niesiecki K., Herbarz polski I—X, Lipsk 1839—1846.
Obmiński T., O cerkwiach drewnianych w Galicji, Sprawozdanie Komisji historji sztuki IX, Kraków 1915.
Osuchowski W., Gospodarka solna na Rusi halickiej od XVI do XVIII w., Pamiętnik historyczno-prawny VIII z. 4, Lwów 1930.
Pawiński A., Księgi podskarbińskie z czasów Stefana Batorego, Źródła dziejowe VIII, Warszawa 1881.
— Skarbowość w Polsce i jej dzieje za Stefana Batorego, Źródła dziejowe VIII, Warszawa 1881 v. e. Liber quitantiarum.
Pirawski Th., Relatio status almae archidioecesis Leopoliensis ed. C. I. Heck, Lwów 1893.
Płoszczańskij B. M., Korolewskij wolnyj gorod Drohobycz, poczasty istorji, topografji..., Naukowyj Sbornyk III, i odb. Lwów 1867.
Pohorecki F., O Mężyku z Dąbrowy i 15 kulach armatnich, Ziemia Czerwieńska I. 1935, 94—98.
Polaczkówna H., Księga radziecka miasta Drohobycza 1542—1563. Sprawozdanie Towarzystwa Naukowego we Lwowie 1935, XV, 33.
— Najstarsza księga sądowa wsi Trześniowa, Zabytki dziejowe I, Lwów 1923.
Polska XVI w. pod względem geograficzno-statystycznym VII, cz. 1 i 2, Ziemie ruskie: Ruś Czerwona wyd. A. Jabłonowski, Źródła dziejowe XVII, cz. 1 i 2, Warszawa 1902—1903.
Pomniki dziejowe Lwowa I—IV wyd. A. Czołowski i Fr. Jaworski, Lwów 1892—1921.
Prochaska A., Codex epistolaris Vitoldi, Monumenta medii aevi historica VI, Kraków 1882.

Prochaska A., Historja miasta Stryja, Lwów 1926.
— Materjały archiwalne, Lwów 1896.
Prou M., Conseils pour la publication des chartes w Carrière V., Introduction aux études d'histoire ecclésiastique II, Paryż 1934.
Prou M., Recueil des actes de Philippe I, roi de France (1059—1108), Paryż 1908.
Przyłęcki W., Pamiętniki o Koniecpolskich, Lwów 1842.
Ptaśnik G., Gli Italiani a Cracovia, Rzym 1909.
— Kultura włoska wieków średnich w Polsce, Warszawa 1922.
— Kupcy w Dziejach handlu i kupiectwa krakowskiego, Rocznik Krakowski, 1910. XIV.
— Miasta i mieszczaństwo w dawnej Polsce, Kraków 1934.
— Miasta w Polsce, Wiedza współczesna VI, Lwów [1922].
— Włoski Kraków za Kazimierza Wielkiego i Władysława Jagiełły, Rocznik Krakowski 1911, XIII.
— Z dziejów kultury włoskiego Krakowa, Rocznik Krakowski 1907. IX.
Rolny W., Acta officii consistorialis Leopoliensis I—II, Zabytki dziejowe II—III, Lwów 1927—1930.
Rosenberg M., Zarys urządzeń prawnych górnictwa w Polsce po koniec XVI w., Przegląd Historyczny XIII, Warszawa 1921.
R[ozwadowski] B[olesław], Drohobycz w Słowniku geograficznym II, 150—157.
Rutkowski J., Podział dochodów w żupach ruskich za Zygmunta Augusta, Poznań 1925.
— Skarbowość polska za Aleksandra Jagiellończyka, Kwartalnik Historyczny 1909. XXIII.
— Z dziejów żup ruskich za Zygmunta Augusta, Księga pamiątkowa ku czci O. Balzera II, i odb. Lwów 1925.
Schmid-Doubek, Das Schöffenbuch der Dorfgemeinde Krzemienica 1451—1482, Quellen zur Geschichte der Rezeption II, Lipsk 1931.
Siemieński J., Symbolika wydawnicza, Warszawa 1927.
Skoczek J., Dzieje lwowskiej szkoły katedralnej, Wschód III, Lwów 1929.
Słownik Biograficzny I—II, Kraków 1935—1936.
Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich I—XV, Warszawa 1880—1902.
Sobieski W., Upadek rodziny Starzechowskich, Przyczynek do historji Egzekucji dóbr, Szkice historyczne, Warszawa 1904.
Sochaniewicz St., Księga miejska drohobycka, Sprawozdanie Towarzystwa Naukowego we Lwowie 1921, I. 81.
— Wójtostwa i sołtystwa pod względem prawnym i ekonomicznym w ziemi lwowskiej, Studja nad historją prawa polskiego VII, Lwów 1921.
Solecki Edmund Leon Ostoja, Nasze budowle pamiątkowe w Galicji I, Cerkiew św. Jura w Drohobyczu, Wydawnictwo na cele dobroczynne samborskie, Rocz. VI, Nowa serja ilustrowana wydana nakładem i staraniem G. Kohna, Przemyśl 1882.

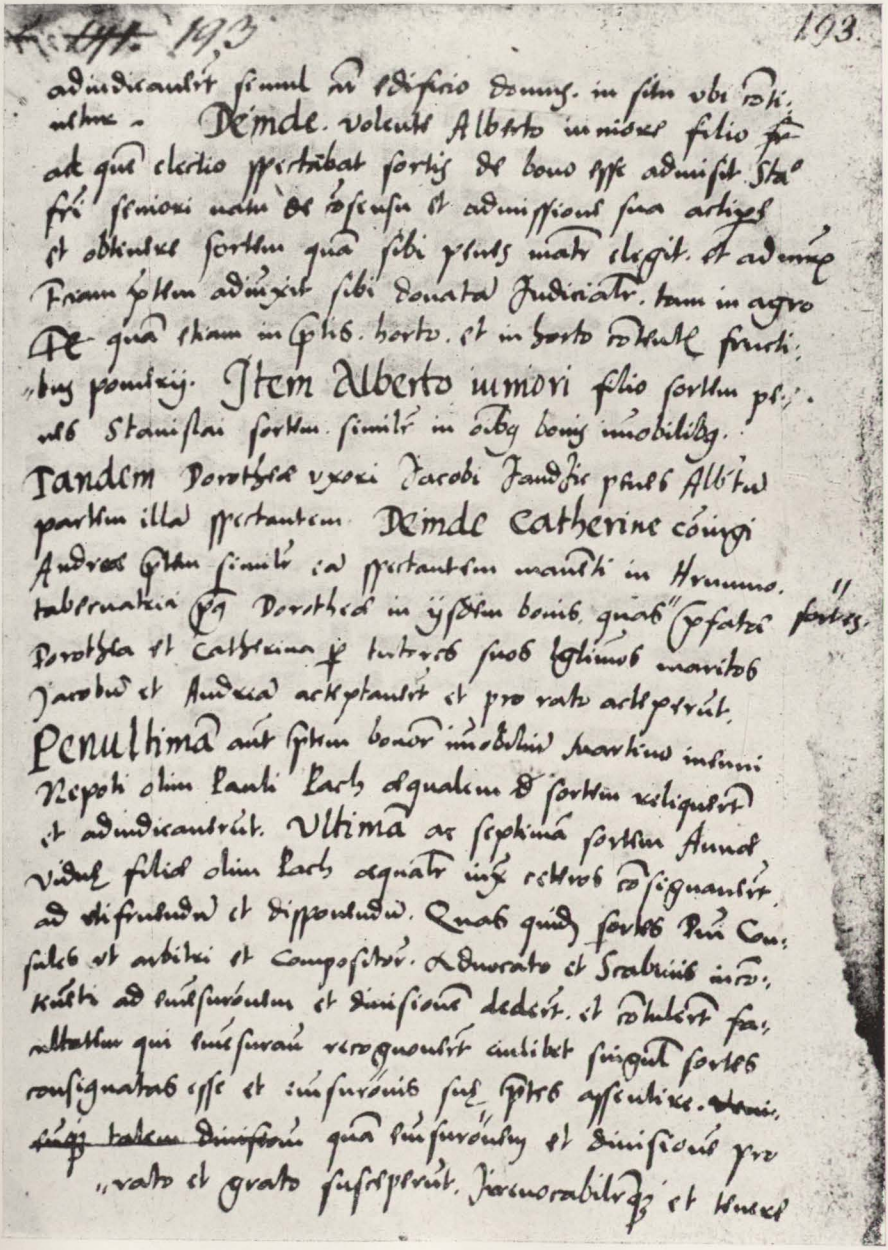
Starodawne prawa polskiego pomniki II, wyd. A. Z. Helcel, Kraków 1870.
Starowolski Sz., Monumenta Sarmatarum, Kraków 1655.
Szaraniewicz J., Rzut oka na beneficja kościoła ruskiego, Lwów 1875.
Szujski J., Dzieje Polski IV, w wydaniu zbiorowem S. II. t. IV, Kraków 1894.
Teki I. II v. Liber quitantiarum...
Turska J., Przemysł solny w województwie ruskiem w XVI w. (1530—1580), Sprawozdanie Towarzystwa Naukowego we Lwowie 1928, VIII. 186.
— R.: Skibiński Fr., Eksploatacja soli i gospodarka solna we wczesnem średniowieczu polskiem, Roczniki dziejów społecznych i gospodarczych 1934, 496.
— R.: Dickera J., Górnictwo na Rusi Halickiej, Kwartalnik Historyryczny 1924, XXXVIII. 114.
— R.: Osuchowskiego Gospodarka solna, Roczniki dziej. społ. i gosp. 1931, 283.
— R.: Rutkowskiego J., Podział dochodów w żupach ruskich, Kwartalnik Historyczny 1928, XLII. 354.
— R.: Windakiewicz E., Pogląd na warzelnictwo i przemysł solny w Polsce, Roczniki dziejów społecznych i gospodarczych 1934, 495.
Uruski S., Rodzina, Herbarz szlachty polskiej I—XIV, Warszawa 1904—1917.
Wierzbowski T., Uchańściana I—V, Warszawa 1884—1895. v. e. Matricularum Regni Poloniae Summaria.
Windakiewicz St., Informacja o aktach uniwersytetu bolońskiego, Archiwum do dziejów literatury i oświaty VII, Kraków 1892.
Wiśniowski Sygurd, Kościół parafjalny w Drohobyczu, Tygodnik Ilustrowany 1879, S. III. t. 8 nr. 193 s. 158.
Wittyg W., Nieznana szlachta polska i jej herby, Kraków 1908.
Wyrostek L., Ród Dragów-Sasów na Węgrzech i Rusi Halickiej, Rocznik Towarzystwa Heraldycznego XI, Kraków 1932.
Żereła do istoryji Ukrainy-Rusy I—III, VII wyd. M. Hruszewśkij, Lwów 1895—1908.
Źródła dziejowe XVII cz. 1 i 2 v. Polska XVI w.
Zubrzycki J., Rohatyn miasto królewskie, Sprawozdanie Komisji Historji sztuki IV, Kraków 1915.
Zwarycz M., Drohobycz — misto simoch cerkow, Nazustricz II, Lwów 1934, nr. 12 (36) s. 1 i 4.

Wykaz częściej używanych skrótów.

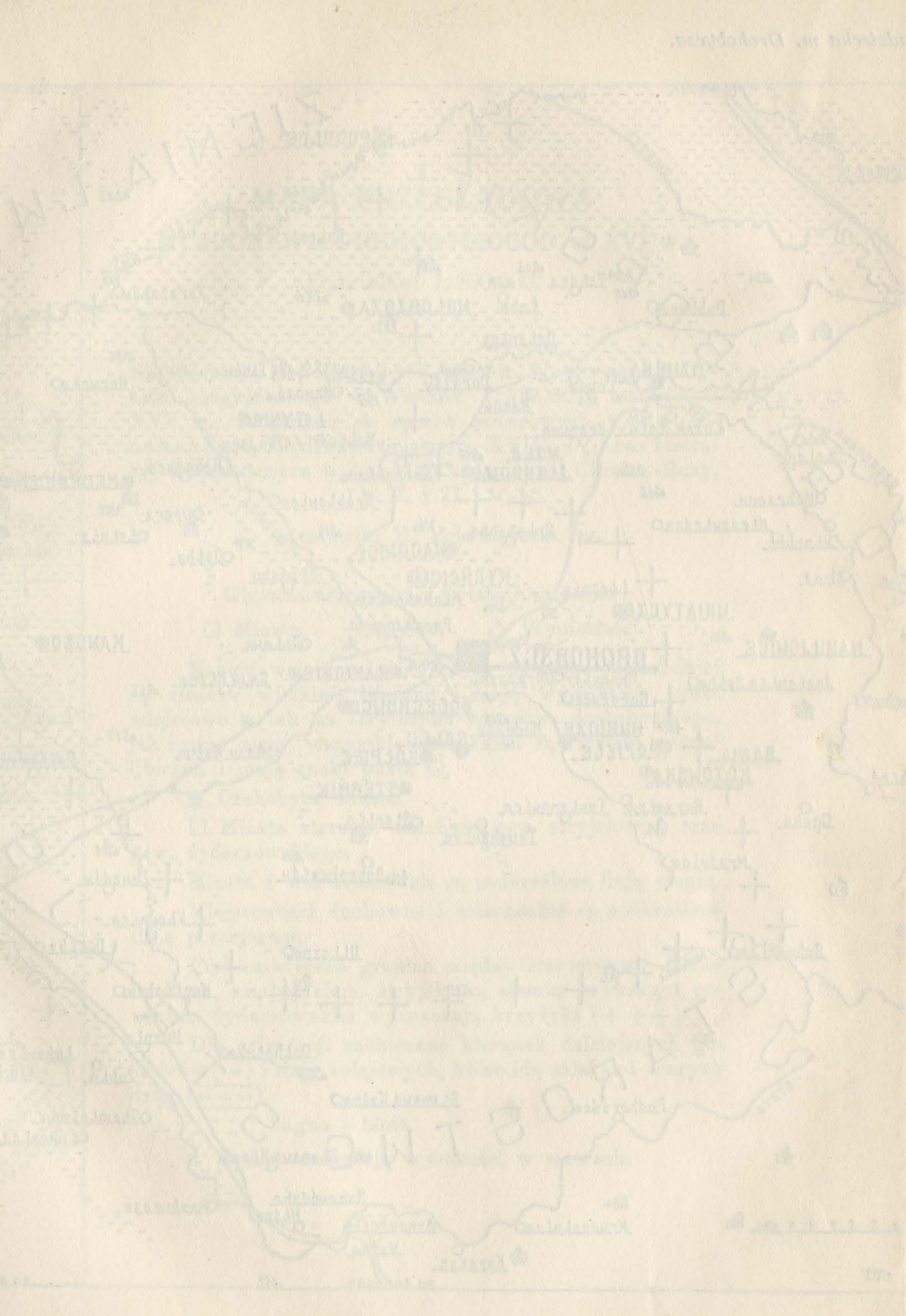
AD = Z Archiwum Drohobycza wyd. F. Gątkiewicz.
AGZ = Akta grodzkie i ziemskie.
AR = Groicki, Artykuły prawa maydeburskiego.
B = Brückner, Słownik etymologiczny.
BR = Brinckmeier, Glossarium diplomaticum.
D = Dąbkowski, Zarys prawa polskiego prywatnego, ^{3}1922.
DC = Du Cange, Glossarium Latinitatis.
Dodatek = Główniejsze miasta w Galicji.
Gątkiewicz 1903 = Gątkiewicz, Kościół w Drohobyczu.
Gątkiewicz 1905 = Gątkiewicz, Materjały do historji kościoła w Drohobyczu.
K = Karłowicz, Kryński, Niedźwiecki, Słownik jęz. polskiego.
KA = Dąbkowski, Księga alfabetyczna... prawa... polskiego.
L = Linde, Słownik języka polskiego.
Matr. Summ. = Matricularum Regni Poloniae Summaria.
Metr. = Metryka.
mon. = monetae.
num. = numeri.
PPP = Dąbkowski, Prawo prywatne polskie.
Q. s. e. = Quod solidatum est.
s. = sancti.
S. = Supplementum.
Sł. = Karłowicz, Słownik gwar polskich.
Sł. G. = Słownik Geograficzny.
Sochaniewicz = Wójtostwa i sołtystwa...
S. R. Mtis = Sacrae Regiae Maiestatis.
storum = sanctorum.
v., v. e. = vide, vide etiam.
Teki I. II. = Liber quitantiarum.
ŹD = Źródła dziejowe.
Źr. dziej. = Źródła dziejowe.
z. p. = zapiska przekreślona.

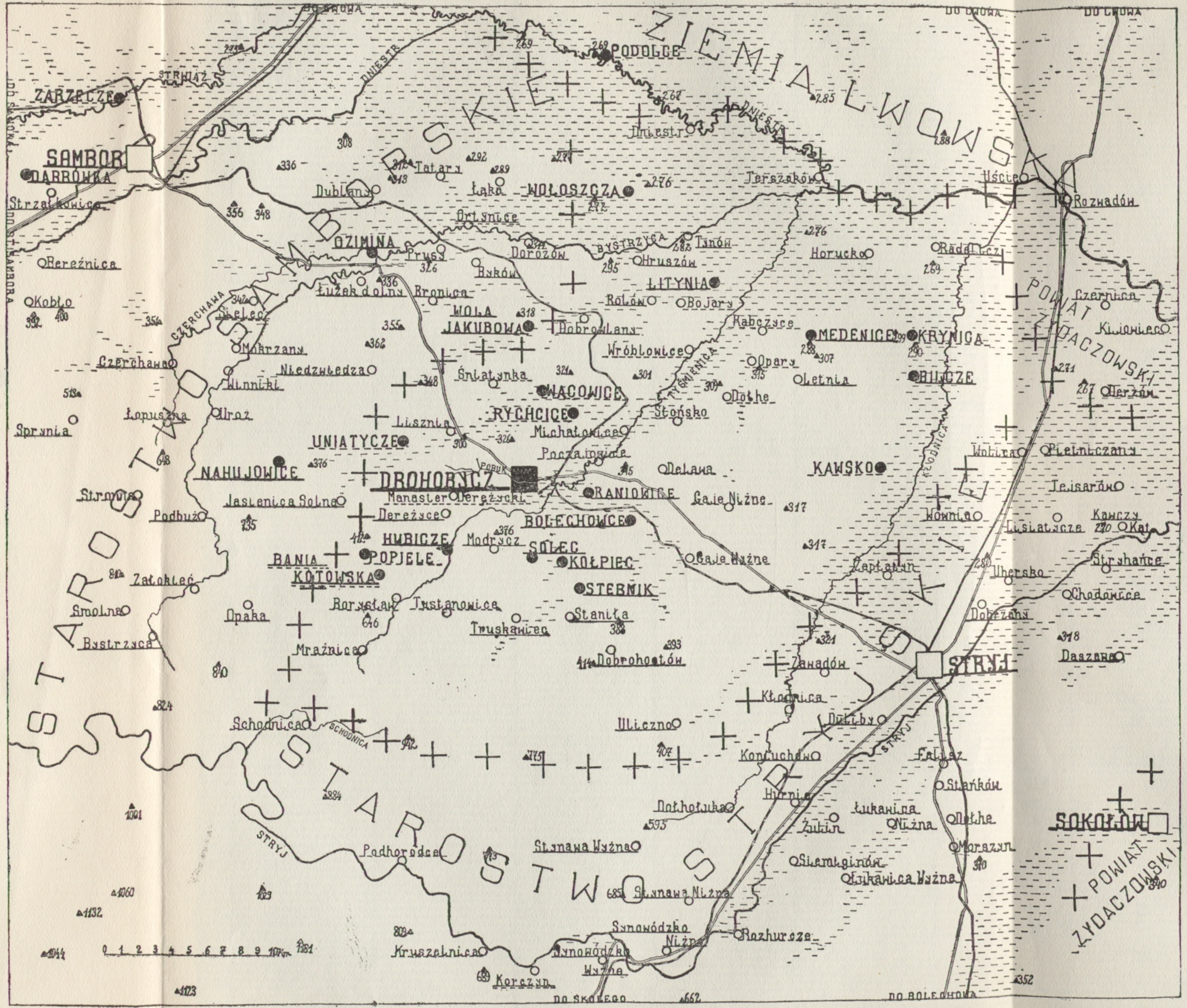

1544. Marzec 23. str. 5.

adiudicauerit simul in edificio domus. in sitv vbi nvnc. Deinde. volenti Alberto iuniori filio pr. ad quod clerico spectabat sortis de bono esse admisit. Stae fri seniori matri de consensu et admissione sua arripere et obtinere sortem quae sibi primus mater elegit. et adempt. Item sortem adiunxit sibi donatae Judiciatr. tam in agro de qua etiam in spliis. horto. et in horto retinuit fructibus ponticij. Item Alberto iuniori filio sortem pr. alb Stanislai sortem. similr in orbe boni immobilibus. Tandem Dorothee vxori Jacobi Jandsic primb Albti partem illae spectantem. Deinde Catherine coniugi Andreae sitam similr ad spectantem manibi in Hrnmo. tabernatica qa Dorothea in ijsdem bonis quae" Jacobo patri. Dorothea et Catherina pro tutoribus suis legitimis maritis Jacobo et Andreae acceptauerit et pro rato acceptarit. Penulthima aut sortem bonor immobilium Martini infanti Nepoti olim Lauti Lach aequalem de sortem reliquerit et adiudicauerit. Vltima ac septima sortem Annae viduae filiae olim Lach aequatis inis rectoribus consignauerit. ad diuidendum et dispertiendum. Quae quidem sortes Pro Consules et arbitri et Compositor. Adiurato et Scabinis in. Curia ad cumsurandum et diuisionem dederit. et retinuerit fa. Albertum qui cumsuram recognouerit cuilibet singul sortes consignatas esse et cumsuranis suis sortes assecutae. deinde singl talem diuisionem quia cumsuranis" et diuisionis pre. „rato et grato suscepterit. Jacobo memorabilique et Andreae

MAPA PRZEGLĄDOWA
STAROSTWA DROHOBYCKIEGO w XVI w.

Podziałka: 1:300.000.

Na podstawie map specjalnych b. austr. Wojskowego Instytutu geograficznego w Wiedniu 1:75.000 i materjałów XVI w., zebranych ze spisów poborowych w Jabłonowskiego, Źródłach dziejowych, XVIII₁ i ₂, oraz lustracyj królewszczyzn w Żerełach do istorii Ukrainy-Rusy, t. I. i II.

zestawiła H. Polaczkówna.

Wyjaśnienia znaków i rodzajów pisma:

☐ Miasto, ○ Wieś, △ Wyniosłość.

Nazwy wsi wymienionych w Księdze radzieckiej są złożone wielkimi literami i mają wypełnione znaki miejscowe ● tak na terytorjum starostwa drohobyckiego, jak i poza niem; wszystkie inne znaki są złożone małemi literami i mają znaki puste ○.

■ Drohobycz miasto.

☐ Miasta starostw samborskiego, stryjskiego, oraz pow. żydaczowskiego.

Miasta i wsi królewskie są podkreślone linją ciągłą.

Miejscowości duchowne i szlacheckie są podkreślone linją przerywaną.

Problematyczne granice między starostwami drohobyckiem, samborskiem, stryjskiem, ziemią lwowską i powiatem żydaczowskim wyznaczają krzyżyki (+ + +).

Dla orjentacji zachowano kierunek dzisiejszych gościńców (═) i linij kolejowych, które idą szlakami starych dróg (═══).

- - - - bagna i błota.

Cyfry: oznaczają wysokości w metrach.

KSIĘGA RADZIECKA MIASTA DROHOBYCZA

1542—1563

REGISTRUM ACTIONUM
CORAM CONSULIBUS CIVITATIS DROHOBYCZ EXISTENTIUM
AB AN. 1542 AD AN. 1563

REGISTRUM ACTIONUM

CORAM CONSULIBUS EXISTENTIUM 1542.

Anno 1543.

1. Dominica proxima post festum sancti Martini anno Domini 1543 *(18 Novembris)*. Pavlus de Podolÿecz, gener Svvab, spontanea voluntate consulatum nost[r]um accedens vehementer peciit, quo adnumeraretur incolis nostrae civitatis. Itaque ius suscepit et policitus est dominis consulibus omnem obedientiam et obsequium, iuramento manuali praestito, et id quod maior pars sanciverit inviolabiliter tenere neque secreta extraneis divulgare, pro quo fideiussor Bartholomeus pannitonsor annum et diem. [1]

2. Anno Domini 1543 dominica proxima a feriis divi Martini *(18 Novembris)*. Hrÿcz pellio de Posdzaczÿcze ultro accedendo consulatum nostrum suppliciter peciit, ut numerum civium adimpleat. Itaque ius civitatis suscepit ac dominis consulibus policitus est omnem obedientiam, iuramento manuali praestito, pro quo fideiussit Chvoma annum et diem. ‖

3. Stanislaus Cvrek et executores Joannes pistor et Nicolavs Zÿlka. Anno virginei partus 1543 dominica tertia Adventus *(16 Decembris)*. Stans personaliter, mente et corpore sana, Margareta uxor olim piae memoriae textoris Michno una cum marito suo Stanislao Kvrek in praesentia nostri consulatus Andreae Jaklik, Gregorii Niclos, Joannis pistoris etc. posuit octo marcas pecuniae de domo et horto sibi legato a marito textore Michno, quas acceperunt executores in manus. Et quatuor marcas acceptas a Mathia pellione etiam in manus executorum dedit, pro *iopvla* rubei [2]

coloris panni Lvnatensis duos florenos in moneta et pro tunica panni Lvnatensis tres florenos in moneta. Hanc omnem pecuniam in praesentia consulatus Joannes pistor et Nicolaus Zÿlka, tanquam legitimi executores piae memoriae textoris Michno, acceperunt in manus proprias ad pia opera convertendam. Et quatuordecim coclearia argentea etiam in manus executorum posuit in praesentia consulatus. Et pro tunica panni Lvnatensis subducta pellibus vulpium recentibus debet dare pro feriis divi Bartholomei proxime venturis *(24 Augusti 1544)* novem florenos in moneta. ‖ *(z. p.)*.[1]

Anno 1544.

[3] 4. Hedvigis Sczvczÿna et Joannes Janda. Anno Domini 1544 in festo sancti Sebastiani et Fabiani *(20 Januarii)*. In praesentia nostri consulatus stantes personaliter Hedvigis Sczvczÿna de Rzessew et Joannes Janda cum fratre suo germano Alberto figulo concordiam inter se iniverunt de occisione violenta filii Stanislai praenominatae Hedvigis Sczvczÿna. Ubi Joannes Janda pro fratre suo Alberto satisfecit ac persolvit occisi hominis caput. Cui Hedvigi Sczvczÿna manualiter dedit sex marcas pecuniae et quatuor debet ac debebit dare pro festo proximae Septuagessimae *(10 Februarii 1544)*, pro quo in vadimonium stetit Pavlvs Kosatÿnskÿ ac Diczka Jacobus tali sub conditione fideiubendo, quia praefatus Joannes Janda debebit adduc[2] persolvere quatuor marcas pecuniae pro festo futurae Septuagessimae *(8 Februarii 1545)*
[4] Hedvigi Sczvczÿna et ad Rzesow ‖ has quatuor marcas tenebitur intimare ac super haec pro impensis Hedvigi Sczvczÿna exolvit unam marcam pecuniae minus tribus grossis. Qua propter Joannes Janda pro fratre Alberto occisum Hedvigis filium Sczvczÿna exolvit, non ut ipse obnoxius atque reus inventus sit, sed quia cum iniquo socio comercium habuit, qui praedictum Stanislaum Sczvka occidit ipsoque occiso in fugam prodigit. Ubi praenominatus Joannes Janda vel frater ipsius liberam admissionem habebunt ad querendum ac capiendum Stanislavm Zÿska tanquam reum vel in bonis ipsius repetere undecim mar-

[1] *z. p.*, tu i w dalszym ciągu = zapiska przekreślona.
[2] W tekście: adduc zamiast adhuc.

cas, quas exolvit pro occiso Stanislao Sczvka, quamvis minime reus inventus est. ||

5. Pavlvs Pÿeczyqvarnik, Stephanvs Lathosek. Anno Domini 1544 feria quarta in medio Quadragessimae *(19 Martii)* haec acta sunt in praesentia nostrae consularis residentiae, Andreä Jaklik proconsule, Joanne pistore, Gregorio Niclos, Stanislao Rogowskÿ et Zacharka consulibus. Stantes personaliter Paulus Pachovÿcz tanquam tutor, Stephanvs Lothosek et Paulus Pÿeczyqvarnik in facie nostrae residentiae forum sive contractum inter se fecerunt, pro bonis immobilibus olim piae memoriae Bartholomei Pachovÿcz videlicet domo, qui penes plateam ex una parte et ex altera penes Jeronimum situs est, tali sub serie verborum, quia Pavlus Pÿeczyqvarnik[1] palam[2] nobis Stephano decem octo marcas pecuniae dedit et Balthasar Lathosek de sorte uxoris ipsius praestitit decem marcas pecuniae. Et adhuc in decursu eiusdem anni unius ac tempore praefixo alias debebit dare decem marcas pecuniae eidem Balthasaro Lathosek. [6]

6. Michael carpentarius de pago a Leopoli et Joannes Janda cum fratre Alberto. Anno Domini 1544 dominica Laetare *(23 Martii)* in residentia nostri consulatus haec acta sunt Andreä Jaklik proconsule, Joanne pistore, Gregorio Niclos, Stanislao Rogowskÿ et Zacharka consulibus. Stantes personaliter Joannes Janda faber cum fratre germano Alberto in praesentia nostra libere ac palam recognoverunt, quia oppignoraverunt hortum Stanislai Zÿska, qui inter praeconis et Jacobi Saska post curiam hortos partibus ab utrisque situs in decem marcis pecuniae monetae et numeri polonicalis. Qui praefatus Stanislaus Sÿska privatus est suo legitimo horto occasione homicidii cuiusdam adolescentis Sczvka. Quod si autem Stanislaus Zÿska repercutere velit hortum memoratum et voti compos esset, tunc Joannes Janda liberam intromissionem sive investituram debebit admittere in domo propria, qui inter domos Martini lanii et Thomae situs est, Mihaeli carpentario de pago a Leopoli in praefatis decem marcis pecuniae. A quo nominato Michaele Joannes Janda manualiter recepit et levavit decem marcas pecuniae || . [5]

[1] Po tem słowie następują przekreślone: debet et debebit dare.

[2] Palam użyte w znaczeniu coram.

[6] 7. Procz Aliexandrovicz, Corvnczina Ivanova Annvla. Anno Domini 1544 dominica Rogationum
[7] (18 Maii). Consules protunc re || sidentes, una cum consensu viceadvocati Milvs sententiaverunt, tali sub conditone promulgaverunt sententiam, quia Procz Alÿexandrovicz ab eo tempore memorato usque ad proximum festum Paschae (5 Aprilis 1545) inhabitabit libere in horto[1] et domo, qui inter hortos[2] Demko Korvnczÿcz et Zÿen situs est. Et per hoc tempus nominatum a dominica Rogationum ipse Procz Aliexandrovicz debebit parare septem marcas pecuniae ad eximendum praedictum hortum et domum[3], in quo inhabitat et dare Corvnczina Annvla. Ubi vero neglexerit ad hoc tempus praefatum eximere, tunc praedictum domum et hortum[4] debebit evacuare et condescendere. Et ipsa Corvncina Annvla libere debebit inhabitare in ipsa domo et horto[5]. Qui se suo grosso inscripserunt. Et ipse Procz eidem Koruczina debebit ex sententia consulum dare mediam marcam pecuniae. ||

[8] 8. Vaskova vidua et Hricz filius Sraczin. Anno Domini 1544 dominica Rogationum (18 Maii) haec acta sunt in praesentia consulum protunc residentium. Stantes personaliter Vaskova et Hricz, filius Sraka, tali conditione contractum verbalem inter se fecerunt. Ipsa Vaskova habens quatuor marcas pecuniae in domo Sraka, quae domus sita est in maceriae, tum ipse Hricz, filius Sraka, optavit propinquitate inhabitare in eadem domo, cui ipsa dedit liberam inhabitationem, sed ei Vaskova debebit dare marcam unam et sex grossos pro anno ab hinc sive eo tempore ad proximum annum et tempus. Quod si autem ipse Hricz neglexerit solvere annualem solutionem, tum praecipitabit in sua causa sive in perdendo ipsa domo. Qui se inscripserunt suo grosso || .

[15] 9. Nicolaus Ostrowskÿ, Krinÿczka Anna cum filiis suis. Generosus dominus Nicolaus Ostrowskÿ et generosa Anna Criniczka cum filio suo Chlÿbcone fecerunt inter se contractum de his kmetonibus, quos praefata Anna Cri-

[1] Libere in horto, nadpisane nad przekreślonemi słowami: in agro.
[2] Nadpisane nad przekreślonem: agros.
[3] Hortum et domum, nadpisane nad przekreślonem: agrum.
[4] Hortum, nadpisane nad przekreślonem: agrum.
[5] Horto, nadpisane nad przekreślonem: agro.

niczka habet in Kawsko tali serie verborum, || quia memoratus Ostrowskÿ debet dare domum in civitate Drohobicensi huic [16] praedictae Criniczka cum omnibus necessariis, hoc est cum braxatorio, posticum domus bene munitum, macerie cum vasis, cantaris, mensis et insuper, quod haec omnia praedictus Ostrowskÿ debebit adimplere praedictae Annae Criniczka. In vadium posuit generosum Jeorium Stvpnÿczkÿ sub vadio centum marcarum pecuniae; si praedictum contractum fregerit, tum illi vadium praetactum debebit dare. Similiter ex alia parte Anna Criniczka in fideiussoriam constituit Vasÿl Vÿnyczkÿ praedicto Ostrowskÿ sub vadio etiam centum marcarum pecuniae, quod illi in terminis terrestribus proxime adfuturis Premislie debebit astare cum omnibus filiis ac omne ius suum cum filiis suis inscribere, quodcumque habet in sorte sua in Kawsko et in Crinicza, nil sibi et suis successoribus relinquendo. Ubi vero memorata Anna Criniczka praedicto contractui non satisfecisset, pro quo fideiussit Vassÿl Vÿniczkÿ, tum succumbet in poenam vadii centum marcarum praedicto Ostrowskÿ, in quamlibet marcam computando quadraginta et octo grossos. Et ut praedi || ctus contractus validior sit et maioris certitudinis eum- [17] que fecerunt in praesentia magnifici domini Alberti Starzechowskÿ et in praesentia generosi domini Alberti Lÿssowskÿ, capitanei Grodeczensis, circa quos dominos et alli quamplurimi nobiles in praesentia contractus adherant digni omni fide, sed propter maiorem notitiam et robur sigilla sua in intercisis illorum[1] apposuerunt. Haec acta sunt in Drohobicz feria secunda proxima post festum Ascensionis Domini anno Domini 1544 *(26 Maii)*.

10. Laudum ducillorum. Anno Domini 1544 sab- [9] bato proximo ante festum sanctae Trinitatis *(7 Junii)* facta est aestimatio liquorum et potissimum cervisiae et mulsae, a quolibet vase iuxta litteras Regiae Magestatis et cuiuscunque liquoris potus fuerit. Imprimis quodlibet vas cervisiae per *grossos* 11. Item actuale Premisliense medonis per marcas duas et semiactuale per unam marcam; mel autem debet propinari quarta iusta ad quartuale futurum. Hoc autem tandem factum est ex consensu consulum protunc residentium et omnium archimagistrorum totiusque communitatis memoratae civitatis || .

[1] Nadpisane nad skreślonem: suis.

[15] **11.** Jeronimus veteranus consul. Anno Dom*ini* 1544 in festo divi Joannis Baptist*ae* *(24 Junii)*. Domini co*n*sules protunc residentes, ut Andreas Jaklik, Jeronimus, Nicolaus Zÿlka, Mathias Sÿvÿecz, Zacharka cum consensu totius comunitatis a dom*in*o Jeronimo consule receperunt credito sive mutuo ducentos florenos in moneta, in quemli*b*et per triginta grossos computando, super usum reipublic*ae* videlicet super erectionem canalium. A quibus ducentis florenis debebunt illi singulis annis dare sex marcas pecuni*ae*, ex pecunia cremati vini eximendo usq*ue* ad integram positionem ducentorum florenorum tali sub conditione, quia nemo poterit *prae*dictu*m* Jeronimu*m* subplantare in conducendo cremati vini et semimensura*rum* ac lignorum in gasis. Ad quod consules atq*ue* tota comunitas consensit. *(z. p.)*.

[10] **12.** Anno Dom*ini* 1544 feria sexta proxima post festum Visitationis Virginis Mari*ae* *(4 Julii)* in residentia n*ostr*i consulatus Joannis pistoris proconsulis aliorumq*ue* consulum interim residentium et in pr*ae*sentia Joannis Milvs viceadvocati et scabinoru*m* iuratorum Math*ae*i Sÿviecz, Stanislai Kvrek et Math*ae*i Chochol. Ita quemadmod*um* civis n*oster* Bartholomeus eger corpore, sanus me*n*te[1] in testame*n*to publice recognovit se habere quingentos florenos in auro apud fratrem Martinu*m* Handel, quos aserebat se habere in repositorio post olim pi*ae* memori*ae* fratrem suum[2]. Quare famatus Martinus Handel in ora et in tempore cupiens sibi ip*si* providere in residentia n*ostr*i consulatus, clara voce pronu*n*ciando[3], noluit suscipere hoc idem testame*n*tu*m* fratris sui Bartholomei et potissimu*m* hos qui*n*gen*t*os florenos: recognovit se illi[4] minime teneri, reliqua vero, qu*ae* in testamento per testatore*m* sunt expressa, suscepit ac quarta*m* partem ip*sum* testatorem in pago Wolowsko habere. ‖

[11] **13.** Martinus Handel consul Leopoliensis. Actum sunt (sic) anno Dom*ini* 1544 feria sexta proxima post festu*m* Visitationis gloriosissim*ae* Vir-

[1] Eger < > mente. Nadpisane nad przekreślonemi: circa expiratione*m* anim*ae*.

[2] Quos asserebat < > fratrem suum. Dopisane na marginesie.

[3] Po tem słowie przekreślone: non admisit.

[4] Po tem słowie skreślone: non.

ginis Mariae *(4 Julii)* in residentia nostri consulatus Joannis pistoris proconsulis aliorumque consulum Stanislaÿ Rogowskÿ, Gregorÿ Niclos, Zacharka et in praesentia Joannis Milus vice-advocati et scabinonum iuratorum Mathiae Sÿviecz et Mathaei Chochol et Stanislaÿ Kvrek. In quorum praesentia stans personaliter famatus Martinus Handel, civis et consul Leopoliensis, postulavit de iuris forma sibi testamentum olim piae memoriae Bartolomei, fratris sui germani, civis Drochobicensis, representari, ostendi et in forma sua audiri. Quod quum resciret ad Premisliam esse missum ad confirmandum ex relatu Joannis Milus et scabinorum iuratorum Mathiae Siviecz et Stanislai Cvrek, certo resciens fratrem suum piae memoriae Bartolomevm praedictum in testamento asseruisse ipsum apud se habere quingentos florenos in auro puri auri et iusti ponderis. Quos quingentos florenos auri || dicebat post olim piae memoriae [12]
fratrem ipsorum Michaelem parochum in Bvdzen ipso Bartholomeo legittime devolvi. Unde praefatus famatus Martinus Andel audita allegatione praefata, in tempore et hora praecustodivit sibi suisque successoribus et protestatus est toti officio residenti praefato, asercionem dicti olim piae memoriae fratris sui Bartolomei, contra se dicentem, nullius valoris esse, dicens eandem nullum robor habere neque ius aliquod obtinere neque consentire[1] nec fidem dare prolatis illius vult neque suscipit testamentum[2] per ipsum factum. Rationes et documenta fidedigna pronunciaturus de praemissis, hoc est quingentis praefatis florenis, quod illos numquam apud eum habebat neque habet neque de illis scire se asserit et iudicialiter cum illo facturus et expurgaturus. Quod solidatum est toti officio.

Ex adverso stans personaliter honesta Anna, contoralis piae memoriae Bartholomei Handel[3], || huiusmodi protestationem [13]
et praecustoditionem non suscepit neque suscipit, defendereque vult.

14. Nobilis dominus Mathias Vaczewskÿ et Thomas braseator. Anno Domini 1544 feria sexta p[r]oxima post festum divi Jacobi *(1 Augusti)* haec

[1] Po tem słowie skreślone: nequidem.
[2] Po tem słowie skreślone: hoc.
[3] Ten wyraz nadpisany nad przekreślonym: Rogala.

acta sunt. In plenaria residentia nostri consulatus et in praesentia viceadvocati stans personaliter providus Thomas *slodownÿk* simul cum consensu coniugis suae, mente et corpore sanus, non compulsus neque coactus, publice recognovit, quia liberam intromissionem in bona sua domum et braseatorium cum horto admisit occasione quadraginta marcarum[1] nobili domino Vaczewskÿ Mathiae et si has quadraginta marcas praedictus Thomas braseator non exsolverit in decursu sex septimanarum, tum citra aliquam adhortationem tenebitur de omnibus bonis praefatis evacuationem facere. Q. s. e. ||

[14] **15.** Gallvs et Martinus pellio fratres germani. Anno Domini 1544 dominica proxima post festum s. Bartholomei *(31 Augusti)* haec acta sunt in praesentia proconsulis et consulum protunc residentium Andreae Jaklik, Nicolai Zÿlka, Jeronimi et Zacharka. In residentia consulari stans personaliter Gallvs sarctor (sic), filius olim piae memoriae Jacobi braseatoris, protestavit praeconsuli et consulibus, quia sortem suam paternam et maternam ad eum legittime devolutam habet et relinquit circa fratrem suum germanum Martinum pellionem in bonis ipsius immobilibus. Ubi asserit, quum Deus omnipotens opem mihi tullerit et fortunam arriserit, tum ipse propinquior ero bona fratris mei redimere, si per ipsum essent oppignorata. Quae quidem bona, quamvis Martinus frater meus[2] in vadimonium posuit, ego peramplius non admitto impignorare, ne sors mea circa ipsum pereat et anihiletur ab ipso Q. s. e. ||

[17] **16.** Martinus pellio et Nicolaus faber. In residentia plenaria nostra consulari apparens personaliter Martinus pellio, mente et corpore sanus, libere recognovit, quia super hortum suum absque braseatorio, situm post portam, recepit sex marcas pecuniae a Nicolao fabro. Quem quidem hortum praefatus Nicolaus faber debebit tenere usque ad veram et legittimam reedemtionem. Q. s. e. Haec acta sunt dominico die proximo ante[3] festum Simonis Judae anno Domini 1544 *(26 Octobris)*. ||

[1] Po tem słowie przekreślone: et si has quadraginta marcas non exsolue...

[2] Nadpisane nad przekreślonem: ipsius.

[3] To słowo napisane nad skreślonem: post.

Anno 1545.

17. Laudum totius communitatis de emendis [18]
frumentis et braseorum. Anno Domini 1545 dominica infra Octavas Epiphaniarum *(11 Januarii)*. Domini consules et archimagistri totaque comunitas laudum fecerunt inter se, quo nemo ex civibus quicunque inhabitat in civitate ausus sit emere braseum, triticum, siliginem ab hospitibus advehentibus sabbato die vel dominico, nisi in comuni foro videlicet feria secunda sub poena unius sexagenae irremissibili, nullum respectum habendo ad intercessionem et ad petitionem illius.

18. Jacobus Slonski et Ignasko aurifaber. Anno Domini 1545 ipso die s. Pauli *(25 Januarii)*. Accedens personaliter nobilis Jacobus Slonskÿ ad nostram residentiam plenariam consularem publice recognovit coram proconsule Jaklik, Jeronimo consule, Nicolao Zÿlka, Mathia Sÿviecz et Zacharka, quia illi exsolvit debitum Ignasko || aurifaber centum [19]
et septuaginta florenos in moneta, de quibus illum quitavit et liberum fecit ita, ut inscriptum est in actis scabinalium. Q. s. e.

19. Mathias calvus sarctor (sic). Anno Domini 1545 feria tertia proxima post Quinquagessimam *(17 Februarii)*. Nos domini consules protunc residentes Andreas Jaklik, Jeronimus, Zacharca, Nicolaus Zÿlka, Mathias Sÿvÿecz mutuaverunt quatuor marcas pecuniae Mathiae sarctori calvo puerorum olim piae memoriae Michaloveÿ.

20. Pÿotrova Skrobodczina, Marvchna, pop Cze- [20]
snochrzesky, Sthecz. Anno Domini 1545 dominica Reminiscere *(1 Martii)*. Accedentes personaliter ad nostram plenariam residentiam consularem[1] Pÿotrova Skrobodczina, Marvchna, pop Czesnochrzesky et Sthecz publice recognoverunt, quia a fratre suo Sthecz super sortes suas paternales et maternales ab eo receperunt singuli per duos florenos, cui debebunt facere inscriptionem circa ius proximum.

21. Ivan, Phedko Mÿczkovicz, Marvska. Anno Domini 1545 dominica Reminiscere *(1 Martii)*. Domini consules protunc residentes Andreas Jaklik, Jeronimus, Nico-

[1] Personaliter, powtórnie po consularem.

laus Zÿlka, Mathias Sÿviecz, Zacharka taxaverunt quartam agri sitam ex utraq*ue* parte Zacharka inter Ivan, Phedkonem Mÿczkovicz et sororem eorum Marvska viginti marcis pecuni*ae*
[21] mon. et num. poloni || calis una cum domo, qu*ae* sita est in eodem agro excepto horto, qui est positus circa fluvium Pobvk. Ubi in pr*ae*sentia consulatus Ivan et Phÿedko coniuncta manu sorori su*ae* Marvska de sorte eiusdem agri et domo dederunt qui*nque* marcas pecuni*ae*. Residuum vero tenebu*n*tur dare ab hinc in decursu unius anni tali sub co*n*ditione, quia Marvska hortu*m* pr*ae*dictu*m* situm circa Pobvk fluvium eviter debebit tenere una cu*m* succesoribu*s* pacifice et quiete et in domo una cum eis habitare ad festu*m* Pentecoste*n* proxime futuru*m* *(24 Maii 1545).*

[19] **22.** Nobilis Mathias Zabokrzyczki vicecapitaneus Drohobicensis et Slvpskÿ. H*a*ec acta sunt anno Do*mi*ni 1545 dominica Judica *(22 Martii)* in residentia consulari. Mathias parvus accedens personaliter ad no*str*am plenaria*m* residentia*m* consulare*m* publice recognovit, quia pro genero suo Slubskÿ et uxore ipsius fideiussit generoso do*mi*no Mathi*ae* Zabokrzyckÿ vicecapitaneo decem marcas pecuni*ae* pro festo Pentecosten proxime venturo *(24 Maii 1545)* exsolvere tali sub conditione, quod, si ip*se* Vale*n*tinus Slvbskÿ neglexerit pr*ae*dictas dece*m* marcas exsolvere pro feriis
[20] Pentecosten, extunc ip*se* Mathias parvus debebit || liberam admittere investituram in sortem suam et sororis su*ae* Dorotha, uxoris Slvbskÿ, ip*so* nobili Mathi*ae* Zabokrzyckÿ occasione haru*m* dece*m* marcarum[1]. *(z. p.).*

23. Joannes Milus. Anno Domini 1545 feria tertia proxima post dominica*m* Palmaru*m* *(31 Martii).* Domi*ni* consules protunc residentes Andreas Jaklik, Nicolaus Zÿlka, Jeronimvs, Mathias Sÿviecz et Zacharka recognoverunt, quia[2] Joannes Milvs posuit marca*m* pecuni*ae* a pecunia olim pi*ae* memori*ae* Adami, puerorum illius et insup*er* per quatuor annos ab eisdem exsolutione*m* fecit videlicet a decem marcis, de quibus eunde*m* quitaverunt. ||

[22] **24.** Conductio thelonei pontalis per Petrvm Piskorz. Anno 1545 in festo Pasch*ae* *(5 Aprilis).* Stu-

[1] Inną ręką i atramentem: Solutu*m* et cassatu*m*.

[2] Po quia dodane: a.

diose pecÿt Petrvs Piskorz a dominis consulibus, ut illi conduceren*t* theloneu*m* pontale, cuius peticioni aquieverunt eiq*ue* theloneu*m* conduxerunt sexaginta marcis tenere a festo Pasch*ae* pr*a*esenti usq*ue* ad aliud sequen*s* festu*m* *(25 Aprilis 1546)*.

25. Paulus Zakrzewski et executores olim pi*ae* memori*ae* do*mini* Jacobi altarist*ae*, ut domi*nus* Franciscus comendari*us* et Andreas Jaklik etc. Inter Paulu*m* Zakrzewski et executores olim pi*ae* memori*ae* do*mini* Jacobi altarist*ae* fact*us* est contractus de coclearibu*s*[1] argenteis quatuor, quas oppignoraverat domino Jacobo in quinq*ue* marcis pecuni*ae* tali occasione, quia Paulus Zakrzewskÿ ab ipsis executoribus recepit sua coclearia quatuor[2], quibus se obligavit exsolvere quinq*ue* marcas pecuni*ae*, in q*uibus* ‖ oppignoraverat coclearia pro festo s. Bartholomei *(24 Augusti)* [23] per una*m* marca*m* et ita singulis annis a festo s. Bartholomei ad aliud tenebitur dare et pone[re] executoribus per una*m* marca*m* usq*ue* ad integram solucione*m* quinq*ue* marcaru*m*. *(z. p.)*.

26. Mathias sarctor calvus. Anno Do*mini* 1545 prima dominica post Conductu*m* Pasch*ae* *(19 Aprilis)*. Consules protunc residentes Andreas Jaklik, Jeronimus et Nicolaus Zÿlka, Mathias Sÿwiecz et Zacharka mutuaverunt quinq*ue* marcas pecuni*ae* puerorum olim pi*ae* memori*ae* Adami pellionis Mathi*ae* sarctori calvo ab isto tempore in decursum anni, a q*uibus* tenebitur dare mediam marca*m*. Ubi neglexerit solvere pro tempore deputato, tum p*rae*dictam pecunia*m* in domo ipsius inscribere. Q. s. e. ‖

27. Consules et hidragogus. Anno 1545 domi- [24]
nica septima post Trinitatis *(19 Julii)*. Consules protunc residentes Andreas Jaklyk, Mathias Sywyecz, Jeronimus, Nicolaus Zÿlka, Zacharka schismaticus, mutuo dederunt 38 florenos 30 grossos computando, ex peccunia Piskorz 18 et ex peccunia[3] Jeronimi [10][4], ex peccunia Pÿskorz 10 florenos[5]. *(z. p.)*.

[1] Klasyczna forma: cochlear.

[2] Po quatuor: ab ipsis exe... przekreślone.

[3] Po tem słowie skreślone: 16.

[4] Zalepione papierem.

[5] Inną ręką dopisane: Solutum et cassatu*m* per me Stanislau*m* protu*n*c notariu*m*.

28. Anno Domini 1545 die sabbati ante festum s. Bartholomei *(22 Augusti)*. Accedens personaliter coram plenari residentia consulu*m* recognovit Hedvigis olim Martini Krolo co*niun*x legittima[1], quia Leonardus pi*a*e memori*a*e Petri frenifici[s] filius postremu*m* clausit diem in aedibus praefat*a*e Hedvigis Krolowe*ÿ*, quod ip*s*e Jacobus ob melius testimoniu*m* solidavit.

29. Jeronimus, Stephanus. Coram plenari residentia consulum veniens personalit*er* Stephanus braseator mente sanus libere recognovit, quoniam debitus est Jeronimo civi atque consuli pr*o*tunc existenti viginti marcas grossos 24, volens tamen
[25] sa ‖ tisfacere ex his promisit se ei daturum priores quinq*ue* marcas p*ro* festo Martini *(11 Novembris 1545)*, alias secundas quinq*ue* marcas p*ro* festo Paschae *(25 Aprilis 1546)*, tertia rata vi*delicet* 5 m*arcas* p*ro* festo Bartholomei *(24 Augusti 1546)*, quarta rata, hoc e*st* quinq*ue* marcas, pro festo Penthecosten *(29 Maii 1547)*. Q. s. e.

30. Coram plenari residentia consulu*m* veniens tota co*m*munitas, o*mn*es cives[2], o*mn*es suburbani uno ore, una voce promiserunt se una cu*m* consulibus in c*ausa* civili, quam habituri sunt, do*mino* capitaneo resistere occasione caus*a*e legitim*a*e et iuraverunt p*raef*atis consulibus fore adminiculo. Et consules tenebuntur causam hanc, [quam] habituri sunt fideli*t*er defendere. ‖

[26] **31.** Anno 1545 ultima dominica post Trinitatis *(22 Novembris)*. Stephanus Krauzowÿcz ultro et spontanea voluntate accessit consulatu*m* nostru*m* [et] peciit, quatinus in albu*m* civiu*m* suscipiatur. Nos itaq*ue* petitioni illius acquievimus, ius civile illi concessimus. Itaq*ue* ius civile suscepit, promitendo nobis consulibus obedientia*m* iuramento praestito, pro quo fideiussit Matheus sartor annu*m* et die*m*.

32. Conductio semimensurarum anno 1545. Famatus Jeronimus consul a dominis consulibus protunc residentibus Andrea Jaklyk, Nicolao Zÿlka, Matheo Sywycz, Zacharka conduxit semimensuras cu*m* lignis 44 marcis a quartali Cineru*m* ad aliud quartale Cinerum, cui conductio[ni] consules adsenserunt.

[1] Na marginesie nieodczytany skrót.

[2] Omnes cives, nadpisane nad communitas.

Anno 1546.

33. Anno Dom*ini* 1546. Veniens p*er*sonaliter ad nost*ram* reside*n*tiam consularem honesta Zophia Jaroszowa recognovit, q*uia* olim pi*ae* memori*ae* Jeronimus maritus suus || elegit et [27]
accepit marcas duodecem de semimensuris. Idem Zophia recognovit, quia adhuc debuit eligere marcas 13 super totam conventionem.

34. Dominica secunda post octavas Epiphaniarum *(24 Januarii)*. Nos consules protunc residentes accepimus a Jacobo, filio olim pi*ae* memori*ae* Jeronimi consulis, florenos aureos quindecim.

35. Dominica 2-a post octavas Epiphaniarum *(24 Januarii)*. Post mortem pi*ae* memori*ae* Jeronimi consulis domini consules conduxerunt vinum adustum honestae Rosae Spyeczyna ad festum Joannis Baptistae pro 24 marcis. ||

36. Anno Dom*ini* 1546 feria quarta[1] ipso die [28]
Cinerum *(10 Martii)*. Domini consules protunc residentes vi*delicet* Andreas Jaklyk, Nicolaus Zylka, Mathias Sywyecz, Zacharka conduxerunt semimensuras una cum lignis famato Gregorio Hrycz Syenycza a festo Cinerum usque ad aliud festum Cinerum *(23 Februarii 1547)* pro marcis 30 mon. et num. polonicalium tali ratione, quod nemo poterit praedictum Gregorium Syenycza suplantare in conductione vini adusti et semimensurarum cum lignis in gasis usque ad integram positionem ducentorum florenorum, quos praefatus Hrycz Syenycza posuit in praetorium, ad quod consules consenserunt.

37. Anno Dom*ini* 1546 feria quarta Cinerum [29]
(10 Martii). Domini consules protunc existentes Andreas Jaklyk, Nicolaus Zylka, Mathias Sywyecz, Zacharka conduxerunt praetorium famato Bartholomeo Chlypyayko a feria quarta Cinerum usque ad aliam feriam quartam Cinerum *(23 Februarii 1547)* pro marcis decem mon. et num. polonicalium. *(z. p.)*.

38. Anno Dom*ini* 1546 feria sexta proxima post [28]
dominicam Reminiscere *(26 Martii)*. Domini consules protunc residentes Andrea Jaklyk, Nicolao Zylka, Mathia Sywyecz (sic). || Domini consules conduxerunt vinum adustum famatoHrycz [29]
Syenycza a praedicta feria sexta usque ad tempus quatuor hebdomadarum post festum Joannis Baptistae pro marcis 22.

[1] Nadpisane nad skreślonem: sexta proxima.

[30] **39.** Anno 1546 in vigilia Paschae *(24 Aprilis)*. Domini consules conduxerunt theloneum Petro Pyškorz 60 marcis a festo Paschae ad aliud festum Paschae *(10 Aprilis 1547)* cum consensu totius communitatis. Q. s. e.

40. Debitum, quod debitus erat Hardysz pueris Mychalowey iam solvit.

41. Coram plenari residentia consulum protunc residentium Andreae Jaklyk, Nicolai Zylka, Mathiae Sywyecz, Zacharka, veniens personaliter Jacobus filius olim piae memoriae Jeronimi consulis libere ac clara voce fassus est se accepisse a generoso domino Mathia Zabokrzyczky super sortem partis suae florenos 22 grossos tres, debiti vero paterni florenos 5. Q. s. e.

[31] **42.** Anno 1546. Coram plenari residentia consulum veniens personaliter Joanes Mylyvs deposuit marcas decem olim piae memoriae Adami pellionis, quas ab illis mutuo accepit. Q. s. e.

[29] **43.** Anno 1546 die sabbati in vigilia Conductus Paschae *(1 Maii)*. Dominis consulibus protunc residentibus[1] deposita est pecunia mutuo credita olim Sta[nislai] Rogowsky per tutores puerorum Sta[nislai] Ro[gowsky] pueris Adami pellionis.

44. Anno 1546 die sabbati in vigilia Conductus Paschae *(1 Maii)*. Coram plenari residentia consulum protunc
[30] residen ‖ tium accedentes personaliter puer[i] olim piae memoriae fabri recognoverunt se totalem solutionem accepisse a Stanislao Warchol. Q. s. e.

[31] **45.** Kuzma Zonko. 1546 die sabbati proxima post festum Ascensionis Domini *(5 Junii)*. Domini consules protunc residentes scilicet Andreas Jaklyk, Nicolaus Zylka, Mathia[s] Sywyecz, Zacharka, Zonkoni mutuo dederunt marcas 10 peccuniae puerorum Adami a festo Ascensionis Domini ad aliud festum Ascensionis Domini *(19 Maii 1547)*, quas decem marcas reformat atque inscribit dominis consulibus in agro proprio. *(z. p.)*.[2]

[1] W tekście mylnie: residentes.

[2] Inną ręką późniejszą dopisane między linjami i na marginesie: Anno 1547 sabbato Visitationis Mariae *(2 Julii)* ab his 10 marcis Zonka dedit vicecapitaneo marcam 1. Feria sexta in crastino Corporis Christi *(1 Junii)* per me Stanislaum notarium cassatum anno 1548.

46. Dominica in octava s. Jacobi 1546[1] *(1 Augusti).* Quittatur Hanusza Holupkowa de media quarta agri et duabus piscinis eiusdem agro continguis cum tertia parte pomarii p*er* Jacobum olim Jeronimi filium. Stans personaliter coram officio consulari famatus Jacobus filius olim Jeronimi civis Drohobiczen*sis*, ex*isten*s mente et corpore sanus, || non compulsus neq*ue* coactus, sponte [32] et per expressum recognovit et fassus [est], quia sibi et fratribus illius minorennibus occasione debiti marcarum decem septem pecu*n*iarum num. et mon. polonicalium a honesta Hanusza Holupkowa suburbana Drohobiczensi, in quibus olim patri illorum Jeronimo mediam quartam agri cum duabus piscinis et tertia p*ar*te pomarÿ ibid*em* iux*ta* agrum consisten*tis* opignaverat, total*iter* satisfactum est ac persolutum. Quam Hanuszam Holupkowa p*r*aedictam dictus Jacobus filius Jeronimi p*raesen*tibus quiettavit et liberam fecit perpetue ac in *a*evum, dictaq*ue* bona rursum illi restituit. Q. s. e.

47. Oppignoratio eiusdem agri. Coram eodem consessu consulari stans p*er*sonal*iter* honesta Hanusza Holupkowa per plenipotentem suum coram eodem offic*io* legittime sibi assumptum Stefanum braseatorem scabinum et civem Drohobiczensem publice, palam, sponte ac per expressum recognovit, quia a nobili Bartholomeo Bernath notario curiae Drohobiczen*sis* Regalis mutuato pec || cuniae mon. et num. polonical*is* mar- [33] cas decem septem accepit et de facto levavit, in quibus eidem nobili Bartholomeo Bernath notario p*r*aefato ac eiusd*em* successoribus mediam quartam agri iacent*is* ex una pe*n*es Phedko Holupko, ex alteraq*ue* Vasko Nohviowski partibus utrisq*ue*, nec no*n* tertiam partem pomarÿ cum duabus piscinulis in eod*em* agro consistentibus ac ipsi contiguis obligavit, oppignoravit et inscripsit usq*ue* ad decursum quatuor annorum immediate ac proxime se sequentium tenen*dum*, possiden*dum*, utifruen*dum* et om*n*es total*iter* fructus et emolumenta tollend*um* cum omni iure dominio et propr*ie*tate, prout sola tenuit, habuit et possedit. Qui quid*em* nobilis Bartholomeus praefatus in dicto agro et horto debebit sem*p*er reformare et om*n*es dationes, contribu*tiones*, census regales ac civiles solvere. Quae bona debet usq*ue*

[1] Skreślone po tem słowie: Oppignoratio medii quar...

ad exemption*em* totalem tenere et utifrui. Cui dicta Hanusza iam exnunc dicta bona condescendit, dat et intromiss*ionem*
[34] effectual*iter* et actual*iter* admittit. || Qua*m* inscription*em* dicta Hanusza Holupkowa prima iuris d*ebet* ad acta advocati transportare et meliorare. Q. s. e.[1] ||

[35] **48.** 1546 D*ominus* Johannes. Concordia f*acta* coram consulari residentia sabb*a*to ante Laurentii. *(7 Augusti)* inter d*ominum* Johann*em* presbiterum et Nicolaum fr*atr*es et filios olim Martini serific*is* t*ali* mo*do* et conditione, q*uia* ips*e* Nicolaus serifex iam debet stare ex om*ni* devolutione paterna et materna in apparam*entis* seu instrum*entis* serificiis sui p*at*ris quo*cumque* vocabulo censeant*ur* et iam se abrenunctiat de om*ni* alia devolutio*ne* vi*delicet* peccuniar*um*, qua*e* d*ebet* cedere in alios pueros vi*delicet* trib*us* puellis cum ultim*a* uxore habit*is*, cuil*ibet* p*er* marca*m* una*m*, aliis aut*em* puer*is* cum pr*iore* uxore habit*is* residuu*m* peccuniar*um* cedere. Quam quid*em* *con*cordiam id*em* fr*atr*es p*ro*miser*unt* inviolabiliter servare et tenere sine om*ni* strepitu iur*is* cuiuscun*que*.

49. Coram n*ost*ra consulari residentia Matheus hydragogus peccuni*ae* olim illi mutuo datae vi*delicet* flo*renorum* 36 dedit nobis et posuit flo*renos* 15 et reliquam su*mm*am tenebitur dare usq*ue* ad totalem solutionem. Anno 1546 die vero sabbato in festo s. Galli *(19 Octobris)*.[2] *(z. p.)*.

Anno 1547.

[51] **50.** Acta sunt coram officio consulari feria tertia infra Oct*a*vam Epiphani*ae* anno 1547 *(11 Januarii)*. In p*raesen*tia d*omi*norum consulum protunc residentium Zachari*ae* proconsulis, Andre*ae* Jaklyk, Petri Piskorz, Nicolai Zylka, Gregory Nyklos constituti personal*iter* famati Joannes Comarno et Joannes Procop sutor fideiusserunt Paulo Pach pro Joanne filio Kyczula et g*ene*re (sic) eiusd*em* Pach, quo*modo* p*raeffatus* Joannes gener eiusd*em* pro festo Trinitatis p*ro*xime venturo *(5 Junii)* in p*raesen*tia d*omi*norum consulum Leopoliensium compariturus sit. Quod si no*n* comparuerit, extunc p*raeffati*

[1] Reszta strony pusta.

[2] Inną ręką dopisane: Cassatum feria tertia post Octa*vas* Epiphaniarum *(15 Januarii)* p*er* me Stanislaum protun*c* notarium anno Do*mini* 1549.

fideiussores *praeffato* Paulo Pach omnia expenssa instaurare ac recup*er*are tenebunt*ur*. Gener vero eius*dem* Pach pollicit*us* ac obligat*us* e*st* eisdem fideiussorib*us* ibid*em* Leopoli comparere, si vero no*n* paruerit, id*em* Joannes gener Pach ips*is* fideiussoribus *omn*ia illorum expenssa recup*er*are tenebi*tur*, si aliquas fecerint. ‖

51. Anno 1547 feria sexta post Purifficationem b[eatissimae] M[ariae] V[irginis] *(4 Februarii)*. [36] In *praesen*tia *domi*norum consulum protunc residentium vid*elicet* Gregorÿ Nyklos proconsulis, Andreae Jaklÿk, Petri Pyskorz, Nikolai Zylka, Zachari*ae*, *frat*res germani, filii olim Jeronimi[1] vid*elicet* Jacobus[2], Sebastianus, Stanislaus, Joannes et filia Helena consensserunt dare Georgio marcas 14, quas habet super hortum, quos donavit m*at*er ips*ius* et in testamento p*at*er consenssit.

52. Anno D*omi*ni 1547. D*omi*ni pr*a*econsul co*n*sulesq*ue* famat*us* Petrus Pÿskorz, Andreas Jaklÿk, Nicolaus Zÿlka, Gregorius Nÿklos, Zacharka d*omi*nica Quinquagesima Carnisprivii *(20 Februarii)* locaverunt domum olim famati Jeronimi Jacobo genero Petri Pÿskorz al*ias* *szurzynowÿ* pro marc*is* 5 num. et mon. polonicalium ad annum vid*elicet*[3] aliam dom*i*nicam Carnisprivii *(12 Februarii 1548)* et tenebitur id*em* conductor *omn*ia in domo recup*er*are et restaurare, quod[4] ‖ pende- [37] ret valeretq*ue* grossos 2 et nil ultra et *podwodam* tenebitur dare *delowe*que. *(z. p.)*.

53. Sebastiano conductio domus olim Jeronimi. [38] Anno 1547 d*omi*nica Quinquagessima *(20 Februarii)*. D*omi*ni pr*a*econsul Petrus Pÿskorz consulesq*ue* Andreas Jaklyk[5], Nicolaus Zylka, Gregorius Nyklos, Zacharka locaverunt domum olim Jeronimi Sebastiano lanioni pro marcis 5 ad annum *prox*ime venturum vid*elicet* ad aliam d*omi*nicam Carnisprivii *(12 Februarii 1548)*, qui *praeffat*us conductor Sebastianus lanio fassus est se conduxisse *prae*fatam domum pro marcis 5 et

[1] Filii olim Jeronimi, wypisane u góry strony z odnośnikiem do tego miejsca.

[2] Nadpisane.

[3] Nadpisane: annum videlicet.

[4] U dołu tej strony dopisano tą samą ręką później: Cassatum e*st* per me Stanislaum notarium.

[5] Nadpisane nad skreślonem: Niklos.

*

id*em* conductor tenebi*tur* in hac domo et braxatorio *omn*ia restaurare et *a*edificare, quod penderet gr*ossos* 2 et no*n* ultra, *podwode* et *dÿle* tenebi*tur* dare. Conductor vero sup*er* hunc et*iam* censum v*idelic*et marcas 5 dedit Jacobo genero al*ias schurzynowÿ* Pÿskorz[1] fertone*m*. Cum annus suprascriptus venerit hunc censum marc*arum* 5 d*omi*ni consules repetent a Reska ||.

[39] **54.** Anno D*omi*ni 1547 feria quarta ip*s*o die Cinerum *(23 Februarii)*. D*omi*ni consules protunc reside*ntes* Petrus Pÿskorz, Andreas Jaklÿk, Nicolaus Zilka, Gregorius Nÿklos, Zacharka co*n*duxerunt semimensuros una cum lignis famato Gregorio Hrÿcz Sienÿcza a festo Cinerum usq*ue* ad ali*ud*. || *(z. p.)*.

[40] **55.** Anno 1547 feria quarta Cinerum *(23 Februarii)*. D*omi*ni consules protunc residentes Andreas Jaklÿk, Nicolaus Zÿlka, Gregorius Nÿclos, Petrus Pÿskorz, Zacharias acceperunt a provido Bartholomeo marcas decem cens*us* p*rae*torii. Quod quid*em* p*rae*torium d*omi*ni consules eid*em* Bartholomeo locaverunt a feria quarta Cinerum in annu*m* sequentem usq*ue* ad aliam feria*m* quartam Cinerum proxime venturam *(15 Februarii 1548)* pro marcis decem[2]. *(z. p.)*.

56. Anno D*omini* 1547 d*omi*nica Invocavit *(27 Februarii)*. Coram co*n*sulari residentia Petro Pÿskorz, Andrea Jaklÿk, Nicolao Zÿlka, Gregorio Niklos facta e*st* arbitralis et amicabilis concordia inter Zophiam Puznÿczka et generum eius Simonem sutorem sub tali modo conditioneq*ue*, quod p*rae*ffata Zophia Puznÿczka mansit in domo sua, qu*ae* sita e*st* inter Casprowa et Mathiam pelione*m* partib*us* ex utrisq*ue*, et praeffato Simoni sutori macellum dedit, ad quod macellum p*rae*dict*us* Simon tenebi*tur* dare marc*as* 4 socro suae v*idelic*et Zophi*ae* p*rae*ffatae pro festo Pasch*ae* proxime venturo *(10 Aprilis)*. Qua*m* concordiam uterq*ue* p*ro*miserunt absq*ue* aliqua lite servare. ||

[39] **57.** Anno 1547 feria tertia post d*omi*nicam Invocavit *(1 Martii)*. Venientes no*str*am ad consularem residentiam provid*us* Joannes pistor, Albertus Pieczÿkwartnÿk, Michael Buhrÿ, tutores puerorum olim Stanislai Rogowski exi-

[1] Genero <> Pÿskorz, nadpisane nad skreślonemi filio olim Jeronimi.

[2] Inną ręką później: Iam solutum et h*a*ec inscriptio cassata.

stentes, posueruut et fecerunt iustam veramque rationem de tota peccunia collecta ex possessione Stanislai olim Rogow[ski]. Cuius collectionis peccuniarum totius summa florenorum 53 grossorum 18. Consulibus protunc existentibus famatus Petrus Piskorz, Andreas Niklos[1], Gregorius Nyklosz, Nicolaus Zylka, Zacharias (sic).

58. Tomas braseator. Anno Domini 1547 dominica Palmarum *(3 Aprilis)*. In praesentia dominorum proconsulis, consulum Andreae Jaklyk, Nicolai Zylka, Gregorii Niclos, Petri Pyskorz, Thomas braseator domum Zdunowsky pro novem fertonibus conduxit a dominica[2] Palmarum in annum sequentem usque ad aliam dominicam Palmarum *(25 martii 1548)* tam diu[3], quousque uxori suae legittimae Zophiae sors puerorum non cesserit neque satisfactum ‖ fuerit nulla imutatione subse- [40] [41]
quente. Censsum vero anni praeteriti videlicet 1546 praesentibus dominis consulibus dedit marcas 2 peccuniae[4] num. et mon. polonicalis. Ea autem quae in dicta domo corrumpentur destruenturque, ipse Thomas suo grosso tenebitur et debebit aedifficare restaurareque, ne aliquod damnum domui sit illatum. Q. s. e.

59. Hryczz Sienyczza. Anno Domini 1547 sabbato die s. Georgii *(24 Aprilis)*. Consules protunc residentes Nicolaus Zylka proconsul, Andreas Jaklyk, Zacharias, Petrus Pyskorz, Gregorius Nyclosz acceperunt a Hrycz Sienyczza a conductione semimensurarum lignorumque marcas 50 peccuniarum num. et mon. polonicalium pro anno praeterito. Anno vero praesenti eidem Hryczz Sienyczza conduxerunt has semimensuras una cum lignis a festo Cinerum usque ad aliud festum Cinerum *(15 Februarii 1548)* pro marcis 50 peccuniarum num. et mon. polonicalium ‖ sub ea conditione superius inscripta[5]. *(z. p.)*. [43]

60. Acta sunt haec in consulari praesentia anno 1547 feria tertia infra octavas Ascenssionis *(24 Maii)* proconsule Zacharia, Andrea Jaklyk, Nicolao Zylka, Petro Pyskorz, Gregorio Nyklosz. Facta est plenaria rationis

[1] Omyłkowo zamiast Jaklyk, bo Niklos powtarza się poniżej.

[2] A dominica, niepotrzebnie przekreślone.

[3] Tam diu, nadpisane.

[4] Słowo nadpisane.

[5] Tą samą ręką później: Jam persolutum sabbato ante dominicam Oculi anno Domini 1548 *(3 Martii)*.

positio ex omnibus debitis puerorum olim Jeronimi pignoribusque alias *fanthÿ* cessitque unicuique illorum florenos 70 grossos 22[1] et cum paratis peccuniis in depositum datis.

61. Anno Domini 1547 sabbato infra octavam Penthecostes *(4 Junii)*. In praesentia dominorum consulum protunc residentium stans personaliter Hrÿnÿecz Pierdzanek de Parczow non compulsus nec coactus, palam et per expressum recognovit, quia Romano de Nohuiowicze obligavit se certam peccuniam debiti florenos 5 minus grossos 9 in duabus septimanis post festum divi Petri proxime venturum solvere. Quod si id neglexerit, extunc praedictus Roman debebit quemcunque illinc de Parczow quamvis immeritum adventantem hic
[44] apud nos in Drohobicz arestare et ab eo hoc debitum repetere. || Dictus vero Hrÿnÿecz huic arestato omnia damna impenssaque tenebitur solvere.

62. Anno Domini 1547 sabbato die Visitationis Mariae *(2 Julli)*. In dominorum consulum protunc residentium [praesentia] videlicet Gregorÿ Niclos proconsule tunc existentis, Andreae Jaklÿk, Petri Pÿskorz, Nicolai Zÿlka, Zachariae, praenominatus Gregorius Niclos a dominis consulibus mutuo accepit marcas 9[2] peccuniarum olim Adami pelionis a festo Assumptionis Mariae usque ad aliud festum per annum immediate sequens[3] *(15 Augusti 1548)* ab illis marcam unam solvendam. Quas 9 marcas in horto suo reformat ac inscribit, si solvere neglexerit. A quibus hic vero stans unam marcam dedit. *(z. p.)*.

63. Conductio vini cremati Hrÿczowi Sieny-
[45] cza. || Anno Domini 1547. Domini consules protunc residentes Andreas Jaklÿk, Petrus Pÿskorz, Nicolaus Zÿlka, Gregorius Niclosz, Zacharias vinum adustum famato Hrÿcz Sienÿcza a festo divi Joannis Baptistae in annum sequentem usque ad aliud festum Joannis eiusdem *(24 Junii 1548)* conduxerunt pro marcis 40[4] *(z. p.)*[5].

[1] Przekreślone 24.

[2] Skreślone 10.

[3] Po sequens, przekreślone solvere.

[4] Przekreślone 46.

[5] Tą samą ręką później: Dominica 6 post Trinitatis *(17 Julii)* a Sienÿcza solutum et per me Stanislaum, protunc notarium cancellatum.

64. Anno 1547 feria tertia ante festum Nativitatis Mariae *(6 Septembris)*. Domini consules Nicolaus Zÿlka, Andreas Jaklÿk, Gregorius Niclos, Petrus Pÿskorz, Zacharias peccuniam illis ad reservandum datam olim Adae pellionis puerorum restituerunt marcas 40 Mathiae puero eiusdem Adae olim pellionis in praesentia magnifici domini capitanei Drohobÿczensis nec non totius comunitatis. Quos idem Mathias de eisdem perceptis peccuniis marcarum videlicet 40 quietavit ac liberos fecit. ||

65. Acta sunt anno 1547 sabbato post festum [46]
Nativitatis Mariae *(10 Septembris)*. Hrÿn Musiey accedens personaliter, sanus existens mente et corpore dominum Joannem pistorem protunc proconsulem existentem in praesentia dominorum consulum Joannis Comorno, Mathiae Szÿwiecz, Petri selatoris recognovit, quia mutuo accepit peccuniarum num. et mon. polonicalium florenos 50 in quamlibet per grossos 30 computando a praeffato Joanne pistore. Quam summam florenorum 50 in bonis suis immobilibus inscripsit ac reformavit praesentibusque inscribit ac reformat videlicet in agro ac horto suo. *(z. p.)*.[1]

Anno 1548.

66. Acta sunt haec sabbato post festum Purificationis Mariae proximo anno Domini 1548 *(4 Februarii)*. Stantes personaliter coram consulatu Drohobyczensi in totali consessu residente providi Stanislaus Mnÿch et Stanislaus olim Jacobi Spirka filius existentes sani mente et corpore providum Joannem Spÿrka civem Drohobÿczensem doleatorem ad instantiam magni || fici domini Andreae Stadnÿczki castellani [47]
Sanoczensis occasione certi debiti pro stagnis contenti in cyrographo contracti eliberaverunt cautione fideiussoria in eum eventum, quia praeffatus Joannes Spÿrka principalis dictus prima dominica Quadragesimae proxime ventura hoc est dominica Invocavit *(19 Februarii)* in Radÿnÿcze villa debet comparere et se de omnibus debitis iustifficare. Q. s. e.

[1] Tą samą ręką później: Quoniam iam est solutum et inscriptio haec cassata per me Stanislaum notarium.

67. Conductio semimensurarum. Anno Domini 1548 feria quarta die Cinerum *(15 Februarii)*. Famati proconsul protunc existens Joannes pystor et consules Joannes Comorno, Petrus selator, Mathias Sywiecz, Zacharias semimensuras una cum lignis Hryczowy Sienyczа civi Drohobyczensi pro marcis 25 conduxerunt a festo Cinerum usque ad festum s. Jacobi Apostoli proxime venturo (sic) *(25 Julii)*. ‖ *(z. p.)*.[1]

[48] **68.** Conductio telonei. Anno Domini 1548 feria quarta Paschae *(4 Aprilis)*. Domini consules Zacharias, Joannes pistor, Joannes Comorno, Mathias Szywiecz, Petrus selator theloneum pontale Zachariae conduxerunt pro marcis 62 peccuniarum num. et mon. polonicalium a festo Paschae usque ad aliud festum Paschae proxime venturum *(21 Aprilis 1549)*. *(z. p.)*.[2]

69. Conductio peccuniarum florenorum 100 olim Jeronimi. Anno Domini 1548 feria quarta post Conductum Paschae *(11 Aprilis)*. Nos proconsul et consules protunc residentes superius nominati famato Petro Pyskorz dedimus mutuo peccuniam olim Jeronimi civis Drohobyczensis florenos centum a festo Adalberti *(23 Aprilis)* usque ad aliud festum s. Adalberti proxime venturum. A quibus peccuniis videlicet florenorum centum idem praeffatus Petrus Pyskorz in continenti dedit florenos decem, quos ab ipso accepimus ac cum effectu levavimus, e quibus florenis decem acceptis eun-
[49] dem quietamus. Centum vero ‖ florenos debebit ac tenebitur restituere. *(z. p.)*.

70. Item eodem die. Nos iidem consules Martino lanioni ex eadem peccunia olim Jeronimi centum florenorum dedimus mutuo marcas decem a festo Adalberti usque ad aliud festum Adalberti proxime venturum, a quibus hic idem stans marcam unam solvit, de qua eundem quietamus. Decem vero marcas in termino illi determinato videlicet pro festo s. Adalberti proxime venturo tenebitur restituere. Quas decem marcas in domus

[1] Tą samą ręką później: Sabato post festum Jacobi *(28 Julii)* id persolutum marcas 24 et per me Stanislaum protunc notarium cassatum.

[2] Tą samą ręką później między linjami i na marginesie: Feria quarta die s. Jacobi Apostoli *(25 Julii)* cassatum et persolutum, marcas 16 ab eodem Zacharia acceperunt.

medietate sua inscribit ac reformat. Has 10 marcas Ivan Czvchman tenebitur solvere. *(z. p.).*[1]

71. Acta sunt feria tertia die storum Philippi et Jacobi Apostolorum 1548 *(1 Maii).* Stans personaliter nobilis Joannes Grusseczki factor generosi domini Joannis Rÿchcziczki capitanei Kamÿonaczensis praemissa cittatione ex officio et totali consessu dominorum consulum Drohobÿczensium in praetorio protunc existentium ad instantiam Petri Piskorz civis Drohobÿczensis per famulum eorundem dominorum consulum Petrum[2] in domo propria requisiti protestatus est in vim relationis per ministerialem curiae regalis Drohobÿczensis Bartholomeum ad id datum personaliter et per expressum factae in hunc modum, quia praeffatus Petrus Pÿskorz nullam causam || legittimam et notoriam neque iniuriam ali- [50]
quam ab ipso nobili Joanne Grusseczki habendo suapte frivole atque illegittime a piscina alias *stawu* recessit, non expectando tempus deputatum et determinatum iuxta contractum fori seu arendae occasione piscinae praefatae cum praeffato generoso domino Joanne Richcziczki capitaneo Kamioneczensi pro certa summa peccuniaria factae. In ea re damnum sui dando praecustodiendo in tempore et hora. Quam protestationem domini consules in vigore conservaverunt et praeffatus nobilis Joannes Grusseczkÿ memoriale posuit, quod officium praefatum consulare suscepit.

Hic idem stans personaliter Bartholomeus ministerialis curiae regalis Drohobÿczensis nobili Joanni Grusseczki factori ex officio eiusdem curiae regalis Drohobÿczensis additus in vim relationis suae protestatus est palam et manifestavit coram eodem officio consulari Drohobÿczensi requisitus recognovit, quia nobilis Joannes Grusseczki factor de Richczÿcze Petrum Pÿskorz de piscina alias *stawu* non repulit, solum praefatus Petrus Pÿskorz nutu proprio et suapte frivoleque recessit nullam legittimam iniuriam et notoriam demonstrando. ||

72. Litterae ex Tarnow, in quibus testamentum [51]
seu ultima voluntas olim Martini Biczek concivis nostri continetur. Famati viri, amici charissimi. Is

[1] Quas decem < > solvere, innym atramentem, później.

[2] Wypisane na marginesie z odnośnikiem do tego miejsca.

praesentium ostensor reddidit nobis litteras patentes a vestris dominationibus, ex quibus optata percepimus et in his fecimus diligentiam quantum ex officio nostro pertinebat. Nam ad praesentiam nostram vocavimus hominem nomine Stanislaum Kathnÿ suburbanum provisorem hospitalis nostri, ad quem olim Martinus Bÿczek concivis vester hospitatus est infirmus existens. Cum enim idem concivis vester sensit in se mortem et periodum vitae suae, ut ipse Stanislaus Kathny sub bona fide et medio iuramento coram nobis recognovit, optavit et rogavit illum, ut provideret illi de dispositione Eucharistiae Sacratissimae, quam et suscepit animo contrito; tandem optavit sepulturam corporis sui circa ecclesiam sancti Spiritus hospitalis nostri non in ecclesia, sed in cminterio in hoc humiliter deprecatus est. Nunciavit etiam dispositionem rerum suarum commitens huic hospiti suo (quam in praesentia vestri alterius concivis, qui comes fuit itineris eius, numeraverat videlicet sex fertones et grossos 6 cum medio), de qua peccunia ad medicinam et expenssas, quamdiu vixerat, exposuit et post obitum ipsius ad sepulturam eius et pia opera cum vestimentis: duabus tunicis, interula una, caligis, calceis convertit et distribuit. Optavitque idem concivis vester cum repentine gravis inffirmitas evenit,
[52] ut uxori suae Ursulae || ea in scriptis suis loco testamenti nunciaret, committens omnia sua bona tam immobilia quam mobilia, cum sensit eam impraegnatam puerperio, in omnibus bonis eaedem uxori cum puero habere possessionem pacificam, eam ipsam uxorem suam obligans ad ea legata per eum videlicet marcas quinque debiti patris sui pro ecclesia parochiali in Drohobÿcz. Item sororino uni scholari tunicam bonam ad sacerdotium ipsius. Item duos orphanos pueros cum eorum bonis per eum in provisionem susceptis, ut redderet illorum provisoribus. Item duobus civibus grossos 22 redendos eisdem, qui pro emendis aliquibus rebus illi dederunt. Item si Deus in uxorem et puerum mortem permiserit, ut domini consules omnia bona mea ad pia opera convertant, nam sorores meae non honeste vivunt, ab illis ea omnia semovete, nichilque illis et caeteris amicis meis debitus sum peccuniamque, quam michi ad expenssas remittet in Tarnow quantumcunque fuerit pro hospitali pauperibus ad elemosinam tribuatur, ibidem ex hac peccunia duarum marcarum grossos duodecim ad voluntatem et mandatum olim exequutoris

dare fecimus et dedimus nuntio. Sicque nos recognoscimus per praesentes, quod is nuncius et concivis vester, qui pro eodem Martino Byczek venerat, reliquit marcas duas ad provisores hospitalis nostri pro elemosina et victu pauperum in eodem hospitali distribuendas. Valete tandem, vestrae dominationes, in longa tempora cupimus. Datum in Tarnow feria sexta die || sancti [53] Floriani anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo octavo *(4 Maii 1548)*. Proconsul et consules Tarnouyenses.

73. Conductio gasae olim Jeronimi. Anno Domini 1548 sabbato in vigilia Penthecosten *(19 Maii)*. Nos proconsul protunc residens Joannes Comorno et consules Joannes pistor, Mathias Szÿwiecz, Petrus selator, Zacharias gazam cum duabus patellis olim Jeronimi civis Drohobÿczensis Mathiae Parvo[1] pro marcis septem peccuniarum a festo Penthecostes proxime instanti usque ad aliud festum Penthecosten proxime venturum *(9 Junii 1549)* in annum futurum conduximus. Qui quidem Mathias dictas patellas ipsemet tenebitur suo grosso, quod pensaret duobus grossis recuperare et restaurare et non amplius. Q. s. e. ||

74. Receptio peccuniarum olim Adami pellionis per Mathiam eius filium. Anno Domini 1548 sabbato infra Octavas Corporis Christi *(2 Junii)*. [54] Stans personaliter (in praesentia dominorum consulum protunc residentium Joannis Comorno, Mathiae Szÿwiecz, Joannis *piekarz*, Petri selatoris[2], Zachariae et Joannis Mÿlus aduocati) Mathias filius olim Adami pelionis, gener vero alias *schurmaniecz* nobilis Mathiae Zabokrzÿczkÿ vicecapitanei Drohobÿczensis protunc existentis palam et per expressum recognovit, quia a praeffatis dominis consulibus marcas decem peccuniarum num. et mon. polonicalium ex divisione patrimonii illum devolutas accepit ac cum effectu levavit, ex eisdem eos quietando ac liberos faciendo.

75. Joannes pistor et Thomas braseator. Anno Domini 1548 sabbato in vigilia s. Joannis Baptistae *(23 Junii)*. [55] In praesentia dominorum || Joannis pistoris protunc proconsulis et Joannis Comorno, Mathiae Szÿwiecz, Petri sela-

[1] W tekście mylnie: parvi.

[2] Nadpisane nad skreślonem: Pyskorz.

toris, Zachariae consulum praeffatus Joannes pistor Thomae braseatori marcas decem peccuniarum a festo s. Joannis Baptistae usque ad aliud festum s. Joannis eiusdem[1] Baptistae immediate sequens *(24 Junii 1549)* mutuo dedit hunc in eventum, quia, si bona praeffati Thomae braseatoris, in quibus praeffatas marcas decem inscribit videlicet braseatorium et hortus, venalia fuerint, extunc prop[r]ior erit praeffatus Joannes pistor praenominata bona emere. Quod si dictum Thomam uxorem ducere contigerit annosam et possessionatam, extunc dictam summam (quamvis non elapsus fuerit annus peccuniis) reddere tenebitur neque inscriptionem aliquam uxori facere, donec praeffata summa Joanni pistori restituatur obligationemque et inscriptionem in actis scabinalibus facere feria tertia proxima in magno iudicio, pro qua facienda Petrus selator fideiussit[2]. ‖ *(z. p.)*.

[56] **76.** Anno Domini 1548 sabbato in crastino storum Petri et Pauli *(30 Junii)*. In praesentia dominorum consulum protunc existentium superius proxime conscriptorum famati Mathias Sÿwiecz et Joannes pistor tutores et executores testamenti olim Joannis Bzdun confferunt et tradunt tutoriam illis in testamento eodem collatam famato Paulo Zakrowskÿ cum eisdem bonis debitis procurandis et percipiendis cumque eodem vigore in testamento praeffatis tutoribus collato. Qui praeffatus Paulus Zakrzowskÿ libere hanc praeffatam tutoriam a praedictis tutoribus suscepit una cum liberis olim Joannis Bzdun Joanne videlicet et Barbara[3] nec non marcas octo, grossos 12[4] peccuniarum, quas in bonis suis inscribit videlicet domo. Anno vero transacto idem tutor Paulus Zakrzowsky debebit manifestari dominis consulibus ad rationem exhibendam de praeffatis peccuniis et Ursulam relictam olim Martini Bÿczek de omnibus praeffatis bonis in testamento olim Joannis Bzdun[5]
[57] contentis quietaverunt ac liberam fecerunt. ‖ Supellectilia vero quibus cum praeffatis liberis suscepit in praesentia scabino-

[1] W tekście: eiuusdem.

[2] Tą samą ręką później: Cassatum sabbato ante festum Visitationis Mariae anno Christi 1549 *(29 Junii)* per me Stanislaum protunc notarium, a Thoma braseatore persolutum Joanni pistori.

[3] W tekście mylnie: Joannem et Barbaram.

[4] Nadpisane nad skreślonem: sex.

[5] Nadpisane: olim Joannis Bzdun.

rum ex officio datorum Stephani braseatoris et Urbani hae, quae sequuntur sunt: Item scutella stannea mediocris. Item paropsis atritus. Item catinus parvus. Item quadra stannea. Item cantarus stanneus ollaris. Item mappa atrita *czwÿlychowÿ*. Item praecinctorium eiusdem tellae. Item praecinctorium plumatile tellae vilioris. Item duae plumatiae. Item scrinium vile. Item vacca una non taxata.

77. Anno Domini 1548 die dominico infra octavam Visitationis Mariae *(8 Julii)*. In praesentia dominorum consulum superius nominibus expressorum famatus Mathias mollitor in quartale agri a Dąbrowka usque in fluvium existens et quantum ulterius extenditur Cuzmie Zunkowÿ marcas decem peccuniarum dedit hunc in eventum, quia praeffatus Mathias mollitor debebit fructum ex praeffato agro accipere usque ad totalem exemptionem et solutionem. Quod si in annum futurum et sequentem ante tempus messorum Zunko Mathiae praeffato ponere et dare voluerit peccuniam, extunc Mathias idem eundem fructum et segetes eodem anno accipere tenebitur. ||

78. Conductio thelonei. Anno Domini 1548 feria [58]
quarta die s. Jacobi Apostoli *(25 Julii)*. Proconsul et consules proxime superius nominati theloneum Zachariae a festo Jacobi usque ad aliud festum immediate sequens s. Jacobi *(25 Juli 1459)* pro marcis sexaginta duabus peccuniarum conduxerunt [1]. *(z. p.)*.

79. Conductio semimensurarum. Anno Domini 1548 feria quarta die s. Jacobi Apostoli *(25 Julii)*. Domini consules protunc residentes Petrus selator, Mathias Szÿwiecz, Joannes Comorno, Joannes pistor, Zacharias, semimensuras una cum lignis Hrÿczowÿ Sienÿczÿ a festo Jacobi usque ad aliud festum Jacobi in annum futurum immediate sequens *(25 Julii 1549)* pro marcis quinquaginta peccuniarum num. et mon. polonicalium conduxerunt tali sub conditione, ut in priori inscriptione est expressa. Q. s. e. [2] || *(z. p.)*.

[1] Tą samą ręką później między linjami tej i następnej zapiski: Cassatum per me Stanislaum protunc notarium feria quinta die s. Jacobi, duas vero marcas propter currus liberos hospitum deffalcavit sibi idem Zacharka locator eiusdem telonei.

[2] Tą samą ręką później w pewnym odstępie pod zapiską: Sabbato in vigilia Penthecostes *(8 Junii 1549)* solutum et per me Stanislaum protunc notarium cassatum.

[59] **80.** Eodem die eodemq*ue* anno. Iid*em* consules Laure*n*tio sutori mutuo dederunt e peccuniis cannallibus marcas 10 a festo s. Jacobi usq*ue* ad aliud festu*m* s. Jacobi in annu*m* futuru*m* im*m*ediate sequens, a quibus hic id*em* stans marca*m* una*m* posuit, qua*m* cu*m* effectu ab eod*em* accepe*r*unt. *(z. p.).*

81. Conductio praetorii. Anno Domini 1548 sabbato post festum s. Jacobi *(28 Julii).* Dom*i*ni consules proxime supe*r*ius no*min*ati pr*a*etoriu*m* cum c*a*eteris prove*n*tibus a festo s. Jacobi in annu*m* futuru*m* usq*ue* ad aliud festu*m* eiusd*em* s. Jacobi Bartholomeo [1] Chlÿpiaÿkowÿ pro marcis duodecim peccuniaru*m* num. et mon. polonicaliu*m* co*n*duxerunt. Idemq*ue* p*r*aeffatus Bartholomeus debebit et tenebitu*r* horologiu*m* providere et intendere absq*ue* aliquo p*r*aetio [2]. ‖ *(z. p.).*

[60] **82.** Actum feria tertia a*n*te festum s. Luciae *(11 Decembris 1548).* Veniens nostram ad plenariam consularem residentia*m* Mathias Skowierz civis Strÿien*sis* recognovit, quia a Petro pelione marca*m* peccuniaru*m* olim Michaelis accepit, de qua eund*em* quietavit.

83. Acta sunt feria sexta die s. Thomae Apo*st*oli anno quo supra *(21 Decembris 1548).* Stans personaliter in p*r*aesentia do*min*orum consulu*m* protu*n*c in consessu sedentium Jaczko Sraka existens sanus mente et corpo*r*e, no*n* compulsus neq*ue* coactus, sed libere et spontanea voluntate obligavit se et submisit debitum dictum Kraffczowsky florenos quinq*ue* peccuniarum famato Urbano civi Drohobÿczen*si* pro festo Natalis Christi proxime venturo *(25 Decembris 1549)* solvere. Quod si pro festo praeffato solvere neglexerit aut no*n* curaverit, extu*n*c domu*m* suam penes Petru*m* custodem ex una et Procopÿ parte ex altera in postico Nykonowny in p*r*aeffato debito amittet. Cui p*r*aeffata*e* obligationi nemo amicoru*m* aut
[61] filioru*m* p*r*aeffati ‖ Jaczkonis contradicere poterit [3]. *(z. p.).*

[1] Nadpisane nad skreślonem: Alberto.

[2] Dalej skreślone: Anno vero expirante.... Potem tą samą ręką później: In vigilia s. Jacobi *(24 Julli 1549)* cassatu*m* et p*er*solutum per eund*em* locatorem.

[3] Inną ręką później: Huic obligatio*ni* e*st* satisfactu*m* p*er* Jaczko p*r*aedictum die s. Mathaei Evan*gelist*ae 1550 *(21 Septembris)*, q*u*are iam cassatur ni*hil*q*ue* roboris h*ab*etur p*er* me Benedictu*m* notarium.

Anno 1549.

84. Conductio domus olim Jeronimi Georgio privigno eiusdem Jeronimi. Anno 1549 sabbato ante dominicam Invocavit *(9 Martii)*. Domini consules protunc residentes Andreas Jaklÿk, Mathias Szÿwiecz, Joannes Komorno, Nicolaus Zÿlka, Zacharias, domum olim Jeronimi a festo Lethare proxime venturo *(31 Martii)* usque ad aliud festum Lethare anni futuri *(16 Martii 1550)* pro marcis sex peccuniarum num. et mon. polonicalium Georgio privigno olim Jeronimi civis Drohobÿczensis conduxerunt, qui locator debebit et tenebitur ad extensionem duorum grossorum solvere et ad reformationem domus expendere.

85. Anno Domini 1549 sabbato ante dominicam Palmarum proximo *(13 Aprilis)*. In praesentia dominorum consulum protunc existentium Thomas figulus censum a domo dicto Bzdunowsky fertones novem peccuniarum posuit et persolvit, cui praeffato Thomae eandem domum Bzdunowsky inter Ihnasko ex una et Kozÿbÿth parte ex altera a festo Palmarum anni currentis in annum sequentem ad aliud festum Palmarum *(30 Martii 1550)* pro fertonibus novem peccuniarum domini consules conduxerunt. Ex eadem peccunia Biernaczkiego filio, cui filius olim Joannis Bzdun manum fregerat, a medella fertones tres dedimus peccuniarum. ||

86. Acta sunt sabbato in crastino Inventionis [62] sanctae Crucis anno 1549 *(4 Maii)*. In praesentia dominorum Joannis proconsulis[1] et Mathiae Szywiecz, Nicolai Zÿlka, Andreae Jaklÿk et Zachariae consulum famatus Petrus Pÿskorz peccuniam decem marcarum, quam Musieiowÿ mutuo dederant, tamquam fideiussor persolvit, quae erat e peccunia semimensurarum a Sienycza.

87. Anno quo supra sabbato ante dominicam Rogationum *(25 Maii 1549)*. In praesentia dominorum consulum Nicolai Zylka, Andreae Jaklyk, Joannis[2] Comorno, Mathiae Szywiecz et Zachariae[3] nobilis[4] dominus Albertus pro-

[1] W tekście mylnie: Joanne proconsule.
[2] W tekście mylnie: Joanne.
[3] W tekście mylnie: Zacharia.
[4] Po skreślonem generosus.

tunc vicezupparius Drohobyczen*sis* per famulum suum nobilem Joannem Voynowsky, ad d*omino*s consules a se ipso missum palam et per expressum recognovit, quia a provido Hryczo florenos quatuor peccuniarum debiti, quod super Mathiam[1] Holupko de Kolomyie habuit, cui pro emendo equo florenos seddecim peccuniarum dederat, accepit atque cum effectu levavit, eundem Hryczo de perceptis florenis 4 quietando et liberum faciendo,
[63] promittendo eundem a persona praeffata Mathiae || Holupko evincere ac intercedere et ab omnibus personis praeffatum Hryczo impetere volentibus.

[63] **88.** Conductio praetory. Anno Domini 1549 feria quinta die s. Jacobi Apostoli *(25 Julii)*. Nos proconsul et consules protunc residentes Andreas Jaklyk, Mathias Szywiecz, Joannes Komorno, Nicolaus Zylka, Zacharias praetorium una cum tonstrina[2] Bartholomeo Chlypiiaykowy a festo Jacobi nunc[3] instanti in annum futurum usque ad aliud festum eiusdem Jacobi[4] *(25 Julii 1550)* pro marcis tredecim peccuniarum conduxerunt. Qui quidem locator obligavit se ac tenebitur dominos consules anno census illius adveniente convivio suscipere[5] ac digne prout decuerit tractare. Insuper tenebitur horologium singulis diebus reformare ac intendere. ||

[64] **89.** Acta sunt sabbato[6] in crastino Annae matris Mariae *(27 Julii)* anno Domini.

90. Anno Domini 1549 sabato ante festum Mariae Nivis proxime futurum *(3 Augusti)*. Nos consules protunc residentes superius proxime nominati conduximus vecturam braseorum e molendinis et ad molendinum a festo s. Jacobi proxime praeterito usque ad aliud festum eiusdem s. Jacobi Ihnaskoni aurifabro pro marcis quatuor peccuniarum num. et mon. polonicalium. Qui quidem Caracius veniente tempore eius conductionis tenebitur marcas praeffatas dare.

91. Acta sunt feria quarta ante Laurentii proxima anno Domini 1549 *(7 Augusti)*. Per medium nobi-

[1] Po skreślonem: Stanislaum.
[2] Nadpisane: una cum tonstrina.
[3] Nadpisane nad skreślonem: proxime.
[4] Jacobi, powtórzone dwukrotnie.
[5] Po skreślonem: tractare.
[6] Po skreślonem: feria.

lium dominorum[1] Stanislaum Slonski vicecapitaneum curiae regalis Drohobyczensis, Andream Klodnyczki, Andream Koschowski notarium eiusdem curiae Drohobyczensis et famatorum dominorum consulum protunc residentium, Mathiam S[i]wiecz, Andream Jaklyk, Nicolaum Zylka, Joannem Comorno, || Zacha- [65]
riam facta est amicabilis et irrevocabilis concordia inter partes Zachariam ex una et Chomam parte ex altera occasione stagni seu piscinae vivariique, quod in Kuropatnyky dictum *Szloczythnyky* nuncupatur, florenis mille peccuniarum manu coniuncta et insimul emerant, quia Zacharias summam essencialem peccuniariam, quam pro sua parte Choma super praedictum vivarium seu stagnum dederat omniaque expenssa quaecunque circa praeffatum stagnum expenderat, eidem Chomae Zacharias persolvit, restituit et satisfecit. Quod idem Choma sibi satisfactum a Zacharia fuisse recognovit, quem ex accepta summa eundem Zachariam Choma quietavit ac liberum fecit praesentibusque liberum facit, nichil sibi proprietatis in praedicto stagno relinquendo, sed id omne totum Zachariae atribuet. Quod vero attinet huius stagni persolutionem Zacharias obligavit se dictum stagnum totalem et essencialem summam ac totaliter persolvere. ||

92. Acta sunt dominica XII Trinitatis anno 1549 [66]
(8 Septembris). Domini consules protunc residentes Joannes Comorno, Nicolaus Zylka, Mathias Szywiecz, Andreas Jaklyk, Zacharias, semimensulas (sic) una cum lignis et vino cremato a festo s. Jacobi anni praesentis usque ad aliud festum eiusdem festi pro marcis centum duabus peccuniarum conduxerunt tali sub conditione superiori in inscriptione in eisdem actis expressa.

93. Conductio thelonei. Anno, die quibus supra. Iidem domini consules superius nominati theloneum pontale a festo s. Jacobi anni praesentis usque ad aliud festum eiusdem festi in annum futurum Zachariae pro marcis sexaginta duabus peccuniarum conduxerunt[2]. *(z. p.).*

94. Peccunia cannalium. Dominica quatuordecima post Trinitatis *(22 Septembris 1549)* a Nicolao Zylka accepimus peccuniam cannalium in partem civilem spectantem[3]

[1] Po tem słowie przekreślone: Stanislaum Andream Klodnyczky.
[2] Inną ręką później: Solutum, marcae 7 sunt ei dimissae.
[3] W tekście mylnie: spectantiam.

marcas 18, ex eodem domino Mathiae Schupiera pro quartali Crucis anni 1549 dedimus florenum 1 grossos 7. Item eidem pro quartali Trinitatis ante eiusdem anni florenum 1 grossos 7. ||

[67] **95.** Acta sunt feria tertia post festum Francisci anno 1549 *(8 Octobris)*. Peccunia puerorum olim Martini serificis. In praesentia dominorum consulum stans personaliter Paulus campanator relictus olim Zophiae filiae Martini serificis peccuniam, quam idem Paulus cum sua uxore puerorum olim Martini serifficis paternalem devolutam manu coniuncta acceperant marcas decem peccuniarum restituit, ex quibus eundem quietaverunt. Qui quidem Paulus marcam quoque matrimonii apud Paulum praeffatum detentam, iisdem dominis consulibus restituit, ex qua eundem quietaverunt, quae marca Martinum filium Zophiae olim relictae Pauli spectabat iuxta concordiam in eiusdem actis superius contentam[1]. ||

[68] **96.** Acta sunt sabbato die s. Clementis anno 1549 *(23 Novembris)*. Rathaÿ Zÿlka. Stans personaliter Stanislaus Rathaÿ suburbanus Drohobyczensis coram totali residentia consulari Andrea protunc proconsule et Nicolao Zÿlka, Joanne Comorno, Mathia Szÿwiecz, Zacharia consulum palam et per expressum recognovit, quia a famato Nicolao Zÿlka titulo mutationis super bona sua immobilia videlicet agro marcas decem peccuniarum accepit, quos eidem in bonis suis reformat ab hinc die videlicet hodierno in annum futurum ad aliud festum s. Clementis *(23 Novembris 1550)*, quibus marcam unam praeffato Nicolao dedit. Praeterea obligavit se praeffatus Stanislaus Rathaÿ dicto Nicolao stadium eiusdem agri arare ac in eodem suo labore seminare. Quod si elapso anno dictas marcas decem non solverit, extunc eidem Nicolao inscribit quartale agri eiusdem medii lanei, quo debebit ac tenebitur utifrui, donec totalem exemptionem dictus Stanislaus Rathaÿ fecerit ac praeffatum quartale agri exemerit. ||

[69] **97.** Acta sunt dominica in vigilia s. Katherinae anno Domini 1549 *(24 Novembris)*. Per medium famatorum consulum Andream Jaklÿk, Mathiam Sziwiecz, Nicolaum Zÿlka, Joannem Comorno et nobilem Bartholomeum Naÿdakowski, protunc notarium curiae regalis Drohobÿczensis, facta

[1] Zapiska niejasna.

est amicabilis et irrevocabilis concordia inter Jacobum Saska tutorem legittimum Raphaellis filii olim Raphaelis Swiderski civis Drohobÿczensis et Bartholomeum Polthornÿk civem Drohobÿczensem partibus ex altera occasione agri, quem praeffatus Raphael Swiderski filius praeffati Raphaelis iure super Bartholomeum Polthornÿk lucratus est. Quia Jacobus Saska tamquam tutor praeffati Raphaelis libere et spontanea voluntate dictum agrum a festo Paschae proxime venturo *(6 Aprilis 1550)* usque ad aliud festum Paschae in annum integrum futurum *(29 Martii 1551)* Bartholomeo Polthornÿk cum omni usufructu pomarÿ et horti ad utifruendum concessit ac dedit totum fructum accipiendi, seminandi, graminis recipiendi. Anno vero transacto praeffatae condescenssionis debet praeffatus Bartholomeus dictum agrum sine quovis strepitu iuris libere ac integre, prout illi est traditum, Raphaeli Swiderski reddere ac dimittere et praeffatus || Jacobus Saska tan- [70]
quam tutor eiusdem Raphaelis Bartholomeo debebit ac tenebitur marcas sex dare ac meliorare. Insuper praeffatus Jacobus admisit Bartholomeo in hiemem futuram quatuor stadia arare ac seminare, usum ex eis accipere. Bartholomeus praeterea ex dicto agro libere ei accipere erit stabulum novum ac in suum usum convertere. Mediatores tandem praeffati admiserunt Jacobo scabinos iuratos accipere et dicta bona in agro praeffato revidendo et prout ex obductione illi erit traditum, ita integre quoque absque aliqua diminutione immo cum reformatione, si alicubi opus erit reformare, debebit restituere.

98. Peccunia pueri olim Phiedkonis mercatoris de Popiel. Sabbato post festum s. Luciae anno 1549 *(14 Decembris)*. Domini consules protunc residentes superius nominati existentes in totali residentia consulari peccuniam pueri olim Phiedkonis mercatoris marcas videlicet mutuo dederunt decem Joanni Comorno a festo s. Luciae in annum futurum usque ad aliud festum eiusdem festi *(13 Decembris 1550)*, quos decem marcas in domo sua reformat, a quibus incontinenti marcam unam census reposuit[1]. || *(z. p.)*.

[1] Inną ręką później: Cassatum per me Stanislaum Konarzeuium artium baccalaureum notarium civilem tunc temporis, quia persolutum et quietatum, ut patet inferius a. Domini 1562 in praesentia dominorum proconsulis et consulum.

[63] **99.** Conductio flo*renorum* 100 olim Jeronimi. Proconsul et consules civitatis eiusd*em* anno Domini 1549 do*mi*nica tertia Adventus *(15 Decembris)* peccuniam olim Jeronimi flo*renorum* centum famato Petro Pyskorz a festo Adalberti *(23 Aprilis 1550)* usq*ue* ad aliud festum eiusd*em* sancti *(23 Aprilis 1551)* conduxerunt, a quibus florenos decem daturus est.

Anno 1550.

[71] **100.** Acta sunt feria sexta an*te* Purificationis Mariae *(31 Januarii 1550)*. Stans personal*iter* Anna in *prae*sentia consulum, filia olim Martini serificis, per tutore*m* suum Stanislaum Varchol cive*m* Drohobyczens*em* avu*n*culum suum recognovit, quia peccuniam, quam Paulus campanator in cistam co*n*sularem sortis su*ae* eam pertinentem marcas vi*delicet* tres pecc*uniarum* num. et mon. polonicalium grossos sedecim [reposuit], accepit ac cum effectu levavit, de quibus eosd*em* do*mi*nos consules quietavit. Grossos (sic) aut*em* decemnove*m* apud ips*um* Stanislau*m* Varchol avu*n*culu*m* ip*s*ius eiusd*em* Anna*e* remanserunt.

101. Anno, die quibus supra. Accedent*es* personal*iter* ad consularem residentiam consulib*us* protu*n*c existentib*us* Joanne Comorno, Andrea Jaklyk, Nicolao Zylka, Mathia Szywiecz, Zacharia, vi*delicet* Blasius, Andreas, Joannes, Zophia, Anna pueri ac liberi olim Bartholomei Pachowicz civis Drohobyczen-
[72] *sis* no*n* compulsi ne*c* coacti, palam ‖ et p*er* expressum unani*mi* consensu[1] recognover*unt* ac fassi sunt, quia patre eoru*m* Bartholomeo Pachowicz adhuc vivente facta e*st* int*er* Paulum Pachowicz patruu*m* eoru*m* et p*at*rem ipsorum Bartholomeum Pachowicz in bonis o*mn*ibus eoru*m*, qu*ae* possidebant, simul invice*m* *a*equalis divisio, quem p*rae*ffatum Paulu*m* dicti liberi p*rae*ffati Bartholomei tanq*uam* suu*m* patruu*m*[2] in eius bonis pacifficu*m* fecerunt ac in eis libere manen*di* ac utifruen*di* permisser*unt*, una cum co*n*sensu Pauli Pieczykwartnyk id recognover*unt* ac liberu*m* fecerunt, qua*m* recognitio*n*em in acta scabinalia tra*n*sferre promiser*unt*.

[1] Nadpisane: unani*mi* consensu.

[2] Nadpisane nad skreślonem: avu*n*culum.

102. Sabbato acta sunt ante Letare anno Christi 1550 *(15 Martii)*. Consules protunc residentes superius proxime nominati officinam fabrilem in circulo existentem penes officinam Alberti Vaÿda Gregorio filio olim Jandzicz a festo dominicae Letare in annum futurum usque ad aliud festum eiusdem dominicae || pro fertonibus tribus peccuniarum con- [73]
duxerunt. *(z. p.)*.

103. Peccunia puerorum olim Martini serificis. Catherina coram consulari residentia ab eisdem marcas duas peccuniarum, quas Paulus campanator maritus Zophiae relictae (sic)[1] olim Martini serificis in cistam consularem reposuit, accepit, de quibus eosdem quietavit ac liberos dominos consules fecit. Q. s. e.

104. Acta sunt feria tertia infra octavas Ascensionis Domini anno 1550 *(20 Maii)*. Tenor literarum Sacrae Regiae Maiestatis per consules Belzenses nobis oblatarum immunitatis et libertatis a thelone[o], quos in acta nostra inscribi petierunt, quarum tenor talis, qui sequitur, est:[2]

In nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum in rebus humanis nichil firmum sit et stabile, sed fluxa et caduca omnia, prudenti consilio a regibus et principibus prospectum est, ut quae perpetua esse velent[3], ea comendent munimentis[4] literarum. Quam ob rem nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, || magnus dux Lithwaniae nec non terrarum [74]
Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiauiae, Russiae, [totius] Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Culmensis, Elbingensis[5], Pomeraniaeque etc. dominus et haeres, significamus praesentibus literis[6] quorum interest universis tam iis, qui nunc sunt,

[1] Por. zapiskę nr. 95: Zofja jest córką Marcina.

[2] Archiwum Państwowe we Lwowie, Dep. A 164 posiada or. perg. tego aktu: 700×365, zakł. 132, opatrzony pieczęcią wytłoczoną w woskowej miseczce, na sznurach kręconych biało-czerwonych. Połowy pieczęci brak, dokument w części zniszczony; szczęśliwie jednak uzupełniają się wzajem braki or. i kopji. Nawiasy kwadratowe oznaczają uzupełnienia z oryginału. Por. też Matr. Summ. V_1 nr. 842.

[3] W kopji: volent.

[4] W or. omyłkowo: monumentis.

[5] W kopji: Elibinensis.

[6] W kopji zam. praesentibus literis, tenore praesentium.

quam qui postea futuri sunt, cum perlatum ad nos esset cives nostros Belzenses habuisse immunitatem et libertatem ab omnibus theloneis ab illustri olim Semovito Mazoviae duce ac terrae Belzensis domino illis concessam, per divum[1] vero Kazimirum avum nostrum confirmatam ac ad totum regnum et dominia illi subiecta ampliatam et extensam, verum literas eius immunitatis tum intercidisse, cum civitas Belzensis a Tartaris direpta[2] et incensa fuit, quominus autem secundum statutum regni nostri cives Belzenses novum privilegium a nobis intra legittimum tempus peterent ac testimoniis illud se habere probarent ob[s]titisse tenutarios illorum, qui thelonea regni in terris Russiae obtinebant, qui tamen moderate semper eiusmodi thelonea exigere ab eis consueverant. Nos planius cognoscere volentes commissarios designavimus, qui de eo, quod ad nos perlatum erat, cognoscerent, qui cum ex testimoniis iuratis rem ita esse,
[75] ut ad ‖ nos delata erat, nobis significassent, etsi videremus Belzenses cives[3] legittimum tempus veteri privilegio amisso novum petendi amisisse, tamen et rei equitate permoti et rationibus illorum consulere volentes immunitatem non solvendorum theloneorum illis ita, ut superius scriptum est concessam, confirmatam et ampliatam innovandam duximus, innovamusque praesentibus literis ac ipsos cives[4] Belzenses[5] habitantes a solvendis omnibus theloneis nostris ab omnibus generibus mercium quocunque nomine appellentur intra regnum nostrum et in omnibus locis illius eximimus et liberamus temporibus perpetuis finitimo tamen theloneo nobis reservato. De theloneo vero boum eam moderationem[6] observari volumus, ut ab his bobus, qui per cives Belzenses ad mactandum vel intra fines regni vendendum et emendum egerint [nullum theloneum exigatur, ab iis vero, quos extra fines nostros egerint] non modo novum theloneum, sed etiam vetus solvere tenebuntur. Quod omnibus theloneorum nostrorum exactoribus denunciamus atque mandamus, ut cives Belzenses in ea

[1] W kopji: dominum.
[2] W kopji: disrepta.
[3] W kopji: cives Belzenses.
[4] W kopji: cives ipos.
[5] W or. dziura na tekst długości 23 liter razem ze spacjami, ponieważ go w kopji niema bez zaznaczenia wypustki, przeto go opuszczono.
[6] W kopji: mediocritatem.

im*m*unitate et libertate theloneoru*m* no*n* solvendoru*m* in o*m*nibus locis regni no*str*i co*n*servent sub poenis in exigentes[1] indebita thelonea statut*is* regni *prae*scriptis. In cui*us* rei fidem sigillu*m* no*str*um [praesentibus] est appenssu*m*. Datum Cracovi*ae* fer*ia* secunda post d*omi*nicam Misericordi*ae* proxima anno D*omi*ni 1550 *(21 Aprilis)*, regni vero nostri vigesimo primo. || P*raesen*tibus reveren*do* in Chr*isto* p*at*re d*omi*no Samuele Maczieiowski e*pisco*po Crac*oviensi* [et] regni Poloniae[2] cancel*lario* nec no*n* gene*ro*sis et venerabilibus Spitkone Jordan de Melstin Sądeczen*si*, Stanislao Maczieiowski Lublinen*si* et Sawichwosten*si*, Lubomlen*si*[que] capit*aneo*, Joanne Bonar de Balÿcze Oswiencimen*si*[3] et capit*aneo* Rabstinen*si*, Nicolao Luthomirski Czechowien*si* castellanis, Valentino Dembienski[4] burgrabio arcis no*str*ae Cracovien*sis* ac curi*ae* no*str*ae referendario, Andrea Czarnkowski Gnezne*nsi*, Lancicien*si* [que] p*rae*posito ac Cracovien*si* scholastico, Joanne Przerempski[5] p*rae*posito, Martino Cromero utriusq*ue* iuris doctore, scolastico Visliczien*si* et canonico Crac*oviensi*[bus], secretariis nostris, Nicolao Miskowski structore regni et Oswiencimen*sis*[6], Zatorien*sis* ducatuu*m* ac Miedzyreczen*si* capit*aneo*, Joanne Luthomÿrski burgrabio arcis Crac*oviensis* et curi*ae* no*str*ae thesaurario, Nicolao M[n]ischek[7] [de Magna Kunczicze cubiculi nostri praefecto et Lucoviensi Sokaliensique capitaneo]. Sigismundo Lÿgęza pocillatore mens*ae* no*str*ae et Tischowien*si* capit*aneo*, Gabriele Tarlo dapiffero[8] mens*ae* no*str*ae et Chelmen*si* capit*aneo* et aliis q*uam* plurimis fidedignis testibus ad p*rae*missa ex*isten*tib*us*. Datu*m* p*er* manus reveren*di* in Cristo p*at*ris domi*ni* Samuelis || [Maczieiowski] e*pis*- [77]
*co*pi Crac*oviensis* [et] Regni Poloni*ae* cancellarii. Samuel e*pisco*pus Crac*oviensis* et R*egni* P*oloniae* cancellari*us* [subscripsit].

R*elat*io eiusd*em* reveren*di* in Cri*sto* p*at*ris d*omi*ni Samuelis Maczieiowski e*pisco*pi Crac*oviensis* et R*egni* nostri[9] cancell*arii*.

[76]

[1] W kopji: exigenda.
[2] W kopji: nostri.
[3] W kopji: Oswieczinensi.
[4] W or. dziura, w kopji omyłkowo: Dąbewski.
[5] W kopji: Przerzemski.
[6] W kopji: Oswieczinensis.
[7] W kopji: Mischek.
[8] W kopji: dapiphero.
[9] W kopji: P*oloniae*.

105. Acta sunt feria tertia Pentecostes anno Christi 1550 *(27 Maii)*. In *praesen*tia *domi*norum consulum protun*c* residentium stans personal*iter* Franciscus carpentarius, ex*ist*ens sanus mente et corpore, palam recognovit, quia domuncul*am*, in qua penes portam muratam habitaverat, ab eo *a*edificatam, *domi*nis consulibus pro florenis duobus vendidit, ex qua iam se ipsum abrenunciavit nichil in eadem domo sibi proprietatis aut propinquitatis relinquendo, sed totum ius in *domi*nos consules transfundendo tenendi, vendendi. ‖

[78] **106.** Acta sunt feria sexta ante Trinitatis anno 1550 *(30 Maii)*. Coram consulari residentia constitutus personal*iter* Petrus pelio palam et per expressum recognovit, quia a dominis consulibus protunc residentibus marcas quatuor peccuniarum mutuo accepit a festo Penthecostes proxime praeterito *(25 Maii 1550)* usque ad aliud festum in annum futurum eiusdem festi Penthecostes *(17 Maii 1551)*; quam peccuniam *domi*ni consules a Laurentio tutore[1] puerorum olim Joannis Pyćko generi olim Mychaelis Troska acceperunt, eandem peccuniam praeffatorum puerorum eidem Petro mutuo dederunt.

107. Acta sunt sabbato infra octavas Corporis Christi *(7 Junii)*. Coram consulari residentia stantes personal*iter* famati Andreas[2] Jaklyk, Gregorius Niclos, Mathias Maly fassi et recognoverunt, quia pro debito, quem Malanki olim Jeronimo tenebantur, in quo sua parafernalia invadiaverant, fideiusserunt et eliberaverunt dicta parafernalia vi*delicet* cingulum argenteum, palium, *brąmke*, mapam, linteum, *kyťaÿke*,
[79] quem debitum Malanky obligati sunt ‖ et pro eis dicti fideiussores persolvere fideiusserunt ad ratas per consules assignatas, vi*delicet* pro festo s. Bartholomei proxime venturo *(24 Augusti 1550)* marcas 3, pro festo Natalis Christi *(25 Decembris 1550)* marcas 4, reliquam vero et essentialem sumam totalemque solutionem pro festo Penthecostes *(17 Maii 1551)* persolvere tenebuntur ac debebunt.

108. Acta sunt *domi*nica secunda Trinitatis anno 1550 *(15 Junii)*. Tota comunitas in praetorium conflata et

[1] W tekście mylnie: sutore.
[2] Niclos, przekreślone.

congregata mutuo consilio inter se captato laudaverunt ac omnes unanimi et concordi voce consensserunt omnes nullo excepto ad Regiam Maiestatem in causa sua civili et iniuriis, quibus oprimuntur profficisci, tempus vero suum sive terminum hinc discedendi feriam quintam proxime venturam *(19 Junii 1550)* imposuerunt absque aliqua dilatione et disturbio aut quavis excusatione. ||

109. Acta a festo s. Jacobi anno Domini 1550 [80] *(25 Julii)*. Conductio thelonei anno Domini 1550. Consules civitatis Drohobiczensis protunc existentes videlicet Gregorius Nyklosz, Stephanus braseator, Joannes pistor, Andreas Jaklik et Chomka theloneum pontale a festo s. Jacobi anni praesentis *(25 Julii)* usque in alterum annum futurum ad festum s. eiusdem Joanni Milusz sexaginta marcis pecuniarum conduxerunt. Quae pecunia sine ulla remissione reponi debet pro festo s. Jacobi anni futuri.

110. Conductio cerae pressae. Anno quo supra. Consules iidem supradicti Catherinae Michniczka pressionem cerae in biennium conduxerunt tribus marcis singulis annis a festo s. Jacobi anni praesentis usque in annos duos futuros ad idem festum, quam pecuniam solvere debet a decursione anni unius usque ad alterum [1]. *(z. p.)*.

111. Conductio praetorii. Anno quo supra. Nos proconsul una cum consulibus supradictis a festo s. Jacobi anni praesentis in annum futurum ad idem festum Bartholomeo Chlipiÿaiko praetorium una cum tonstrina marcis duodecim conduximus. Qui quidem Bartholomeus horologium etiam, quod est in praetorio, tenetur curare atque reparare. Solutio fieri debet pro festo Jacobi anni futuri. Baccalaureo vero ex hac pecunia singulis quatuor anni partibus dare tenetur unam marcam. S. K. [2]. ||

112. Conductio vini cremati una cum semimen- [81] suris et lignis. Anno eodem quo supra. Consules supradicti a festo s. Jacobi anni praesentis in annum proxime venturum festi eiusdem sancti Hryczoni Sieniczy vinum crema-

[1] Inną ręką: Cassatum et solutum.

[2] Może te inicjały oznaczają pisarza miejskiego, wymienionego gdzie indziej jako Stanislaus Konarzevius.

tum, semimensuras et ligna marcis centum et duabus conduxerunt, a cremato marcae quinquaginta duae, a semimensuris vero unam, cum lignis marcae quinquaginta debentur.

113. Actum feria IIII in die Transfigurationis Domini anno Domini 1550 *(6 Augusti)*. Zacharka cum Hawrylo de equo. Coram nobis consulibus supradictis assistens personaliter Valentinus Slvpski fideiussit[1] Zachariae pro Hawrylo pelione et tabernatore de Voloscza, cum vexabatur de equo, quem commutaverat cum Hawrylo, fideiussit inquantum pro equo hoc, quod nullam vexationem pati debeat et etiam de sumptibus omnibus, quos impendisset.

114. Conductio patellae[2] Hieronimi. Anno eodem quo supra in die s. Laurentii *(10 Augusti)*. Coram nobis consulibus supradictis Mathias Parvus patellam unam olim piae memoriae Hieronimi conduxit a festo s. Jacobi anni praesentis usque in annum futurum festi eiusdem marcis tribus cum media. Pro anno vero superiori peccuniam non solutam pro festo s. Michaelis futuro *(29 Septembris 1550)* reponere debet. ‖

[82] **115.** Acta sunt haec in die Exaltationis sanctae Crucis anno quo supra *(14 Septembris 1550)*. Testimonium Zacharka pro Ihnasko aurifabro. Coram nobis consulibus stans personaliter Zacharias concivis noster Drohobicensis vir consularis[3] sanus mente et corpore non compulsus nec coactus nec aliquo munere corruptus, libere et per expressum recognovit, fassus et testificatus est praedictus Zacharka, quia Ihnasko aurifaber concivis etiam noster dedit olim magnifico piae memoriae domino Carolo supario terrae Russiae post arestum alias *sparunk* ratham primam florenorum quadraginta ex domo iacenti inter Klimko Dolhy ex una et Bzdun figulo ex altera partibus. Quod Ihnasko praedictus postulavit sibi in acta nostra inscribi. Nosque id secundum iustam eius petitionem admittere non recusavimus et testimonium in acta nostra inscripsimus.

116. Acta sunt haec in die s. Mathaei Evangelistae anno 1550 *(21 Septembris)*. Jaczko Sraka cum

[1] Po skreślonem: recognovit.
[2] W miejscu skreślonego: patellarum.
[3] Vir consularis, nadpisane.

Fedkone Svba. Stans personaliter in residentia consulari Jaczko Szraka sanus mente et corpore, non compulsus nec coactus, libere et[1] spontanea voluntate inductus filio suo Fedko Svba dicto in bonis suis, domo videlicet iacente[2] inter Petrum custodem ex una et Procopii parte ex altera inscripsit florenos debitos novem, quos ille ex domo praedicta absque quovis impedimento exigere accipereque debet absque ulla amicorum impetitione et impeditione. Q. s. e. ‖

117. Acta sunt haec feria sexta post festum [83]
Mathaei Evangelistae anno quo supra *(26 Septembris 1550)*. Sien Huz cum liberis Polaska Hawrylova. Stans personaliter in residentia consulari Sin Husz sanus mente et corpore, non compulsus nec coactus, verum cogitans nihil incertius morte, unde ille, quoniam erat tutor legittimus a sorore olim sua Polaska Hawrylova liberorum bonorumque omnium eius constitutus, ex quibus bonis adhuc apud illum detinebantur floreni viginti et octo, quare ille hos praedictos florenos mon. et num. polonicalium in bonis suis, domo videlicet et horto ex una Sien Lysy et altera domini capitanei *zagroda* partibus iacentibus, liberis praedictae Hawrylova inscribit, obligat atque reformat absque quovis impedimento eius amicorum atque successorum eius. Quod in omnibus et singulis punctis robur habere per nos consules confirmatum est. Id quod et Husz praedictus grosso suo inscribendum curavit.

118. Acta sunt haec feria tertia post Michaelis anno quo supra *(30 Septembris 1550)*. Stans personaliter in residentia consulari famati Stecz Paskow gener et Korunczycz Ihnath sani mente et corpore, non compulsi nec coacti, libere et per expressum recognoverunt, quia a famatis viris Chomka et Sien Husz executoribus ‖ olim puerorum Polascze [84]
Hawrylova acceperunt ad usum suum mutuo peccuniae num. et mon. polonicalis florenos viginti duos, a quibus a festo s. Michaelis ad aliud festum sancti eiusdem anni futuri *(29 Septembris 1551)* debebunt dare amplius florenos tres videlicet in summa florenos viginti quinque. In qua pecunia bona sua obligaverunt

[1] Po tem słowie skreślone: per expressum.
[2] W tekście omyłkowo: iacentem.

et inscripser*unt* in domibus vi*delicet* suis, quas possident. Q. s. e.[1] *(z. p.)*.

119. Acta sunt haec sabbato post festu*m* s. Martini anno D*omi*ni 1550 *(15 Novembris)*. Conductio pecu*nia*e pueror*um* oli*m* Hieron*imi*. Petrus selator stans p*er*sonali*ter* cora*m* no*stra* residentia consulari accepit mutuo marcas dece*m* mon. et num. polonicalis oli*m* Hieron*imi* pueror*um* a festo s. Martini ad aliud festu*m* anni futuri *(11 Novembris 1551)*. A q*ui*bus q*uide*m marcis dece*m* sup*ra* haec una*m* adiicere debebit ita, ut in su*m*ma reponere debeat marcas undecim. Q. s. e.

120. Conductio fornacis. Acta sunt haec feria tertia in die divae Catherinae anno q*uo* sup*ra* *(25 Novembris 1550)*. Sta*nislau*s braseator fecit conventu*m* cum[2] nobis consulibus conduxitq*ue* advehendas quatuor fornaces[3]
[85] lateru*m* ex laterificio || ad cimenteriu*m* marcis duodecim, unusquisq*ue* fornax marcis tribus.

121. Acta sunt haec sabbato in vigilia Thomae Ap*ostol*i anno q*uo* supra *(20 Decembris 1550)*. Donatio hortu*s* (sic) Joanni Oleiarz. Consules civitat*is* Drohobicens*is* protunc residentes vi*delicet* Stephanus braseator, Gregorius Nyklosz, Andreas Jaklÿk, Joannes pistor et Chomka, considerantes et animadvertentes lamentatione*m*, fletu*m* Joannis Oleiarz et Margarethae uxoris ei*us* legittimae, q*uia* in aedificatione et fossione vali civitat*is* eiusde*m* Margarethae p*rae*dictae p*at*rimonium, domus et hortus sunt destructa, quo in loco fabri habitant, proinde concesseru*nt* illis et inscripser*unt* hortu*m* pastorale*m* oli*m* inter Braczki ex una et Zylka piscinae p*ar*tibus ex altera pro p*at*rimonio p*rae*dictae Margarethae p*er* fossione*m* vali destructi et illis adempti tenend*um*, h*abe*ndu*m*, possidendu*m* cu*m* omni iure, d*omi*nio, possessione ita, ut illo utantur, fruantur et ad usus neccessarios convertant nihil sibi iuris aut d*omi*nii in horto p*rae*dicto reservan*do*, sed omne ius in Joanne*m* Olieiarz p*rae*dictu*m* et Margaretha*m* uxore*m* ei*us*
[86] p*rae*fata*m* transfundendo ita tamen, ut || p*rae*fat*us* Joannes

[1] Późniejszą ręką: Cassatu*m* p*er* me Benedictu*m* Herbesth tu*nc* te*mpor*is notarium.

[2] Cum, nadpisane.

[3] Po skreślonem: currus.

cum Margaretha sua uxore, nec non successoribus et haeredibus suis debeant omnes proventus civiles solvere, omnem laborem alias *sarvark* non recusare et singulis annis dominis consulibus grossos decem peccuniae et monetae polonicalis ex horto praedicto solvere. Q. s. e.

Anno 1551.

122. Sabbato acta sunt haec post festum Circumcisionis Domini anno Domini 1551 *(3 Januarii)*. Stans personaliter coram consulibus pro tempore hoc existentibus Conrath Hryczowicz recognovit libere, existens sanus mente et corpore, quia Chomcze consuli debet florenos decem octo mon. et num. polonicalis dare et reponere pro festo Michaelis proxime venturo *(29 Septembris 1551)*, quae peccunia debetur pueris olim Polascze Havrylova, quorum est tutor legittimus Choma praefatus atque in agro suo post gasas hanc summam peccuniae obligavit et inscripsit. Q. s. e. *(z p.)*.[1].

123. Eodem die. Stans personaliter Misko Davidovicz sartor recognovit libere, quia a Choma consule executore legittimo olim puerorum Polaski Hawrylova accepit peccuniam eorundem puerorum mutuo marcarum quatuor, quas reponere debet pro festo s. Michaelis || proxime venturo, addito supra [87]
has quatuor marcas fertone atque in summa marcas quatuor[2] et grossos duodecim, quos in domo sua inscripsit. Q. s. e.[3] *(z. p.)*.

124. Sebastianus balneator cum Gregorio Nyklosz. Acta sunt haec feria quinta post festum divi Foelicis in crastino videlicet anno quo supra *(15 Jannarii 1551)*. In praesentia dominorum consulum protunc residentium videlicet Andrea Jaklik proconsule, Stephano braseatore, Gregorio Nyklosz, Joanne pistore et Chomka consulibus stans personaliter Sebastianus filius olim Martini balneatoris et Annae coniugis legittimae eiusdem Martini, existens in annis discretionis, sanus mente et corpore, libere et per expressum

[1] Późniejszą reką: Cassatum per me Benedictum Herbesth protunc notarium.

[2] Nadpisane nad skreślonem: quinque.

[3] Późniejszą ręką między wierszami: Cassatum per me Benedictum notarium.

recognovit[1] per suum tutorem legittimum Jacobum balneatorem, quia ex sorte sua maternali alias *z maczierzyzny* a Gregorio Nyklosz protunc consule cive Drohobicense (sic) in praesentia dominorum consulum protunc residentium superius nominatorum ratione posita ei satisfactum est ibidemque omnia ex sorte praedicta maternali se ab illo accepisse recognovit videlicet cingulum argenteum, coclearia quinque argentea, duos annulos
[88] alterum deauratum, alterum bulatorium || nec non pectoralia duo argentea, tum etiam marcas undecim et grossos viginti duos peccuniae mon. et num. polonicalis, quae restabat ex debitis et rebus divenditis olim Annae balneatricis matris eius legittimae, prout latius in regesto continebatur. Itaque ex omnibus iam rebus maternalibus iure naturali in eum devolutis praefatum Gregorium Nyklosz quietavit et liberum fecit per tutorem suum Jacobum balneatorem et praesentibus quietat et liberum facit. Q. s. e.

125. Idem Sebastianus cum Nyklosz. Ibidemque stans idem Sebastianus in praesentia dominorum consulum marcas decem peccuniae mon. et num. polonicalis praedicto Gregorio Nyklosz conduxit utifruendum in annum integrum a die hodierno superius dicto ad eundem anni futuri proxime venturum. A quibus marcis decem tenebitur anno exacto eidem Sebastiano tradere marcam unam atque ita in summa marcas undecim ei debebit reponere anno transacto. In qua pecunia persolvenda domum suam inter Puhacz ex una et Zakrzowski partibus ex altera inscripsit et obligavit. Q. s. e.

126. Ibidemque Sebastianus reposuit servandum dominis consulibus praedictis protunc residentibus cingulum argenteum
[89] cum quatuor || decim fibulis alias *czenzki* et *zankiel* argenteo nec non coclearia quinque argentea ad tempus, ad quo[d] visum sibi fuerit eadem ab illis repetere accipereque. Q. s. e. *(z. p.)*.

[90] **127.** Acta sunt haec feria secunda in vigilia divi Fabiani et Sebastiani anno Christi 1551 *(19 Januarii)*. Consules cum Judaeis. Quoniam eodem die homicidium nunquam Drohobiciae auditum antea effectum est ita, quod Abraham Judaeus de Comarno circa vesperam interfectus sit, a quo autem incertum est. Proinde domini consules una

[1] Recognovit, nadpisane.

cum vicecapitaneo Drohobicensi nec non viceadvocatus cum scabinis congregati sunt et convenerunt in praetorium hora noctis prima ibidemque ea de re consultaverunt, ut huic malo occurrere possint voluerintque iudicium neccessarium recens alias *gorzączy* per viceadvocatum et scabinos iuratos banniri vocatisque in praesentiam Judaeis, qui de interemptu Abrahami Judaei praedicti conquerebantur, quaesiverunt ab illis, an vellent iudicium banniri necessarium et recens ibidemque proponerent a quonam interfectus sit. Illi responderunt se nolle ea de re in iudicio contendere, praesertim cum interfectus Judaeus praedictus habeat suos propinquos, qui ea de re loquantur, verum sibi ad dominum suum accipiebant. Quem autem in eo homicidio inculparent, cum quaesiti sunt, responderunt se inculpare domum Chomae, quia in eo interfectus sit, non autem ipsum Chomam civem et consulem protunc Drohobicensem. ‖

Ibidemque domini consules in praetorium congregati testificati sunt nobilibus protunc ibidem existentibus videlicet nobili Mathiae Zabokryczki, Heliae Łączki nec non Cleophae bedello sive praeconi cum caeteris omnibus ibidem existentibus, quia illi voluerunt iustitiam administrare Judaeis pro interfecto Judaeo praedicto Abrahamo per iudicium neccessarium et recens, Judaei vero noluerunt iudicium admittere neque in eo ea de re contendere. Q. s. e. [91]

128. Testimonium pro Choma. Acta sunt haec feria quinta in crastino divae Agnetis virginis anno Christi 1551 *(22 Januarii)*. Stantes personaliter coram consulari residentia nobilis Josephus Voievodka protunc in loco vicecapitanei existens, nobilis Mathias Zabokryczki, Andreas Jaklik consul tunc temporis existens, Sienko molenda de Hubicze, *pop hubiczki* Roman, Jaczko *tivon Solieczki* libere et per expressum non compulsi nec coacti neque aliqua mercede conducti, sed ex conscientia sua pura recognoverunt et testificati sunt, quia feria secunda in vigilia divi Fabiani et Sebastiani *(19 Januarii)*, cum homicidium factum est in domo Chomae consulis protunc existentis, interfecti videlicet Abrahami Judaei de Comarno, Choma praedictus consul et civis Drohobicensis erat cum eis bibens in domo nobilis Mathiae Zabokrzyczki. Apud Chomam vero eo tempore neque cer[e]lvisia neque mulsum propinabatur, cum is Judaeus interfectus fuit. Q. s. e. ‖ [89]

[91] **129.** Testimonium Joannis pistoris cum Czvchmano. Acta sunt haec feria quinta post ferias Conversionis divi Pauli anno Domini 1551. *(29 Januarii).* Constituti personaliter in praesentia dominorum consulum protunc residentium Joannes pistor consul protunc existens, Ivan Czvchman de Stebnik non compulsi nec coacti, libere et per expressum recognoverunt, quia Sienko filius Hrycz de Strei fassus est libere coram eis se emisse apud rusticum de Biliecz duo achentalia una sexagena minus uno grosso mon. et num. polonicalis, nomen autem eius se nescire fassus est, verum si facie ad faciem eum vidisset, statim eum agnovisset. Quod quidem Joannes pistor praefatus protunc consul protestatus
[92] est nobili Anthon Vinnicz ‖ ki factori in Ozimina. Haec autem acta sunt cum praefatus Sienko recognovit se emisse duo achentalia una sexagena minus grosso feria secunda in crastino Conversionis divi Pauli *(26 Januarii).* Quod Choma consul protunc solidavit.

130. Testimonium Zacharka. Ibidem stans personaliter Zacharka vir consularis civis Drohobicensis, non compulsus nec coactus eodem pacto recognovit, quia sabbato in Strei[1] post ferias divae Agnetis virginis *(24 Januarii)* et feria tertia post Conversionis divi Pauli *(27 Januarii)* in Drohobycz[2] idem praefatus Sienko de Strei filius Hryczonis fassus est coram praefato Zacharka, quia emisset praefata duo achentalia apud rusticum de Biliecz una sexagena minus uno grosso, nomen autem eius non nosse se, sed si eum vidisset, in agnitionem eius venisset, confessus est. Quod etiam Choma praedictus solidavit.

131. Testimonium Stecz Paskonis generi. Eodem pacto Stecz gener Paskow civis Drohobicensis libere fassus est quia eadem feria tertia post festum Conversionis Pauli *(27 Januarii)* idem Sienko de Strei praedictus eodem pacto coram illo fassus est de duobus achentalibus apud rusticum de Biliecz, nominis ignoti una sexagena absque uno grosso emptis. Si autem eum rusticum vidisset, eum se agniturum fassus est. Quod idem Choma solidavit. ‖

[93] **132.** Conductio peccuniae puerorum olim Catherinae Buhreiowna coniugis Bartholomei suto-

[1] In Strei, nadpisane.

[2] In Drohobycz, nadpisane.

ris Mathi*ae* Lysy. Acta sunt haec feria sexta post festu*m* Conversionis divi Pauli anno D*omi*ni 1551 *(30 Januarii)*. D*omi*ni consules p*ro*tunc residen*tes* no*mi*ne Alberti Buhrei conduxeru*nt* peccuni*am* dece*m* marcaru*m* mon. et num. polonicaliu*m* puerору*m* oli*m* Catherin*ae* Buhrei filiae consortisq*ue* legittim*ae* Bartholomei sutor*is* Mathi*ae* sartori dicto Lÿsÿ. A qua q*ui*de*m* pecunia dedit statim et reposuit marca*m* una*m*, per decursu*m* vero anni in die hodierno ad eunde*m* anni futuri marcas decem reponere debebit hacq*ue* pecunia p*rae*dicta integru*m* annu*m* utifrui. Qua*m* q*ui*de*m* pecuniam reformat et inscribit in domo sua inter Sebastianu*m* figulu*m* ex una et Lathusek p*ar*tibus ex altera iacente. Q. s. e. ‖

133. Ego Stephanus Jacobi filius de Timbark diocesis [94]
Cracoviensis p*rae*sen*ti*bus[1] obligo me dominos co*n*sules no*n* impedire in beneficio ecclesiastico mi*hi* ab isde*m* p*ro*misso, pri*us*qu*am* vacare co*n*tigerit. In fide*m* maiore*m* manu p*ro*pria scri*psi*.

134. Acta sunt haec feria quinta post Cineru*m* anno q*uo* sup*ra* ‖ *(12 Februarii 1551)*. D*omi*ni consules pro- [95]
tu*n*c reside*n*tes volen*tes* iustitia*m* admi*ni*strare magnifico d*omi*no N. palatino Podolien*si* capitaneo Grodecen*si* cu*m* Choma consule p*ro*tu*n*c ex*ist*ente pro interfecto Jud*ae*o Abrahamo de Comarno constituer*unt* et imposuer*unt* eis iudiciu*m* feria sexta p*ro*xima post ferias divi Adalberti proxime venturas *(24 Aprilis)*. Pro quo Choma consule fideiusser*unt* Zacharka vir consulari*s*, Jacobus Dzyczka, Misko sartor et Hrycz Sinicza, cives Drohobicens*es*.

135. Conductio turris. Acta sunt haec d*omi*nica [94]
Invocavit anno D*omi*ni 1551 *(15 Februarii)*. D*omi*ni consules p*ro*tunc reside*n*tes conduxer*unt* Joanni Grędosz muratori de Praemislia extruenda*m* et p*er*ficienda*m* turri*m* cimenterii eccle*siae* parochiali*s* Drohobicen*sis* ad tria pavime*n*ta ali*as* *rostovanie* cu*m* extructione ali*as* *z wykovaniem* lapidu*m* ad fenestras quatuor et ostiu*m* unu*m* marcis quinquaginta pecuni*ae* mon. et num. polonicali*s*. Ibidem*que* incontinenti loco arr*ae* dederu*nt* illi marcas quinq*ue*. Debebitq*ue* inchoare labore*m* suu*m* a festo Paschae proxime venturo *(29 Martii)*. Pro

[1] P*rae*sen*ti*bus, nadpisane.

quo Nicolaus faber lignari*us* civis Drohobicen*sis* fideiussit. Q. s. e.

[95] **136.** Conductio pec*uniae* Mathi*ae* molendae. Acta sunt haec sabbato post festu*m* Mathi*ae* Apo*st*oli anno 1551 *(28 Februarii)*. Dom*i*ni consules p*ro*tunc reside*n*te*s* no*mi*ne Alberti Buhrei conduxeru*nt* pecuniam puerorum olim Catherinae filiae Buhrei consortisq*ue* legittimae Bartholomei sutor*is* de Sambor marcarum decem pecuniae mon. et num. polonical*is* Mathiae molendinatori genero Andreae Jaklik consulis, a quibus in instanti marca*m* census annui reposuit. A die vero hodierno anni p*rae*sentis ad eundem anni futuri reponere debebit marcas decem eaq*ue* pecunia anno integro utifrui. Quam pecuniam reformat et inscribit in domo sua penes
[96] Baltisar ex una et || domum Jandziński p*ar*tibus ex alt*er*a iacente. Q. s. e.

137. Ibidemq*ue* dom*i*ni consules pecuniam a Sinicza ex sublimato acceptam marcarum decem mutuo dederu*nt* eidem Mathiae molendinatori p*rae*dicto ad festum Pentecosten p*ro*xime venturum *(17 Maii)*, quam absq*ue* quavis dilatione reponere p*ro* tempore assignato debebit eamque pecuniam in domo p*rae*dicta reformavit et inscripsit. Q. s. e.[1] *(z. p.)*.

138. Quitatio ex pec*uni*a puerorum Buhrei filiae. Ibidem stans p*er*sonal*iter* Jacobus Giergusz civis Drohobicen*sis* no*mi*ne Alberti Buhrei recognovit et fassus e*st*, q*uia* accepit a dom*i*nis consulibus pecuniam puerorum olim Catherinae Buhrei filia[e] florenos centum ex integro pecuniae mon. et num. polonicorum ad dom*i*nos consules servandum repositos. Ex q*ui*bus centum florenis p*rae*dict*is* eosdem q*ui*etavit et p*rae*sentibus quietat et liberos facit. Q. s. e.

139. Acta sunt haec feria quarta p*os*t ferias Paschae anno 1551 *(1 Aprilis)*. Conductio officinae fabrilis. Dom*i*ni consules p*ro*tunc reside*n*te*s* conduxeru*nt*
[97] officinam fabrilem in circulo sitam || Gregorio filio olim Jandzicz a festo dom*i*nicae Letare proxime p*rae*terito *(8 Martii)* ad annum futurum eiusdem tempo*r*is pro fertonibus tribus pecuniae mon. et num. polonical*is*. A transacto vero anno die eodem, quo haec acta sunt, p*er*solvit. Q. s. e.

[1] Późniejszą ręką: Sol*utum*.

140. Bartholomeus Naidak cum Holupkova. Ibidem stans personaliter nobilis Bartholomaeus Naidakowski[1] notarius magnifici domini Alberti Starzechowski castellani Belzensis capitaneique Drohobicensis non compulsus nec coactus, libere, palam et per expressum recognovit, quia ab Hanusza Holupkowa accepit et levavit realiter et in effectu marcas viginti peccuniae mon. et num. polonicalis eidem Hanuszae mutuo datas in mediam quartam agri ex una penes Phedko Holupko et Vasko Nohiowski partibus ex altera sitam nec non tertiam partem pomarii cum duabus piscinis in eodem agro consistentibus et ipsi contiguis. Ex quibus eandem Hanusza Holupkova quietavit et praesentibus quietat et liberam facit eo tamen pacto quod praefata Hanusa Ho || lupkova debet omnes impensas in [98]
bona praedicta a nobili Bartholomeo Naidakowski factas eidem pro festo Pentecosten proxime futuro *(17 Maii)* sine dilatione aliqua[2] reponere et recuperare, quem admodum conventum inter se fecerant, qui in actis scabinalibus continetur. Sin vero omnes impensas ad tempus praedictum illi non persolverit, extunc praedictis bonis, agro videlicet cum pomario et piscinis praedictis praedictus Bartholomeus Naidakowski utifruetur usque ad totalem persolutionem impensarum ab eo factarum. Q. s. e.

141. Fednia Czesnoch cum Sątkowska. Acta sunt haec sabbato post ferias Paschae anno Domini *(4 Aprilis)*. Stans personaliter Fednia filius poponis Czesnochrzeski[3] recognovit se accepisse a Margaretha Sątkowska

[1] Bartholomaeus Naidakowski, identyczny z Bartholomaeus Bernath w zapisce nr. 47, por. Matr. Summ. IV_3 nra 22.409. 22.560. 23.078; V_1 nr. 1151, oraz Archiwum m. Drohobycza nr. XXVIII. XXIX. XXX. XXXII, str. 85—88. 89. 91—94. 97. 218. 245, gdzie pod r. 1546. 1548. 1550. 1552. 1553 wymieniony: Bartholomaeus Bernat Naidakowski notarius curiae regalis Drohobiciensis. Wydawca Archiwum F. Gątkiewicz mylnie łączy z nim w indeksie innego Bartłomieja, który był ministerialis terrestris Premisliensis, Ibidem, str. 102. 105. 110.

[2] Nadpisane i wpuszczone mylnie po słowie Pentecosten: Sine dilatione aliqua.

[3] Pop cerkwi św. Krzyża = Czesneho Chresta na przedmieściu drohobyckiem, wymieniony w zapisce nr. 20. Dla wyjaśnienia por. Matr. Summ. IV_1 nr. 7766 pod datą 1546. 23. I. Jurko filius poponis Sczamowski in possessione basilicae ruthenicae vulgo czerkwi swiethego Czernokrztha dictae in suburbio Drohobicensi sitae ad vitam conservatur.

*

peliceum vulpinum ad vendendum. Quo vendito debet pecuniam, pro qua vendiderit, tradere et dare in manus filiorum praedictae Margarethae Sąthkowska duorum videlicet Abrahami et Vaskonis. Q. s. e.

[99] **142.** Fideiussoria pro Chomka. || Acta sunt haec feria sexta post festum Adalberti anno Domini 1551 *(24 Aprilis)*. Ad instantiam nobilis Pauli Skothniczki procuratoris illustrissimi et magnifici Joannis de Mieliecz comitis palatini Podoliensis etc. et capitanei Grodecensis eiusdem actoris contra Chomam Ruthenum consulem Drohobicensem occasione Abrahami Judaei in domo eiusdem Chomae occisi, instigantis et petentis, ut praefatus Choma cautionem fideiussoriam pro se statueret in hunc eventum, ut dum et quando praefatus Choma citabitur ad Regiam Magestatem ad certum terminum et diem compareret et responderet coram Sacra Regia Magestate occasione praefati Judaei occisi et quantum iuris erit, se iustificaret, prout ei ibidem in termino declarabitur et contra illum proponetur. Pro quo Choma famati viri cives possessionati Petrus Piskorz[1], Petrus sellator, Zacharka Ruthenus, Dorosz et Ihnath Korunka Rutheni, omnes in solidum et quilibet illorum seorsim veluti unus pro alio fideiusserunt et se praesentibus obligave-
[100] runt de parendo et respon || dendo coram quocumque iure vel officio sive terrestri sive Theutonico Maÿdeburgensi sive etiam coram Regia Maiestate in causa praefata sese iustificaturus et purgaturus. Q. s. e.

143. Acta sunt haec sabbato post Bonifacii anno Domini 1551 *(16 Maii)*. Gregorius Nyklosz cum Mathia Bialasz. Stans personaliter coram consulari residentia Gregorius Nyklosz protunc consul existens in effectu reposuit pecuniae mon. et. num. polonicalis marcas septem ex acceptis[2] marcis nomine olim Adami pelionis Mathiae dicto Bialasz filio legittimo olim praedicti Adae pelionis, iamque nihil amplius debet nisi marcas duas, quas se adhuc debere recognovit. Q. s. e.

144. Testimonium Joannis pistoris et Nyklosz de Almano. Acta sunt haec sabbato post Onufrii

[1] Por. 1547. 5. IV. Alberto Starzechowski castellano Belzensi, capitaneo Drohobicensi domum zupparii in Drohobycz, cuius possessor nunc Petrus Pyskorz est, redimere consensus datur. Matr. Summ. IV_1 nr. 7836.

[2] Po acceptis następuje olim przekreślone.

anno Domini 1551 *(13 Junii)*. Constituti personaliter coram residentia consulari famati Joannes pistor, Gregorius Nyklosz tunc temporis consules existentes, non compulsi nec coacti nec aliqua mercede conducti aut praecibus fatigati, libere et per expressum recognoverunt, quia fecerunt amicabilem concordiam inter Mathiam Almanusz et Barbaram Hryczkowa, ‖ sororem [101] Mathiae praedicti legittimam in die Inventionis sanctae Crucis proxime praeterito *(3 Maii)* in domo Joannis pistoris tunc temporis proconsulis ea conditione, quod quemadmodum impetebatur Barbara Hryczkova praefata a fratre suo Mathia Almanusz praedicto occasione bonorum tam mobilium, quam immobilium, paternalium et maternalium, extunc iam Mathias Almanusz silentium perpetuum occasione bonorum praedictorum post mortem[1] parentum suorum Martini olim textoris et Catherinae coniugum legittimorum in eos devolutorum se habiturum pollicitus est nullumque impedimentum ea in re amplius Barbarae sorori suae praedictae excitare bona fide promisit, insuper et panno omni eam donavit. Q. s. e.

145. Conductio muratoris. Eodem die, quo supra. Domini consules tunc temporis residentes conduxerunt Joannem Grędosz de Pręmislia muratorem ad extruendos quindecim[2] ordines laterum alias *sychty* in turri cimenterii, qui omnem diligentiam sese exhibiturus in labore promisit. In instantique loco arrhae illi marcas duas dederunt, conduxerunt vero marcis viginti pecuniae mon. et num. polonicalium. Q. s. e. ‖

146. Acta sunt haec sabbato post ferias divi [102] Vitti anno Domini 1551 *(20 Junii)*. Sebastianus filius olim Martini balneatoris et Annae coniugum veniens personaliter in praesentiam consulum tunc temporis residentium, tum etiam honorabilis domini Francisci commendarii Drohobicensis ecclesiae parochialis non compulsus nec coactus nec aliquo errore seductus per suum tutorem legittimum Jacobum balneatorem libere recognovit, quia illi satisfactum est de argento, videlicet coclearibus quinque et cingulo argenteis, illum post mortem olim parentum suorum superius expressorum concernentia et devoluta. Ex quibus eosdem quietavit et liberos fecit, nihil

[1] Post mortem, nadpisane.

[2] Nadpisane nad skreślonem sexdecim.

postea occasione argenti praedicti moturus, sed silentium perpetuum habiturus. Q. s. e.

147. Quitatio Bartholomei muratoris. Eodem die, quo supra. Constitutus personaliter Josephus Lichna plenipotens factus a Joanne Grędosz muratore, nomine eiusdem Joannis praedicti muratoris non compulsus nec coactus, libere palam et per expressum recognovit, quia Bartholomeus Choczinski socius eiusdem artificii muratoris satisfecit et purgavit sese ex dispensatione eiusdem Joannis muratoris in labore turris cimenterii ecclesiae divi Bartholomei eidem Joanni muratori ||
[103] praedicto. Iamque eundem Bartholomeum praefatum liberum fecit et praesentibus quietat liberumque facit praedictus Joannes Grędosz per plenipotentem praefatum Josephum socium artificii eiusdem muratoris in nulloque impedire praefatum Bartholomeum sese obligavit et bona fide promisit. Quod Bartholomeus praefatus solidavit.

148. Acta sequuntur a festo s. Jacobi Apostoli anni Domini 1551 *(25 Julii)*. Hrycz Sinicza cum Ivan Sąkowski. Acta in die divae Annae anno eodem *(26 Julii 1551)*. Facta est amicabilis et irrevocabilis concordia per dominos consules tunc temporis residentes composita inter partes Hrycz Sinicza ex una et Ivanko Sątkowski partibus ex altera occasione colligendi foeni ex pratis eorum in Zarzycze eo videlicet pacto, ut uterque eorum aequalem partem foeni sortiatur aequalesque cumulos alias *kopicze* capiat, ne unus alteri maior sit, similiter in colligendo uterque grosso suo labo-
[104] rare debebit[1] et in absentia alterius capere non prae || sumat. In dividendis vero maioribus cumulis alias *stogi* similiter aequalem divisionem sortientur. Quae concordia inviolabiliter ab utrisque partibus sub vadio marcarum decem servari debebit. Ad quod partes praefatae consenserunt seseque suo grosso inscripserunt. Q. s. e.

149. Communitas Ruthenorum cum communitate Romana. Eodem die, quo supra, anno eodem. Communitas Ruthenorum tota in civitate et in macerie, unanimes omnes et singuli recognoverunt, quia Hrycz Sinicza, Za-

[1] Similiter < > debebit, wypisane u dołu strony z wpustką do tego miejsca.

charias, Ivasko Borsczyk et Choma vicini eorum ritus Ruthenici, cum anno superiori millesimo quingentesimo quinquagesimo pro festo divi Petri *(29 Junii)* Petricoviam versus cum communitate Christianorum ecclesiae Romanae ad Sacram Maiestatem Regiam occasione iniuriarum communium ambulabant, praefati vicini eorum Rutheni tacitis et clandestinis consiliis suis privatis, absque scientia eorum inter se habitis, privilegia occasione consulatus sibi apud S. M. Regiam ordinabant et acquirebant. Qua de re illi nullatenus sci || verunt. Ad haec [105] hinc ibidem coram residentia consulari totaque communitate stantes personaliter omnes libere unanimiterque dixerunt et professi sunt, quod in talibus rebus communitati ecclesiae Romanae nocivis privilegiisque eorum contrariis cum praefatis vicinis suis ritus Ruthenici esse nollunt neque re ipsorum adversari, solummodo cum communitate praefata ecclesiae Romanae simul in eodem iure manere et unanimiter cum eis communicare nec ad novas constitutiones Ruthenorum adhaerere nec eis consentire. Q. s. e.

150. Donatio Ihnatoni Muzyk. Eodem die, quo supra. Domini consules tunc temporis residentes habentes rationem petitorum providi Ihnatonis Mvzyk donaverunt illi et concesserunt sepiendum locum a gasis iuxta hortum Czvrylowski penes Pobvk ex una et via publica a piscina poponis Ivriowski partibus ex altera perpetuo tenendum, habendum, possidendum et ad usus beneplacitos convertendum una cum suis legittimis successoribus. A quo quidem horti loco praefato tenebitur sibi grossum unum solvere singulis annis. Quae quidem donatio in acta scabinalia reportare debet iudicio proxime futuro. Q. s. e. ||

151. Donatio Lazaro Didvsko. Eodem die quo [106] supra. Domini consules tunc temporis residentes annuentes petitis Lazari Didusko donaverunt illi et concesserunt locum ante Zacharka et Urbani braseatoris hortos ad parandam domum[1] et saepiendum sibi in usum hortum perpetuo et in aevum tenendum, habendum, possidendum et utifruendum ad ususque suos beneplacitos convertendum una cum suis omnibus successoribus, cum omni iure, dominio, proprietate. A quo quidem horto[2]

[1] Nadpisane: domum.

[2] W tekście mylnie: hortos.

census annui daturus est quatuor[1] grossos communemque laborem non recusaturus[2]. Quae quidem donatio transferri debet in acta scabinalia in iudicio proxime futuro. Q. s. e.

152. Acta sunt haec feria tertia in crastino divi Laurentii anno Domini 1551 *(11 Augusti)*. Obligatio Andreae organistae. Coram consulari residentia constitutus personaliter famatus Andreas organorum artifex, civis Leopoliensis, non compulsus nec coactus, libere, palam
[107] et per expressum obligavit sese et sub ‖ misit, ob specialem gratiam consulum in se exhibitam, organa ab eo in templo parrochiali Drohobicensi constructa ad triennium, si opus fuerit, reparare et circumspicere absque quavis excusatione, cum illi significatum a dominis consulibus fuerit ad reparationem sese venturum non obstante itinere malo aut alio quovis impedimento. Q. s. e.

153. Conductio telonei. Anno Domini 1551 feria quinta post ferias Assumptionis beatae Mariae Virginis proxima *(20 Augusti)*. Domini consules noviter electi videlicet Joannes Comarno, Nicolaus Zylka, Stanislaus Kvrek, Mathias Buhrei et Nicolaus sartor conduxerunt teloneum pontale famato Joanni Milusz marcis quinquaginta peccuniae mon. et num. polonicalis, habentes rationem illius damni, quem anno superiori marcas viginti in eodem teloneo amisit, a festo s. Jacobi proxime praeterito anni praesentis usque ad futuri anni festum idem divi Jacobi *(25 Julii 1552)*. Q. s. e.

154. Conductio vini cremati cum semimensuris lignorumque. Anno et die quibus supra. Idem domini consules conduxerunt semimensuras cum vino cremato et lignis[3]
[108] provido Hryczoni dicto Sinicza ‖ marcis centum et duabus pecuniae mon. et num. polonicalium pro vino cremato videlicet marcae quinquaginta duae, semimensuris vero cum lignis marcae quinquaginta a festo s. Jacobi proxime praeterito anni currentis ad idem anni futuri proxime. Q. s. e.

---

[1] Nadpisane: quatuor.

[2] Nad skreślonem quatuor nadpisane: communemque < > recusaturus.

[3] Nadpisane: et lignis.

155. Conductio praetorii. Anno, die quibus supra. Domini consules superius expressi conduxerunt praetorium cum tonstrina Bartholomeo Chlipiiaiko pannitonsori marcis duodecim pecuniae mon. et num. polonicalis a festo s. Jacobi anni praesentis proxime praeterito ad idem festum anni proxime futuri. Qui quidem Bartholomeus horologium quoque tenebitur providere et illius diligentem curam habere. Ex quibus marcis duodecim notario singulis quatuor anni partibus per marcam unam daturus est. Q. s. e.

156. Acta sunt haec die Domini ipso die Translationis divi Stanislai anno Domini 1551 *(27 Septembris)*. Georgius Andryczka cum Rosa sorore. Constitutus personaliter coram residentia consulari plenaria providus Georgius Andreae dicti Jędryczka piae memoriae filius legittimus civis[1] Drohobicensis libere, non compulsus nec coactus, palam et per expressum recognovit, quia accepit et in effectu levavit ab honesta Rosa sorore sua legitti || ma, marcas sex [109]
pecuniarum mon. et num. polonicalium in sortem suam paternalem in eum iure naturali et haereditario devolutam. Q. s. e.

157. Georgius Andriczka cum Rosa sorore sua. Eodem die annoque quibus supra. Constitutus ibidem personaliter idem Georgius filius olim piae memoriae Andreae dicti Andryczka civis Drohobicensis legittimus, non compulsus nec coactus, palam, libere et per expressum recognovit, quia ad summam praefatam sex marcarum accepit et in effectu levavit in instanti ibidem marcas duas pecuniae mon. et num. polonicalium atque in summa marcas octo pro sorte sua paterna illum post obitum patris sui praedicti Andryczka iure haereditario et naturali devoluta ex domo et horto penes Ihnath Korunka ex una et ab aedibus Deiparae consecratis hortus Musieiowski partibus ex altera[2] ab honesta Rosa sorore sua legittima. Qui quidem Georgius recognovit sibi pro sorte sua ab eadem Rosa sorore praefata satisfactum esse, ex qua se in praesentia aeviterne abrenunctiavit praesentibusque abrenunctiat, promittens resignationem sese facturum in iudicio proxime futuro solus per se. Q. s. e. ||

[1] Nadpisane nad skreślonem: suburbanus.

[2] Po tem słowie skreślone: Qui quidem Georgius praedictus recognovit.

[110] **158.** Idem Georgius filius olim Andryczka civis Drohobicensis legittimus praecustodivit sibi in tempore et hora, quod si eadem Rosa soror sua legittima vellet alicui vendere domum cum horto praefato, extunc ille prop[r]ior erit in eadem summa pro sorte sua accepta praedicta repercutere et reemere quam alter quispiam. Quod illi eadem Rosa per suum legittimum tutorem Joannem pistorem admisit promisitque ac solidatum est. Quae quidem inscriptiones transportari debent in acta scabinalia iudicii proxime futuri.

159. Anna Piotrova cum Rosa sorore. Constituta personaliter coram consulari residentia (anno, die quibus supra) honesta Anna filia olim Andreae dicti Andryczka civis Drohobicensis legittima coniunx vero legittima Petri molendae de Skierbiesow, per suum legittimum plenipotentem Martinum lanium civem Drohobicensem, existens sana mente et corpore, non compulsa nec coacta, palam, publice et per expressum recognovit, quia ab honesta Rosa sorore sua legittima accepit in effectuque levavit marcas octo pecuniarum mon. et num. polonicalium pro sorte sua paterna ex domo et horto inter Ihnath Korunka ex una et ab aedibus Deiparae hortum Musieiowski partibus ex altera, illam iure naturali et haereditario concer-
[111] nentem et devolu || tam. Iamque sibi pro sorte sua praedicta satisfactam esse per dictum plenipotentem Martinum lanium recognovit atque ab eadem se abrenunctiavit praesentibusque abrenunctiat, promittendo resignationem sese facturam per eundem plenipotentem Martinum lanium ad hanc eandem resignationem plenipotentiatum in forma plenissima eidem Rosae dictae sorori suae in iudicio proxime futuro simulque inscriptionem in acta scabinalia transferendam. Q. s. e.

160. Acta sunt haec feria quarta ipso die Undecim millium Virginum anno Domini 1551 *(21 Octobris)*. Testimonium Erasmi. Constitutus personaliter coram consulari residentia adolescentulus Erasmus filius Andreae Spitalnÿ legittimus nondum habens annos discretionis, ad requisitionem Chomae civis Drohobicensis libere recognovit, quia feria quarta proxime praeterita ante ferias Galli proxima *(14 Octobris)* accipiens terram in valo penes portam *supam* versus tendentem vidit Jacobum Syska et Mathiam fabrum lignarium duos adolescentes in ponte eiusdem portae, quorum alter Mathias videlicet descendit

sub pontem ibique quid quaerat, nescivit. Ex quo statim posteaque ex sub ponte exivit, quaesivit Jacobus Szyska, an sit (non nominando quidnam) ibi, Mathias respondit: esse. Idemque puer praefatus Erasmus fassus est se postea ibidem terram || accipere atque [112] casu canis quidam ad eundem venerat, quem timens vidit sub ponte os quoddam, quod, cum accipere ad propellendum canem vellet, invenit thoracem alias *kabath,* quo ibidem relicto provido Jacobo Giergusz civi Drohobicensi ea de re nunciavit, quem thoracem Jacobus Giergusz protestando vicino suo Bartholomeo Pultornik ad se accepit. Tandem eodem die iterum tres in civitatem ibant Jacobus Syska et Mathias praefati una cum Petro Tymkowicz, quorum unus Mathias sub pontem praedictum inspicere voluit, verum illum Jacobus Syska prohibuit. Q. s. e.

161. Stecz, Ihnath Korunka cum Choma. Stantes personaliter coram residentia consulari providi Stecz gener Paskonis et Ihnath Korunka libere recognoverunt, quia a famatis viris Chomka et Sien Hvz tutoribus liberorum olim Polaska Hawrylova mutuo acceperunt florenos viginti quinque pecuniae mon. et num. polonicalium a festo divi Michaelis proxime praeterito anni praesentis ad idem festum anni proxime futuri. A quorum usu dare debebunt florenos tres atque ita in summa florenos viginti octo daturi. In qua quidem summa domos proprias suas inscripserunt et obligaverunt. Q. s. e.[1] *(z. p.).*

162. Conrath Hryczovicz cum Chomka. Stans personaliter coram residentia consulari providus Conrath Hryczovicz libere recognovit, quia a famatis viris Chomka et Sien Huz tutoribus liberorum olim Polaska Hawrylova mutuo accepit florenos decem octo minus grossis duodecim pecuniae mon. et num. polonicalium a feriis divi Michaelis proxime praeteritos (sic) anni currentis *(29 Septembris 1551)* ad easdem || ferias [113] anni proxime futuri. A quorum usufructu dare debebit florenos duos, in summa itaque florenos viginti minus grossis duodecim. In qua quidem summa agrum suum post gasas situm reformavit et inscripsit. Q. s. e.

[1] Po przez tekst zapiski późniejszą ręką dopisane: Cassatum, cassatum.

163. Misko sartor cum Chomka. Stans personaliter coram consulari residentia famatus Misko sartor consul tunc temporis libere recognovit se mutuo accepisse ab providis viris Chomka et Sien Huz tutoribus puerorum olim Polaska Hawrylova marcas quatuor et grossos duodecim pecuniae mon. et num. polonicalis a festo divi Michaelis proxime praeterito ad idem festum anni proxime futuri *(29 Septembris 1552)*. A quorum usufructu dare debebit grossos duodecim, in summa marcas quatuor cum media. Summam[1] quam domo in sua reformat et inscribit praesentibus. Q. s. e.

164. Neapolitanorum[2] census obligatio. Acta sunt haec die Domini, ipso divi Nicolai die anno Domini 1551 *(6 Decembris)*. Constituti personaliter coram consulari residentia omnes et singuli Neapolitani ante portam civitatis zuppam versus tendentem habitantes obligaverunt se et inscripserunt praesentibus, quia pro festo divi Nicolai *(6 Decembris)* annuatim ex nunc solvere debebunt per grossos viginti quatuor pecuniae mon. et num. polonicalium ex domibus suis sibi gratuito a dominis consulibus datis et concessis, omnes et singuli nullo excepto idque ad specialem gratiam dominorum
[114] con || sulum pro tempore residentium solvere semper pro tempore assignato praedicto debebunt. Q. s. e.

Anno 1552.

165. Acta sunt haec feria quinta post dominicam primam Epiphaniae Domini proxima anno salutis 1552 *(13 Januarii)*. Tota communitas in praetorium conflata personaliter ibidem stans admonita per dominos consules tunc temporis residentes ex mandato magnifici domini Alberti Starzechowski castellani Belzensis et capitanei Drohobicensis literario, si consentiret ad custodiendum et servandum captivum per Chomkam civem Drohobicensem occasione interfecti Judaei in domo ipsius captum et in vincula traditum, unanimi et concordi voce respondit se nullo pacto velle eundem custodire atque servare neque ad id consentire, sed eundem

[1] Nadpisane nad skreślonem: in.

[2] O żupnikach włoskich, por. Ptaśnik J., Z dziejów kultury włoskiego Krakowa, Rocznik krakowski IX. 10. 93.

servandum et custodiendum Chomae dicto, a quo in vincula coniectus est, relinquere et tradere[1] neque se velle amplius aliquos sumptus in dictum captivum facere[2]. Q. s. e.

166. Protestatio Joannis Milusz contra Siniczam. Acta sunt haec die Domini in crastino divae Dorotheae anno Domini 1552 *(7 Februarii)*. Constitutus personaliter coram consulari residentia famatus Joannes Milusz civis et viceadvocatus Drohobicensis protestatus est conquerens[3] dominis consulibus, quomodo Hrycz Sinicza non cohonestavit || [115]
officium eius advocati neque voluit officio[4] eius obtemperare. Nam existens citatus a famato Nicolao sartore cive et consule sedente protunc Drohobicensi occasione perlucrorum in iudicio magno factorum iussus est solvere per praedictum Joannem Milusz viceadvocatum ex officio eiusdem in summa grossos sex pecuniae mon. et num. polonicalium ex officio iudicii magni ad solvendum decretos praefato Nicolao sartori consuli Drohobicensi. Quos ille solvere nolens officium advocati et scabinorum iuratorum tunc temporis cum praedicto Joanne Milusz viceadvocato sedentium videlicet Jacobi Giergusz, Laurentii sutoris et Alberti Swabowicz non honestavit, immo infamavit, asserens officium iudicii magni iniuste decrevisse sibi neque se velle officio civili in aliquo parere. Quod et fecit, nam cum iussus fuit ex officio viceadvocati[5] praedicti Joannis Milusz in praetorium ad sedendum ire[6] neque inde quousque solverit exire, praefatus Hrycz Sinicza temere et cum licentia sua discessit, cum officii infamatione, nollens eidem parere et obedire. Quod ita se habere praedicti scabini iurati recognoverunt idemque dominis consulibus protestati sunt. Et solidatum est.

Praeterea praefatus famatus Joannes Milusz viceadvocatus cum scabinis iuratis praedictis similiter conquerens in dictum Hrycz Sinicza protestatus est eisdem, quia citatus existens per providum || Sebastianum lanium occasione sexagenae pecuniae [116]
mon. et num. polonicalis ex decreto iudicii magni ad solvendum

[1] Po tradere następuje: quod, przekreślone.
[2] Por. do tej sprawy zapiski nra 127. 128. 134. 142. 160.
[3] Nadpisane.
[4] Po skreślonem: iudicio.
[5] Po skreślonem: advocati.
[6] Nadpisane.

decretae una cum perlucris iussus solvere ex officio praefati Joannis Milusz viceadvocati noluit, sed licentiose atque temere cum dehonestatione officii discessit. Q. s. e.

167. Thomas cum Zakrzowski. Anno quo supra, sabbato post Conductum Paschae *(30 Aprilis)*. Accedens ad plenariam residentiam consularem Paulus Zakrzowski civis Drohobiczensis palam recognovit, quia a Toma Bzdun censsum a domo Bzdunowski puerorum olim Joannis Bzdun marcas quatuor cum media per biennium retentum accepit ac cum effectu levavit. Idemque Paulus tutor praefatorum puerorum dictam domum praeffati Tomae a festo Conductus Pascae in annum futurum ad aliud festum Conductus Pascae *(9 Aprilis 1553)* pro[1] fertonibus decem octo [conduxit], quos solvere tenebitur, nam detenti erant apud eundem Tomam fertones novem. ||

[117] **168.** Conductio peccuniarum olim Jeronimi videlicet florenorum triginta. Acta sunt feria quarta die storum Petri et Pauli anno Domini 1552 *(29 Junii)*. Nos consules protunc residentes conduximus peccuniam olim Jeronimi videlicet florenos triginta peccuniarum num. et mon. polonicalis Catherinae Piskorzowey a festo storum Petri et Pauli ad aliud sequens festum, a quibus censsum tenebitur dare per tres florenos. Ab illa vero peccunia florenorum centum, quam in censu tenebat per trigennium iam censsum persolvit videlicet florenos triginta dedit et adhuc insuper praeffata Catherina exposuit ac pueris olim Jeronimi tradidit florenum unum grossos decem novem, quam peccuniam expositam tempore adveniente debebunt defalcare ex censsu eodem.

169. Conductio peccunialum (sic) olim Jeronimi. Anno quo supra videlicet 1552 feria tertia post Visitationis festum *(5 Julii)*. Stans coram nostra plenaria residentia consulari Petrus aurifaber[2] filius olim Joannis Czeczoth civis Drohobiczensis palam et per expressum recognovit, quia a Stanislao Gÿza filio olim Jeronimi marcas duodecim[3] peccuniarum num. et mon. polonicalium mutuo accepit ac modo

[1] Po tem słowie skreślone: novem marcis.

[2] Nadpisane.

[3] Marcas duodecim, nadpisane nad skreślonemi: florenos viginti.

obligatorio ab eodem levavit. Quas marcas[1] duodecim in domo sua propria penes fabrum Michnÿk ex una et Vieprz || kova [118]
partibus ex altera reformat ac inscribit. A quibus peccuniis praeffatus Petrus dicto Stanislao Gyzy post elapsum unius anni tempus tenebitur marcas duas dare.

170. Conductio telonei. Acta sunt feria tertia in crastino s. Jacobi Apostoli anno Domini 1552 *(26 Julii)*. Domini consules protunc in consulatu residentes cum unanimi consensu totius communitatis in praetorium congregati teloneum civile pontale nobili Alberto Buhrÿ[2] protunc vicezupparío Drohobÿczensi pro marcis sexaginta peccuniarum paratarum num. et mon. polonicalium a festo s. Jacobi anni praesentis usque ad aliud festum eiusdem sancti in annum sequentem *(25 Julii 1553)* conduxerunt. Qui praeffatus Albertus Buhrÿ diem suum exigendi dicti telonei a die s. Jacobi cepit, peccuniam vero die Domini proxime venturo daturus est. Q. s. e.

171. Conductio praetorii. Anno quo supra, die eodem. Consules in consulatu residentes Joannes Comorno, Nicolaus Zylka, Mathias Buhry, Stanislaus Kurek, Nicolaus Ruthenus praetorium conduxerunt famato Jacobo Puhacz civi Drohobÿczensi pro marcis duodecim peccuniarum num. || et mon. [119]
polonicalium a festo s. Jacobi usque ad aliud festum in annum sequentem. De marcis autem duabus, quas Bartholomeus pannitonsor super marcas duodecim melioravit ad magnificum dominum capitaneum acceperunt. Tonstrinam vero conducendi ipsi consules potestatem habebunt alteri conducere propter usum civilem. Qui praeffatus Jacobus Puhacz consules tenebitur convivio excipere atque, ut decet, tractare. In deffectu vero tractionis (sic) huiusmodi tenebitur consulibus florenos duos peccuniae dare. Q. s. e.

172. Conductio cerae praessae. Anno 1552 feria tertia in crastino s. Jacobi *(26 Junii)*. Domini consules

[1] Marcas duodecim, nadpisane nad skreślonemi: viginti florenos.

[2] Pierwotnie mieszczanin drohobycki, jak wskazują zapiski nra 57. 87. 132. 136. 138, urasta z urzędnika żupnego jako „nobilis vir“, por. dalszy stopień wzniesienia w hierarchji społecznej 16 sierpnia 1553: Albertus Bohrei vicezupparius Drohobicensis una cum uxore Hedvigi ab iurisdictione et potestate capitaneali et civili Drohobicensis eximitur. Matr. Summ. V_1 nr. 1677.

superius proxime expressi torcular, ubi cera praemitur a festo s. Jacobi ad aliud festum eiusdem s. Jacobi in annum sequentem Michnyzcze pro marcis tribus peccuniarum num. et mon. polonicalium conduxerunt. Q. s. e.

173. Conductio vini cremati. Anno, die quibus supra. Idem domini consules vinum crematum una cum semimensuris et lignis famato Hryczkoni Sienycza a festo s. Jacobi ||
[120] in annum sequentem ad aliud festum eiusdem s. Jacobi pro marcis centum duabus peccuniarum num. et nom. polonicalium conduxerunt videlicet vinum crematum quinquaginta duabus marcis, semimensuras vero cum lignis quinquaginta marcis peccuniarum. Q. s. e.

174. Acta sunt feria tertia ante festum Exaltationis sanctae Crucis anno Domini 1552 *(13 Septembris)*. Constitutus personaliter coram plenaria residentia consulari Joannes factor ac mandatarius famatorum civium civitatis Rathno protestatus est nobis, habens penes se Bartholomeum ministerialem Drohobyczensem, quia teloneum in zuppa Drohobyczensi a civibus Rathnensibus non habita ratione literarum libertatis a Sacra Regia Maiestate concessarum exigitur. Quod eandem libertatem eosdem cives Rathnenses habere nobilis Mathias Chylynski vicecapitaneus[1] magniffici domini Alberti Starzechowski castellani Belzensis recognovit. ||

[121] **175.** Mandatum Regiae Maiestatis thelonei civium Belzensium. Ad residentiam nostram consularem accedens personaliter Thomas filius advocati de Belzo peciit obnixe, ut mandatum Sacrae Regiae Maiestatis super libertatem thelonei ad acta civilia inseratur propter aliquid futurum contingens amissionis vel anihilationis. Cuius forma a verbo ad verbum sequitur[2]:

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. dominus et haeres. Generoso Stanislao Orlik terrarum nostrarum Russiae zuppario, fideli nobis dilecto gratiam nostram regiam. Generose, fidelis dilecte! Dedimus oppidanis nostris Belsensibus teloneorum immunitatem, quo in numero etiam suburbanos inteli-

[1] Nadpisane nad skreślonem: notarius.

[2] W Matr. Summ. V_1 i depozycie archiwaliów gminy Bełza w Archiwum Państwowem we Lwowie mandatu tego niema.

gendos esse nemini obscurum fore putavimus. Nunc quoniam Fidelitatem tuam inteligimus a suburbanis Belzensibus[1] immunitate, quam a nobis datam habent, neglecta thelonea nihilominus || exigere, Fidelitati tuae nostram[2] hac de re sententiam [122]
declaramus volumusque, ut eadem immunitate suburbanos hac in parte, qua oppidanos uti patiatur, pro gratia nostra Fidelitas tua secus ne facerit. Datum Gedani XXIIII mensis Augusti die anno Domini MDLII *(24 Augusti 1552)*, Regni nostri XXIII. Ad mandatum Sacrae Regiae Maiestatis proprium.

176. Concordia: Petrus Valach, Andreas, Anna. In residentia consulari stantes personaliter Petrus Valach, Andreas, Anna libere ac publice recognoverunt soli per se et cum consensu tutorum et amicorum suorum, quia concordiam inter se amicabilem fecerunt de bonis maternis et paternis mobilibus ad eos iure propinquitatis devolutis, potissimum pecoribus aliisque rebus domesticis tali ratione, quia Petrus Valach Andreae et Annae debebit dare viginti florenos || pecuniarum ad rathas [123]
ex sententia consulum specificatas, singulis annis pro festo Circumcisionis *(1 Januarii)* tenebitur praefatis pueris dare per quinque florenos pecunniarum usque ad plenariam solutionem viginti florenorum tali conditione adiecta, si praefatus petens neglexerit aut non curaverit pro singulis ratis satisfacere iuxta obligationem suam, in duplo illis tenebitur exsolvere singulas ratas. Actum feria sexta proxima ante festum Circumcisionis Domini anno Domini 1552 *(30 Decembris)*.

Anno 1553.

177. Paulus Zakrzewski, Thomas Bsdvn. Actum anno Domini 1553 die Conductus Paschae *(9 Aprilis)*. Coram residentia consulari stans personaliter famatus Paulus Zakrzewskÿ libere ac publice recognovit, quia a Thoma Bsdvn et coniuge ipsius ratione conductionis domus et horti per biennium anni 1552 et anni 1553[3] tanquam tutor bonorum praefatorum percepit ac levavit mediam quintam marcam pecuniarum[4].||

[1] W rkp.: Berzensibus.

[2] Po nostram: hanc przekreślone.

[3] Anni 1552 et anni 1553, nadpisane na marginesie.

[4] Po tem słowie przekreślone: cassando tamen priorem inscriptionem in eisdem actis contentam.

[124] **178.** Chomina, consules. In residentia consulari stans personaliter Marvska Chomina libere ac publice recognovit, quia manualiter ac effectualiter percepit et levavit a famato Nicolao Zÿlka viginti marcas pecuniarum, eam pecuniam, quam Choma maritus ipsius Mathiae hidragogo mutuo dederat. De quibus eundem Nicolaum Zÿlka cum hidragogo Matheo quittavit, quietavit ac pacificos reddidit.

179. Mandatum Sacrae Regiae Maiestatis. Actum feria sexta proxima post festum Corporis Christi anno Domini 1553 *(2 Junii)*. Ad ma[n]datum S. R. Mtis et ad petitionem generosi domini zupparÿ Stanislai Orlik (per nobilem Albertvm Bvreÿ vicezupparium) generalem zupparum S. R. Mtis zupparium nos consules visa re concin[n]a minimeque nobis obnoxia et ad S. R. Mtis fiscum utilia (sic) ea, quae futura sin[t] evitando, praesens mandatum acticari haud recusavimus[1]: ||

[125] Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Litvaniae, Russiae, Prussiae etc. dominus et haeres generoso Joanni Starzechowskÿ Drohobicensi nostro capitaneo, fideli dilecto gratiam Regiam. Generose, fidelis dilecte! Perfertur ad nos, quod reperiuntur quidam in vicinia zupparum nostrarum Drohobicensium, qui sal minutum wolgo *mÿjalką* coementes contra edictum nostrum et ordinationem ab antiquo factam, commodum proprium querentes ex zuppis nostris exportant ac divendunt in grave damnum fisci nostri. Quorum temeritati occurentes mandavimus generoso Stanislao Orlik zupparum nostrarum Rusiae praefecto, ut tales mandata nostra contemnentes diligenter observet custodesque super eos ponat et quosdam pena a nobis constituta afficiat, alios vero nobis defferat. Quoniam vero *Fidelitas* tua istius loci est[2] capitaneus, ad quem

[126] pertinet, || si ad ullum alium prospicere, ne ex aliqua parte damnum ad fiscum nostrum recidat, mandamus ei habere volentes, ut diligenter custodiat, ne qui sal eiusmodi minutum contra edictum nostrum vendant. Quod si forte aliquis talis intercesserit, sal ab eis accipiat et ad generosum Stanislaum Orlik zupparium nostrum transmittat, quod ille in usum nostrum est

[1] W Matr. Summ. V_1 mandatu tego niema; pozostaje może w związku z wydanym tego samego dnia przywilejem dla Orlika, Ibidem V_1 nr. 1569.

[2] Est, powtórzone dwukrotnie.

conversus (sic). Pro gratia nostra secus non factura. Datum Cracoviae feria sexta post dominicam Conductus Paschae proxima anno Domini MDLIII° *(14 Aprilis 1553)*, Regni vero nostri XXIII. Ad mandatum[1] Sacrae Regiae Maiestatis proprium[1].

180. Actum 14 Junÿ anno Domini 1553. Gregorius Niclos et Sebestianus filius Andreae (sic) balneatoris. In residentia consulari stans persona || liter discre- [127]
tus Sebestianus filius olim piae memoriae Martini[2] balneatoris mente et corpore sanus existens, libere, palam et per expressum recognovit, quia in conspectu residentiae consularis manualiter percepit ac levavit a famato Gregorię (sic) Niclos tutore suo et a Nicolao Zÿlka plenipotente suo decem marcas pecuniarum et mediam alteram marcam fenoris a praefatis decem marcis, quas famato Gregorię (sic) Niclos in censum fenoris annuatim dederat. De quibus eosdem Gregorium Niclos cum suis successoribus et Nicolaum Zÿlka quittat, quietat ac pacificos reddit cum aeviterna sui ipsius et suorum successorum abrenunciatione cassando superiores inscriptiones de mutuanda pecunia, recognoscendo quidquam peramplius teneri sibi a famato Gregorio Niclos. Q. s. e. ||

181. Jacobus Jarossovicz, Joannes Lopothka. [128]
Coram residentia consulari Jacobus Jarossovicz cum fratre Joanne stans personaliter recognoverunt, quia Joanni Lopothka hortum suum a festo Martini ad aliud festum Martini *(11 Novembris 1554)* conduxerunt quatuor florenis cum medio et ab eo plenariam solutionem manualiter perceperunt.

182. Stephanus braseator, Olechno Momothovicz. Coram residentia consulari stans personaliter Stephanus braseator protestationem fecit, quia ad mandatum consulum Olechnoni Momothovi mediam alteram marcam posuit ac dedit. Quam pecuniam ex cista scabinorum a scabinis perceperat pecuniae dictae Czvrilowskÿe.

[1] Po mandatum, omyłkowo raz jeszcze proprium.

[2] Po skreślonem Andreae. Wobec tego powstaje sprzeczność między nagłówkiem zapiski a zapiską samą. Ponieważ jednak osoba ta występuje też w innych zapiskach z imieniem Martinus, przeto w nagłówku zapiski jest widoczna omyłka, zamiast Andreae ma być Martini.

*

183. Martinus gladiator, Sophia uxor eius. Anno Domini 1553 in vigilia s. Petri Apostoli *(31 Julii)*[1] actum est. In residentia consulari stans personaliter Martinus gladiator libere, palam et per expressum recognovit, quia a coniuge sua legittima Sophia mutuo accepit novem marcas
[129] pecuniarum || in quamlibet computando per quadraginta octo grossos. Quam pecuniam novem marcarum praefatae uxori suae Sophiae inscribit, obligat et assecurat in domo suo, quae penes fabrum Mÿchnik et Vyeprskova partibus ab utrisque sita est.

184. Jacobus et Joannes Jarosovietha cum Martino gladiatore. Anno Domini 1553 in vigilia s. Petri Apostoli *(31 Julii)* actum est. In residentia consulari stantes personaliter Jacobus et Joannes Jarosovietha, animi et corporis compotes, libere, palam et per expressum recognoverunt, quia a Martino gladiatore coniuncta manu perceperunt et levaverunt novem marcas pecuniarum, quae erant illis retentae a Petro aurifabro, ca[s]sando obligationem priorem de eisdem novem marcis, contentam in actis scabinalibus. De quibus novem marcis Martinum gladiatorem quittant, quietant ac pacificum reddunt cum ipsius successoribus. ||

[130] **185.** Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Litvaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae etc. dominus et haeres. Generoso Joanni Starzechowski capitaneo nostro Drohobicensi[2], fideli dilecto gratiam nostram regiam. Generose,

[1] Święta św. Piotra Apostoła osobnego nie znamy. W okresie między poprzednią datą zapisek 2. VI. a następną 14. IX. może to być albo święto św. Piotra i Pawła Apostołów albo Uwięzienie św. Piotra. Przyjmujemy to ostatnie święto.

[2] Jan Starzechowski 20 stycznia 1548 r. otrzymał od Zygmunta I ekspektatywę na starostwo drohobyckie na wypadek śmierci ojca Wojciecha Starzechowskiego, kasztelana bełskiego, starosty drohobyckiego, z prawem dożywocia, poręczoną 9 sierpnia t. r. przez Zygmunta Augusta. Matr. Summ. IV_1 nr. 8132; V_1 nr. 71. Objął starostwo, zdaje się, jeszcze za życia ojca, jakby wynikało z aktu z 21 lutego 1549. Mtas Regia constituit, quod Johannes Starzechowski tribunus Samboriensis successor patris sui Alberti Starzechowski castellani Belzensis in capitaneatu Drohobicensi designatus, mortuo patre suo, ratione dictae arendae non plus, quam 1600 fl. annuatim fisco regio solvat. Matr. Summ. V_1 nr. 506. W aktach sądowych przeworskich Wojciech Starzechowski nazwany starostą drohobyckim 29 stycznia 1549 r., syn jego Jan występuje z tym tytułem 7 października 1550. Terr. Prev. 7 str. 818. 819.

fidelis dilecte! Rationibus nostris ita postulantibus concessimus in administrationem advocatiam villae nostrae Stebnik generoso Stanislao Orlik[1] zupparum nostrarum Russiae praefecto, quam post decessum nobilis olim Calvani Guczi zupparii Russiae in dispositione *Fidelitatis* tuae in hanc diem permanere passi sumus. Quare mandamus *Fidelitati* tuae postquam ab ipso Stanislao fuerit requisita, eandem advocatiam cum omnibus ad eam ex antiquo pertinentibus in possessionem illi tradat. Pro gratia nostra secus non factura. Datum Cracoviae feria secunda post dominicam Conductus Paschae proxima anno Domini MDLIII° *(10 Aprilis 1553)*, Regni nostri XXIII°. Ad mandatum Sacrae Regiae *Maiestatis* proprium[2]. ||

186. Conductio thelonei anni 1553. Consules pro- [131]
tunc residentes Paulo Pyecziqvarnik conduxerunt theloneum marcis sexaginta ab anno ad annum et pro singulis quartualibus debebit dare consulibus per marcas[3] 15. Quod si vero neglexerit pro aliqua rata dare marcas 15, tum liberam admittit in bona sua intromissionem vel alteri licitum erit conducere teloneum ab eodem tempore ob ipsius negligentem solucionem.

187. Quitacio Catherinae Piskorzova per filios Jeronimi. Actum in die Exaltationis sanctae Crucis anno Domini 1553 *(14 Septembris)*. Coram consulari residentia stantes personaliter filii olim piae memoriae Jeronimi consulis Jacobus cum Joanne nomine suo atque nomine aliorum fratrum libere, palam et per expressum recognoverunt, quia ab honesta Catherina consorte olim piae memoriae Petri Pyskorz et ab || omnibus haeredibus ipsius perceperunt ac levaverunt [132]
coniuncta manu ab eis centum florenos pecuniarum et censum ab eisdem pecuniis perceperunt, duntaxat sibi actionem reservaverunt ratione decem florenorum de censu ab eisdem centum florenis. De quibus centum florenis et censu ab eisdem Cathe-

[1] Nominacja Stanisława Orlika, pisarza polnego, na żupnika ziem ruskich, t. j. przemyskiej, drohobyckiej i solskiej z 12 i 13 lutego 1550, por. Matr. Summ. V_1 nra 770. 772. Objął żupy w zarząd 8 marca 1550 r., jak wynika z rozrachunków opiekunów Anny, wdowy po Calvanim czyli Karolu Guccim de Florentiis, poprzednim żupniku ruskim, i jej dzieci, Oktawiana i Rajnera. Matr. Summ. V_1 nr. 1175. 1374.

[2] W Matr. Summ. V_1 mandatu tego niema.

[3] Po skreślonem: grossos.

rinam Piskorzova et haeredes ipsius quitant, quietant ac pacificos reddiderunt nunc et aeviterniter. Q. s. e.

188. Acceptio mutuo pecuniae per Cvndrath Ivassovicz, Ichnat Corunka, Sthasz generum Paskonisz anno 1553. Coram consulari residentia stantes personaliter Condrath Ivassovicz, Coronka Ichnad, Sthecz Paskow *zÿjecz* libere, palam et per expressum recognoverunt singuli et singu-
[133] lariter ‖ in haec verba, quia mutuo acceperunt pecuniam olim piae memoriae Polaska Havrilowa a tutoribus et executoribus praefatae Polaska videlicet a Szÿen Husz et a Ichnad Corunka. Inprimis Condrath Ivassovicz fassus est, quia a praedictis executoribus mutuo accepit sedecim florenos pecuniarum a quibus censum solvet a festo Michaelis *(29 Septembris)* ad aliud festum, iam per quatuor annos inclusive ad aliud festum Mÿchaëlis anni 1554 octo florenos, singulis annis per duos florenos computando[1]. Item Coronka Ichnad et Sthecz[2] Paskow *zÿjecz* coniuncta manu et in solidum acceperunt mutuo viginti duos florenos, a quibus per quatuor annos ab hinc et in sequentem annum tenebuntur dare duodecim florenos et grossos sex, praesertim tamen iam a praeteritis annis cum futuro et non a futuris annis. Item Chlÿva fassus est se percipisse quatuor marcas pecuniarum, a quibus tenebitur dare *grossos* 24[3] ab hinc et
[134] non pro praeteritis annis. ‖ Et singuli[4] tenebuntur pro festo s. Mÿchaelis praedictam pecuniam reponere iuxta descriptionem superiorem. Et eadem debita omnes insimul in suis bonis praefatam pecuniam in tam mobilibus, quam immobilibus inscripserunt et assecuraverunt in defectu solutionis[5]. *(z. p.)*.

189. Misz *kravÿecz* quitatio. Coram officio consulari stantes personaliter executores et tutores olim piae memoriae Polaska Hawrilova videlicet Sÿen Hvsz et Ichnad Korvnka fassi sunt, quia a Mÿsz sarctore acceperunt quatuor marcas pecuniarum, quam (sic) mut[u]o acceperat a praefatis executoribus. Quem Nicolaum sarctorem et uxorem eius cum successo-

[1] Nadpisane.

[2] Nadpisane nad skreślonem: Sthass.

[3] Po tem słowie skreślone: annis singulis.

[4] Powtórzone dwukrotnie.

[5] Po przez tekst zapiski na str. 133 inną ręką późniejszą napisano: Cassatum, solutum, cassatum.

ribus quittant, quietant ac pacificum pacificosque reddunt[1]. *(z. p.)*.

190. Chliva et Pÿthr de Medenicze. Coram consulari residentia stans personaliter Pÿethr de Medenicze avus puerorum Polaska Hawrilova libere, palam et per expressum sub || sua conscientia recognovit, quia Polaska Havrilova tenetur [135] Hlÿva grossos quadraginta et nondum exsolutos. Circa quam recognitionem praesentes admodum executores atque huic inscriptioni asenserunt ad futuram solutionem, dum pecunia extorquatur a debitoribus[2]. *(z. p.)*.

191. Polomia Halvnkowna, Gregorivs Skrobich de Leopoli. Acta feria tertia in vigilia Omnium Sanctorum anno Domini 1553 *(31 Octobris)*. Coram consulari residentia et advocati comparens personaliter honesta Polomia Halvnkowna vicina nostra mente et corpore sana existens, consilio maturo et animo bene deliberato, libere, palam et per expressum recognovit, quia sortem suam admortuam post Albertum Halvnkovicz dictum fratrem suum germanum praemortuum, civem Plodcensem, devolutam vel devolvendam iure naturali et propinquitatis Gregorio Skrobÿch civi Leopoliensi, filiastro suo et ipsius successoribus praefatam sortem admortuam ad ipsam concernentem dat, donat et iam exnunc dedit, donavit cum omni iure dominio, proprietate, propinquitate, haereditate nihil sibi et suis posteris reservando, sed totum ius et haereditatem in memoratum Gregorium transfundendo ipsumque in praefata sorte asecurando cum omni abrenunciatione propinquitatis. ||

192. Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux [136] Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Mazowiae etc. dominus et haeres. Generoso Joanni Camienieczki de Rzessow, capitaneo nostro Drohobÿczensi[3], fideli dilecto gratiam regiam. Generose, fidelis

[1] Poprzez tekst zapiski inną ręką dopisano: cassatum.

[2] Poprzez tekst zapiski na str. 135 inną ręką napisane: cassatum.

[3] Jan Kamieniecki (Camyonaczki, Kamyenyczki) z Rzeszowa był starostą drohobyckim (post 24 czerwca 1522 — cca 1 marzec 1539) po Stanisławie Małdrzyku z Chodywaniec. Rationes jego z starostwa drohobyckiego datują się od ostatnich rationes Małdrzyka z 24 czerwca 1522 r.; 6 lutego 1539 r. wymieniony jako żyjący, 1 marca t. r. „quondam". Matr. Summ. IV_1 nra 4747. 4749; IV_3 nra 19. 544. 19845.

dilecte! Expositum est hic Maiestati nostrae graviter nomine venerabilis vladicae Premisliensis[1], quia isthic in oppido Drohobyczensi eius presbiteros rittus Graeci in administrandis ipsorum ecclesiae cerimoniis cives nostri catholici fidei Romanae turbarint et opprimerint, prohibentes illos sacramentis iuxta rittum ipsorum fidei Graecae procurare, infirmos et reliqua alia officia praestare, quae ex rittu ipsorum eis conveniant. Proinde cupientes unumquenque subditorum nostrorum in iuribus ipsorum conservari, mandamus Fidelitati tuae praesentibus, ne[2] hos permittat illos in rittu ipsorum turbari nec ignonimiam iniuriamque aliquam praeter aequum irrogari, sed eos ita conservet, quem admodum rittus eorum in ecclesia Premisliensi scripti sunt et ut hactenus in eorum cerimoniis ecclesiasticis et festis conservati sunt. Ita factura Fidelitas tua pro officio suo et gratia nostra. Datum in conventione Piotrkowiensi in festo s. Tomae Apostoli anno Domini 1530 *(21 Decembris)*. Ex mandato Sacrae Maiestatis proprio.[3] ||

[137] **193.** Contractus inter Matheum hydragogum et communitatem Drohobicensem ratione tributi a cannalibus, cuius intercisa est inclusa in consulari cista et sequitur eius tenor talis:

Anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo sabato ante festum Nativitatis beatae Virginis *(6 Septembris 1550)* consules protunc existentes Stephanus braseator, Gregorius Nyklosz, Andreas Jaklyk, Joannes pistor et scismaticus Chomka totaque communitas civitatis Drohobycz consulentes de bono suo utilitatique publica curaverunt cannalia habenda in civitate. Quare cum famato viro Matthaeo aquaeductore et hydragogo Sacrae Magestatis Regiae, cive Opatoviensi et Sandomiriensi[4] contractum fecerunt pro cannalibus extruendis sumptu infrascripto:

[1] Niewymieniony władyka przemyski, to Arseni czyli Laurenty Terlieczki od 11 sierpnia 1529 do 2 października 1548. Czas jego włodarzenia wyznaczony w przybliżeniu na podstawie aktów grodzkich przemyskich od czasu pierwszej do ostatniej wzmianki. Poprzednik Joachim wymieniony po raz ostatni 27 listopada 1527; o Arsenim akt z 29 lutego 1549 mówi „post mortem". Castr. Prem. t. 16 p. 296. 621; 17 p. 262; 21 p. 401; 24 p. 460. 495. 575; 25 p. 166.

[2] W tekście mylnie: ut.

[3] W Matr. Summ. IV_1 i $_2$ mandatu tego niema.

[4] W tekście: Opatoviense et Sandomiriense.

Hi itaq*ue* praedicti consules convenerunt cum Matthaeo praefato contractumq*ue* fecerunt de cannalibus extruendis atq*ue* aqua ad usum || civium adducenda ita, ut praedictus Matthaeus [138] aquaeductor suo sumptu proprio debeat omnia neccessaria acquirere ad extruenda cannalia atq*ue* cannalia ferrea a loco, ubi rota est alias ad *krusthv* ad turrim usq*ue* dare omniaq*ue* alia huic operi necessaria providere debebit. Pro quo praefatus Mattheus ad annos novem debet omnes ex cannalibus fructus, proventus atq*ue* utilitates capere usq*ue* ad decursum annorum praedictorum a tempore hoc, quo aqua in civitatem sit adducta. Unde a quodlibet braxeo accipiet per grossos quatuor [1] et a semimodio coctionis melis solidos duos verum ea conditione, ut ille cannalium civitatis curam optimam habeat atq*ue* post horum decursum annorum iam nullam attinentiam ad cannalia habiturus est, sed quemadmod*um* ille tenuit, ita etiam in manus civitatis tradat, ne sit aliquod damnum vel destructio cannalium. Praeterea ita praefatus Matthaeus his ute || tur, fruetur, ut [139] omnibus civibus aquae sit copia nullusq*ue* in ea defectus fiat. Insuper quoniam inquilini nullos sumptus nullumq*ue* praetium pro aqua dabunt, ideo etiam, si qu*ae* necessitas urgeret, co*mmun*em laborem recusare non debent ad minus in anno semel, si cannalis aliqua corrupta fuerit. Si vero Matthaeus praefatus, Deo volente, ex hac vita commigraverit, succesor utilitat*um* eius cannalium curam talem, qualem solus habere debebit usq*ue* ad decursum annorum praedictorum. Contractum prius habitum hoc cassamus, destruimus in nihilumq*ue* reducimus. In cuius rei signum et fidem maiorem Matthaeus aqu*ae*ductor manu propria se subscripsit.

194. Memoriale, a quo tempore Matheus hydragogvs tributum a singulis braxis cepit accipere. Famatus Nicolaus Zylka consul residens tunc temporis et subdelegatus, || exactor tributi cannalium a Matheo hydragogo in [140] praesentia consulari et totius communitatis ac in praesentia Mathei hydragogi in loco praetorii libere, palam fassus est, quia anni millesimi quingentesimi quinquagesimi secundi a festo s. Michaelis *(29 Septembris)* incepit exigere tributum a singulis braxis per quatuor grossos iuxta cirographum immediate supe-

[1] Po skreślonem: sex.

rius inscriptum et eandem (sic) Matheus hydragogus debebit continuare usque ad expirationem temporis in cirografo vel intercisa descripti.

Anno 1554.

195. Paulus Pach, Barbara, Anna et Casper liberi Sophiae Pachova. Divisio bonorum. Actum feria quarta proxima ante Conductum Paschae
[141] anno Domini 1554 || *(28 Martii)*. Ad residentiam nostram consularem accedentes personaliter famati Paulus Pach et Paulus Pyecziquarnik tutores et executores testamenti olim piae memoriae Sophiae uxoris Bartholomei Pach representaverunt testamentum memoratae Sophiae ac petierunt, ut legatur et est lectum a verbo ad verbum, quo praelecto incontinenti tutores executoresque testamenti praemiserunt inquisitionem ab haeredibus, an ultimam voluntatem testamentaliter factam matris suae Sophiue pro rato, grato firmoque suscipiunt. Ibi Anna per famatum Joannem pistorem tutorem suum, Barbara per Mathiam sarctorem, tutorem et maritum legitimum, Casper vero annos discretionis habens solus per se praesentaneo consensu, unanimi voluntate et voce in eo vigore susceperunt testamentum et in eo contenta pro rato firmoque tenere spoponderunt excepto Martino pelione fratre praedictorum germano, ex parte
[142] matris, verum ex alio patre progenito[1], || qui testamentum matris renuit suscipere nulla ad requisitionem officii causa alegata, cur retractaverit ultimae voluntati matris suae. Ubi consules rem iustam animadvertentes, ut testamentaliter legata executioni demandentur, decreverunt, quo tutores et executores testamenti faciant rationem et executionem testamenti, qui inhaerendo nostro decreto partibusque praemissis consencientibus suficientem rationem ac divisionem iuxta legata inter haeredes fecerunt, qui proportionaliter legata accipiendo, levando et possessioni suae asociando videlicet Anna, Barbara per se et tutores suos praefatos, Casper vero, ut compos rationis et annorum discretionis existens, praesentaneo consensu omnes in solidum memorati haeredes praefatos tutores et executores testamenti
[143] de omnibus bonis paternis et maternis, mobilibus || et immobi-

[1] W tekście mylnie: progenitum.

libus una cum successoribus quitaverunt, quietaverunt, iam exnunc pacificos faciendo eo, quod illis plenarie de omnibus bonis mobilibus et immobilibus, devolutis et devolvendis atque de bonis testamentaliter legatis[1] sufficienter satisfactum est cum aeviterna abrenunciatione de eisdem bonis.

196. Caspar et Stanislavs. Actum anno, die quo supra. Coram nostra consulari residentia comparens personaliter Casper pellio filius olim piae memoriae Sophiae Pachova, annos iam discretionis habens, libere, palam ac per expressum, post obitum matris suae fassus est, quia ipso praesente mater eius Sophia a Stanislao filio Pauli Pach pro avena manualiter accepit ac levavit quinque marcas pecuniarum, de quibus eundem Stanislaum tanquam verus haeres et de quibus illi constat, quitat, quietat ac pacificum reddit. ‖

197. Recognitio Pauli Pach. In residentia nostra [144]
consulari Paulus Pach a Casparo filio Sophiae Pachova in depositum marcas quatuor tanquam patruus eius accepit, quas iterum incontinenti coram consulibus Mathiae sarctori dicto Lÿssi mutuo concredidit. Actum anno et die, quo supra.

198. Actum anno Domini 1554 feria tertia proxima post festum s. Adalberti *(24 Aprilis)*. Oblatum est nobis privilegium theolonei[2] oppidanorum Lubomiliensium munitum sigillo apensili in pargameno descriptum per Valentinum Skoraÿ advocatum et per Fedur Nÿekrasovÿcz consulem et Abramum perfidum Judeum petieruntque, ut acticetur, cuius tenor sequitur et est talis: ‖

In nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. [145]
Quae in continuo temporum et rerum humanarum varietate facile res gestae e memoria hominum labuntur in perpetuis literarum monumentis commendentur, proinde nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae nec non terrarum Cracoviae, Sandomÿriae, Sÿradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samoitiae, Culmensis, Pomeraniaeque etc. dominus et haeres, significamus praesentibus literis, quibus expedit universis et singulis, praesentibus et futuris, volentes insuper civibus et negociatoribus artificiorum

[1] Po tem słowie: satis et, przekreślone.
[2] Theolonei (sic), nadpisane.

quorumcu*nque* opificibus caeterisq*ue* incolis et suburbanis oppidi Lubomnen*sis* benignitate no*stra* Regia prospicere et uberiori gratia illos prosequi, ipsos ab omnibus et singulis Regni no*stri* theoloneis agerarib*us*, pontalibus et aliis quibuscu*nque* theoloneorum exactionibus institutis et instituendis quocu*nque* no*mine* censeantur excepto duntaxat theoloneo finitimo Regni no*stri* liberamur, eximimus et immunes reddidim*us* perpetuis temporibus, id quod a mercibus suis et aliis facultatibus, a quibusvis rebus ad nullius theolonei exactionem cives Lubomlien*ses* seu quispiam ex eis e[x]solvere astrictus erit. Quare universis et singulis palatinis, castellanis, capitaneis, tenutariis, zuppa-
[146] ru*m* no*stra*rum praefectis, vicecap*itanei*s, || nobilibus, proconsulibus, consulibus, advocatis, theoloneorumq*ue* tam aggeralium, quam pontalium et aliarum quarumvis exactionum praefectis et administratoribus eorumq*ue* vicesgeren*tibus* manda*mus*, ut a mercibus, facultatibus et quibuscu*nque* rebus oppidanorum Lubomlien*sium* nullam thelonei sive aggeralis sive pontalis ac alterius cuiusvis exactionis contributionem exigatis exigereq*ue* permittatis, sed eos in hac libertate no*stra* et immunitate perpetuis temporibus conservetis et inviolabiliter manuteneatis. In quorum om*nium* praemissorum fidem et testimonium sigillum no*strum* mai*us* praesentibus subappensum est. Datum Lublini in conventione generali feria *secun*da post dominicam Judica proxima anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto *(12 Martii 1554)*, Regni vero no*stri* anno vigesimo quinto. Praesentibus *revere*ndissimo *revere*ndisq*ue* in Chr*isto* patribus dominis Nicolao Dzÿerzgowskÿ archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et primate, Andrea[1] Zebrzÿdowskÿ Cracovien*si*, Johanne Drohoiowskÿ Vladislavien*si*, Jacobo Vchanskÿ Chelmen*si* episcopis nec non mag*n*ificis, venerabilibus et generosis Johanne comite in Tharnow castellano Cracovien*si*, Regni no*stri* exercituum supraemo ac Sendomirien*si*, Strien*si*, Lubaczowien*siq*ue, Nicolao
[147] Odnowskÿ de || Falsthyn Sendomirien*si* ac Leopolien*si*, Nicolao de Szÿaniawa Russiae, exercituu*m* Regni no*stri* campestri [praefecto], Collonen*si* (sic) Halicien*siq*ue, Johanne de Mielÿecz Podoliae ac Grodecen*si* Chmielnicen*siq*ue, Andrea de Thenczyn committe Lublinen*si*, pallatinis et Sznyatynen*si* Rohatyne*siq*ue,

[1] W tekście: Andreę.

Stanislao Maczyeiowsky Sendomirien*si*, curiae n*ost*rae marszalko ac Lubomlien*si* Zawÿchosten*siqu*e, Spitcone Jordan de Zakliczin Sądecen*si*, Regni n*ost*ri thezaurario ac Praemislien*si*, Stanislao committe in Thenczÿn Leopolien*si* ac Lublinen*si* Belzen*siqu*e, Floriano Zebrzidowskÿ Lublinen*si* ac burgrabio arcis n*ost*rae Cracoviensis, Philipo de Thrzcziana Raven*si*, Sebestiano Mieleczkÿ Vislicen*si*, Valentino Dembienskÿ Biecen*si*, burgrabio Cracovien*si*, Joha*n*ne Lutomierskÿ Brzeznien*si* castellanis, curiae n*ost*rae thezaurario, burgrabio Cracovien*si* ac Lancicien*si* Radodomien*siqu*e, Johanne de Ocziessno Regni n*ost*ri cancellario, generali Cracovien*si*, Sandecen*si*, Olistinen*siqu*e capitaneis, succamerario et burgrabio Cra*coviensi*, Johanne Przerembskÿ Regni n*ost*ri vicecancellario, Gneznen*si*, Cracovien*si* et s*anc*ti Floriani in Kleparz praeposito, Georgio Podlodowskÿ[1] Cracovien*si* curiaeq*ue* n*ost*rae, Petro Arczieshowskÿ Warszowien*si* canonici[s] causarumq*ue* Podlassen*sium* refferendarÿs, Martino Cromero canonico Cracovien*si*, secretario n*ost*ro, Adamo de Ocziessno ‖ Sendomirien*si*, Nicolao Trzebuchowsky n*ost*ro (sic) secretariis [148] ac Lieliowien*si*, Sigismundo Ligaza pocillatori n*ost*ro Tissovien*siqu*e cap*itane*is et aliis quamplurimis dignitariis, officialibus et aulicis n*ost*ris circa praemissa testibus. Datum per manus mag*n*ifici Johannis de Ocziessno Regni Poloniae cancelarii[2], gen*er*alis Cracovien*sis*,[3] Sądecen*sis* Olstinen*sisqu*e capitanei.

Eiusdem magnifici Johannis de Ocziessno Regni Poloniae cancellarii, gen*er*alis Cracovien*sis*, Sądecen*sis*, Olstinen*sisqu*e cap*itanei*, succamerarii, burgrabii Cracovien*sis*[4].

199. Andreas Piskorek cum matre. Coram officio consulari compare*n*s personal*iter* discretus Andreas Piscorek libere, palam fassus est, quia sorte*m* suam omne*m* paternam in domo, gaza, horto et agro matri su*ae* legittim*ae* tribus marcis pecuniaru*m* co*n*duxit in decursu*m* unius anni a festo Asce*n*sionis Do*mini* ad aliud festu*m* Ascensionis *(23 Maii 1555)* libere te-

[1] W tekście: Bodlodowskÿ.

[2] W tekście: cancellariu*m*.

[3] W tekście: Cracouiencium.

[4] Mandat ten pozostaje w związku z przywilejem wydanym tego samego dnia na odnowienie prawa magdeburskiego: Oppido Luboml terrae Chelmensis loco conflagrati novum privilegium super erectionem oppidi. Matr. Summ. V_1 nr. 1753. Mandatu samego w tem wydawnictwie niema.

nendam sine quavis impeditione usque ad tempus praefinitum et determinatum. Actum in die Ascensionis Domini anno Domini 1554 *(3 Maii)*. ||

[149] **200.** Jacobus et Joannes Jarosovietha cum haeredibus Petri Piskorz. Actum in die[1] festo Ascensionis Domini anno Domini 1554 *(3 Maii)*. Coram officio consulari comparentes personaliter discreti Jacobus et Joannes liberi olim piae memoriae Jeronimi, mente et corpore sani existentes, libere, palam ac per expressum fassi sunt, quia ab uxore Petri Piskorz et haeredibus plenariam solutionem manualiter levaverunt et acceperunt debiti patris sui legittimi Jeronimi, recognoscentes quidquam se habere apud Piskorzova et haeredes, sed iam exnunc illos quitaverunt, quietaverunt ac pacificos reddiderunt cum perpetuo silentio et pace. Q. s. e.

201. Actum dominica tertia post festum Trinitatis die 10 Junii anno Domini 1554. Consulibus protunc residentibus ratione privilegii protunc ad biennium dati ad tenendum officium notariatus et regendam provinciam[2] ||
[150] scholasticam. Ego Paulus notarius civilis fateor policeorque consulibus protunc et in futurum residentibus omnem obedientiam et fidelitatem in praestandis obsequiis atque acticationibus faciendis. Ipse idem manu propria.

202. Obligatio Pauli baccalaurei. Ego Paulus baccalaureus et notarius civitatis Drohobicensis praesenti inscriptione et manu propria me ipsum obligo dominis consulibus protunc et in futurum existentibus ex parte praesentationis super altare, nunquam illos aliquo strepitu iuris infestare neque ad aliqua impensa inducere, re certa et fide bona illos asecurando in pace permanere.

203. Obligatio consulum totiusque communitatis ad solvendum debitum senioribus xenodochÿ. Proconsul ceterique consules residentes et veterani totaque communitas concordi voce fassi sunt, quia ob necessitatem || reipu-
[151] blicae a senioribus xenodochÿ de cista pauperum in usum totius communitatis mutuo acceperunt octo marcas pecuniarum, quas annuatim obligaverunt solvere ad manus[3] seniorum xenodochÿ

[1] Po tem słowie przekreślono: sancti.
[2] Na następnej stronie powtórzone.
[3] Po tem słowie xenodochÿ, skreślono.

singulis annis per duas marcas pro festo s. Petri Apostoli *(29 Junii)* usque ad plenariam solutionem octo marcarum et hoc cassando et abrogando priorem inscriptionem et obligationem, quae fuit facta per priores consules ad quindecim marcas, de cuius data vide die dominico ante Petri et Pauli Apostolorum anni millesimi quingentessimi trigessimi *(26 Junii 1530)*. Actum et inscriptum in vigilia sancti Petri Apostoli anno Domini 1554 *(28 Junii)*.

204. Conductio telonei Mathiae Buhri. Actum feria quarta die s. Jacobi Apostoli 1554 *(25 Julii)*. Proconsul et consules civitatis Drohobicz noviter electi videlicet Joannes Comorno, Mathias Sziwiecz, Mathias Buhry, Laurentius sutor, Onisko Ruthenus teloneum civile pontale famato Mathiae Buhry a festo s. Jacobi[1] anni praesentis ad aliud festum eiusdem s. Jacobi in annum futurum *(25 Julii 1555)* pro marcis ‖ quinquaginta pecuniarum conduxerunt. Qui praefatus Mathias Buhri obligat se ac inscribit nullis iuribus neque aliquibus bonis haereditariis se tutando, sed quandocunque tempus praefatum videlicet festum s. Jacobi anni 1555 expiraverit, totam peccuniarum summam videlicet marcas 50 solvere tenebitur. Cum vero domini consules peccuniis pro restaurandis viis aut aliquibus aedificiis civilibus recuperandis [indigerint], extunc quotquot marcas protunc habuerit, solvere tenebitur. [152]

205. Conductio praetorÿ Joanni. Anno Domini 1554 sabbato post festum s. Jacobi Apostoli *(28 Julii)*. Consules noviter electi, proxime superius nominibus expressi, conduxerunt praetorium a festo s. Jacobi in annum futurum ad aliud festum eiusdem s. Jacobi una cum candelis et semimensuris et terrebris pro marcis duodecim peccuniarum[2] Joanni lanioni de Prziworsko. Qui quidem Joannes debebit dominis consulibus convivium tempore congruo parare et illos convivio excipere horologiumque intendere singulis diebus ad decursum anni. Q. s. e.

206. Acta sunt feria quarta post Michaëlis festum anno Domini 1554 *(3 Octobris)*. Stans personaliter Hlywa recognovit, quia ab exequutoribus ac tutoribus olim

[1] Po tem słowie, proximo przekreślono.

[2] Po tem słowie przekreślone: et insuper per.

pi*ae* memori*ae* Polaska v*idelicet* a Sien Huz et ab Ihnath Korunka accepit modo mutuatorio florenos tres a festo s. Michaelis usq*ue* ad aliud festum in annu*m* futuru*m* *(29 Septembris 1555)*,
[153] quam p*raeffatam* || peccuni*am* in bonis suis v*idelicet* agro inscribit et assecurat.

Item Ihnath Korunka personal*iter* recognovit se accepisse p*raeffatae* olim Polaska Hawrÿloweÿ Huzowey peccuniam mo*do* mutuatorio florenos viginti octo peccuniaru*m* a festo s. Michaelis usq*ue* ad aliud festum in annu*m* futurum.

Item Sien Huz, eiusd*em* p*raeffatae* olim Polaska peccuni*ae* mutuo accepit florenos triginta peccuniarum, qui hic idem stans p*ersonaliter* recognovit se accepisse, quos p*raeffatos* florenos in bonis suis mobilibus et im*m*obilibus inscribit.

Item hic idem stans Stecz gener Paskow recognovit se q*uoque* accepisse eiusd*em* Polaska pi*ae* memori*ae* peccuniam v*idelicet* florenos octo grossos viginti quatuor peccuniaru*m* ad idem festum s. Michaelis, qua*m* p*raeffatam* su*mmam* in bonis suis inscribit. In qua*m* su*mmam* p*raeffatam* a p*raeffatis* sup*e*rius no*min*atis acceptam census ab illis dandus est insertus ita, quod su*mm*a principalis una cum censu singulis est su*mm*atim expressa.

Item Kundrath Iwaschowicz hic idem rocognovit eiusdem peccuni*ae* se mutuo accepisse florenos tredecim peccuniaru*m*, grossos 6[1] ad festum s. Michaelis, quos florenos tredecim in suis bonis inscribit.

[154] Item Ihnath *prziputnÿk* recognovit se eiusdem peccu || ni*ae* accepisse marcas undecim peccuniaru*m* ab hinc ad festum s. Michaelis in annu*m* futuru*m* v*idelicet* 1555, quas p*raeffatas* undecim marcas in bonis suis inscribit ac assecurat.

207. Ratio ex perceptis et extraditis pecuniis olim Stanislai Rogowski. Actum est anno D*omi*ni milesimo quingentesimo quinquagesimo quarto feria quarta in crastino s. Galli *(17 Octobris 1554)*. Famatus Joannes *piekarz*, civis Drohobÿczen*sis* et tutor puerorum olim Stanislai Rogowski in p*raesen*tia d*omi*norum consulum protunc existentium Laurentÿ sutoris proconsulis et Joannis Comorno, Mathiae Sziwiecz, Mathiae Buhrÿ, Onÿsko Sienÿcza

[1] Nadpisane: grossos 6.

nec non *praesen*tibus amicis ac consanguineis praeffatorum puerorum olim Stanislai Rogowski *videlicet* Mathia Almano et Barbara Hryczkowa fecit dignam, iustam ac sufficientem *ratio*nem ex omnibus perceptis et extraditis peccuniis *praeffa*torum puerorum apud eundem famatum Joannem pistorem detentis. Post cuius rationis positionem et examinationem iuxta regestra contentam ab anno *videlicet* millesimo quingentesimo[1] quadragesimo sexto || usque ad annum millesimum quingentesimum [155] quinquagesimum quartum ab eodem *praeffato* Joanne pistore continuatam, in resta apud eundem Joannem tutorem *praeffa*torum puerorum manserunt marcae quadraginta sex peccuniarum grossi viginti octo denarii undecim, de quibus idem Joannes *ratio*nem tenebitur ac debebit[2] facere. Quem quidem Joannem ex his perceptis et extraditis in *ratio*ne ab anno ultra millenarios et centenarios quadragesimo sexto usque ad quinquagesimum quartum exceptis his marcis quadraginta sex peccuniarum grossis viginti octo denariis undecim apud ipsum retentis quietamus ac liberum facimus una et eius successores[3]. Quorum perceptorum et extraditorum regesta idem Joannes in scrinio consulari sigillo consulari obsigillata posuit ac servari voluit. ||

Anno 1555.

208. Conductio campi Miska Snÿhirowska. Acta [156] sunt *domi*nica VI Trinitatis anno *Domi*ni 1555 *(21 Julii)*. Stans personaliter coram consulari residentia Fedko Holupkowicz Siedy campum Snyehyrowski, quem idem Feidko puero olim Snÿhir libere ad utifruendum dimiserat, prout in actis scabinalibus latius continetur pro marcis duabus conduxit et sortem olim *praeffati* Snÿhir quartalis agri culti, quam in marcis sex tenet, debebit *praeffata* sorte agri utifrui ad exemptionem usque et persolutionem marcarum sex debebuntque *domi*ni consules singulis annis marcas duas, in quibus dictum campum conduxit, defalcare ipsi Feidkoni, donec *praeffata* sors pueri olim Snihir exempta fuerit[4]. *(z. p.)*.

[1] Po tem słowie skreślone: quinquagesimo.

[2] Po tem słowie: *ratio*nem skreślone.

[3] Było pierwotnie: successoribus.

[4] Inną ręką później: Anno *Domi*ni 1557 in vigilia *Omni*um *San*ctorum *(31 Octobris)* cassatum, quia iam persolutum *videlicet* marcae sex solutae.

209. Conductio praetorÿ. Acta sunt feria secunda post festum s. Jacobi anno Domini 1555 *(29 Julii)*. Domini consules protunc residentes Mathias Sÿwiecz, Joannes *piekarz,* Paulus Zakrzowski, Bartolomeus Polthornÿk, Onÿsko Sienÿcza conduxerunt praetorium una cum semimensuris, terre-
[157] bro ad rotas perterrebrandas ‖ et candelis Joanni lanio a festo s. Jacobi ad aliud festum eiusdem s. Jacobi in annum futurum *(25 Julii 1556)* pro marcis quatuordecim peccuniarum hac sub conditione, quia praeffatus Joannes praetorianus debebit ac se ipsum obligavit candelas bonas sepaceas facere, horologium, quum fuerit reformatum, providere, convivium dominis consulibus, ut est consuetudinis, preparare. Si vero malas candelas facere perget, extunc domini consules id animadvertere debebunt ac eundem in perficiendis candelis admonere.

210. Conductio telonei. Anno, die quibus supra. Iidem domini consules protunc residentes teloneum pontale civile famato Mathiae Buhrÿ pro marcis quinquaginta peccuniarum num. et nom. communis a festo s. Jacobi in annum futurum eiusdem festi conduxerunt. Qui praeffatus Mathias Buhry dictas quinquaginta marcas debebit in decursu anni solvere. ‖

[158] **211.** Conductio *voskoboÿnÿe.* Anno, die quibus supra. Domini consules protunc residentes conduxerunt *voskoboÿnie* pro media altera marca peccuniarum a festo s. Jacobi ad aliud festum eiusdem s. Jacobi, quae nullas contributiones debebit dare.

212. Acta sunt feria quarta post festum s. Francisci anno Domini 1555 *(9 Octobris)*. In praesentia dominorum consulum protunc residentium constituti personaliter Ihnath Korunka et Sien Hvz exequutores ac tutores puerorum olim Polaska recognoverunt, quia a Hlywa florenos tres peccuniae acceperunt, quos illi mutuo dederant, ex quibus eundem quietaverunt ac liberum fecerunt[1]. *(z. p.)*.

213. Eodem die. Iidem exequutores recognoverunt, quia ab Ihnath Przputnÿk marcas undecim peccuniarum acceperunt, quos eidem modo obligatorio dederant, ex quibus perceptis eundem Ihnath quietaverunt et liberum fecerunt. Q. s. e. ‖ *(z. p.)*.

[1] Poprzez tekst zapiski inną ręką napisano: Cassatum iussu officii.

214. In *praesen*tia eorundem consulum Ihnath Korunka [159] florenos[1] peccuniarum quindecim pueororum olim Polaska posuit ac in manus Hrÿczowi olim filio Hrÿczowe[y] tradidit. Quindecim vero floreni adhuc apud eundem Ihnath Korunka remanserunt, quos ad annum modo obligatorio ad se recepit, a quibus censum unam marcam peccuniarum dare tenebitur. *(z. p.)*.

215. Iidem praeffati tutores recognoverunt, quia a Stecz Paskowicz florenos quatuor peccuniarum puerorum olim Hrycza acceperunt ac cum effectu levaverunt, quos illi mutuo dederant; reliquos vero florenos quatuor eidem Steczowi ad annum modo obligatorio dederunt, quibus nunc pro anno elapso censum grossos viginti quatuor dedit. Ab his autem quatuor florenis censum dare tenebitur grossos duodecim[2]. *(z. p.)*.

216. Valentinus sartor et puer olim Rogowski. [160] Anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto dominica ante festum s. Martini *(10 Novembris 1555)*. Coram officio famatorum do || minorum consulum in plenari residentia eorundem constitutus personaliter famatus Valentinus sartor, genor Vieprzkowey, recognovit, quia a famato Joanne pistore exequutore puerorum olim Stanislai Rogowski, marcas decem peccuniarum num. et mon. polonicalium a festo s. Michaelis proxime praeterito *(29 Septembris)* ad triennium annis sese sequentibus ad idem festum s. Michaelis *(29 Septembris 1558)* accepit ea conditione, quia Venceslaum filium praeffati olim Stanislai Rogowski a festo s. Bartolomei proxime praeterito per tres annos immediate sese sequentes artem sartoriam ad idem festum s. Bartolomei *(24 Augusti)* edocere tenebitur ac obligavit se ipsum et a praeffatis decem marcis per triennium, prout superius est expressum, nullum censum dare debebit. Cui praeffato puero interrulas et calciamenta providere tenebitur. Joannes vero praeffatus exequutor tunicam et calligas dare debebit.

Anno 1556.

217. Peccunia olim Kalczowey uxoris. Acta sunt anno Domini 1556 dominica || in vigilia Epi- [161]

[1] Po tem słowie skreślone: treddecim.

[2] Między zapiskami nr. 214 i 215 wypisano ręką późniejszą, która obie skreśliła: Cassatum consulari arbitrio.

phaniarum *(5 Januarii)*. Constitutus personaliter Tomas Bzdun cum Zophia coniuge sua[1] civis Drohobyczensis, in praesentia dominorum consulum protunc existentium palam, libere et per expressum recognovit, quia a Vasia sorore olim Polaska, relicta olim Kalcz, mutuo accepit marcas decem peccuniarum a festo s. Michaelis proxime praeterito *(29 Septembris 1555)* usque ad aliud festum eiusdem festi proxime futuri in annum futurum, *(29 Septembris 1556)*, quas decem marcas in bonis suis videlicet in horto[2] inscribit et assecurat. A quibus decem marcis tempore elapso censsum unius marcae solvere tenebitur. Q. s. e.

[164] **218.** Acta sunt feria sexta ante dominicam Reminiscere anno 1556 *(28 Februarii)*. Importatum est mandatum Sacrae Regiae Maiestatis inter generosum dominum Stanislaum Orlik zuparium ex una et Stanislaum Spirka partibus ex altera, cuius tenor, qui sequitur, est talis[3]:

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazowiae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Famatis praeconsuli et consulibus civitatis nostrae Drohobyczensis, fidelibus dilectis gratiam nostram Regiam. Famati, fideles dilecti! Tuleramus decretum nostrum inter generosum[4] Stanislaum Orlyk zupparium terrarum nostrarum Russiae ex una et famatum Stanislaum Spirka concivem Fidelitatum vestrarum ex altera occasione certi debiti zuppae nostrae Drohobyczensis alias iuxta tenorem decreti nostri ea latius obloquentis. Quare mandamus Fidelitatibus vestris, quandoquidem agitur res fisci nostri, posteaquam his nostris fuerint requisitae, id ipsum decretum debitae exequutioni sublatis omnibus dila-

[165] tionibus aequitati ‖ contrariis mandent sub paena centum marcarum fisco nostro irremissibiliter aplicanda. Datum Varszouiae XXV Januarii anno Domini MDLVI *(25 Januarii 1556)*. Regni nostri XXVI. Ad mandatum Sacrae Regiae Maiestatis.

219. Eodem die. Constitutus personaliter Stanislaus Spirka coram residentia consulari occasione dicti debiti ad zuppam retenti Petrum fratrum suum germanum ad persolvendum dictum debitum fideiussorem statuit una et pro expensis.

[1] Cum Zophia coniuge sua, nadpisane.
[2] In horto, nadpisane nad skreślonem: domo.
[3] W Matr. Summ. V_1 mandatu tego niema.
[4] Generosum, nadpisane.

220. Obligatio Nicolai Barnvz. Ego Nicolaus Barnvz praesenti inscriptione et manu propria me ipsum obligo dominis consulibus protunc et in futurum existentibus ex parte provisionis nunquam illis aliquo iuris[1] strepitu infestare neque ad aliqua impensa inducere, re certa et fide bona illis assecurando in pace permanere. ‖

221. Acta sunt feria quarta ipso die storum [161] Philipi [et] Jacobi anno Domini 1556[2] *(1 Maii)*. Tota communitas ritus Romani unanimi consensu laudum inter se fecerunt ac consensserunt simul et in solidum secum tenere nec ullus ab altero in aliqua relinquere in iusta proferta causa sub iuramentis suis ‖ .

Inscriptio concordiae inter cives ritus Romani ex una [162] et rittus Graeci parte ex altera Drohobiczenses cuius tenor, qui sequitur, est talis:

Stala sie iest vgoda miedzi miesczani mÿasta Drohobÿczkiego, to jest Rzymskiego poslusenstwa z Rusia Greczkiego poslusenstwa w pÿrwsa srzode przed Gromnÿczami anno Domini 1556 *(29 Januarii)*. To jest ta vgoda, ÿz z Rzÿmskiego poslusenstwa ludzie maią odstąpicz na seÿmie przywileÿu swego, którÿ mieli, ÿzbÿ koszciol Ruski w myesczie nÿmÿal bÿcz, a ÿuz z Rusią w zadne prawa przed krolem Iego Mosczą anÿ ÿndzie nÿmaią się Lachowie wdawacz, iedno iednostaÿnie milowacz sie tak, iako nalezÿ ludziom krzeszczianskim iednego pana bendączi ÿ pod iednim prawem siedzączÿ. Z drugiey strony ludzie Greczkiego poslusenstwa takiez w zadne prawa z Lachÿ nÿmaią sie wdawacz, iedno się takze mÿlowacz a zga ‖ dzacz, iako ludzie iednego Boga ÿ iednego pana ÿ iednych praw bendaczÿ, w nÿwczim sie spolecznie ÿ iednostaÿnie nÿe ostawaiącz sie w kazdym postepku ÿ skladanyu, wselakÿch potrzebach, ktorebÿ kolwiek na thÿ iako ÿ na owe przipadlibÿ. A nyma ieden drugiemu zadnego vrągania, zadnych przimowek czÿnycz pod wyna w zapiszie z decretu comissarskiego zapiszanego w xiegach mieszczkÿch. A przi tey vgodzie bili vrodzenÿ Maczey

[1] Nadpisane.

[2] W rkpisie mylnie 1555, jak świadczy poniżej zamieszczona ugoda mieszczan drohobyckich z 24 stycznia 1556, do niej odnosi się zaprzysiężenie rzymsko-katolików.

Vaczowski, Pawel Stupnÿczki ÿ wiele ynych wiarÿ godnÿch, a ta vgoda dziala sie przed panem starostą w dworze Krola Jego Mosczi czaszu ÿ roku wÿszeÿ napisanego, z wolenya wszego pospolitego czlowieka. A ÿz sie tak dobrowolnie a spolecznie ziednali, tedi ia Jan Starzechowski, starosta drohobiczki, wyznawam swą ręka wlasną, ze sie tak zgodzili spoleczneÿ milosczi, przziczimem bÿl z tymÿ pany wÿszeÿ opisanÿmÿ. ||

[166] **222.** Acta sunt dominica tertia post Trinitatis anno Domini 1556 *(21 Junii)*. Albertus Bielik cum Lech *zwarzicz*. Coram officio proconsulis *videlicet* Mathiae Sziwiecz et consulum protunc existentium constitutus personaliter Lech *zwarzÿcz*, qui Albertum Bielÿk[1] occasione mutilationis manus inculpaverat et se eidem praestito iuramento corporali iuxta suam negativam iustificavit, prout id in actis scabinalibus Drohobiczensibus latius continetur. Praeffatus vero Lech *zwaricz* hoc praeffato iuramento a Bielik praestito non contentus, quotidie officium sollicitabatur pro iustitia administranda cum praeffato Bielik. Tandem hodierno adveniente tempore praeffatus Lech *zwarÿcz* recognovit se ab eo florenos quatuor peccuniae cum grossis quinque accepisse et ab eodem sibi iam satisfactum esse.

223. Hic idem stans Andreas balneator recognovit, quia ab eodem Alberto Bielik a medicina, qua praeffatum Lech sanaverat florenos quatuor peccuniarum grossos decem accepit. Quod idem Albertus Bielik officio consulari et nobili Jozepho Voiewodka vicecapitaneo protunc circa praemissa existenti protestatus est. ||

[167] **224.** Conductio telonei pontalis. Anno Domini 1556 sabbato die s. Jacobi *(25 Julii)*. Domini consules protunc residentes Joannes pistor, Mathias Sziwiecz, Paulus Zakrzowski, Bartholomeus Polthornyk, Onisko Sienÿcza conduxerunt teloneum pontale famato Mathiae Buhrÿ civi Drohobiczensi a festo s. Jacobi in annum futurum *videlicet* 1557 usque ad aliud festum proxime futurum eiusdem s. Jacobi pro marcis quinquaginta peccuniarum num. et mon. polonicalium. Qui Mathias Buhry tempore conductionis elapso censum praeffatum dare et solvere tenebitur.

[1] Nadpisane.

225. Conductio vini cremati et semimensurarum. Anno Domini 1556 sabbato die s. Jacobi *(25 Julii)*. Domini consules protunc residentes superius nominibus propriis expressi vinum crematum, semimensuras una cum lignis ad annum futurum ab eodem festo s. Jacobi Hryczowi Sienyczi pro marcis centum duabus peccuniarum num. et nom. polonicalium conduxerunt. ‖

226. Acta sunt feria quinta post festum Exal- [168]
tationis sanctae Crucis anno Domini 1556 *(17 Septembris)*. Praeconsul et consules civitatis in residentia plenari existentes peccuniam, quae in cistam consularem Martini filii olim Petri sartoris marca una grossi quinque solidus unus erat reservata eidem Martino in praesentia Bartolomei ministerialis restituerunt. Qui Martinus hic idem stans personaliter recognovit sibi satisfactum esse a dominis consulibus et se ab eisdem marcam unam grossos quinque denarios sex accepisse, de quibus eosdem quietavit et liberos fecit, se penitus abrenunciando. Q. s.

227. Conductio cerae pressae. Domini consules protunc existentes anni 1556 conduxerunt torcular ad exprimendam ceram a festo s.[1] Jacobi proxime praeterito ad annum eiusdem festi Michnyczcze pro marca una cum media peccuniarum, quae Michnyczka anno adveniente tenebitur dictam peccuniam solvere. Q. s. e. ‖

228. Ratio per famatum Johannem pistorem, [169]
civem ac consulem Drohobicensem coram dominis proconsuli ac consulibus ex peccunia olim puerorum Rogowsky percepta ac extradita anno Domini 1556 habita. Anno Domini 1556 ipso die s. Martini *(11 Novembris)*. Famatus Johannes pistor, civis ac consul Drohobicensis, tutor puerorum olim providi Rogowsky civis Drohobicensis in praesentia dominorum proconsulis ac consulum protunc residentium videlicet Pauli Zakrzewsky, Mathiae Szywiecz, Onysko Szienycza, Gaspari Byczek nec non praefatorum puerorum praesentia propinquorum condignam, iustam ac sufficientem fecit ex omnibus peccuniis tam perceptis, quam extraditis penes se iuxta regestra detentis rationem. Post cuius quidem rationis ac

[1] Po s. następuje Paschat.., przekreślone.

exactae calculationis positionem ac condignam examinationem iuxta regestra contentam videlicet ab anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto[1] usque ad annum Domini millesimum quingentesimum quinquagesimum sextum praefatum Johannem ex pecunia percepta ac extradita domini consules quietant ac ipsius successores. Porro penes eundem Johannem marcae quinquaginta quinque pecuniae manserunt, de quibus dominis
[170] consulibus rationem facere tenebitur. || Pecuniam vero per eundem Johannem supra proventus ac percepta in usus praefatorum puerorum extraditam ac expositam domini consules in censu ac proventibus praefatorum puerorum commonstraverunt ac sibi defalcari decreverunt videlicet marcas decem demptis sex grossis ultra solidum.

229. Actum feria quinta proxima post festum s. Martini anno 1556 *(12 Novembris)*. Providus Josephus sutor civis Drohobicensis sanus mente et corpore, non coactus coram plenaria residentia dominorum proconsulis ac consulum, libere ac per expressum obligavit se extremum peccuniae supra summam olim sibi per famatum Joannem pistorem mutuo datam videlicet undecim aureorum ungaricalium in auro certi ac liquidi mutui videlicet marcas sex sine quatuor grossis solutorum absque omni dilatione ac tergiversacione sine omni iuris strepitu ad tres ratas videlicet duas marcas feria quinta post festum s. Catherinae *(28 Novembris)* seu per quindenam, alias duas ante festum Nativitatis Domini hoc est *na Crasznÿ tharg*, reliquas duas minus quatuor grossis ante festum s. Paschae alias *na drvgÿ Crassnÿ tharg*.

230. Actum feria quarta post festum Conceptionis Mariae anno 1556 *(9 Decembris)*. Constituti personaliter coram nostra consulari residentia famati Nicolaus Krzÿwyczkÿ nec non Franciscus Laweczky cives Chelmenses obtulerunt privilegium in charta pergamenea Suae Serenissimae Maiestatis Regiae sigillo communitum, salvum, illaesum, in nulla parte
[171] sui viciatum et hoc super || libertate ac immunitate (sic) teloneorum ac omnium mercium per et intra regnum finitimo ac bobus exceptis a Sua Magestate Regia per eosdem oppidanos Chelmenses obtentum, quod petierunt per dominos ad acta consu-

[1] W rkp. następuje sexto przekreślone.

laria admitti, inscribi ac ingrossari. Et domini bene revisum ingrossandum admiserunt, cuius tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis:[1]

In nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Litvaniae nec non terrarum Cracoviensis, Sandomiriensis, Siradiensis, Lanciciae, Cviaviae, Rvssiae, totius Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Culmensis, Helbingensis Pomeraniaeque etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis, quorum interest universis tam his, qui nunc sunt, quam qui postea futuri sint, quod nos cum nostra in subditos nostros regia clementia et pietate, tum certorum consiliariorum nostrorum intercessionibus pro oppidanis nostris Chelmensibus ad nos factis adducti eidem oppido Chelm in terra Russiae sitto, quod est territorii Chelmensis primarium omnibusque eiusdem oppidi civibus et incolis ut iidem sic aliquando ad meliorem deveniant conditionem, libertatem et plenam ac omnimodam libertatem (sic) ab omnibus teloneis per et intra regnum nostrum finitimo tantummodo excepto dandam et concedendam duximus damusque et concedimus literis hisce nostris perpetuis temporibus faciendo oppidanos praedictos Chelmenses omnes et singulos a teloneorum omnium, praeter finitimum, ab omnibus et singulis mercibus eorum quocunque censeantur nomine, bobus tantummodo exceptis, solutione liberos et immunes perpetuo et in aevum. Quod omnibus quorum interest praesertim vero teloneorum nostrorum per || et intra regnum exactoribus nunc [172]
et pro tempore existentibus denuntiamus mandantes, ut oppidanos nostros Chelmenses in libertate hac per nos eis concessa conservent neque eam ulla in parte infringere aut violare audeant pro gratia nostra. In cuius rei fidem et firmius testimonium manu nostra praesentibus subscripsimus et sigillum nostrum appendi iussimus. Datum Vilnae feria quarta postridie festi Natalis beatissimae Virginis Mariae anno 1556 *(9 Septembris)*, Regni vero nostri anno 21. Praesentibus reverendo, generosis et venerabilibus Joanne Liutomierzskÿ Ravensis curiae nostrae thesaurario, burgrabio Cracoviensi et Lancicien si, Radomiensique capitaneo, Gabr[i]ele Tarlo de Sczekarzevycze

[1] W Matr. Summ. V_1 przywileju tego niema.

Radomien*si*, serenissim*ae* do*min*ae Catherin*ae* co*n*iugis no*str*ae charissimae curiae m*agistr*o et Chelmen*si* capitaneo, castellanis, Joanne Przerembskÿ regni no*str*i vicecancellario ac Gnesnen*si*, Cracovien*si*, Vilnen*sique* p*raepos*ito, Nicolao Trzebochowsky cubilis no*str*i p*rae*fecto, burgrabio Cracovien*si* et Bresten*si*, Leloviens*i* cap*itan*eo, Stanislao Myskowskÿ de Myrow tribuno Cracovien*si*, cap*itan*eo Marienburgen*si* et curiae no*str*ae pocillatore, Nicolao Laskÿ structore m*ensae* no*str*ae, Stanislao Mezyk dapifero Cracovien*si*, Petro Arcziechowsky Varssovien*si* et Vilnen*si*, refferendario no*str*o Podlasien*si*, Sta*nislao* Carnkowskÿ Vielunen*si*, canonicis, secretariis no*str*is et aliis q*uam* plurimis fide dignis officialib*us* et aulicis no*str*is circa p*rae*missa ex*isten*tib*us*. Dat*um* p*er* manus p*rae*fati *rever*endi Jo*ann*is Przerembskÿ regni no*str*i procancellarÿ ac Gnesnen*sis*, Cracovien*sis* Vilnen*sisque* p*raepos*iti, sincere nobis dilecti. ‖

Anno 1557.

[173] **231.** Conductio p*rae*torii. Acta sunt haec die solis an*te* festu*m* Anu*n*ciatio*nis* gloriosae Virginis Mariae anno salutis no*str*ae 1557 *(21 Martii)*. Protunc do*mi*ni consules reside*n*tes v*idelic*et Mathias Sziwiecz, Joannes *piekarz*, Paulus Zakrzowski, Gasparus Byczek, Oniszko Szienicza conduxeru*n*t p*rae*torium una cu*m* semimensuris, terebro ad rotas perterrebrand*as* et candelis Sebastiano Sczepanowicz a festo Conversio*nis* s. Pauli *(25 Januarii 1557)* ad festu*m* s. Jacobi Apo*st*oli p*rox*ime venturu*m* *(25 Julii 1557)* pro marcis septe*m* mon. et nu*m*. polonical*is* hu*n*c in mod*um*, q*uod* p*rae*fatus Sebastianus Sczepanowicz debebit ac se ips*um* obligavit p*raesen*tibusq*ue* obligat candelas bonas sepaceas [face*re*], horologiu*m* p*ro*videre, prandiu*m* seu convivium do*mi*nis consulibus, ut moris est, prandere[1]. Si aute*m* malas candelas facere co*n*sueverit, extu*n*c do*mi*ni consules id attende*re* tenebunt ac eunde*m* in
[174] fabricand*is* candellis admone*re*. ‖ Praefatus vero Sebastianus Sczepanowicz p*rae*torii ex*isten*s conductor tale*m* habebit p*ro*fectu*m* a semitru*n*co solid*um* unu*m*, a semimodio al*ias* *pulmÿarka* denariu*m* unu*m*, a integro tru*n*co semigrossu*m*, a qua*libet* rotta[2] ternariu*m* unu*m* iuxta antiqua*m* ac pristina*m* consuetudinem.

[1] Po pierwotnem praepara... napisał pisarz prandere.

[2] A qua*libet* rotta, nadpisane nad skreślonem terebro.

232. Thomas Zakrzewskÿ. Anno Domini 1557 dominica Palmarum *(11 Aprilis)*. Coram plenaria consulari residentia personaliter constitutus famatus Paulus Zakrzewskÿ civis et consul Drohobicensis libere, palam et per expressum recognovit, quia a provido Thoma braseatore marito et tutore Zophiae olim Bsdvnowa census a domo Bsdvnowskÿ puerorum olim Johannis Bsdvn marcas novem peccuniarum per quatuor annos retenti accepit ac in effectu levavit, de quibus quatuor annis praefatum Thomam praesentibus quietat. Idem Paulus Zakrzewskÿ praefato Thomae dictam domum a dominica Palmarum *(11 Aprilis)* ad aliud tempus simile ‖ videlicet dominicam Palmarum *(3 Aprilis 1558)* pro novem fertonibus conduxit. Quod solidatum est cum horto, qui praefatus Thomas capsura in domo aedificare et restaurare tenebitur. Item omnia tributa census civilia intercessit. [175]

233. Fedko Raskowey gener. 1557. Coram dominis consulibus personaliter constitutus Fedko Raskowey gener fassus [est], quia sibi satisfactum est a Mÿchno Belochowieczkÿ occasione domus Raskowskÿ dictae, quem praesentibus quietat. Ibidem stans personaliter Cluszyna per suum fideiussorem Waszylko generum suum se inscripsit suo grosso de pace, tranquillitate et securitate vitae Mychno Bolochowieczkÿ suorumque legittimorum successorum.

234. Anno Domini 1557 dominica post Visitationis Mariae *(4 Julii)*. Joannem lutifigulum conduximus ad restaurandam tecturam templi florenis undecim peccuniarum. ‖

235. Dmÿsz. Anno Domini 1557. Dmysz carpentarium restaurandam maceriem tam templi, quam civitatis tecturis florenis 4 et fertone conduximus. [176]

236. Mÿlvsz, Lÿszy. Anno Domini 1557 dominica ante Margarethae *(11 Julii)*. Magistri omnes artis sartoriae personaliter stantes coram officio consulari publice recognoverunt, quia occasione filii Seraphini filii eiusdem Joannis Mÿlvs pro consuetudine illorum illis satisfactum est, de quo eundem quietant.

237. Obligatio Mathiae sutoris. Anno Domini 1557 dominica ante s. Margarethae festum *(11 Julii)*. Matthias sutor Svchowierz civis Drohobicensis palam recognovit ac praesentibus debitum una cum exequutoribus testamenti

olim Lavrentÿ sutoris ab eodem per eundem a Phedkone Coldrvs *videlicet* flor*enos* undec*im* demptis *grossis* 6, super necessi-
[177] tate*m* sua*m* co*n*tracti, quod || debitu*m* *prae*fatu*m* socri su*ae* *rati*one uxoris su*ae*, filiae *prae*fati Laurentÿ, o[b]ligavit se soluturum a *tempore* *prae*fato *per* annum. In deffectu vero solu*tion*is tenebi*tur* si*bi* dare in medietate domus *prae*fati Laurentÿ dicti (sic). Q. s. e.

238. Nicolaus, Pasthvska. Coram *offici*o consulari personali*ter* stans Fenna Pastvska palam recognovit *praesen*tibus se vendidisse domuncula*m* eo iure, q*uo* ip*sam* tenuit penes Bophorium Nicolao pro marcis sex pecc*uniarum* monet*ae*, qu*ae* recognovit ab eode*m* si*bi* satisfactu*m* esse. Q. s. e.

239. Conductio vini cremati, semimensurarum una cu*m* lignis. Anno Do*mini* 1557 die do*mi*nico ip*so* die s. Jacobi Ap*osto*li *(25 Julii)*. Do*mi*ni consules noviter electi *videlicet* Gaspar Byczek, Paulus Zakrzewsky, Mathias Szÿwiecz, Stanislaus Pvhacz, Onÿsko Szynycza vinum crematu*m*, semime*n*suras una cu*m* lignis ad annum futurum ab
[178] eode*m* festo s. Jacobi || Hrÿczowÿ Szÿnÿcza pro marcis nonaginta pecc*uniae* num. et mon. polonical*is* eo nolente tenere pro peccunia eiusde*m*, quod alibi in tribus ollis cremaretur, conduxeru*nt*. Qu*ae* co*n*ductio adveni*en*te magnificentia sua d*omino* cap*itaneo* iux*ta* illius arbitrium dispensabi*tur* ac disponet*ur*.

240. Conductio thelonei pontalis. Anno Do*mini* 1557 die do*mi*nico ip*so* die s. Jacobi *(25 Julii)*. Do*mi*ni consules protu*n*c reside*n*t*es* su*p*eri*us* no*mi*nati conduxeru*nt* theloneum pontale Mathi*ae* Bvhreÿ civi Drohobicen*si* pro marcis quinquaginta pecc*uniarum* a festo s. Jacobi ad aliud festu*m* simile [1]. *(z. p.)*.

241. Conductio pr*ae*torii. Acta sunt die do*mi*nico ip*so* die s. Jacobi anno Do*mini* 1557 *(25 Julii)*. Do*mi*ni consules protu*n*c reside*n*t*es* *videlicet* Gaspar Bÿczek,
[179] Paulus Zakrzewsky, Mathias Szÿwiecz, || Stanislaus Pvhacz, Onÿsko Szÿnÿcza, conduxeru*nt* praetorium una cu*m* semimen*n*suris, terrebro ad perterrebrandas rotas, candelis Sebastiano Sczepanowÿcz a festo s. Jacobi ad aliud simile festu*m* pro marcis pecc*uniarum* quatuordecim tali *rati*one adiecta, quod *prae*fatus

[1] Inną ręką później: Cassatu*m*, quia iam *per*solutu*m*.

Sebastianus tenebit*ur* candellas bonas de sepo face*re*, con*vi*vium in anno domi*nis* consulibus *prae*pa[ra]re et *praesen*tibus se obligat.

242. Conductio ceraepressorÿ 1557. Actum die d*omi*nico s. Jacobi *(25 Julii)*. D*omi*ni consules protun*c* reside*ntes* sup*eriu*s p*ro*priis no*mini*bus expressi conduxeru*nt* cer*a*epressorium Mÿchnÿczka a festo s. Jacobi ad aliud festu*m* s. Jacobi pro marcis una cum media. ‖

243. Dauid, Zvbowa. Actum die d*omi*nico an*te* [180] festum s. Laurentii anno D*omi*ni 1557 *(8 Augusti)*. Cora*m* offi*cio* consulari personali*ter* constitutus Dauid sartor petÿt si*bi* a d*omi*nis intromissione*m* ac possessione*m* in domus medietate*m* Davidoska dicta*m* iuxta taxa*m* p*rae*fata*e* domus sup*eriu*s v*idelice*t anno D*omi*ni 1551 in actis scabinalibus facta*m* dari ac per do*mino*s decerni. D*omi*ni v*ero* visis ac bene perlectis l*iter*is taxa*e* p*rae*fata*e* domus per d*ominos* consules et viceadvocatu*m* cu*m* scabinis fact*ae* vigore p*rae*fata*e* inscriptionis nec no*n* taxae in medietate*m* dom*us* p*rae*fata*e* intromissione*m* p*rae*fato Dauid dederunt. Q. s. e.

244. Anna, Pawlowa *tkaczka*. Actum die d*omi*nico an*te* festu*m* s. Laurentii anno D*omi*ni 1557 *(8 Augusti)*. Coram offi*cio* consulari personali*ter* constituta Anna Sloszarzowna ‖ filia olim ferifabri Martini civis Drohobicen*sis* [181] palam, publice ac per expressu*m* recognovit, quia ab honesta Anna Pawlowa *tkaczka* accepit ac in effectu levavit duas marcas pecc*uniae* monetae certi, mutui ac liquidi debiti olim Stanislao Warchol civi Drohobicens*i* per ea*m* mutuati taliq*ue* condit*ione* accepit ex pecc*unia* olim puerorum Varchol iuxta testamentu*m* super hoc a p*rae*fato Warchol factu*m*, de qua sum*m*a eande*m* quietat. Q. s. e.

245. Concordia inter religiosum *pop* Raniowski et *pop* Piątnÿczki. Acta sunt d*omi*nica die Pr*ae*sentatio*nis* b*eatae* Mari*ae* Virginis *(21 Novembris)*. Facta est amicabilis concordia in p*raesen*tia d*omi*norum consulu*m* protunc existentiu*m* inter religiosos Trusz poponem Raniowski et Olechno Piątnÿczki in hunc, qui sequitur, modum, quia p*rae*ffatus Olechno *pop* obligavit se p*raesen*ti inscriptione filio suo Feidkoni iam co*n*iugato domu*m* in uno q*uar*tali agri ip*si* Feidkoni donato penes Vasilko ex una, Scze ‖ snÿ parte [182]

ex altera sito, suo sumptu *a*edificare et statuere et donec no*n* fuerit *a*edificata et constructa debet filiu*m* su*um* dictum una cu*m* uxore ips*i*us tanq*uam* co*n*iuges in domo sua fovere, uti parentem decet suos liberos amore p*ate*rno prosequi eidemq*ue* tertia septimana proventum ex accidentibus synagoga*e* provenientibus permisit accipere. Postq*uam* autem domu*m* dictam co*n*struxerit et in agro dicto *a*edifficata fuerit, ip*s*e filius eius cu*m* co*n*iuge a parente suo popone debebit in domu*m* p*rae*dicta*m* noviter extructa*m* secedere. Et ip*s*e p*rae*ffatus Trusz *pop* Raniowski inscriptio*n*em p*er* ips*u*m Olechno[1] *pop* in actis scabinalib*us* filio suo factam cassare debebit.

Anno 1558.

246. Conductio prati Miska Snÿchirowski. Acta sunt d*omi*nica Palmaru*m* anno D*omi*ni 1558 *(3 Aprilis)*. D*omi*ni consules protunc residentes St*anislaus* Puhacz, Mathias Sziwiecz, Paulus Zakrzowski, Caspar Bÿczek, Onisko Sienicza conduxerunt pratu*m* seu campum Miska olim dicti Snyehir ad trienniu*m* in singulos annos [im]mediate sese sequen*tes* per marcas duas peccuniaru*m* ad decursum tri*u*m an‖ [183] noru*m* Jachnowi Holupkowi, qui Jachno sing*u*lis annis tenebitur debebitq*ue* marcas duas ex debito, quod sup*er* dicto campo habet defalcare, tertio vero anno tenebi*tur* marca*m* una*m* vide*lic*et sextam dare ac solvere nutrici pueri olim Miska Sniehir; sup*er* qua*m* marca*m* ip*s*e Jachno iam dedit grossos duodecim.

247. Tomas cum Paulo Zakrowski. Acta sunt d*omi*nica Conductus Pasch*ae* anno D*omi*ni *1558 (17 Aprilis)*. In p*raese*ntia d*omi*norum consulu*m* protu*n*c residentiu*m* sup*e*rius no*mini*bus expressoru*m* famatus Paulus Zakrzowski civis et consul Drohobÿczen*sis* recognovit, quia a Toma braseatore censum a domo Bzdunowski an*n*ualem iuxta contractu*m* et conductione*m* in actis consularibus eisdem inscriptam marcas duas peccuniaru*m* grossos duodecim accepit, ex quibus eundem quietat et liberum facit.

[1] Olechno pop Piątnyczki czyli z cerkwi św. Piatnicy lub Paraskewji na przedmieściu drohobyckiem, por. nadanie dla tegoż z 25 maja 1547 Matr. Summ. IV$_3$ nr. 22841; za poprzednika jego Chomy 7 sierpnia 1537 nazwana ta cerkiew synagoga s. Sextianae alias Piątnycza od wyrazu feria sexta, t. j. Wielki Piątek, Ibidem IV$_3$ nr. 18692.

248. Hȳdragogus cum tota communitate. Anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo feria sexta post octavas Corporis Christi *(17 Junii 1558)*. Consules protunc residentes et tota communitas captando inter se mutuo consilio praesertim animadvertens servitia officiaque famati Mathei hȳdra || gogi Sacrae Regiae [184]
Maiestatis huic oppido in comparandis cannalibus et adducenda in civitatem aqua praestitis et exhibitis ob sumptumque non mediocre ad praeffata cannalia expositum ultra hos annos in contractu cum eodem habito, postquam[1] expiraverint, adhuc praeffatum Matheum hȳdragogum et eius successores legittimos uno anno integro donaverunt, in decursu cuius omnes utilitates ac proventus accipiet praesentique inscriptione dant, donant et condescendunt.

249. Acta sunt feria tertia in vigilia s. Margarethae anno Domini 1558 *(12 Julii)*. Lazur Radrowicz, Iwan Metenka. Domini consules protunc existentes Paulus Zakrzowski, Mathias Sziwiecz, Stanislaus Puhacz, Gaspar Bȳczek, Onisko Sienicza in consessu plenari residentes una cum advocato et scabinis iuratis antiquisque consulibus volentes inter Iwan Metenka et Lazarum Radrowicz de Raniowicze concordiam amicabilem occasione sortis agri ipsum Lazarum concernentis facere. In quorum praesentia praeffatus Iwan Metenka reproducebat inscriptiones || ex actis scabinalibus Drohobȳczen- [185]
sibus extractas, quibus se deffendere volebat allegans ipsum Lazarum ad bona videlicet agrum per ipsum Iwan Metenka possessum nullum interesse habere. Domini vero consules animadvertentes et considerantes nullas validas inscriptiones esse ab ipso Iwan Metenka pro parte sua contra Lazarum reproductas et ipsum Lazarum esse propinquum ad sortem suam obtinendam post mortem olim suorum avi et aviae bonorum videlicet avialium devolutam eidem Lazaro unam quartam agri in medio laneo siti per ipsum Iwan Metenka possessum adiudicandum, tenendum, habendum, possidendum, utifruendum et ad suos usus beneplacitos convertendum.

[1] In contractu <> postquam, nadpisane nad skreślonemi $2^1/_2$ wierszami: in decursu quorum proventum ex eis accipere debet accepitque cum anni in contractu cum eodem habito...

250. Mathias Almanuz, Petrus aurifaber. Acta sunt d*omi*nica ante festum s. Mariae Magdalenae *(17 Julii 1558)*. Constitutus personal*iter* Mathias Almanus civis Drohobÿczen*sis* in totali consessu consulari palam, libere et p*er* expressum recognovit, quia nullum verbum, quod famae[1] bonae Petri aurifabri civis Drohobÿczen*sis*, vicini sui[2], nocere debeat nusq*uam* locorum[3] nec cora*m* quibuscun*que* personis loquutus est neq*ue* aliquid[4], quod[5] famae artificioq*ue* eius[6] nocivu*m* sit, ei perspicuu*m* est nec sup*er* eum scit ‖ .

[186] **251.** Conductio semimensurarum. Anno D*omi*ni 1558 d*omi*nica in vigilia s. Jacobi *(24 Julii)*. D*omi*ni consules protunc reside*ntes* Paulus Zakrowski, Mathias Sziwiecz, Stanislaus Puhacz, Gaspar Bÿczek, Onisko Sienicza vinu*m* crematum, semimensuras una cum lignis Hrÿczowi Sieniczÿ a festo s. Jacobi in annu*m* futuru*m* ad idem festum *(25 Julii 1559)* pro marcis centum duabus[7] peccuniaru*m* conduxerunt idq*ue* erit in arbitrio et voluntate d*omini* cap*itanei*, prout voluerit, dispensabit.

252. Conductio praetorÿ. Anno, die quibus sup*erius*. Iidem praeffati consules pr*aetoriu*m una cum semimensuris, terebro ad rotas p*er*terebrand*as*, candelis sepaceis a festo s. Jacobi in annu*m* futuru*m* Sebastiano Sczepanowicz pro marcis quatuordece*m* peccuniaru*m* conduxerunt, qui Sebastianus tenebit*ur* p*raesen*tibusq*ue* se obligat elapso anno d*omi*nis consulibus convivi*um* parare et eos co*n*vivio excipere, horologiu*m* providere, candelasq*ue* bonas sepaceas facere. Q. s. e.[8] *(z. p.)*.

[187] **253.** Conductio telonei. Anno, die quibus sup*erius*. D*omi*ni consules sup*erius* no*mi*nati teloneu*m* pontale civile a festo s. Jacobi in annu*m* futuru*m* ad aliud festum

---

[1] Po tem słowie skreślone: ipsius.

[2] Petri < > vicini sui, nadpisane na marginesie.

[3] Nadpisane.

[4] Po tem słowie następuje skreślone: notabile.

[5] Nadpisane nad skreślonem: eius.

[6] Po tem słowie następuje skreślone: super eundem scit.

[7] Nadpisane nad skreślonem słowem, którego nie można odczytać.

[8] Inną ręką później: Cassatu*m* anihilatu*mque* p*er* me S*tanislaum* Konarzeuiu*m* notariu*m* p*raesen*tem civilem, quia p*er*solutu*m*.

eiusdem sancti *(25 Julii 1559)* famato Mathiae Buhrÿ pro marcis sexaginta peccuniarum num. et mon. polonicalium conduxerunt, qui elapso tempore praeffatam summam solvere tenebitur.

254. Conductio tonstrinae. Anno, die quibus supra. Domini consules superius nominati tonstrinam seu laborem tondendi pannum a festo Jacobi in annum futurum ad simile festum famato Bartholomeo Chlipiaÿkow pro media altera [1] marca peccuniarum conduxerunt. Q. s. e. [2] *(z. p.)*.

255. Conductio ceraepressorÿ. Anno, die quibus supra]. Domini consules ceraepressorium alias *voskoboÿnie* a festo s. Jacobi Apostoli in decursum unius anni ad simile festum pro media altera marca peccuniae conduxerunt.

256. Laudum totius communitatis super muneranda sua magnificentia in causa privilegiorum [3]. [188]
Anno Domini 1558 feria quinta in octava divi Martini confessoris *(17 Novembris)*. Tota communitas civitatis Drohobicensis utriusque quam Ruthenalis, quam Polonicalis partis decretum promulgavit ac assensa est super muneranda sua magnificentia scilicet generoso domino Joanne Starechowskÿ capitaneo eiusdem [4] secundum possibilitatem suam numero et quantitate muneris haud expraessa ea ratione, ut velit ipsi sua magnificentia gratiosa et amicabilis esse ac multitudini sibi iuxta Sacram Regiam Maiestatem subiectae. Actum anno, die quibus supra in praetorio toto vulgi conventu praesente personaliter.

257. Hricz et Iwan Hawrilowa filii mittunt libere ex tutoria Korunka Ihnatum et Sÿenÿum Husz. Anno Domini 1558 feria 4-ta die divi Thomae *(21 Decembris)*. Iwan Hawrylowÿcz per ipsum personaliter constitutus et Hrÿcz per Phedium Szuba fassi sunt sibi de tutoria

[1] Altera, powtórzone dwukrotnie.

[2] Inną ręką później: Cassatum, quia persolutum.

[3] Forsan, dopisane później mniejszem pismem inną ręką.

[4] Jan Starzechowski, starosta drohobycki od r. 1549 por. wyżej str. 68 uw. 2; wymieniony z tym tytułem w aktach ziemskich przemyskich w latach 1553. 1559. 1564. 1565, po raz ostatni 22 stycznia 1566. Terr. Prem. 16 p. 1491; 19 p. 891; 24 p. 5; 268 p. 1; 273 p. 53. 631. Był na ostatku także wojewodą podolskim, zmarł według Niesieckiego I, 180 1567 r.

et omnibus ad eam pertinentibus satisfactum esse ab Ihnath Korunka et Sÿen Husz suburbanis Drohobicensibus[1]. De qua quidem tutoria praefatos liberos dimittunt et absolvunt satisfactione percepta et abrenuntiant sese sub solido. ||

Anno 1559.

[189] **258.** Consignationes anni Domini 1559 sequuntur consulibus Stanislao Puhacz proconsule, Oniskone Sarmata Sÿnicza, Petro Zakrzowscio, Sÿwÿecz N., N. Bÿczkone, hoc et modo et ordine etc. etc.

259. Actum est feria 3-a post Ramispalmarum dominicam proxima anno Domini 1559 *(21 Martii)*. Coram praesentia proconsulis et consulatus Drohobicensium nec non sub sede Mathiae Vaczowskÿ[2] et reliquorum fidedignorum, ut advocati iurati Joannis Comarno et Nicolai Zilka civis Drohobiciensis etc. ut coram iudicio necessario. In praesentia praefatorum constituti personaliter tres scabini iurati, qui ab advocato ex eiusdem brachio fuere ad hoc missi, quando partes inter se citro et ultro altercarentur assecuraretque Paulus Kathicz de Jurkowa Wolÿa, qui faciavit equum, de quo negotium praesens agitur, esse incisum alias eunuchatum per amputacionem testium, altera vero pars videlicet Bartholomeus tabernator de villa Rzeczicza cum evictore suo, super quo sibi receperat, Vaskone thÿwon de villa Zirnÿcz astruebat equum praefatum esse pressum alias tholkanÿ. Itaque praefati scabini, ut Albertus Swab, Vrbanus Pyeczikwarthnik || et Valentinus, qui id [190]

[1] Nadpisane nad skreślonem: Rzeszovien*sibus*.

[2] Należał do szlachty pow. drohobyckiego, zdawna osiadłej wśród terytorjum królewszczyzny, por. AGZ. IV. 205, Archiwum m. Drohobycza 26: rozgraniczenie Wacowic od Rychcic na prośby nblium Georgii, Pauli et Floriani fratrum germanorum, haeredum de Waczowicze z 14 kwietnia 1494 r. Jeden z braci Jerzy był w latach 1494 i 1496 iudex castri Drohobiczensis; Florjan otrzymał 27 marca 1508 r. prawo poboru mostowego w Wacowicach po 3 grosze od telegi z solą Matr. Summ. IV_1 nr. 718; IV_2 nr. 8727; IV_3 S. nr. 1179. Maciej był może synem którego z trzech wyżej wymienionych braci, kręcił się koło starostwa drohobyckiego i żup solnych, por. wyżej nr. 14 z 1544 r., oraz 1545 Matr. Summ. IV_3 nr. 21876, w 1560 komisarzem królewskim, Archiwum m. Drohobycza 101. 103. Wydawca Gątkiewicz F. łączy z nim niesłusznie w indeksie innego Mathias de Wacowice ministerialis generalis Russiae, który był kmieciem z tej wsi 135. 143. 144. 160. 162.

conspiciebant, sub iureiurandis suis recognoverunt ac palam testificati sunt equum ipsum non pressum alias *tolkanÿ*, sed incisum esse alias *rzerzany* evidentibus signis cum his, qui in hoc periti sunt, comprehendisse [1], ubi signa partis primae videlicet Bartholomei [2] praefati super quibus sese receperat ac traxerat, cassa et nihili tanquam non verificata effecta sunt. Qua recognitione consulatus cognita parti vincenti videlicet Paulo Kathicz praefato equum ipsum adiudicavit, utque liquidis signis suum esse et sui alimenti fideliter deduxit ac ostendit, quod pars solidavit. Actum et datum anno, die praesentibus quibus supra Drohobicii. Adhuc aderat praesens dominus Wisniczkÿ et iudex quidam Vnÿathiczkÿ. Cui quidem consulari decreto praefato pars illa videlicet Bartholomeus praefatus per plenipotentem suum refragata est et ad suam illustrem magnificenciam dominum dominum palatinum Cracoviensem appellavit. Cui quidem praesidentes huic negotio praefati haud id denegaverunt faciendum et pars appellans fatalem sibi importandae rei subsidiariae ad sex hebdomadas hinc ultro praefixit et domini assensi sunt hoc est in feriam tertiam post Ascensionis Domini anno hoc praesenti. || Fideiusserunt Paulo pro Wasko *knyass* seu pro [191]
Vstian, qui pro ipso *knyass* fideiubet Ichnath de Drohobicz civis, Matzanka gener fideiussit Paulo pro impensis ad sex hebdomadas, pro Vstian de Machnow de ultra Pothilicz sub solido partis praefati Pauli scripsit.

260. Conductio pastoris eodem anno. Consulatus apprae ciavit seu conduxit pastorem pascendi gregem et armenta communi moneta peccuniaria ad anni decursum unius videlicet divi Martini ferias, ut moris est vel si temporis ulterius fuerit marcis peccuniae novem numeri polonicalis et trunco siliginis et dimidia mensura pisarum, dimidia mensura milii, item perua carnis lardi pro dimidia marca etc. super quo quidem labore suo per dictum pastorem suscepto dimidium sibi marcae peccuniae arrhatum est. Anno praesenti 1559 die feria tertia post Palmarum Ramos *(21 Martii)* in praetorio.

261. Dominica Conductus 1559 *(2 Aprilis)*. Personaliter constitutus famatus Mathias Szywyecz recognovit, quia

[1] Cum his <> comprehendisse, dopisane u dołu strony z odnośnikiem do tego miejsca.

[2] Nadpisane nad skreślonem: Pauli.

coram ipso tanquam proconsule adolescens Joannes olim Joannis
[192] Bzdun filius accepit a fa || mato Paulo Zakrzowski tutore suo florenos sex peccuniarum mon. et num. polonicalium super suarum necessaria rerum, de quibus ipsum coram ipso Mathia Szivyecz proconsule quiettat et solidatum est.

262. Acta sunt haec feria quinta post foesta Penthecosten anno Domini 1559 *(18 Maii)*. In praesentia famatorum dominorum proconsulis Stanislai Puhacz, Mathiae Sÿwiec, Pauli Zakrzowskÿ, Casparis Biczek et Onisko Sÿncza nec non viceadvocati et scabinorum protunc existentium, praesidente etiam nobili Josepho Voievodka vicecapitaneo Drohobicensi protunc et cum aliis fidedignis personis tanquam arbitris et amicabilibus compositoribus. Facta est amicabilis et irrevocabilis compositio et concordia per ipsos supranominatos inter honestam Annam Pachowa post olim Paulum Pach relictam et Stanislaum filium eius maiorem natu ex una et Albertum filium minorem, Annam, Dorotheam et Catherinam filias olim Pauli Pach praedicti atque Martinum nepotem Pauli praefati ex Zophia filia eiusdem legittima in hunc, qui sequitur, modum, habentes Deum prae oculis et iustitiam sanctam:

Imprimis Annae coniugi praefati Pach et matri praefatorum liberorum tertiam partem iuxta consuetudinem civitatis huius et iuris scripti Maÿdeburgensis[1] in bonis immobilibus
[193] quocunque nomine censeantur et dici mereantur, || adiudicaverunt simul cum aedificio domus in situ, ubi continetur. Deinde volente Alberto iuniore filio, ad quem electio spectabat sortis, de bono esse admisit Stanislao fratri seniori natu de consensu et admissione sua accipere et obtinere sortem, quam sibi penes matrem elegit et ad matris tertiam partem adiunxit sibi donatam iudicialiter, tam in agro quam etiam in pratis, horto et in horto contentis fructibus pomerÿ. Item Alberto iuniori filio sortem penes Stanislai sortem similiter in omnibus bonis immobilibus. Tandem Dorotheae uxori Jacobi Jandzic penes Albertum partem illam spectantem. Deinde Catherinae coniugi Andreae partem similiter eam spectantem manenti in Hrumno tabernatrici post Dorotheae in ÿsdem bonis, quas sortes[2] praefatae Dorothea et Catherina per

[1] Po tem słowie: domum, przekreślone.

[2] Wypisane na marginesie i tu wpuszczone.

tutores suos legitimos maritos Jacobum et Andream acceptaverunt et pro rato acceperunt. Penultimam autem partem bonorum immobilium Martino iuveni[1] nepoti olim Pauli Pach aequalem sortem reliquerunt et adiudicaverunt. Ultimam ac septimam sortem Annae viduae, filiae olim Pach, aequaliter iuxta caeteros consignaverunt ad utifruendum et disponendum. Quas quidem sortes domini consules, ut arbitri et compositores, advocato et scabinis incontinenti ad emensurationem et divisionem dederunt et contulerunt facultatem, qui emensurantes recognoverunt cuilibet singulas sortes consignatas esse et emensurationis suae partes assentire[2]. Quam emensurationem et divisionem pro rato grato susceperunt irrevocabiliterque et tenere || promiserunt et [194]
obligaverunt praesentibus promittuntque et obligant perpetue et in aevum. Omnes vero proventus ex omnibus et singulis bonis tam in agro, pratis et horto cedent Stanislao filio seniori tanquam oeconomo et gubernatori bonorum praedictorum pro praesenti anno ex admissione et consensu unanimi omnium praesentium.

Inter mobiles vero res praefati arbitri supranominati ita constituerunt. Ex quo Dorothea filia Annae Pachowa, uxor vero Jacobi Jandzic, recognovit se accepisse a parentibus quinque vaccas, in hoc illam contentam esse debere. Praeterea et Catherinam aliam filiam, Andreae tabernatoris de Hrumno uxorem, audiverunt illam recognovisse a parente sua quatuor vaccas accepisse, similiter contenta esse et debere. Quod etiam idem Anna fassa est et recognovit accepisse a parentibus quatuor vaccas; super autem Martinum Stephani filium ex Zophia filia Pach datae sunt vaccae quinque antea. Reliqua vero mobilia, ne sit iniuria aliis iuxta recognitionem matris Annae praefatorum liberorum. Dictae eidem matri liberorum adiudicaverunt quatuor vaccas ac sues sex ac subductam[3] [vestem], Stanislao filio seniori boves duos et vaccas duas potiores, Alberto iuniori boves duos et duas vaccas. Sues tandem cedent et cedere debent in parem divisionem omnium partium. Quam quoque divisionem ac compositionem arbitralem uno ore ac consensu in omnibus et

[1] W tekście mylnie iueni.

[3] Następuje: Venientesque talem divissionem, przekreślone.

[3] Następuje puste miejsce, mogące objąć sześć liter, może: vestem.

singulis articulis et punctis susceperunt et admiserunt, amicabilem ac ratam concordiam silentiumque perpetuum sibi imposuerunt et quilibet grosso suo solidaverunt. ||

[198] **263.** Acta sunt haec sabbato post festum s. Viti anno Domini *(17 Junii)*. Coram proconsule et consulibus praesidente vero nobili Jacobo Przezdzieckÿ vicecapitaneo Drohobicensi protunc existenti, Matthia Chlinskÿ et aliis dignis fide viris. In quorum praesentia constituti personaliter nobiles Hieronimus Chlopickÿ et Zophia Kunathowa ultimarum vero nuptiarum Zarzecka relicta nomine filii sui Valentini Kunat recedendo a iure suo competenti terrestri Praemisliensi, cui subiacent et omnibus aliis iurium districtibus pro hac vice ac incorporando se huic iuri civili Drohobicensi, satisfaciendo obligationi suae, hic idem coram officio consulari, cui protunc nobilis Josephus Voievodka vicecapitaneus praesidebat Drohobiciae, occasione vulnerum ex causa invasionis domesticae per ipsos manualiter perpetratorum ministerialique ac nobilibus solenniter obductorum et ad acta castrensia Praemisliensia susceptorum ac inscriptorum[1] ex officio castrensi seu per officium castrense Praemisliense. Quae vulnera manualiter praefati nobiles Hieronimus Chlopicki et Valentinus Kunath in providos olim Sienkonem lictorem civilem iuratum ab ipsis vulneratos et in alium custodem, scilicet Ivan fratrem Prÿputnik, nocturnum proconsulem nec non famatum Nicolaum Zilka civem Drohobicensem, hospitem domus iure communi neglecto superandoque legum praescripta et excedendo perpetraverunt de facto et perfecerant de quorumque vulnerum inflictione se soli obnoxios facti obtulerunt et perpetrasse se ultro recognoverunt. Quodque crimen facinorum iuxta statutum Regni generalem loci capitaneo magnifico domino Joanni Starzechowskÿ de Sta-
[199] rzechowicze castellano Prae || misliensi et capitaneo Drohobicensi discernere cum officio civili Drohobicensi incumbebat pertinebatque, quod illi fugiando et evitando, ne sententiae graves contra eos extendantur, in cautionem fideiussoriam se dederant, submiserant et obstrinxerant, hic in actis civilibus Drohobicensibus et exinde per modum transportationis, inscrip-

[1] W tekście mylnie: perpetratarum, obductarum, susceptarum i inscriptarum. Opis zajścia z 17 stycznia 1559 por. Castr. Prem. 29 p. 275—280.

tionis, cautionis fideiussoriae et obligationis ad acta castrensia Praemisliensia et hoc ratione satisfactionis praefatis personis, in quas irremissibiliter animadversi sunt. Volentesque obligationi suae satisfacere et cautionem eliberare pro se praestitam occasione vulneratorum praefatorum unius videlicet Sieńkonis ex vulneribus illatis mortui, alterius viventis, cum dominis proconsule et consulibus Drohobicensibus ex arbitrio et voluntate suae magnificentiae domini Joannis Starzechowskÿ castellani Premisliensis et capitanei Drohobicensis concordiam et amicabilem compositionem per arbitros ex utriusque praesidentes nobiles Matthiam Vaczowskÿ et Nicolaum Ostrowskÿ inierunt, intraverunt, transigeruntque ac se iuxta inventionem et practicam arbitrorum dictorum dominis consulibus nomine praedictorum sauciatorum iustificaverunt. Primum pro occiso lictore Sienkone iuxta verigeldi integri communem iuris Maÿdeburgensis supputationem florenos viginti mon. et num. polonicalis. Pro altero vulnerato vivente decem florenos. Item specialiter Nicolao Zilka civi vulnerato pro negligentiis operis fabrilis susceptis florenos decem monetae dare et exolvere promiserunt ac se praesentibus obligant ab hinc in duabus quindenis atque satisfacere saltim pro vulneribus praefatis nullis iuris ‖ remediis [200] neque coloribus exquisitis exquirendisque se excipiendo sub vadio similis summae quadraginta florenorum essencialis persolvendo, si non satisfecerint nil nocendo vulneribus per eosdem nobiles Hieronimum Chlopicki et Valentinum Kunat cmetonibus seu subditis suae magnificentiae domini castellani Pręmisliensis et capitanei Drohobicensis de Lithinia illatis, quos vulneraverant, de quibus in hac concordia praesenti nulla mentio facta est, sed hoc totum reservando ad arbitrium ac voluntatem suae magnificentiae simulque pro poena violentiae ad magnificentiam differendum. Q. s. e.

264. 1559. Actum dominica quarta post s. Trinitatis festum *(18 Junii)*. In praesentia dominorum proconsulis Onisko Sienicza ac coram aliis consulibus personaliter constitutus famatus Paulus Piekarzowic ex officio eorundem requisitus, quantum sibi debeat famatus Mathias Sÿwiec debiti patris eius piae memoriae Joannis retenti, ille recognovit marcas tres peccuniae communis et non plus. De septem vero marcis domini consules recognoverunt patri praedicti Pauli [195]

satisfactum esse a praefato Matthia Sÿwiec, quod praenominatus Matthias Sÿwiec solidavit et Paulus Piekarzowic suscepit.

In praesentia eiusdem Pauli Piekarzowic famatus Matthias Sÿwiec interrogabat dominos consules in vim testimonii, utrum in memoria eorum est, cum fecerant vadium alias, *gdi sie bili zalozili* Mathias Sÿwiec ac Joannes pater Pauli de Juskone sutore, quod sit in residentia scabinali. Matthias Sÿwiec affirmabat eum esse scabinum, Joannes vero *piekarz* dicebat, quod non sit. Interposuerunt*que* vadium decem marcarum inter se manibus sibi datis, si aliquis eorum lucraret aut amitteret[1] alias *przegral.* Et domini consules recognoverunt ac affirmaverunt sic esse, quod dominus Mathias Sÿwiecz solidavit.

265. Die eodem. Przinieszione do nass list z czechv barchaniczego z Sambora, ktorego iest viklad od slowa do
[196] slowa:=Slawnÿ a laskawÿ panovie raicze. Sczesczia, zdrowÿa ÿ wssego dobrego Vaszmosciom od pana Boga na czassow vielie ziczimÿ, ÿako sswÿm laskawÿm a mÿlem panom etc. Slawnÿ panowie. Przisedl sam do nass do Sambora Jacub Sroka, mistrz czechv a rzemiesla barchaniczego, zaluÿac sie na samsiadÿ swe, a zwlascza na pana Hanussa czechmistrza ÿ z braczią iego o dolieglosczi i o krziwdÿ sswe, ktore ma mÿeniać nań rzeczi nieslusne, w czem mv krziwde czinÿa. A to laskawÿ panowie w teÿ mierze a tÿm obiczaiem, ze na ón czass panowie mistrzowie rzemiesla barchaniczego z Drohobiczi, samsiedzi Waszmościów, przislalÿ do nass sasiadÿ swe z czechv sswego ÿ bracią swą rzemiesla barchaniczego Voÿcziecha Bÿlÿka, Jacuba Srokę, Bartossa Nÿemcza prossać za pienÿadze swe przepissv prziwilieÿa nassego, chczać porzadek uczinic miedzi sobą, czozmy rzeczi vcinili radzi za pieniadze ich. Abowiem o rzec slussną prossili ÿ dalÿzmÿ ÿm przepiss z prziwilieiv swego, zupelni a skuteczni, nic nie przicziniaiać, ani vmnÿeÿsaiać. Z czim, gdi sie od nass odprawilÿ, do domow swich slÿ. Terass laskawi panowi tam sie miedzÿ nÿmÿ nieznaskÿ nieiakie poczelÿ tÿm obiczaiem, ze niektorzÿ mÿenÿą, zebÿ ten przepiss prziwilieÿv nassego nie bil skuteczni, alie snadz wÿmislnÿ, na czem ÿ nąm ÿ tem, ktorzi po ten przepiss przichodzilÿ krziwdę vielką czinÿą. Abowiem laskawÿ panowie, dalibog, iest zupelni a nÿeod-

[1] Aut amitteret, nadpisane.

myennÿ ÿ tymv tess Jacubowÿ krziwdę czinÿą, abowÿem mienią nań, zebÿ ón mÿal sobie roskazować pisać gwolÿ czo się mv podobalo, a cozbÿ się mv nie podobalo tego, zebi tess nie roskazowal pisać, na czem mv krziwdę czinią. ||

Bo da pan Bog, ten przepiss prziwilieÿv nassego iest prze- [197]
pissani prawdziwie od slowa do slowa, nic nie vimiśliaiać, ani przicziniaiać. Druga, laskawÿ panowie, acz *Waszmościów* w tym nievczimi (bo nie potrzeba), iedno prossimi, zebÿ *Waszmoscie* raczili laskawie wisluchać skargi ÿ krziwdÿ iego, ktoremi sie na nie skarzil, ze mv czinią nie wedlvg zachowania nassego czechowego, a to w teÿ mierze, ze sie temuss to Jakubowÿ Srocze przitraffilo, gdÿ bil vessol na biessiedzie, ze suknie swą zastawil v samsiada swego, ktorą nazaÿutrz vikupil, a za to bil karan dwoiako ÿ kaznÿą ÿ wÿną, czo sie nam zda nieslussnie, abowiem czo sie tknÿe o zastawÿanie, za to nie mÿal byc tak srodze karan, bo v nas o to towarzisze karza, a nÿe mistrze, vÿiawszi, zebi bil mistrz nazbit vpornÿ, a to czinil vpornie ÿ w tym tedÿ bÿ mÿal byc pierweÿ vpomnÿan. A gdÿ potym w kazni bil, laskawÿ panowie, prossil i stawil porekę z czechv swego, ktoreÿ prziÿac nie chczielÿ, to tess bić nie mÿalo. Abowiem z tegoss czechv ma mieć rekoÿmÿa a nÿe z ÿnssego, a stad sie znaczi nieprzÿaznÿ ich miedzi nÿmÿ w czechv. A tak, laskawÿ panowie, gdiss sie tak nÿe nalÿazło o tÿ vymislne pissania, prossymi laskawich panow, zebÿ go *Vaszmoscie* laskawie karać raczilÿ postanowić, a to obaczić, ze on nÿeborak nÿewinien w tym skodować abo sobie mieskać ÿ darmo a prozno się trawić dlÿa przimowek takowich nieslussnich. A z tim sie *Vaszmościów* laskaweÿ prziazni poruczamÿ. Ex Nova Sambor XVI Junÿ *anno Domini* 1559. Blazeÿ Sulć, czechmistrz rzemiesla barchaniczego z bracia sswa. ||

266. Conductio praetorii. Anno *Domini* 1559 die [200]
s. Jacobi *(25 Julii)*. Proconsul et consules residen*tes* conduxerunt *praetorium* una cum semimensuris, terrebro ad rotas perforan*das* et candelis sepaceis Sebastiano Szczepanovicz pro quatuordecim marcis a festo *praesenti* s. Jacobi in annum futurum, qui Sebastianus tenebi*tur* ac obligat se elapso anno d*omi*nis co*n*sulibus co*n*vivium parare et horologium providere candelasque bonas sepaceas parare debebit.

267. Conductio thelonei pontalis. Eodem die. Consules tunc temporis residentes famato viro Mathiae Buhrÿ conduxerunt teloneum pontale pro marcis sexaginta mon. et num. polonicalis, qui praedictus famatus vir solvere tenebitur praenominatam summam a festo s. Jacobi maioris ad futurum eundem diem *(25 Julii 1560)*. Q. s. e.

268. Conductio tonstrinae. Eodem die. Iidem domini consules famato viro Bartholomeo Chlÿpÿaÿko tonstri-
[201] nam seu laborem tondendi panni a festo ‖ s. Jacobi ad simile aliud festum conduxerunt pro media altera marca peccuniarum monetae communis in regno currentis.

269. Conductio ceraepressorii. Eodem die. Consules supra praenominati ceraepressorium alias *voskoboÿnie* conduxerunt honestae matronae Michniccze pro media altera marca a festo s. Jacobi ad decursum unius anni, quae elapso anno solvere tenebitur dominis consulibus.

270. Dominica post festum s. Bartholomei proxima *(27 Augusti 1557)*. Actum coram residentia proconsulis et consulum stans personaliter famatus Albertus Swabÿk civis Drohobicensis obligavit se solvere provido Martino fratri suo molitori in Dubrnÿow pro equo florenos novem monetae[1] ad festum Nativitatis Domini proxime venturum, quos famatus Albertus Swabÿk tenebitur et in domum propriam adferre absque omnibus allegationibus et dilationibus, pro quo fideiussit Valentinus Vieprzek pro certa solutione ad tempus assignatum et praescriptum. Quod solidavit idem Martinus grosso suo. Anno, quo supra.

271. Dominica ante festum Exaltationis sanctae Crucis proxima *(10 Septembris 1559)*. Famatus Paulus Zakrzowskÿ coram residentia plenaria consulari recognovit, quia coram officio eius proconsulari[2] personaliter stans providus Kusma Zunko prout inculpaverat providum Ihnat Korunka de foeno, quod emerat apud Maruskam coctricem seu amasiam eius, liberum pronunciavit admisitque ac silentium perpetuum interposuit, quod praefatus Ihnat solidavit.

[1] Monetae, na marginesie z odsyłaczem do tego miejsca.

[2] Proconsulari, na marginesie z odsyłaczem do tego miejsca.

272. Feria tertia ante Mathei Apostoli et Evangelistae *(19 Septembris 1559)*. Coram plenaria residentia consulari stans personaliter providus Albertus Pyrozek do Sokolow obligavit se satisfacere pro equo, quem vendiderat Ivanowy Giermass per quatuor septimanas iuxta iuris formam, quemadmodum iure consuevit dari omnibus ad decemocto septimanas[1] idque propter peticionem dominorum consulum, nam illi iusserant incontinenti satisfacere. Ille vero || peciit sibi dari [202]
ad statuendum evictorem, quod obtinuit et debet statuere tam evictorem, quam equum per quatuor septimanas ac satisfacere tenebitur praefato Ivan Giermass absque omnibus dilationibus. Q. s. e.

273. Anno Domini 1559 dominica in crastino diei sacri Martini *(12 Novembris)*. Coram plenaria residentia consulari stantes personaliter Albertus Chny....[2] cum coniuge sua Zophia submiserunt ac obligaverunt se provido Lucae fabro genero Hriczkowey ex parte aedificiorum, quae fecerat in domus medium[3], quam emerat a laborioso Joanne Lopotka, laborem in officina, quam construxerat ipsemet ad festa Penthecostes anni futuri *(2 Junii 1560)* videlicet sexagesimi (sic). Praedictus vero Lucas faber nihil debebit accipere pro aedificio, quod insumpsit super caminum fabrilem absque omnibus dilationibus ac controversiis libere dimitet domum atque omnia aedificia.

274. Conductio semimensurarum. Item eadem dominica *(12 Novembris 1559)*. Domini consules protunc residentes Mathias Sywieć, Paulus Zakrzowsky, Stanislaus Puhacius, Gaspar Biczek et Onisko Sieńcza vinum adustum, semimensuras in gazis una cum lignis Aaroni Judaeo Praemisliensi a festo s. Martini ad aliud simile festum *(11 Novembris 1560)* conduxerunt pro marcis centum et duodecim. Qui quidem Aaron post elapsum praescriptum tempus solvere tenebitur praedictam

[1] Iuxta < > septimanas, wypisane u dołu stronicy z odnośnikiem do tego miejsca.

[2] W tekście zostawiono wykropkowane okienko, mogące objąć 9 liter.

[3] Może to wyrażenie oznacza *domus media*, dom wolno stojący w pośrodku podwórza między gmachem frontowym a oficynami, o którym mówi Ptaśnik J., Miasta w Polsce, Lwów s. a., 30.

summam dominis consulibus videlicet centum et duodecim marcas absque dilationibus excusationisbusque. Pro quo fideiussit nobilis dominus Josephus Voievodka vicecapitaneus Drohobicensis etc.

Anno 1560.

275. Anno Domini 1560. Stans personaliter coram plenaria residentia consulari providus Nicolaus Michnik faber ferrarius submisit ac obligavit se pro festo venturo Resurectionis Domini[1] *(14 Aprilis 1560)* nobili domino Josepho Voiewothka vicecapitaneo Drohobicensi solvere debitum honestae Barbarae
[203] Michnicka || matris uxoris suae vulgo *tesczi swey* iuxta rationem praefati nobilis Josephi Voiewotka. Qui quidem Nicolaus Michnik adveniente termino praefixo absque ullis excusationibus dilationibusque solvere tenebitur nullo strepitu iuris eum evadendo. Q. s.

276. Anno Domini 1560 dominica Letare *(24 Martii)*. Coram plenaria consulari residentia stantes personaliter discreti Venceslaus ac Christopherus filii olim famati viri Stanislai Rogowskÿ, existentes sani mente ac corpore, non compulsi nec coacti, cum consensu amicorum suorum ac praesente famato viro Mathia Almano avunculo eorum palam, publice ac per expressum recognoverunt, quia a famatis dominis consulibus veluti tutoribus ac exequutoribus eorum ius tutorium levaverunt ac in se ipsos susceperunt, quos praesentibus quietant ac quietaverunt ac liberos faciunt de omnibus.

277. Quietatio nobilis Matthiae Vaczowskÿ de ducentis florenis. Mathias Vaczowskÿ de Vaczowicze[2] praesenti sÿngrapha[3] testatum facio, quia a famatis proconsule

[1] Pro festo < > Domini, na marginesie z odnośnikiem do tego miejsca.

[2] O Wacowskim, por. wyżej str. 98 uw. 2. Był h. Sas, por. Wittyg W. Nieznana szlachta polska i jej herby, Kraków 1908, 340.

[3] Syngrapha (*συνγραφή*), umowa pisana, zobowiązanie, wyrażenie Cyceroniańskie, nigdy nie trafiające się w księgach sądowych polskich, a chyba rzadko w języku dyplomatyki. Ta część księgi wyszła z ręki pisarza, który użył pod nr. 274. 293 oryginalnej formy zlatynizowanego nazwiska Puhacius, oraz znaków miękczących nad n i c, a więc Sywieć, Sieńcza. O osobie jego mówić będziemy przy nr. 293. Może na podstawie bruljonu tego samego pisarza został zredagowany w kancelarji królewskiej przywilej dla Pawła Puhacza z 30 stycznia 1559 r.: Paulo Pohatio vice-

et consulibus Drohobicen*sibus* protu*n*c residentib*us* vi*delicet* Gasparo Biczek, Joanne pistore, Paulo Zakrzowskÿ, Mathia Sÿwieć, Onisko Sÿncza, ducentos florenos pecc*uniarum* mon. et num. polonicalium in que*m*libet flore*num* gross*os* triginta co*m*putan*do* certi, mutui ac liquidi debiti accepi, nu*m*eravi ac in effectu levavi. De qua sum*m*a flore*norum* ducento*rum* *prae*fatos dominos co*n*sules p*raesen*tib*us* quieto ac liberos facio eoru*mque* legittimos successores nec no*n* tota*m* comm*u*nitate*m* Droho || bicense*m*. In cuius rei evide*n*tius testimoniu*m* sigillu*m* [204] meum *praesen*tibus subimpressi. In *prae*torio Drohobicen*si* do*mi*nica Conductus Paschae anno Do*mi*ni millessimo qui*n*gentesimo qui*n*quagesimo septimo actum. *(25 Aprilis 1557).*

278. Anno Domini 1560. Coram plenaria residentia consulari stan*tes* personaliter honestus Albertus Lupa et Thomas braseator gener Stanislai Pieczikwarnÿk et Ag*n*etis co*n*iugum[1], pala*m*, publice ac p*er* expressu*m* recognoveru*n*t, quia marcas peccuniaru*m* duodecim sine grossis duodecim levaveru*n*t acceperu*n*t*que* a co*n*ductione dom*us* biennal*is* int*er* Barnuska ex una et Dolÿnskieÿ domos p*ar*tib*us* ex alt*er*a, de quib*us* duodecim m*ar*cis absq*ue* grossis duodecim eosdem vi*delicet* famatu*m* Stanislau*m* Pieczikwarnÿk et Agnethem co*n*iuges quietant pacificosq*ue* faciu*n*t. Quod solidatu*m*. Actu*m* die do*mi*nico die Nativitatis Mariae *(8 Septembris).*

Anno 1561.

279. Anno Do*mi*ni millesimo qui*n*gentesimo sexagesimo p*ri*mo *(1561).* Do*mi*ni proconsul una cu*m* co*n*sulibus p*ro*tunc residentib*us* arendaveru*n*t co*n*duxeruntq*ue* sortem agri Snÿchirowskieÿ Jachnowÿ Holupkowÿ p*ro* spatio uni*us* anni p*ro* marcis duab*us*, qui quid*em* adveniente t*er*mino solvere tenebi*tur* marcas duas absq*ue* dilationib*us* ull*is* iisdem do*mi*nis co*n*sulibus. Ide*m* vero o*mn*es census ex ead*em* sorte agri solvet. Puero vero eiusdem agri in victu*m* ex pomerio libere dimisit. Hunc aute*m* censu*m* solvet p*ro* festo s. Martini. || *(11 Novembris).*

---

zuppario Solensi area pro exstruenda gaza in oppido Drohobicz perpetuo donatur cum facultate ad tempora eius vitae trahendi aquam salsam suo equo super unam patellam alias *czran* sine *oszrotka* et salis cofinarii solutione. Matr. Summ. V_1 nr. 2428.

[1] Et Ag*n*etis co*n*iugu*m*, na marginesie z odnośnikiem do tego miejsca.

[205] **280.** Anno Domini 1561 dominica Supplicationum[1] *(11 Maii).* Constitutus personaliter famatus Joannes Mÿliuss coram plenaria residentia consulari tanquam tutor puerorum olim Margarethae Maximowna, Pauli et Dorotheae conduxit sortes illorum in agro, horto et pomerio absque sorte domus a die s. Alberti ad aliud simile festum *(23 Aprilis 1562)* Mathiae fratri eorum pro marca una. Quem quidem censum praefatis pueris solvere tenebitur pro festo s. Martini *(11 Novembris 1561)* absque ullis dilationibus.

281. Anno Domini conductiones[2] 1561. Dominica post festum s. Jacobi *(27 Julii).* Domini proconsul una cum consulibus Drohobicensibus conduxerunt tonstrinam famato viro Bartholomeo pannitonsori ad tondendum pannum a festo s. Jacobi maioris *(25 Julii)* in futurum annum pro tribus florenis mon. et num. polonicalis. Qui adveniente termino solvere tenebitur absque dilationibus.

282. Conductio ceraepressorÿ. Domini consules conduxerunt ceraepressorium honestae Catharinae Michnicka pro marcis duabus a festo s. Jacobi maioris ad simile festum. Quae quidem Catharina adveniente termino solvere eundem censum tenebitur. Q. s.

283. Conductio praetorÿ. Domini proconsul una cum consulibus conduxerunt praetorium una cum semimensuris, terebro ad rotas et candelis sepaceis pro marcis quatuordecim Sebastiano Szczepanowic a die s. Jacobi maioris in annum futurum. Qui adveniente termino solvere censum praedictum tenebitur dominis consulibus absque dilationibus candelasque bonas obligatus est se parare.

284. Conductio pontalis. Domini proconsul una cum consulibus conduxerunt theloneum pontale famato viro Onisko Sÿencza a festo divi Jacobi maioris ad simile aliud festum
[206] anni futuri pro marcis octo num. ‖ et mon. polonicalium. Qui adveniente termino solvere censum praesentem tenebitur.

285. Tractionis cervisiae. Domini consules protunc residentes conduxerunt tractum cervisiae vulgo *srotarstwo* Matthiae cannalium provisori pro marcis duabus ac grossis

[1] Supplicationum, tyle co Rogationum wzgl. Rogate, t. j. 5-ta niedziela po Wielkanocy.

[2] Na marginesie: tonstrinae.

viginti quatuor a festo divi Jacobi maioris ad simile aliud festum. Qui adveniente termino censum eundem solvere tenebitur dominis consulibus.

286. Thelonei pontalis *domino* zuppario. Domini proconsul una cum consulibus protunc residentibus conduxerunt teloneum pontale eximio domino Melchiori Valbach[1] zuppario Russiae[2] pro marcis quinquaginta num. et mon. polonicalium a festo s. Jacobi maioris ad simile aliud festum anno Domini 1562. Qui adveniente termino solvere censum tenebitur. De minuenda vero summa praescripta in arbitrio magnifici domini palatini ac capitanei Drohobicensis (sic).

287. Lignorum ac semimensurarum *domino* zuppario. Domini proconsul una cum consulibus protunc residentibus conduxerunt ligna advehentia in gazas salinarias ac semimensuras, quibus sal formatum mensurabatur, quae mensurae sunt ademptae propter salem informatum vulgo, *ktore są odiete dlÿa mÿalkieÿ solÿ, ktora w beckÿ idzie,* eximie generoso domino Melchiori Valbach zuppario moderno terrarum Russiae pro marcis septuaginta numeri polonicalium a festo s. Crucis Exaltationis ad aliud simile festum anni scilicet 1562 *(14 Septembris).* Qui dominus zupparius adveniente termino solvere eundem censum tenebitur ad fiscum communitatis dominis consulibus. Q. s.

288. Vini adusti ac lignorum Aaroni Iudaeo. Domini proconsul una cum consulibus protunc residentibus conduxerunt vinum crematum ac ligna, quae advehuntur in civitatem porta curiali Aaroni Iudaeo pro marcis quadraginta duabus peccuniae a festo s. Martini ad aliud simile festum anni futuri *(11 Novembris 1562).* Qui Aaron advenienta die praefixo tenebitur solvere hunc censum dominus consulibus ad thesaurum communem. ‖

[1] Był to mieszczanin warszawski i administrator żup drohobyckich, już 22 lipca 1560 tak go nazywa dekret graniczny między wsiami Kołpiec jego dzierżawy, a wsiami Stebnik i Bolechowce (Bołochowce) dziedzicznymi Jana Starzechowskiego, kasztelana przemyskiego, starosty drohobyckiego, Archiwum m. Drohobycza, nr. XXXIV, str. 100—111. Dekret ten zatwierdzony był przez króla w Wilnie 9 września t. r. W Matr. Summ. V, tego zatwierdzenia niema.

[2] Zuppario Russiae, na marginesie z odnośnikiem do tego miejsca.

Anno 1562.

[207] **289.** Actum d*omi*nica Septuagesimae anno D*omi*ni 1562 *(25 Januarii)*. Veniens p*er*sonal*iter* ad plenariam residentiam consularem honesta Anna Volosÿnka civis Drohobicens*is* peciit sibi relationem a dominis consulib*us* fieri et inscribi in acta eorum concordiae factae cum marito olim suo Steckone Piesko de Sambor Hrinioweÿ filio et divorcii constituti ex matura eorum deliber*ati*one et ex mutuo, spontaneo et ultroneo utrorum*que* consensu facti sub anno D*omi*ni 1555 feria sexta ante festum Purific*ati*onis Mariae Virginis *(1 Februarii)*, qui praefati coniuges ex mandato m*agnifi*ci domini Alberti Starzechowskÿ palatini Belzens*is* et capitanei Drohobicens*is*[1] in praesentiam officii consularis venientes palam, libere manifesteque, existentes sani mente et corpore, non compulsi nec coacti recognoverunt, quia cupientes in posterum pacifice inter se vivere et litibus ac dissensionibus viam praecludere, quae oriebantur inter eosdem ex nimiis frequentibus iurgiis, unanimiter cum mutuo consensu fecerunt et composuerunt inter se pacifice in perpetuum vivere neque se amplius molestare, impedire nec in posterum secum vivere, sed divortium constitutum perpetuo tenere inter se ac cum liberis eiusdem Annae, privignis vero Steckonis praedicti. In discessu itaque eiusdem expediens eum dicta Anna Volosinka dedit eidem florenos sex paratae peccuniae, equum emptum novem florenis monetae, sellam cum attinenciis suis vulgo *z rządem* florenis tribus comparatam, vestem subductam agninis pellibus, pelles paratas vulpinas invadiatas per eum apud Catharinam Chlipiÿaikowna floreno uno monetae vulgo *futro lissie*. Qui Stecko haec praedicta accipiens ab Anna coniuge sua palam ac manifeste recognovit coram dominis proconsule et consulibus tunc temporis praesidentibus eiusmodi

[1] Wojciech Starzechowski, de Byaloboky, de Starzechowice, mianowany starostą drohobyckim i wojskim samborskim 4 i 5 marca 1539 r., kasztelanem bełskim 22 grudnia 1542 r., ustąpił synowi Janowi Starzechowskiemu starostwa drohobyckiego koło 7 października 1550 r., po raz ostatni nazywają go akta starostą drohobyckim 18 września 1550 r. Terr. Leop. 14 p. 123, oraz Matr. Summ. IV$_1$ nra 6307—6308. 6310. 7046. (Należy tak uzupełnić o nim wzmiankę na str. 68). Postąpił na wojewodę bełskiego koło 29 stycznia 1555 r. z kasztelana bełskiego, którym jest jeszcze 30 stycznia 1554 r. † koło 1556, bo w tym roku jest wojewodą Jan Firlej. Terr. Prev. 8 p. 1. 11. 47. 83; 12 p. 530.

divortium et concordiam ex spontanea, mutua consensione, ex matura deliberatione et consilio praesens praehabito fecisse et inter se constituisse. Insuper non compulsus neque adductus idem Stecko || Piesko compromisit et spopondit eiusmodi divor- [208]
tium et concordiam custodire, servare, non violare neque in aliquo puncto infringere neque coniugem suam praedictam in aliquo molestare occasione matrimonii et privignos suos, liberos Annae Volosýnka. Quod domini proconsul una cum consulibus attestati sunt sic et non aliter fieri in actaque sua inseri et inscribi admiserunt. Q. s.

290. Quietatio peccuniae acceptae a dominis consulibus. Eadem dominica Septuagesimae *(25 Januarii 1562)*. Łucka filius olim Feduskonis mercatoris, incolae Drohobicensis personaliter veniens in consessum plenarium consularem una cum Tymko Aldiowic et Sachno Hawriłovic de Bołochowcze studiose peciit a dominis consulibus sibi dari pecuniam datam ad conservandum in cistam eorum post mortem parentum suorum ex bonis paternalibus et maternalibus collectam. Cuius petitioni domini consules facile annuerunt videntes eum habere annos discretionis, qui publice libereque recognovit, quia ab iisdem dominis accepit et effectualiter levavit pecuniam suam marcas scilicet decem polonicalis monetae, de quibus acceptis eosdem consules praesentes et in posterum futuros perpetue quietat, pacificat et liberos facit praesenti inscriptione et recognitione. Pro quo Łucka dominis consulibus iidem praedicti Tymko et Sachno de Bolochowcze astantes coram officio consularis residentiae fideiusserunt pro pacifica ac vera quietatione. Q. s.

291. Dominica Misericordia Domini 1562 *(12 Aprilis)*. Eadem dominica veniens personaliter coram consessum plenarium consularem providus Thomas Kiernozek non compulsus neque coactus, palam, libere publiceque recognovit, quia iuxta inscriptionem in actis scabinalibus contentam et inscriptam anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo primo in viginti marcis mon. et num. polonicalis inscripserat et obligaverat domum suam propriam a dominica Palmarum *(30 Martii)*. Eandem domum praefato Jozepho libere mittit et intro || missionem [209]
dat. Apud quem quidem Jozephum eandem domum conduxit a dominica Palmarum Quadragesimae praeteritae *(22 Martii 1562)*

ad similem dominicam anni futuri 1563 *(4 Aprilis)* pro marcis quatuor. Quas quidem marcas quatuor conductionis praefato Jozepho solvere tenebitur, nihil nocendo summae essenciali viginti marcarum. Q. s. *(z. p.)*.

292. Actum Cothouię in domo solitae residentiae feria quarta ante festum s. Adalberti proxima anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo *(22 Aprilis 1562)*. Coram officio nobilis domini Stanislai Curzelouiensis vicezupparii Samboriensis et in praesentia nobilis domini Philippi notarii eiusdem zuppae stans personaliter providus Joannes Klionowskÿ doleator non compulsus neque coactus, existens sanus mente et corpore, palam ac libere recognovit, quia tenetur et debitus est certi, veri, liquidique debiti nobili et candidato viro Stanislao Conareuio[1], artium

[1] Jak wskazują niektóre zapiski księgi drohobyckiej urząd pisarza miejskiego łączył się z bakalarstwem szkoły miejscowej. Imię pisarza miejskiego z lat 1548 i 1549 Stanisław, por. notki na str. 13. 16. 18. 19. 22—24. 28. 29, oraz sigle S. K. po zapisce o bakałarzu nr. 111 pozwalają przypuścić, że Stanislaus Konarzeuius był dwukrotnie pisarzem i bakałarzem miejskim w latach 1548—1549 i 1559—1562. Pismo nieco różne, nie jest znów tak od siebie podobieństwem odległe, żeby uważać za rzecz niemożliwą, iż wyszło z ręki tej samej osoby choć w okresie różnicy lat dziesięciu. Zmiana ta ręki tem jest łatwiejsza do wytłómaczenia, że Konarzeuius rozpoczął swój zawód pisarski prawdopodobnie zaraz po ukończeniu jakiejś szkoły parafjalnej, a przerwę lat dziesięciu użył na studjum w Uniwersytecie Jagiellońskim, z którego powrócił z tytułem baccalaureus artium. Niema go wprawdzie w Album studiosorum III, Kraków 1904, ani też w Muczkowskiego J., Statuta nec non liber promotionum... in universitate Jagellonica, Kraków 1849, lecz to ostatnie wydawnictwo podaje na str. 199—200 uwagę, że z powodu pożaru aktów uniwersyteckich brak jest nazwisk promowanych z lat 1542—1560. Takie braki, jeżeli nie jest to przeoczenie z naszej strony, mogą dotyczyć i Albumu. Konarzeuius powrócił z czasem do Krakowa, przed 1573 r. pełnił obowiązki zastępcy kaznodziei u P. Marji i w niektórych parafjach poza Krakowem. W 1573 r. 17 lipca uzyskał stanowisko kaznodziei u św. Mikołaja za murami z fundacji Jana z Sanoka, Barycz H., Conclusiones Universitatis Cracoviensis ab anno 1441—1589, Kraków 1933, 339—340. Dalsze jego losy nieznane. Z uniwersytetu krakowskiego przywiózł pewną uczoność, objawiającą się w latynizowaniu nazwisk Puhacius zam. Puhacz, w używaniu wyrażeń niezwykłych, jak singrapha, chirographum i t. d., na co wskazaliśmy przy zapisce nr. 277; znaczne wyrobienie pisma z dążeniem do jak największej kontrakcji wyrazów i przewagę stosowania skrótów.

baccalaureo pro veste sibi vendita florenos sex minus grossis septem. Quod praedictum debitum submisit se idem debitor eidem creditori vel plenipotenti suo, quem ille iuridice constituerit, solvere indilate et absque quibusvis dilationibus et frivolis excusationibus, nullis remediis et cautionibus eum evadendo pro festo s. Michaelis Archangeli *(29 Septembris)* sub amissione sui artificii. Si vero idem praefatus debitor Klionowskÿ pro die sibi a creditore suo assignato et praefixo neglexerit solvere, extunc non licebit eidem artificium suum libere exercere et socium admittere ad laborandum quousque sese praedicto Stanislao Conareuio creditori suo iustificaverit. Circa cuius recognitionem et eiusmodi submissionem astabant praesentes magistri artificii doliatorum Cothouię laborantium Mistal Gieÿ et Jurek ab eodem Klionovio rogati et ad eiusdem recognitionem vocati. Q. s. ‖

293. Anno, quo supra. Actum Drohobiciae domi- [210]
nico die ante festum s. Philippi et Jacobi Apostolorum *(26 Aprilis 1562)*. Stans personaliter coram plenario consulari consessu in loco consuetae residentiae honesta Zophia relicta olim Petri aurifabri coniunx legitima, existens sana mente et corpore, non compulsa neque coacta, palam et per expressum per famatum Stanislaum Puhacium, ad id sibi assumptum plenipotentem, recognovit, quia tenetur et debita est certi, veri et manifesti debiti candidato viro Stanislao Conareuio artium liberalium baccalaureo, notario tunc temporis civili, marcas tredecem monetae numeri polonicalis coniugi suo defuncto ac sibi per eum modo mutuatorio, die Conversionis s. Pauli anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo primo *(25 Januarii 1561)*, libere datas et concreditas iuxta chirographum eiusdem cum eo habitum, manu propria defuncti subscriptum et sigillo eiusdem munitum. Quae omnia praedicta eandem Zophiam relictam minime latebant. Quam summam superius expressam promisit et verbo fideli spopondit eidem praedicto Stanislao Conareuio creditori aut suo plenipotenti, ad id sibi electo et iuridice constituto pro festo s. Stanislai in autumno *(27 Septembris)* solutarum absque quibusvis dilationibus, exceptionibus, excusationibus aut remediis aliquibus et cautionibus iuridicis eundem creditorem suum vel plenipotentem eius peramplius evadendo et sese in iacturam eius non mediocrem tuendo. Q. s.

*

294. Anno D*omi*ni conductio*nes* 1562. Ceraepressorii conductio. D*omi*ni consules co*n*duxerunt ceraepressoriu*m* honestae Catharinae Michniczka pro m*arcis* duabus a festo s. Jacobi maio*ris* ad simile festu*m* *(25 Julii 1563)*. Quae quide*m* Catharina adveniente *ter*mino solvere eu*ndem* censu*m* tenebi*tur*. ‖

[211] **295.** Conductio praetorii. D*omi*ni proconsul una cu*m* co*n*sulibus co*n*duxeru*nt* praetoriu*m* una cu*m* semimen*s*uris, terebro ad rotas et candelis sepaceis ac lib[ra][1] pro marcis quatuordecim Valentino Samboritano a die s. Jacobi maioris in annu*m* futuru*m*, qui adveniente termino solvere censu*m* *prae*dictu*m* tenebi*tur* d*omin*is consulibus absq*ue* dilationibus candelasq*ue* bonas obligatus est se parare.

296. Conductio pontalis. D*omi*ni proconsul una cu*m* consulibus co*n*duxeru*nt* theloneu*m* pontale famato viro Stanislao Puhacz a festo divi Jacobi maio*ris* ad simile aliud festu*m* anni futuri pro marcis septem num. et mon. polonicaliu*m*. Qui adveniente *ter*mino solvere censu*m* praesente*m* tenebitur.

297. Conductio tonstrinae. D*omi*nica post festu*m* s. Jacobi *(26 Julii 1562)*. D*omi*ni proco*n*sul una cu*m* consulibus Drohobicen*sibus* co*n*duxeru*nt* tonstrina*m* famato viro Bartholomeo pan*n*itonsori ad tonden*dum* pannu*m* a festo s. Jacobi maioris in futuru*m* annu*m* pro tribus florenis monetae nu*m*eri polonicalis. Qui adveniente *ter*mino solvere tenebi*tur* absq*ue* dilationibus.

298. Conductio lignoru*m*. D*omi*ni proconsul una cu*m* co*n*sulibus co*n*duxeru*nt* ligna ad gaza[s] advehe*n*tia famato Feythkoni Pokrysska a festo s. Crucis ad simile aliud festu*m* anni futuri *(14 Septembris 1563)* pro marc*is* triginta num. et mon. polonicaliu*m*. Qui adveniente *ter*mino solv*ere* tenebi*tur* absq*ue* dilationibus. ‖

Anno 1563.

[212] **299.** Kunaska fideiussor, Alexius doleato*r*. D*omi*nica prima post festu*m* Epiphaniaru*m* *(10 Januarii 1563)*. Cora*m* consessu d*omi*norum consulu*m* stans *per*sonali*ter* Marussa Kunaska pecunia*m* [mar]carum[2] nove*m* cum

[1] Dwa ostatnie słowa na marginesie.

[2] Miejsce wydarte.

media[1] ex cista d*omi*nor*um* consul*um* filio[2] G[u]nyaskowey Miss dicto, quae ad eu*m* patrimonii cessit atq*ue* m*a*trimonii ex sorte, pro qua p*rae*dicta Kunaska fideiussit Alexius doleator civis Drohobicens*is*, quod si p*rae*fatus Miss venerit, illa statim absq*ue* ullis dilationibus debebit redde*re* ad manus cora*m* offic*io* consula[ri][3]. In summ*a* ab hac pecunia singulis annis tenebi*tur* [prae]no*mi*nata[4] Kunaska dare ad cista*m* modo servatorio marca*m* una*m*.

300. Anno 1563. Vini adusti et lignoru*m* Dauidowi Smerlowiczowi et Isaaco Brodawka. D*omi*ni proconsul una cu*m* consulibus civitat*is* Regiae Drohobyc protu*n*c residentibus in domo solita co*n*duxerunt vinu*m* crematu*m*, semimensuras[5] ac ligna, quae advehuntur in civitatem porta curiali et muraria[6] Dauidoui Smerlowio et Isaaco Brodawka pro marcis quadraginta duab*us* pecuniae numeri in Polonia current*is* a festo s. Adalberti ad aliud simile festu*m* anni futuri *(23 Aprilis 1564)*. Qui quid*em* p*rae*fati adveniente die p*rae*fixo tenebu*ntur* solvere hunc censu*m* d*omi*nis consulib*us* ad thesauru*m* com*m*une*m* iux*ta* more*m* receptu*m* solven*di* quolibet quadrale anni p*er* decem cu*m* dimidia m*arcas* et anni p*rae*teriti... ‖ *(z. p.)*.

[1] W tekście: medio.
[2] W tekście: filii.
[3] Miejsce wytarte.
[4] Miejsce wytarte.
[5] Nadpisane.
[6] Dwa ostatnie słowa na marginesie z odsyłaczem do tego miejsca.

Indeks nazw
osób i miejscowości [1].

A.

Aaron Judaeus 288; v. e. Przemyśl.

Abraham filius Margarethae Sątkowska 141.

Abraham Judaeus v. Komarno, Judaeus.

Abram perfidus v. Luboml, Judaeus.

Adam pellio, pater Mathiae Bialasz 23. 26. 42. 43. 45. 62. 64. 74. 143.

Agnes consors Stanislai Pieczykwarnÿk 278.

Albertus [Buhreÿ] nblis dnus v. Drohobycz, vicezuparius.

Albertus figulus, frater Joannis Janda 4. 6.

Albertus filius minor natu, iunior, Annae Pachowa 262.

Aldiowic Tymko v. Bolechowce, incola.

Alexius doleator 299.

Aliexandrowicz Procz 7.

Almanusz, Almanus Mathias, filius Martini textoris et Catharinae, frater Barbarae Hryczkowa, avunculus Christophori et Venceslai filiorum Stanislai Rogowskÿ 144. 207. 250. 276.

Andreas 176.

Andreas balneator 223.

Andreas dictus Andryczka, Jędryczka 156—159.

Andreas filius Bartholomei Pachowicz 101.

Andreas organorum artifex v. Lwów, civis.

Andreas tabernator, maritus Catharinae filiae Pauli Pach et Annae 262.

Anna 176.

Anna balneatrix, consors Martini 124. 146.

[1] Liczby indeksu oznaczają numery zapisek; gdzie powołano strony, wskazuje poprzedzająca sigla s. Kursywa numerów wskazuje na te zapiski, w których wymieniona osoba występuje z godnością burmistrza lub rajcy drohobyckiego. Nazwy topograficzne współczesne oddane są drukiem rozstrzelonym; ponieważ tekst księgi i indeksu jest w języku łacińskim i może się znaleźć w ręku cudzoziemców, którym drobiazgowy współczesny podział administracyjny jest obcy, przeto ustalono identyfikacje historycznie według norm XVI w., ku czemu równoległe Źródła dziejowe dają dobrą podstawę, a wielkie centra województw i ziem stwarzają łatwe punkta orjentacyjne. Nazwiska znanych dygnitarzy i urzędników XVI w. podano w transkrypcji współczesnej tam, gdzie przypadała na nie kolejność alfabetyczna; przy nazwie siedziby ich urzędu zachowano je w pisowni właściwej tekstowi księgi.

Anna consors Bartholomei Handel 13.
Anna consors Martini balneatoris, mater Sebastiani 146.
Anna filia Bartholomei Pachowicz et Sophiae 101. 195.
Anna filia Martini serificis 100.
Anna filia Pauli Pach et Annae 262.
Anna Pawlowa *tkaczka* 244.
Anna Piotrowa filia Andreae Andryczka, consors Petri molenda de Skierbiesow 159.
Anna, wdowa po Calvanim Gucci, żupniku ruskim s. 69.
Arciechowski h. Grabie, Arczieshowskÿ Petrus v. Polonia, referendarius, secretarius; Warszawa, Wilno, canonicus.

B.

Baltisar 136.
Barbara filia Joannis Bzdun 76.
Barbara filia Sophiae Pach, consors Mathiae sartoris 195.
Barnuska domus 278.
Barnvz Nicolaus 220.
Bartholomeus ministerialis v. Drohobycz, curia.
Bartholomeus ministerialis terrestris v. Przemyśl.
Bartholomeus pannitonsor 1. 171. 281. 297.
Bartholomeus providus 55.
Bartholomeus v. Rzeczyca, tabernator.
Bartholomeus sutor v. Sambor.
Bełz, Belz, op., caput palatinatus 104; — dominus terrae: Semovivitus 104; — palatini: 286; Starzechowski de Byaloboky, Starzechowice Albertus 289; Firlej Jan s. 112; — castellanus: Starzechowski Albertus 140. 165. 174. s. 52. 68. 112; — capitaneus: in Thenczyn Stanislaus 198; — consules 104; — advocatus 175; advocati filius: Thomas 175; — cives 104. 175; — suburbani 175.
Bernath Bartholomeus nblis v. Drohobycz, notarius curiae.
Bialasz Mathias, filius Adami pellionis, gener alias *schurmaniecz* Mathiae Zabokrzycki 64. 74. 143.
Biecz, op. palatinatus Cracoviensis; Biecensis castellanus: Dembienskÿ Valentinus 198.
Bielik Albertus 222. 223.
Biernaczkiego filius 85.
Bilcze, Biliecz, villa distr. Drohobicensis; — rusticus 129—131.
Blasius filius Bartholomei Pachowicz 101.
Bóg 221.
Bolechowce, Bolochowcze, Bołochowcze, villa distr. Droh. s. 111; — incola: Aldiowic Tymko 290; Hawriłowic Sachno 290.
Bolochowieczkÿ, Belochowieczkÿ Mÿchno 233.
Bonar de Balice Joannes v. Oświęcim, Rabsztyn, capitaneus.
Bophorius 238.
Borsczyk Ivasko 149.
Braczki 121.
Brodawka Isaac 300.
Brześć kujawski, op., caput palatinatus; Brestensis capitaneus: Trzebochowsky Nicolaus 230.
Brzeziny, op. palatinatus Lanciciensis; — castellanus: Lutomierskÿ Johannes 198.
Bvdzen *(nie zidentyfikowano)*; — plebanus: Michael, frater Martini et Bartholomei Handel 13.
Buhrei, Buhreÿ Albertus 132. 136. 138; v. e. Drohobycz, vicezuparius.
Buhrei, Buhreÿ, Buhrÿ Mathias *153. 171. 204. 207.* 210. 224. 240. 253. 266.
Buhrei, Buhrÿ Michael 57.
Buhreiowna Catharina, filia Alberti, consors Bartholomei sutoris de Sambor 132. 136. 138.
Bÿczek, Biczek Gasparus *228. 231. 239. 241. 246. 249. 251. 258. 262. 274. 277.*

Byczek, Biczek Martinus, maritus Ursulae 72. 76.
Byłyk Voyczciech v. Drohobycz, *rzemiesło barchanicze.*
Bzdun figulus 115.
Bzdun Joannes, pater Joannis et Barbarae 76. 85. 167. 232. 261.
Bzdun Thomas braseator, maritus Zophiae 177. 217. 232.
Bzdunowa Zophia, consors Thomae braseatoris 232.
Bzdunowsky domus 85. 167. 232. 247.

C. K.

Kalcz 217.
Kalczowa relicta Vasia 217.
Kamieniecki Joannes de Rzeszów gsus v. Drohobycz, capitaneus.
Kamionka Strumiłowa, op. terrae Leopoliensis; Kamyonaczensis capitaneus: Rychcziczki Joannes 71.
Caracius 90.
Karnkowsky Stanislaus v. Polonia, secretarius; Wilno canonicus.
Carolus dnus v. Russia, zuparius.
Casper pellio, filius Sophiae Pach 195—197.
Casprowa 56.
Catharina consors Martini textoris, mater Mathiae Almanusz et Barbarae Hryczkowa 144.
Catharina filia Pauli Pach et Annae v. Rumno, tabernatrix.
Catharina regina v. Polonia.
Kathicz Paulus v. Jakubowa Wola.
Kathny Stanislaus v. Tarnów, provisor hospitalis.
Kawsko, villa distr. Striensis 9.
Kazimirus rex v. Polonia.
Chełm, Chelm, caput terrae Chelmensis 230. s. 77; — oppidum 230; — episcopus: Vchansky Jacobus 193; — capitaneus: Tarlo de Szczekarzevycze Gabriel 104. 230; — cives: Krzywyczky Nicolaus 230; Laweczky Franciscus 230.
Chlinsky Mathias 263.
Chlipiyaiko, Chlypiayko Bartholomeus pannitonsor 37. 81. 88. 111. 155. 254. 268.
Chlipiyaikowna Catharina 289.
Chlopicky Hieronimus nblis 263.
Chlybco filius Annae Krinyczka 9.
Chlywa v. Hlywa.
Chmielnik, op. palatinatus Podoliae; Chmielnicensis capitaneus: de Mielyecz Johannes 198.
Chny... Albertus, maritus Zophiae 273.
Choczinski Bartholomeus socius artificii muratoris 147.
Chodywańce, villa palat. Belzensis v. Drohobycz, capitaneus: Maldrzyk.
Choma, Chvoma, Chomka Ruthenus, schismaticus 2. 9. *109.* 118. *121—124. 127—131. 134. 142.* 149. 160—163. 165. 178. 193.
Choma *pop* v. Drohobycz, synagogae Ruthenicales.
Chomina Marvska consors Chomae 178.
Christiani 149.
Christopherus filius Stanislai Rogowsky 276.
Chylynski Mathias nblis v. Drohobycz, vicecapitaneus.
Kiernozek Thomas 291.
Klionowsky Joannes doleator 292.
Klodnyczki Andreas nblis dnus 91.
Cluszyna 233.
Coldrvs Phedko 237.
Kołomyja, Kolomyie, op. terrae Haliciensis 87; Colomiensis capitaneus: de Mielyecz Johannes 198.
Kołpiec, villa distr. Drohobicensis s. 111.
Komarno, Comarno, op. terrae Premisliensis; — Judaeus: Abraham 127. 128. 134. 142. 165.
Comorno, Komorno Joannes 58. *65. 67. 68. 73—75. 79. 84. 86. 87. 88. 91. 92. 96—98. 101. 153. 171. 204. 207;* v. e. Drohobycz, advocatus.

Konarzeuius, Conareuius Stanislaus v. Drohobycz, notarius civilis, baccalaureus; Kraków, concionator.
Corvnczina Annvla Ivanova 7.
Corvnczycz Demko 7.
Korunczycz Ihnath 118.
Korunka, Corunka Ihnath Ruthenus 142. 157. 159. 161. 188. 189. 206. 212. 214. 257. 261.
Kosatÿnskÿ Pavlvs 4.
Koschowski Andreas v. Drohobycz, notarius curiae.
Kotów, Cothouia, dziś Bania Kotowska, villa distr. Drohobicensis 292; — zupae notarius: Philippus nblis dnus 292; — magistri artificii doleatorum: Gieÿ Mistal 292; Jurek 292.
Kozÿbÿth 85.
Kraffczowsky debitum 83.
Kraków, Cracovia 104. 179. 185. 198. 230; — dioecesis 133; — episcopi: Maczieiowski Samuel 104; Zebrzidowskÿ Andreas 198; — praepositus: Przerempski Joannes 104; — scholasticus: Czarnkowski Andreas 104; — canonici: Cromer Martinus dr. utriusque iuris 104. 198; Podlodowskÿ Georgius 198; Przerembskÿ Joannes 198. 230. — — sti Floriani in Kleparz: Przerembskÿ Joannes 198; — concionator glor. Virginis Mariae, sti Nicolai: Konarzeuius Stanislaus s. 114; — castellanus: in Tharnow comes Johannes 198; — palatinus: [Tęczyński Stanislaus] 259; — capitaneus generalis: de Ocziessno Johannes 198; — succamerarius: de Ocziessno Johannes 198; — tribunus: Myskowsky de Myrow Stanislaus 230; — dapifer: Meżyk Stanislaus 230; — burgrabii: Dembienski Valentinus 104. 198; Luthomÿrski Johannes 104. 198. 230; de Ocziessno Johannes 198; Trzebochowsky Nicolaus 230; Zebrzidowskÿ Florianus 198.
Krauzowÿcz Stephanus 31.
Criniczka, Kriniczka Anna gsa, mater Chlybconis S.
Krolo Martinus 28.
Krolowa Hedvigis consors Martini 28.
Cromer, Kromer Martinus, dr. utriusque iuris v. Polonia, secretarius; Kraków, canonicus; Wiślica, scholasticus.
Krynica, Crinicza, villa distr. Drohobicensis 9.
Krzÿwyczkÿ Nicolaus v. Chełm, cives.
Cuiavia 104. 198. 230.
Culmensis [terra] 104. 198. 230.
Kunaska Marussa 299.
Kunat Valentinus nblis 263.
Kunathowa Zophia nblis, ultimarum nuptiarum Zarzecka 263.
Cvrek, Kurek Stanislaus 3. *153. 171.*
Kuropatniki, Kuropatnÿky, villa terrae Leopoliensis 91.
Curzelouiensis Stanislaus v. Sambor, vicezuparius.
Cyceroniańskie wyrażenie s. 108.
Kyczula pater Joannis 59.
Czarnkowski Andreas v. Gniezno praepositus; Łęczyca, praepositus; Kraków, scholasticus.
Czchów, op. palat. Cracoviensis; Czechoviensis castellanus: Luthomirski Nicolaus 104.
Czeczoth Joannes pater Petri aurifabri 169.
Czesnochrzeski *pop* v. Drohobycz, synagogae Ruthenicales.
Czvchman Ivan v. Stebnik, incola.
Czvrilowska pecunia 182.
Czvrilowski hortus 150.

D.

David sartor 243.
Davidoska medietas domus 243.
Davidovicz Misko sartor 123.
Dąbrówka, Dąbrowka, villa distr. Samboriensis 77.

Dembieński Valentinus v. Biecz, castellanus; Kraków, burgrabius; Polonia, referendarius.
Diczka, Dzyczka Jacobus 4. 134.
Didusko Lazarus 151.
Dmysz carpentarius 235.
Dolhy Klimko 115.
Dolÿnskieÿ domus 278.
Dorosz Ruthenus 142.
Dorothea filia Margarethae Maximowna 280.
Dorothea filia Pauli Pach et Annae, soror Jacobi Jandzic 262.
Dorothea, soror Mathiae Parvi, consors Valentini Slupskÿ 22.
Drohobycz, Drohobicz, Drohobicia, civitas, civitas Regia, oppidum, *mÿasto* 9. 109. 121. 127. 130. 192. 193. 204. 218. 221. 256. 259. 293. 300, s. 52. 109; — acta 222; — — scabinalia 249; — civis 46. 47. 66. 67. 69. 71. 72. 83. 84. 97. 100. 101. 115. 124. 127. 128. 130. 131. 134. 135. 138. 156—159. 160. 165—167. 169. 171. 207. 217. 221. 224. 228. 229. 232. 237. 240. 244. 247. 250. 259. 263. 270. 289. 299; — communitas 277; — curia regalis 91; — ecclesia parochialis, aedes tit. Deiparae et divi Bartholomaei 72. 135. 147. 152. 157. 159; — — commendarius nblis dnus: Franciscus 25. 146; — incola 290; — officium civile 263; — praetorium 277; — suburbani: 46. 257; Rathay Stanislaus 96; — suburbium, przedmieście s. 51. 94; — synagogae Ruthenicales: Czesneho Chresta s. 15; Czesnochrzesky *pop* 20. 141; sti Georgii, Juriowski *pop* 150; Piątniczki, św. Piatnicy alias stae Sextianae *pop* Choma s. 94; Olechno 245; — zupa 174. 179. 218. 219; Drohobicensis capitaneus mfcus dnus 64. 239. 286. s. 98; Małdrzyk Stanislaus de Chodiwancze s. 71; Camienieczki Joannes de Rzessow 192; Starzechowskÿ de Byaloboky, de Starzechowice Albertus (Wojciech) mfcus dnus 9. 140. 165. 185. 289, s. 52. 68; Starzechowskÿ de Starzechowicze Joannes 179. 221. 256. 263. 289, s. 68. 111; — vicecapitanei: 127; Chylynski Mathias nblis 174; Przezdziecky Jacobus 263; Slonski Stanislaus 91; Voievodka Josephus nblis 128. 223. 262. 263. 274. 275; Zabokrzycki Mathias gsus dnus 22. 41. 74; — iudex castri: de Waczowicze Georgius s. 98; — notarii curiae: Koschowski Andreas 91; Naÿdakowski Bernath Bartholomeus nblis 47. 97. 140; — ministerialis curiae: Bartholomeus 70. 174. 226; — bedellus curiae: Cleophas 127; — vicezuparius: Buhreÿ Albertus nblis 87. 170. 179; — consul, consules 142. 263. 277. 281. 297; — proconsul 263; — notarii civiles: Herbesth Benedictus s. 30. 44. 45; Paulus 201. 202; Conareuius, Konarzeuius Stanislaus artium liberalium baccalaureus, nblis 292. 293, s. 35. 41. 96; — baccalaureus: Paulus 201. 202; — advocatus: Comarno Joannes 259; viceadvocatus: 127; Milvs, Mylyvs Joannes 7. 12. 13. 23. 42. 74. 166; — scabini: 127; Chochol Mathaeus 12. 13; Giergusz Jacobus 138. 160. 166; Kvrek Stanislaus 12. 13; Laurentius sutor 166; Pieczikwarthnik Vrbanus 259; Stephanus braseator 47. 76; Swabowicz, Swab Albertus 166. 259; Sÿviecz Mathaeus 12. 13; Urbanus 76; Valentinus 259; — *rzemieslo barchanicze* 265; — — *czechmistrz:* Hanuss 265; *mistrz:* Sroka Jacub 265; *braczia:* Bÿlÿk Voÿcziech, Nÿemiec Bartoss 265.
de Drohobicz Ihnath 258.
Drohoiowski Johannes v. Włocławek, episcopus.

Dubryniów, Dubrniow, villa terrae Leopoliensis; — molitor: Martinus frater Alberti Swabÿk 270.
Dzierzgowski Nicolaus v. Gniezno, archiepiscopus.
Dzyczka Jacobus v. Diczka.

E.

Elbingensis, Helbingensis [terra] 104. 230.
Erasmus adolescentulus, filius Andreae Spitalnÿ 160.
Eucharistia Sacratissima 72.

F.

Fedko Raskowey gener. 233.
Fednia Czesnoch, filius poponis 141.
Feduszko mercator 290.
Feidko filius Olechno poponis Piątnyczki 245.
de Florentiis Carolus v. Russia, zuparius.
Franciscus carpentarius 105.
Franciscus commendarius v. Drohobycz, ecclesia.

G.

Gallus sutor frater Martini pellionis, filius Jacobi braseatoris 15.
Gedanum 175.
Georgius 51.
Georgius Andreae dicti Andriczka, Jędryczka, frater Rosae 156—158.
Georgius privignus Jeronimi 84.
Giergusz Jacobus v. Drohobycz, scabini.
Giermass Ivan 272.
Gieÿ Mistal v. Kotów, magistri artificii doleatorum.
Gniezno, op. palat. Calissiensis; Gnesnensis archiepiscopus: Dzÿerzgowskÿ Nicolaus, legatus natus et primas 198; — praepositus: Czarnkowski Andreas 104; Przerembskÿ Johannes 198. 230.
Gregorius filius Jandzicz 102. 139.
Grędosz Joannes v. Przemyśl, murator.
Gródek, op. terrae Leopoliensis; Grodeczenses capitanei: Lÿssowskÿ Albertus 9; de Mieliecz Joannes comes 134. 142. 198.
Grusseczki Joannes nblis, factor gsi dni Joannis Rÿchcziczki 71.
Gucci Calvanus de Florentiis v. Russia, zuparius.
Gÿza Stanislaus filius Jeronimi 169.

H.

Halicz, op. palatinatus Russiae; Haliciensis capitaneus: de Szÿaniawa Nicolaus 198.
Halvnkovicz Albertus v. Płock, civis.
Halvnkowna Polomia 191.
Handel Bartholomeus frater Martini et Michaelis parochi de Bvdzen 12. 13.
Handel Martinus, consul Leopoliensis, frater Bartholomei et Michaelis 12. 13.
Hanusz *czechmistrz* v. Drohobycz, *rzemieslo barchanicze.*
Hardysz 40.
Hawrylo pellio v. Wołowsko.
Hawrylowa 257.
Hawrylowa Polaska, soror Sien Husz et Vasiae Kalczowa 117. 118. 122. 123. 161—163. 188—190. 206. 212. 214. 217.
Hawrylowÿcz Hricz 257.
Hawrylowÿcz Ivan 257.
Hawriłowic Sachno v. Bolechowce, incola.
Hedvigis consors Alberti Bohrei vicezuparii Drohobicensis s. 63.
Helena filia Jeronimi 51.
Herbest Benedictus v. Drohobycz, notarii civiles.
Hieronimus v. Jeronimus.
Hlÿwa, Chlÿwa tutor Polaska 188. 190. 206. 212.
Holupko Jachno 246. 279.
Holupko Mathias de Kolomÿie 87.
Holupko Phedko 47. 145.
Holupkowa Hanusza suburbana Drohobicensis 46. 47. 140.

Holupkowicz Fedko Siedy 208.
Hrÿcz 87.
Hrÿcz filius Hrÿczowey 214.
Hrÿcz filius Sraczin, Sraka 8.
Hrÿcz pellio v. Pozdziacz.
Hrycz, Gregorius Sienÿcza 36. 38. 54. 59. 63. 67. 79. 86. 112. 134. 137. 148. 154. 166. 173. 225. 239. 251.
Hrycza pueri 215.
Hrÿczkowa Barbara, filia Martini textoris et Catharinae, soror Mathiae Almanusz 144. 207. 273.
Hryczowicz Conrath 122. 162.
Hrumno v. Rumno.
Hubicze, villa distr. Drohobicensis; *pop:* Roman 128; molenda: Sienko 128.
Husz, Huz Sien, frater Polaszcze Hawrylowa 117. 118. 161—163. 188. 189. 206. 212. 257.
Huzowa 206.

I.

Ignasko, Ihnasko aurifaber 18. 90. 115.
Ihnasko 85.
Ivan frater Phedkonis Myczkowicz 21.
Ivan frater Prÿputnik, nocturnus proconsul 263.
Ivassovicz Condrath, Iwaschowicz Kundrath 188. 206.

J.

Jacobus 28.
Jacobus altarista, dnus 25.
Jacobus balneator, tutor Sebastiani 124. 146.
Jacobus braseator, pater Galli sartoris et Martini pellionis 15.
Jacobus gener alias *szurzyn, schurzyn* Petri Pÿskorz 52. 53.
Jacobus pater Stephani 133.
Jaczko *tivon Solieczki* v. Solec.
Jaklik, Jaklÿk Andreas *3. 5. 6. 11. 15. 18. 19. 21. 23. 25—27. 32. 36—38. 41. 45. 50. 51—60. 62—64. 84. 86—88. 91. 92. 96. 97. 101. 107. 109. 121. 124. 128. 136. 193.*
Jakubowa Wola, Jacubowa Wolÿa, villa distr. Samboriensis; — incola: Kathicz Paulus 259.
Janda Joannes faber, frater Alberti figuli 4. 6.
Jandzic Jacobus maritus Dorotheae 262.
Jandzicz pater Gregorii 102.
Jandzinski 136.
Jarossowicz, Jarossovietha, Jacobus filius Jeronimi, frater Joannis 34. 41. 46. 51. 181. 184. 187. 200.
Jarossovicz, Jarossovietha, Joannes filius Jeronimi, frater Jacobi 51. 181. 184. 187. 200.
Jaroszowa Zophia consors Jeronimi 33. 34.
Jeronimus, Hieronimus 5. 11. *15. 18. 19. 21. 23. 26. 27. 29. 32.* 33—35. 41. 46. 51—53. 60. 69. 70. 73. 84. 99. 107. 114. 119. 168. 169. 187. 200.
Joachim v. Przemyśl, *vladica.*
Joannes factor v. Rathno.
Joannes filius Bartholomei Pachowicz 101.
Joannes filius Joannis Bzdun, adolescens 76. 261.
Joannes filius Kyczula, gener Pauli Pach 50.
Joannes lanio 209.
Joannes lanio v. Przeworsk.
Joannes lutifigulus 234.
Joannes Oleiarz maritus Margarethae 121.
Joannes pistor, *piekarz* pater Pauli Piekarzowic *3. 5. 6. 12. 13.* 57. *65. 67. 68. 73—76. 79. 109. 121. 124. 129. 144.* 158. *193.* 195. 207. *209.* 216. *224. 228. 231.* 264. *277.*
Joannes presbiter, filius Martini serificis 48.
Josephus 291.
Josephus, Jusko sutor 229. 264.
Judaeus 127. 128. 142. 165. 198. 275. 288.
Jurek v. Kotów, magistri artificii doleatorum.

Juriowski *pop* v. Drohobycz, synagogae Ruthenicales.
Jurko filius poponis Sczamowski s. 51.

L.

Lachowie, Lachy 221.
Lancicia v. Łęczyca.
Laskÿ Nicolaus v. Łaski.
Lathosek Balthazar 5.
Lathoszek Stephanus 5.
Lathusek 132.
Laurentius, Lavrentÿ sutor, tutor puerorum Joannis Pÿcko 80. 106. *204. 207.* 237; v. e. Drohobycz, scabini.
Laweczky Franciscus v. Chełm, cives.
Łączki Helias nblis v. Łącki.
Lech *zwarzÿcz, zwarÿcz* 222. 223.
Lelów, op. palat. Cracoviensis; Leloviensis capitaneus: Trzebochowsky Nicolaus 198. 230.
Leonardus filius Petri frenificis 28.
Leopolis v. Lwów.
Lichna Josephus plenipotens Joannis Grędosz 147.
Ligęza, Ligaza, Lÿgęza Sigismundus v. Polonia, pocillator regis, dapifer mensae regiae; Tyszowce, capitaneus.
Lisowski, Lÿssowsky Albertus gsus dnus v. Gródek, capitaneus.
Litynia, villa distr. Drohobicensis; subditi 263.
Litwa, Lithwania, Lithuania, Litvania 104. 175. 179. 185. 192. 198. 218. 230.
Lopothka Joannes 181. 273.
Luba Albertus 278.
Lubaczów, op. palat. Belzensis; Lubaczoviensis capitaneus: in Tharnow comes Johannes 198.
Lublin, op. in Minori Polonia; Lublinensis palatinus: de Thenczyn Andreas 198; — castellani: Maczieiowski Stanislaus 104; Zebrzidowskÿ Florianus 198; — capitataneus: in Thenczyn Stanislaus 198; — conventio generalis 198.
Luboml, op. terrae Chełmensis s. 77; Lubomlensis capitaneus: Maczieiowski Stanislaus 104. 198; — consul: Nÿekrasovÿcz Fedur 198; — advocatus: Skorañ Valentinus; — Judaeus: Abram perfidus 198; — oppidani 198; — suburbani 198.
Lucas faber, gener Hriczkoweÿ 273.
Lucoviensis v. Łuków.
Lunatensis pannus 3 (por. stamen panni *lunskye,* Teki II. 48 z Lunda, Londyn, londyński, lundysz = gatunek sukna, Linde II. 678; Karłowicz I. 713; II. 778; Brückner, Słownik 303).
Lutomierski Johannes v. Brzeziny, castellanus; Kraków, burgrabius; Polonia, thezaurarius curiae; Łęczyca, Radom, capitaneus; Rawa, castellanus.
Lutomierski Nicolaus v. Czchów, castellanus.
Lwów, Leopolis, civitas 13. 50; a Leopoli pagus 6; — castellanus: in Thenczyn Stanislaus 198; — capitaneus: Odnowski Nicolaus de Falsthyn 198; — consules 50; v. e. Handel Martinus; — cives: Andreas organorum artifex 152; Skrobich Gregorius filiaster Polomiae Halvnkowna 191.

Ł.

Łaski Nicolaus v. Polonia, structor mensae.
Łącki, Łączki Helias nblis 127 (por. Źr. dziej. XVIII$_1$. 29; Boniecki XV. 274).
Łęczyca, Lancicia 104. 198. 230; — capitaneus: Lutomierskÿ Johannes 198. 230; — praepositus: Czarnkowski Andreas 104.
Łucka filius Feduskonis mercatoris 290.

Łuków, op. palat. Lublinensis; Lucoviensis capitaneus: Mniszek Nicolaus de Magna Kunczicze 104.

M.

Machnów, Machnow, villa palat. Belzensis; — incola: Vstian 259.
Maciejowski Samuel v. Polonia, cancellarius; Kraków, episcopus.
Maciejowski Stanislaus v. Polonia, marsalcus curiae regiae; Sandomierz, castellanus; Luboml, Zawichost, capitaneus.
Malborg, op. Prussiae Regalis; Marienburgensis capitaneus: Myskowsky de Myrow Stanislaus 230.
Małdrzyk Stanisław z Chodywaniec v. Drohobycz, capitaneus.
Margaretha consors Joannis Oleiarz 121.
Margaretha consors Michno textoris, postea Stanislai Kvrek 3.
Marienburgensis capitaneus v. Malborg.
Martinus balneator, maritus Annae, pater Sebastiani balneatoris 124. 146. 180.
Martinus ferrifaber, pater Annae Sloszarzowna 244.
Martinus filius Petri sartoris 226.
Martinus gladiator 183. 184.
Martinus iuvenis, nepos Pauli Pach ex filia Zophia 262.
Martinus lanio 6. 70. 159.
Martinus pellio, filius Jacobi braseatoris, frater Galli sartoris 15. 16.
Martinus pellio, filius Sophiae Pach ex alio patre 195.
Martinus serifex, pater Johannis presbyteri et Nicolai serificis 48. 95. 100. 103.
Martinus textor, maritus Catharinae, pater Mathiae Almanusz et Barbarae Hryczkowa 144.
Marvchna 20.
Marvska soror Ivani et Phedkonis Myczkowicz 21.
Maruska coctrix seu amasia 271.
Masovia v. Mazowsze.
Mathias adolescens, faber lignarius 160.
Mathias filius Adami v. Bialasz.
Mathias filius Margarethae Maximowna 280.
Mathias, Matheus hÿdragogus, aquaeductor S. R. Mtis, provisor cannalium 49. 178. 193. 194. 248. 285.
Mathias mollitor, molenda, molendinator, gener Andreae Jaklik 77. 136. 137.
Mathias Parvus, Maly, Maląnki, Malankÿ 22. 73. 107. 114.
Mathias pellio 3. 56.
Mathias Calvus dictus Lysy, Lÿssi, sartor 19. 26. 31. 132. 197.
Mathias sartor, maritus Barbarae filiae Sophiae Pach 195.
Matzanka gener 259.
Maximowna Margaretha, mater Pauli, Dorotheae et Mathiae 280.
Mazowsze, Masovia, Mazovia 104. 179. 185. 192. 218. 230; — dux Semovitus 104.
Medenice, Medenicze, villa distr. Drohobicensis; — incola: Pÿethr avus puerorum Polaska Hawrilowa 190.
Metenka Ivan 249.
Mężyk Stanislaus v. Kraków, dapifer.
Michael 82.
Michael carpentarius 6.
Michaloveÿ pueri 19. 40.
Michno textor, maritus Margarethae 3.
Michniczka, Michnÿczka 172. 227. 242. 269.
Michniczka Barbara, *tesczia* Nicolai Michnik 275.
Michniczka Catharina 110. 282. 294.
Michnÿk Nicolaus faber ferrarius 169. 183. 275.
Miedzyreczensis capitaneus v. Międzyrzecz.

Mielecki de Mielec comes Joannes v. Podole, palatinus; Gródek, Chmielnik, capitaneus.
Mielecki Sebastianus v. Wiślica, castellanus.
Międzyrzecz, op. Maioris Poloniae; Miedzyreczensis capitaneus: Miskowski Nicolaus 104.
Milusz, Milus, Mÿlvs Joannes, tutor puerorum Margarethae Maximowna 109. 153. 236. 280.
Misko, Misz, Mÿsz, Nicolaus sartor, *kravÿecz* 134. *163.* 189.
Miss filius Gunaskowey, Kunaskowey 209.
Mniszek Nicolaus z Wielkich Kuńczyc v. Polonia, praefectus cubiculi regis; Łuków, Sokal, capitaneus.
Mnÿch Stanislaus 66.
Momothovicz Olechno 182.
Musiey Hryn 65.
Musieiowski hortus 157. 159.
Musieiowÿ 86.
Mvzyk Ihnato 150.
Mÿczkovicz Phedko, frater Ivani et Maruska 21.
Myszkowski Nicolaus v. Polonia, structor mensae; Międzyrzecz, Oświęcim, Zator, capitaneus.
Myszkowski Stanislaus de Mirów, v. Polonia, pocillator curiae; Kraków, tribunus; Malborg, capitaneus.

N.

Nahujowice, Nohuiowicze, villa distr. Samboriensis 61; — incolae: Romanus 61; Nohoiowski, Nohiowski Vasko 47. 140.
Najdakowski, Naÿdakowski Bernath Bartholomeus nblis v. Drohobycz, notarius curiae.
Neapolitani 164.
Niclos, Nÿklos, Nÿklosz Gregorius *3. 5. 6. 13. 51—60. 62—64.* 107. *109. 121. 124. 125. 143. 144.* 180. *193.*
Nicolaus 238.
Nicolaus faber lignarius 16. 135.
Nicolaus Ruthenus, sartor *153.* 166. *171.*
Nicolaus serifex, filius Martini 48.
Nohuiowicze v. Nahujowice.
Nÿekrasovÿcz Fedur v. Luboml, consul.
Nÿemiec Bartoss v. Drohobycz, *rzemieslo barchanicze.*
Nykonowny posticus 83.

O.

de Ociesno Ocieski Adam v. Sandomierz, capitaneus; Polonia, secretarius.
de Ociesno Ocieski Johannes v. Polonia, cancellarius; Kraków, capitaneus generalis, succamerarius, burgrabius; Olsztyn, Sącz, capitaneus.
Odnowski de Fulsztyn [Herburt] Nicolaus v. Sandomierz, palatinus; Lwów, capitaneus.
Oktawian, syn Karola Calvaniego Gucci i Anny s. 69.
Olechno *pop* Piątnyczki v. Drohobycz, synagogae Ruthenicales.
Olsztyn, op. terrae Cracoviensis; Olstinensis capitaneus: de Ocziessno Johannes 198.
Onisko, Onÿsko Sienÿcza, Ruthenus, Sarmata *204. 207. 209. 224. 228. 231. 239. 241. 246. 249. 251. 258. 262. 264. 274. 277.* 284.
Opatów, op. terrae Sandomiriensis; Opatoviensis civis 193.
Orlik Stanislaus v. Russia, zuparius.
Ostrowskÿ Nicolaus gsus dnus, nblis 9. 263.
Oświęcim, op. caput ducatus; Oswiencimensis; — castellanus: Bonar Joannes de Balÿcze 104; — capitaneus: Miskowski Nicolaus 104.
Ozimina, vila distr. Samboriensis; factor: Vinniczki Anthon nblis 129.

P.

Pachowa Anna relicta Pauli 262.
Pachowa Zophia consors Bartholomei 195—197.
Pachowicz, Pachowÿcz, Pach Bartholomeus, maritus Sophiae, pater Andreae, Annae, Blasii, Joannis et Sophiae 5. 101. 195.
Pachowicz, Pachowÿcz, Pach Paulus, frater Bartholomei, maritus Annae 5. 50. 101. 195—197. 262.
Parczew, Parczow, op. palat. Lublinensis 61; — incola: Pierdzanek Hrÿnÿecz.
Pastvska Fenna 238.
Paulus campanator 95. 100. 103.
Paulus filius Margarethae Maximowna 280.
Paulus notarius civilis et baccalaureus v. Drohobycz, baccalaureus, notarius civilis.
Pavlus de Podolÿecz gener Svvab v. Podolce, incola.
Petricovia v. Piotrków.
Petrus aurifaber, filius Joannis Czeczoth, maritus Sophiae 169. 184. 250. 293.
Petrus custos 83. 116.
Petrus famulus dnorum consulum 71.
Petrus frater Stanislai Spirka 219.
Petrus frenifex, pater Leonardi 28.
Petrus molenda v. Skierbieszów.
Petrus pellio 82. 106.
Petrus sartor 226.
Petrus sellator *65. 67. 68. 73—75. 79.* 119. 142.
Phiedko mercator v. Popiele.
Philippus notarius zupae v. Kotów.
Piątnycza, Piatnica v. Drohobycz, synagogae Ruthenicales.
Pieczÿkwartnÿk Albertus 57.
Pieczÿkwartnÿk, Pÿeczyqvarnik Paulus, maritus Agnethis 5. 101. 186. 195. 278.
Pieczÿkwartnik Vrbanus v. Drohobycz, scabinus.
Piekarzowic Paulus filius Joannis 264.
Pierdzanek Hrÿnÿecz v. Parczew, incola.
Piesko Stecko filius Hrinioweÿ v. Sambor, oppidanus.
Piotrków, Petricovia op. palat. Siradiensis 149; Piotrkowiensis conventio 192.
Piskorek, Piscorek Andreas discretus 199.
Piskorz, Pÿskorz Petrus 23. 27. 39. *50—60. 62. 63. 64.* 69. 71. 86. 99. 142. 187. 200.
Piskorzowa Catharina consors Petri 168. 187.
Plodcensis civis v. Płock.
Płock, op., caput palatinatus; — civis: Halvnkovicz Albertus, frater Polomiae Halvnkowna 191.
Pobvk, rivulus Tyśmienicam affluens in Drohobycz 150.
Podlasiensis referendarius v. Polonia, Arcziechowskÿ.
Podlodowski Georgius v. Polonia, referendarius curiae; Kraków, canonicus.
Podolce, Podolÿecz, villa terrae Leopoliensis; — incola: Pavlus gener Svvab 1.
Podole, Podoliae palatinus: 134; de Mieliecz Joannes comes 142. 198.
Pokrysska Feythko 298.
Polonia 104. 175. 179. 185. 192. 198. 218. 230; — reges: Kazimirus 104; Sigismundus 192; Sigismundus Augustus 104. 175. 179. 185. 193. 218. 230; — regina: Catharina consors Sigismundi Augusti 230; — thezaurarius Regni: de Zakliczin Jordan Spitco 198; — thezaurarius curiae: Lutomierskÿ Johannes 104. 198. 230; — cancellarii: Maczieiowski Samuel 104; de Ocziessno Johannes 198; — vicecancellarius: Przerembskÿ Johannes 198. 230; — praefectus supremus exercituum: in Tharnow Joannes comes 198; — praefectus campestris exercituum:

de Szÿaniawa Nicolaus 198; — marsalcus curiae: Maczyeiowsky Stanislaus 198; — referendarii curiae: Dembienski Valentinus 104; Podlodowskÿ Georgius 198; — — causarum Podlassensium: Arczieshowskÿ Petrus 198. 230; — pocillatores curiae: Ligaza Sigismundus 104. 198; Myskowsky Stanislaus de Myrow 230; — structor Regni: Miskowski Nicolaus 104; — structor mensae regiae: Laskÿ Nicolaus 230; — dapifer mensae regiae: Tarlo Gabriel 104; — praefectus cubiculi regis, cubilis regii: Mniszech Nicolaus de Magna Kunczicze 104; Trzebochowsky Nicolaus 230; — curie reginalis magister: Tarlo de Sczekarzevycze Gabriel 230; — secretarii regii: Arcziechowsky Petrus 230; Carnkowsky Stanislaus 230; Cromer Martinus 104. 198; de Ocziessno Adam 198; Przerempski Joannes 104; Trzebuchowsky Nicolaus 198.
Polonicalis pars 256.
Polthornÿk, Pultornik Bartholomeus 97. 150. *209. 224.*
Pomerania 104. 198. 230.
Popiele, villa distr. Drohobicensis 98; — mercator: Phiedko 98.
Potylicz, Pothilicz ultra, op. palat. Belzensis 259.
Pozdziacz, Posdzaczÿcze, villa terrae Premisliensis 2; — incola: Hrycz pellio 2.
Procop Joannes sutor 50.
Procopius 83. 116.
Prussia 104. 175. 179. 185. 192. 218. 230.
Przemyśl, Premislia, op. palat. Russiae 9. 10. 13. 263; — castellanus: Starzechowski de Starzechowice Joannes 263; s. 111; — capitaneus: de Zakliczin Jordan Spitco 198; — vladicae: 192; Joachim s. 72; Terlieczki Arseni seu Laurenty s. 72; — ecclesia 192; — Judaeus: Aaron 274; — ministerialis terrestris: Bartholomeus s. 31; — murator: Grędosz Joannes 135. 145. 147.
Przerębski, Przerembski, Przerempski Joannes v. Polonia, vicecancellarius, secretarius; Kraków, Gniezno, praepositus; Kraków, sti Floriani in Kleparz, Wilno, canonicus.
Przeworsk, Przivorsko, op. terrae Premisliensis; — lanio: Joannes 205.
Przezdziecki Jacobus v. Drohobycz, vicecapitaneus.
Prziputnÿk, Prÿputnik Ihnath 206. 213. 263.
Puhacz Jacobus 125. 171.
Puhacz, Pohatius Paulus v. Solec, vicezuparius.
Puhacz, Puhacius Stanislaus *239. 241. 246. 249. 251. 258. 262. 274.* 293. 296.
Puznÿczka Zophia socrus Simonis sutoris 56.
Pÿcko Joannes gener Michaelis Troska 106.
Pÿrozek Albertus v. Sokołów, oppidanus.

R.

Rabsztyn, villa palat. Cracoviensis; Rabstinensis capitaneus: Bonar Joannes de Balÿcze 104.
Radenice, Radÿnÿcze villa terrae Premisliensis 66.
Radom, op. palat. Sandomiriensis; Radomiensis castellanus: Tarlo Gabriel de Sczekarzevycze 230; — capitaneus: Lutomierskÿ Johannes 198. 230.
Radrowicz Lazar v. Raniowice, incola.
Rainer, syn Karola Calvaniego Gucci i Anny s. 69.
Raniowice, Raniowicze, villa distr. Drohobicensis; — *pop:* Trusz 245; — incola: Radrovicz Lazur 249.
Raphael filius Raphaelis Swiderski 97.
Raskowskÿ domus 233.

Rathay Stanislaus v. Drohobycz, suburbanus.
Ratno, Rathno, op. terrae Chełmensis 174; — factor ac mandatarius civium: Joannes 174.
Rawa, op., caput palatinatus; Ravensis castellani: de Thrzcziana Philippus 198; Liutomierzskÿ Joannes 230.
Reska 53.
Richczÿcze v. Rychcice.
Rogala 9.
Rogowski, Rogowskÿ Stanislaus pater Christopheri et Venceslai *5. 6. 13.* 43. 57. 207. 216. 228. 276.
Rohatyn, op. terrae Haliciensis; — capitaneus: de Thenczyn Andreas 198.
Roman *pop hubiczki* v. Hubicze.
Rosa soror Georgii Andreae 156—159.
Rumno, Hrumno, villa terrae Leopoliensis; — tabernatrix: Catherina filia Pauli Pach et Annae, consors Andreae 262.
Ruś, Russia 104. 175. 179. 185. 192. 198. 218. 221. 230; — palatinus: de Szÿaniawa Nicolaus 198; — zuparii: Gucci Carolus Calvani de Florentiis nblis 115. 185; Orlik Stanislaus notarius campestris gsus 175. 179. 185. 218. s. 69; Valbach Melchior civis Varsaviensis 286. 287; — ministerialis generalis: de Wacowice Mathias s. 98.
Ruthenicalis pars 256.
Ruthenus, Rutheni 142. 149. 204.
Rychcice, Richczÿcze, villa distr. Drohobicensis 71. s. 98.
Rÿchcziczki Joannes gsus dnus v. Kamionka, capitaneus.
Rzeczyca, Rzeczicza, villa palat. Belzensis; — tabernator: Bartholomeus 259.
Rzeszów, Rzesow, Rzessew, op. terrae Premisliensis 4; de — Camienieczki Joannes v. Drohobycz, capitaneus.

S.

Sambor, Sambor Nova, op. terrae Premisliensis 265; — tribuni: Starzechowski Albertus s. 112; Starzechowski Joannes s. 68; — vicezuparius: Curzeloviensis Stanislaus, nblis dnus 292; — *czech barchachaniczy:* Sulć Blazey, *cechmistrz* 265; — oppidanus: Piesko Stecko filius Hrinioweÿ, maritus Annae Volosÿnka 289; — sutor: Bartholomeus maritus Catharinae Buhreiowna 132. 136.
Samboritanus Valentinus 295.
Samogitia 104. 198. 218. 230.
Sandomierz, Sandomiria, op., caput palatinatus 104. 193. 198. 230; Sandomiriensis palatinus: Odnowskÿ Nicolaus de Falsthyn 198; — castellanus: Maczyeiowsky Stanislaus 198; — capitanei: in Tharnow Johannes comes 198; de Ocziessno Adam (sic) 198.
Sanok, op. palat. Russiae; Sanoczensis castellanus: Stadnÿczki Andreas 66; — Jan, fundacja s. 114.
Sarmata 258.
Saska Jacobus, tutor Raphaelis filii olim Raphaelis Swiderski 6. 97.
Sącz, op. palat. Cracoviensis; Sądeczensis, Sądecensis castellanus: Jordan Spitko de Melstin 104. 198; Sandecensis capitaneus: de Ocziessno Johannes 198.
Sątkowska Margaretha mater Abarhami et Vaskonis 141.
Sątkowski Ivan, Vasko, filius Margarethae Sątkowska 141. 148.
Schupiera Mathias 94.
Sczepanowicz Sebastianus 231. 241. 252. 266. 283.
Sczesny 245.
Sczvczÿna Hedvigis de Rzessew, mater Stanislai 4.
Sczuka adolescens 6.
Sczuka Stanislaus filius Hedvigis 4.

Sebastianus balneator filius Martini et Annae, discretus 124—126. 146. 180.
Sebastianus figulus 132.
Sebastianus filius Jeronimi 51.
Sebastianus lanio 53. 166.
Semovitus dux v. Mazowsze, Bełz.
Seraphim filius Joannis Mÿlvs 236.
Sextiana alias Piatnica v. Drohobycz, synagogae Ruthenicales.
Sien, Zÿen 7.
Sien Lysy 117.
de Sieniawa, Szÿaniawa Nicolaus v. Russia, palatinus; Polonia, praefectus campestris exercituum; Halicz, Kołomyja capitaneus.
Sienko filius Hrycz v. Stryj, incola.
Sienko lictor civilis iuratus 263.
Sienko molenda v. Hubice.
Sigismundus rex v. Polonia.
Sigismundus Augustus rex v. Polonia.
Simon sutor, gener Zophiae Puznÿczka 56.
Siradia, Sÿradia 104. 198. 230.
Skierbieszów, Skierbiesow, op. terrae Chelmensis; — molenda: Petrus 159.
Skoraÿ Valentinus v. Luboml, advocatus.
Skotniczki Paulus procurator capitatanei 142.
Skowierz Mathias v. Stryj, civis.
Skrobich Georgius v. Lwów, oppidanus.
Skrobodczina Pÿotrova 20.
Slonski Jacobus nblis 18.
Slonski Stanislaus nblis dnus v. Drohobycz, vicecapitaneus.
Sloszarzowna Anna filia Martini ferrifabri 244.
Slvpski, Slvbskÿ Valentinus gener Mathiae Parvi, maritus Dorotheae 22. 113.
Smerlowicz, Smerlowius Dauid 300.
Śniatyn, op. terrae Haliciensis; Sznyatynensis capitaneus: de Thenczyn Andreas 198.
Snyehir, Snÿhir Misko 208. 246.
Snyehyrowski campus 208.
Snyehirowski pratum 246.
Snyehirowskiey sors 279.
Sokal, op. palat. Belzensis; Sokaliensis capitaneus: Mniszek Nicolaus de Magna Kunczicze 104.
Sokołów, Sokolow, op. terrae Zydaczoviensis; — incola: Pÿrozek Albertus 272..
Solec, villa distr. Drohobicensis; Solensis vicezuparius: Pohatius Paulus s. 108. 109; — *tivon:* Jaczko 128.
Sophia v. Zophia.
Spirczyna, Spyrczyna Rosa 35.
Spirka, Spÿrka Jacobus pater Stanislai 66.
Spirka, Spÿrka Joannes doleator 66.
Spirka, Spÿrka Stanislaus filius Jacobi 66. 218. 219.
Spitalnÿ Andreas pater Erasmi 160.
Spytko Jordan de Melsztyn v. Sącz, castellanus; de Zakliczyn.
Sraka, Szraka Jaczko pater Hriczonis, Fedkonis Svba 8. 83. 116.
Sroka Jacub v. Drohobycz, *rzemieslo barchanicze.*
Stadnicki Andreas mfcus dnus v. Sanok, castellanus.
Stanislaus braseator 120.
Stanislaus filius Jeronimi 51.
Stanislaus filius senior, maior natu, Pauli Pach et Annae Pachowa 196. 262.
Starzechowski Albertus mfcus dnus v. Bełz, castellanus; Drohobycz, capitaneus; Sambor, tribunus.
Starzechowski Johannes gsus v. Drohobycz, capitaneus; Sambor, tribunus.
Stebnik, villa distr. Drohobicensis; s. 111; — advocatia 185; — incola: Czvchman Ivan 70. 129.
Stecz, Sthecz Paskow, Paskonis gener, *zÿecz,* Paskowicz 20. 118. 131. 161. 188. 206. 215.

*

Stephanus braseator 29. *109. 121. 124.* 182. *193.*
Stephanus filius Jacobi 133.
Stryj, Strei op. terrae Premisliensis; Striensis capitaneus: in Tarnow Johannes comes 198; — civis: Skowierz Mathias 82; — incola: Sienko filius Hryczonis 129—131.
Stupnyczkÿ Jeorius gsus 9.
Stupnyczki Pawel 221.
Svba, Szuba Fedko, Phedio, filius Jaczkonis Sraka 116. 257.
Suchowierz Mathias sutor 237.
Sulć Blazey v. Sambor, *czech barchaniczy.*
Supplicationes alias Rogationes s. 110.
Svvab 1.
Swab, Swabowicz Albertus v. Drohobycz, scabinus.
Swabÿk Albertus frater Martini 270.
Swiderski Raphael pater Raphaelis 97.
Syska Jacobus adolescens 160.
Syska, Zÿska Stanislaus 4. 6.
Szloczythnÿkÿ vivarium[1] 91.
Szywiecz, Sziwiecz, Sÿvyecz, Siwiecz Mathias *11. 18. 19. 21. 23. 26. 27. 32. 36—38. 41. 45. 65. 67. 68. 73—75.* 76. *79. 84. 86—88. 91. 92. 96. 97. 101. 204. 207. 209. 222. 224. 228. 231. 239. 241. 246. 249. 251. 258. 261. 262.* 264. *274. 277.*

T.

Tarło Gabriel de Szczekarzowice v. Radom, castellanus; Chełm, capitaneus; Polonia, dapifer mensae regis, curiae reginalis magister.
Tarnów, Tarnów, op. palat. Sandomiriensis 72; — ecclesia hospitalis sti Spiritus 72; — provisor hospitalis: Kathnÿ Stanislaus 72; in Tarnow comes Joannes v. Kraków, castellanus; Polonia, praefectus supremus exercituum; Sandomierz, Stryj, Lubaczów, capitaneus.
Tartari 104.
de Tenczyn comes Andreas v. Lublin, palatinatus; Śniatyn, Rohatyn, capitaneus.
de Tenczyn comes Stanislaus v. Lwów, castellanus; Bełz, Lublin, capitaneus.
Terlieczki Arseni alias Laurenty v. Przemyśl, vladica.
Thomas 6.
Thomas braseator alias *slodownÿk*, maritus Zophiae Bzdvnowa 14. 58. *75.* 232. 247.
Thomas braseator gener Stanislai Pieczikwarnÿk et Agnetis 278.
Thomas figulus 85.
Thomas filius advocati v. Bełz.

[1] Szloczythnÿkÿ, nazwa topograficzna części Kuropatnik, usuwa się z pod ściślejszej identyfikacji. Można jedynie z sytuacji topograficznej Kuropatnik postawić co do tej nazwy pewne supozycje: SG. IV. 931 powiada w 1883 r., że w miejscowości tej „ogromne sianożęcia, niegdyś wodą zalane stanowiły staw...“ że „niegdyś znajdował się tu zamek oblany stawami“. W 1789 r., gdy sporządzano Metryki gruntowe t. zw. Józefińskie istniały tu jeszcze „dwa stawy między chałupami“, jak wskazują prawidła IX. 339. W XV w. stawy te były znaczne, gdyż ówczesny dziedzic Jursza z Chododorowstawu 28 sierpnia 1450 r. sprzedał bratu swemu Stanisławowi przez prokuratora piscinam mediocrem alias *srzedny* za 60 grzywien „et pro nowo *lodice*, novum *lodicem*“. AGZ. XIV. nra 2309. 2310. Szloczythnÿkÿ przypuszczalnie jest jakąś zepsutą formą słowa: „z łodzicami, z łodnikami, z łódkarzami“ por. Brückner 310; Linde II. 652; Karłowicz-Kryński-Niedźwiecki II. 810.

Troska Michael 106.
Trusz *pop* v. Raniowice.
de Trzciana Philippus v. Rawa, castellanus.
Trzebuchowski, Trzebochowsky Nicolaus v. Polonia, cubilis regii praefectus, secretarius; Kraków, burgrabius; Brześć, Lelów, capitaneus.
Tymbark, Timbark, op. palat. Cracoviensis 133; — incola: Jacobus pater Stephani 133.
Tymkowicz Petrus 160.
Tyszowce, op. palat. Belzensis; Tischoviensis capitaneus: Lÿgęza Sigismundus 104. 198.

U.

Uchanski, Vchanskÿ Jacobus v. Chełm, episcopus.
Uniatycze, Vnÿathicze, villa distr. Drohobicensis; Vnÿathiczky iudex 259.
Uniwersytet Jagielloński s. 114.
Urban braseator 151.
Urbanus 83.
Ursula relicta Martini Byczek 72. 76.

V. W.

Wacowice, Waczowicze, villa distr. Drohobicensis; — haeredes: Florianus, Georgius, Paulus fratres s. 98.
de Wacowice Mathias v. Russia, ministerialis generalis.
Wacowski, Vaczowskÿ, Vaczewskÿ, de Vaczovicze Mathias, Maczey h. Sas, nblis dnus, *urodzony*, komisarz królewski 14. 221. 259. 263. 277 s. 98.
Valach Petrus 176.
Walbach, Valbach Melchior eximius, gsus dnus v. Russia, zuparius; Warszawa, civis.
Valentinus sartor gener Vieprzkoweÿ 216; v. e. Drohobycz, scabinus.
Warchol, Varchol Stanislaus, avunculus et tutor Annae filiae Martini serificis 14. 100. 244.
Warszawa, Varszouia, caput regni 218; Warszowiensis canonicus: Arczieshowskÿ Petrus 198. 230; Varsaviensis civis: Valbach Melchior zuparius Russiae 286. 287.
Vasilko, Waszylko gener Cluszyney 233. 245.
Vasko thÿwon v. Żorniska.
Vaskova vidua 8.
Vaÿda Albertus 102.
Venceslaus filius Stanislai Rogowski 216. 276.
Wieluń, op., caput terrae; Vielunensis canonicus: Carnkowskÿ Stanislaus 230.
Vieprzek Valentinus 270.
Vieprzkova, Vyeprskova 169. 183. 216.
Wilno, Vilna, caput M. Ducatus Lithuaniae 230. s. 111; Vilnensis canonicus: Arcziechowsky Petrus 230; Przerembskÿ Joannes 230.
Vinniczki Anthon v. Ozimina.
Vinniczki, Vÿnyczkÿ Vasÿl 9.
Wiślica, op. palatinatus Sandomiriensis; Vislicensis castellanus: Mieleczkÿ Sebastianus 198; — scolasticus: Cromer Martinus dr. utriusque iuris 104.
Wisniczky dnus 259.
Włocławek, op. terrae Cuiaviae; Vladislaviensis episcopus: Drohoiowskÿ Johannes 198.
Voievodka Josephus nblis v. Drohobycz, vicecapitaneus.
Volosynka Anna consors divortiata Steckonis Piesko 289.
Wołoszcza, Wolowsko pagus, villa distr. Drohobicensis 12; — tabernator: Hawrylo pellio 113.
Voÿnowski Joannes nblis, famulus dni Alberti vicezuparii 87.

Z.

Zabokrzycki, Zabokrzÿczkÿ Mathias nblis 127. 128; v. e. Drohobycz, vicecapitaneus.

Zacharka, Zacharias, schismaticus, Ruthenus, vir consularis *5. 6. 11. 13. 18. 19. 21. 23. 26. 27. 32. 36. 37. 41. 45. 50—55. 57. 59. 60. 62—64. 67. 68. 73—75. 78. 79. 83. 86—88. 91—93. 96. 101.* 113. 115. 130. 134. 142. 149. 151.

de Zakliczyn, de Melsztyn, Spytko Jordan v. Polonia, thezaurarius Regni; Sącz, castellanus; Przemyśl, capitaneus.

Zakrzewski, Zakrzowskÿ Paulus 25. 76. 125. 167. 177. *209. 224. 228. 231. 232. 239. 241. 246. 247. 249. 251. 258.* 261. *262. 271. 274. 277.*

Zarzecka relicta v. Kunathova Zophia.

Zarzecze, Zarzycze, villa distr. Samboriensis 148.

Zator, op., caput ducatus; capitaneus: Miskowski Nicolaus 104.

Zawichost, op. palat. Sandomiriensis; Sawichostensis capitaneus: Mazcieiowski Stanislaus 104. 198.

Zdunowsky domus 58.

Zebrzydowski Andreas v. Kraków, episcopus.

Zebrzydowski Florianus v. Lublin, castellanus; Kraków, burgrabius arcis.

Zophia consors Alberti Chnÿ... 273.

Zophia consors Martini gladiatoris 183.

Zophia consors Pauli campanatoris 103.

Zophia filia Bartholomei Pachowicz 101.

Zophia filia Martini serificis 95.

Zophia filia Pauli Pach et Annae, consors Stephani 262.

Zophia relicta Petri aurifabri 293.

Zunko, Zonko Kusma, Cusma 45. 77. 271.

Zÿen v. Sien.

Zÿlka, Zilka Nicolaus 3. *11. 15. 18. 19. 21. 23. 26. 27. 32. 36. 38. 41. 45. 50—60. 59. 62—64. 84. 86—88. 91. 92. 94. 96. 97. 101.* 121. *153. 171.* 178. 180. *194.* 259. 263.

Zyska v. Syska.

Ż.

Żorniska, Zirnÿcz, villa terrae Leopoliensis (por. AGZ. XIV. nr. 2756; SG. XIV. 831; Sochaniewicz 33: ŹD. XVIII$_1$ 73. 152); — thÿwon; Vasko 259.

Indeks rzeczowy[1].

A.

achentalia 129—131.
acta castrensia Premisliensia 263; — civilia 175. 263; — consularia 115. 247; — scabinalia 18. 75. 101. 140. 150. 151. 184. 208. 222. 243. 245. 249. 291; ad — advocati transportare 47; in — inseri 289; in — scabinalia transportare 158. 159.
acticatio mandati 175. 179. 198.
actio reservata 187.
actor 142.
actuale Premisliense 10.
adiudicatio sortium 262.
administrare iustitiam 127.
administrator exactionum 198.
admonitio ex parte consulum 209. 231.
advocatiam in administrationem concedere 185.
advocatus 47. 191. 198. 249; — iuratus 259.
aedes 28; v. e. ecclesia.
aedificium, aedificia 262. 273; — civilia 204.
aestimacio liquorum 10.
akta uniwersyteckie s. 114.
album civium 31.
allegationes 270.
altare 202.
altarista 35.
amasia 271.
amicabiles compositores, arbitri 262. 263.
amicabilis, arbitralis compositio, concordia 48. 56. 91. 97. 144. 148. 176. 245. 249. 262.
amici 176. 207. 276.
amissio artificii 292.
amitteret alias *przegral* 264.
amputatio testium 259.
anni discretionis 124. 160. 195. 196. 290.
annulus bulatorius 124; — deauratus 124.
apparamenta serificia 48.
appellatio ad dominum 259.
aqua 193; — adducenda 248; — salsa v. facultas trahendi.
arare 96. 97.
arbitralis compositio v. amicabilis compositio.
arbitri v. amicabiles compositores.
arbitrium capitanei 239. 263. 286.
archimagistri 10. 17.
area s. 109.
arenda 71. 278. 279. 280. s. 68; v. e. conductio, forum.
arestatio v. debitum.
arestum alias *sparunk* 115.
argentum 146.
armenta 290.
arrha 135. 145. 260.
artem sartoriam edocere 216; — artis sartoriae magistri 236.
articula 262.

[1] Liczby Indeksu rzeczowego oznaczają numery zapisek, jak w Indeksie nazw osób i miejscowości. Wyrażeń jak consul, proconsul, domus, marca, florenus i in., powtarzających się bardzo często, nie uwzględniono.

artifex organorum 152.
artificium 250; — doleatorum 292; — muratoris 147; artificii magistri 292.
attinentiae vulgo *rząd* 289.
aulici 230.
aurei ungaricales 229.
aurifaber 18. 90. 115. 169. 184. 250. 293.
aurum 229.
avena 196.

B.

baccalaureus 111; — artium liberalium 292. 293.
bakałarz szkoły s. 114.
balneator 124. 146. 180. 223; balneatrix 124.
basilica Ruthenica s. 51.
bedellus v. praeco.
beneficium ecclesiasticum vacans 133.
bibens 128.
biennium 110.
bona haereditaria 204; — immobilia 188. 195. 206. 262; — maternalia 290; — mobilia 176. 188. 195. 206. 262; — paternalia 290; v. e. matrimonium, patrimonium.
boves 230. 262.
brachium advocati 259.
braseator, *słodownyk* 14. 15. 29. 75. 76. 109. 120. 121. 124. 151. 182. 232. 247. 278.
braseum 17. 90.
braxae, braxeus 193. 194.
braxatorium, braseatorium 9. 14. 16. 53. 75.
brąmka (galon, haftowanie B. 38; K. I. 200; L. I. 162) 107.

C.

calcea, calciamenta 72. 216.
calculationis examinatio 228.
caligae 72. 216.
caminus fabrilis 273.
campanator 95. 100. 103.
campus 208. 246.
candelae 205; — sepaceae 209. 231. 241. 252. 266. 283. 295.
canis 160.
cannalia 11. 80. 94. 193. 194. 248. 285; — ferrea 193.
cantarus, cantari 9. 76; — stanneus ollaris 76.
capitaneus 30. 117. 171. 198. 251. 256.
capsuram restaurare 232.
captivus 165.
caput hominis occisi 4.
carcer 166.
carpentarius 6. 105. 235.
cassatio obligationis prioris 184.
catinus 76.
causa civilis 30. 108.
cautio 292; — fideiussoria v. fideiussoria; cautiones iuridicae 293.
census 187. 188. 214—217. 228. 232. 247. 279. 280. 283—288. 295. 296. 300; — annuus 151; — civiles 47; — regales 47; — melioratio 171; — obligatio 154.
ceraepressorium alias *voskobojnie* 211. 255. 296; v. e. conductio.
cerimonia ecclesiae 192.
cerkiew v. synagoga.
cervisia 10. 128. 285.
charta pergamenea, pergamenus 198. 230.
chirographus, cyrographus 66. 194. 293. s. 114.
cingulus argenteus 107. 124. 126. 146.
circulus civitatis 102. 139.
cista consularis 100. 103. 193. 226. 290. 299; — pauperum 203; — scabinorum 182.
citatio ad Regiam Mtem 142.
civis, cives 30. 46. 47. 97. 124. 127. 128. 131. 134. 135. 138. 142. 156—160. 166. 167. 169. 171. 174. 175. 191—193. 198. 217. 218. 221. 224. 228. 229. 232. 237. 240. 244. 247. 259. 263. 270. 289. 299.
civitas 109. 121. 149. 160. 164. 174. 193. 202. 204. 218. 226. 248. 288. 300.
clandestina consilia inire 149.
cmetones, kmethones 9. 263.
cminterium, cimenterium 72. 120. 135. 145. 147.

coclearia, cochlearia argentea 3. 25. 124. 126. 146.
coctio melis 193.
coctrix seu amasia 271.
commendarius 25.
commercium cum socio iniquo 4.
commisarii 104.
communitas 11. 17. 30. 39. 64. 108. 149. 165. 170. 193. 203. 221 248. 256. 277. 287. 288. 300; — Romana 149; — Ruthenorum 149.
communis moneta 260.
concivis v. civis.
concordia inter cives rithuum Romani et Graeci 221; concordia v. e. amicabilis compositio.
concordiam servare 289.
conductio campi, prati 208. 246; — cerae pressae, *voskoboijnije* 110. 172. 211. 227. 242. 255. 269. 282. 294; — domus 52. 53. 58. 84. 85. 232; — fornacis laterum 120; — gasae 73; — laborum 145; — lignorum 11. 32. 36. 54. 59. 79. 92. 112. 154. 173. 225. 239. 251. 274. 287. 288. 298. 300; — officinae 102; — — fabrilis 139; — pastoris 260; — patellae 114; — praetorii 37. 55. 81. 88. 111. 155. 171. 205. 209. 230. 241. 252. 266. 283. 295; — reparandae tecturae 234. 235; — semimensurarum 11. 32—34. 36. 54. 59. 67—79. 86. 92. 112. 154. 173. 205. 209. 225. 231. 239. 241. 251. 266. 274. 283. 287. 295; — thelonei 39. 78. 186. 204. 210; — — pontalis 24. 68. 93. 109. 153. 170. 224. 240. 253. 267. 284. 286. 296; — tonstrinae 88. 155. 171. 254. 268. 281. 297; — tractionis cervisiae 285; — vecturae braseorum 90; — vini adusti, cremati 11. 35. 36. 38. 63. 92. 112. 154. 173. 225. 239. 251. 274. 288. 300; conductio v. e. mutuum.
conductor 52. 53. 231.
coniugatus 245.
coniuncta manu 187. 188.
consanguinei 207.
conscientia 128.
conservatio iurium ecclesiae Graecae, Ruthenicalis 192.
consessus plenarius, totalis, consularis 249. 250. 290. 291.
consilium inter se capere 108.
constitutiones novae 149.
consuetudo 236; — antiqua 231; — civitatis 262.
consul sedens 166.
consules noviter electi 153. 204. 205. 239; — priores, antiqui, veterani 203. 249.
contendere in iudicio 127.
contractus, forum 5. 71. 247; — de cannalibus extruendis atque aqua ad usum civium, civitatis adducenda 193. 194; — de kmetonibus 9; — prolongatus post expirationem 298.
contributio, contributiones 47. 211.
controversiae 273.
conventus 120. 256.
convivio excipere, tractare 88. 171. 205; convivium parare, praeparare 205. 209. 231. 241. 252. 266.
creditor 292. 293.
creditum v. mutuum.
cremare 239.
crimen facinorum 263.
cumuli alias *kopicze* 148; — maiores alias *stogi* 148.
curia 6; — regalis 47. 71. 97. 221.
currus liberi hospitum s. 29.
custodes zupparum 179.
custodiae in vincula traditus 165.
custos 116. 263.
cyrographus v. chirographus.
czech barchaniczy 265.
czechmistrz 265.
czenzki (cencki, cętki = guzy mosiężne B. 60; K. I. 268; L. I. 230; Sł. I. 169) v. fibulae.
czran (czeryn, trzan = panew w warzelni B. 582; K. I. 389; L. I. 370); v. patella.

czwijlychowij (cwelichowy = tkanina lniana o podwójnej osnowie B. 18; K. I. 356; L. I. 332; Sł. I. 262) 76.

D.

damnum 153; — fisci 179.
dationes 47.
debitor 292.
debitum 29. 40. 66. 107. 196. 200. 203. 237. 244. 246. 264. 275. 277; debiti arestatio 61; — inscriptio 62. 292; — exsolutio 18. 41. 42. 44. 46. 49. 218. 219.
decretum 195. 218. 256. 259; — dekret graniczny s. 111; — komissarski 221.
defalcatio thelonei s. 29.
dehonestatio officii advocatialis 166.
denarius 231.
depositum 197.
devolutio bonorum 144. 146. 156. 157. 159. 176. 191. 195; — — avialium 249; — — paternalium 48; — sortium maternae et paternae 15.
dilatio, dilationes 108. 137. 218. 229. 270. 273—275. 279—281. 283. 292. 293. 295. 297—299.
dimidia mensura 260.
dispositio rerum 72.
disturbio 108.
divisio aequalis 101; — bonorum 195. 262.
divortium constitutum 289.
doleator 66. 292. 298. 299.
ad dominum suum accipere 127; v. e. appellatio.
domuncula 105. 238.
domus media 273; — zuparii s. 52.
donatio 191; — loci ad sepiendum 150. 151.
dożywocie s. 68.
dwór króla IMci v. curia.
dÿle, delowe 52. 53.
dyplomatyka s. 108.

E.

ecclesia, — parochialis, aedes 135. 146. 147. 152. 159. 192; — Romana 149.
edictum contra sal minutum ementes et ex zuppis exportantes 179.
ekspektatywa s. 68.
electio nova 153. 204. 205. 239.
electio sortis haereditariae spectat ad filium iuniorem (AR. 3; D. 191; PPP. II. 53; KA. 143) 262.
elemosina 72.
eliberatio tutoria v. emancipatio.
emancipatio pupilli 257. 276.
emensuratio sortium 262.
emptio 87. 91. 129—131. 271. 273.
equus 87. 113. 259. 287.
erectio cannalium 11; — oppidi s. 77.
evictio 87.
evictor 259; evictorem statuere 272.
eunuchatus v. incisus.
exactionum administrator, praefectus 198.
exactor, exactores 104. 198. 230; — tributi 194.
excusatio, excusationes 108. 274. 275. 292. 293.
executio 195. 218.
executor, executores 118. 188. 189. 190. 195. 206. 212. 213. 216. 237. 276; — legati, testamenti 9. 25. 76.
exemptio a theloneis 104.
expeditio mariti divortiati ex parte uxoris 289.
expensa 50. 72.
exsolutio in duplo 176.
exstructio lapidum alias *wykovanie* 135.

F.

faber 16. 44. 121. 169. 183. 273; — ferrarius, ferrifaber 244. 275; — lignarius 135, 160.
faciare equum (abusive pro facionare) 259.
factor 71. 129. 174.
facultas trahendi aquam salsam s. 109.
fama bona 250.
fanthÿ v. pignus.
fatalia 259.
fenestrae 135.

fenoris census 180.
ferto, fertones 123. 139. 167. 232. 235.
festa 192.
fibulae alias *czenzki* 126; v. *czenzki*.
fideiussio 22. 50. 75. 113. 134. 259. 274. 290.
fideiussor, fideiussores 1. 2. 4. 86. 107. 219. 233. 299.
fideiussoria 9. 142; — cautio 66. 142. 263.
fides Graeca v. rithus Graecus; — Romano-catholica 192.
figulus 85. 115. 132. 234; v. e. lutifigulus.
fines regni 104.
fiscus communitatis, thesaurus communis 287. 288. 300; — regius 179. 210. s. 68.
fletus 121.
floreni in auro 12. 13.
fluvium 77.
foenum 148. 271.
forum commune 17.
forum sive contractus v. contractus.
fossio valli 121.
fovere in domo 245.
frenifex 28.
futro lissie v. pelles vulpinae.

G.

gasa, gasae 11. 36. 150. 162. 199. 274. 298. s. 109; — salinariae 287.
gdi sie bili zalozili v. vadium.
gener alias *schurmaniecz* 74; — alias *schurzyn, szurzyn* 52. 53.
gladiator 183. 184.
gorzączy v. iudicium.
grex 260.
gubernator bonorum 262.

H.

haereditas 20. 21. 95. 299; v. e. bona, devolutio, matrimouium, patrimonium.
haeres 196.
homicidium, interemptus 4. 6. 127. 128.
homo interfectus, occisus 134. 142.
hora noctis 127.
horologium intendere, providere, reformare, reparare 81. 88. 111. 155. 205. 209. 231. 252. 266.
hortus 21. 51. 65. 75. 97. 117. 151. 157. 158. 177. 199. 217. 232. 262. 280; — pastoralis 121.
hospes 72. s. 29; — domus 267; hospites advenientes 17.
hospitalis 72.
hydragogus 27. 49. 178. 194. 248; — S. R. Mtis 193.

I.

immunitas 104. 175. 198. 230.
impedimentum 116. 117. 152.
impensa 220. 259.
impetitio 116; — iuridica 144.
incisus alias eunuchatus, *rzerzany* 259.
incola 198. 290.
inculpatio 127. 271; — de mutilatione 222.
ingrossatio privilegiorum 230.
inhabitatio domus 7. 8.
inquilinus 193.
inscriptio, reformatio pecuniae 65. 70. 116. 206. 217. 249; — de pace et securitate vitae 233; v. e. obligatio.
instrumenta serificia v. apparamenta.
intercisa 9. 193. 194.
interemptus v. homicidium.
interula 72. 216.
intromissio 6. 14. 22. 47. 186. 237. 243. 291.
invadiatio v. obligatio.
invasio domestica 263.
investitura v. intromissio.
iopvla (BR. I. 1070. 1074; DC. IV. 423. 450) 3.
iter malum 152.
iudex 259.
iudicium magnum 75. 166; — necessarium, recens alias *gorzączy* 127. 259; — banniri 127; — noluere admittere 127.

iuramentum 30. 31. 72. 221; — corporale 222; — manuale 1. 2; — notarii civilis 201; — baccalaurei 202.
iurgia 286.
iurisdictio capitanealis s. 63; — civilis s. 63.
ius civile 31; — — Drohobicense 263; — commune 263; — — Maÿdeburgense 263. s. 77; — naturale 124. 156. 159. 191; — propinquitatis 176; — scriptum Maÿdeburgense 262; — succedendi in beneficio ecclesiastico 133; — terrestre 142; — — Premisliense 263; — Theutonicum Maÿdeburgense 142; — tutorium 276; iuris remedia 263; — civilis, civitatis receptio 1. 2. 31; — strepitus 48. 97. 202. 220. 229. 275.
iusiurandum 259.
iustificatio inculpati 142.
iustitiam administrare pro homine interfecto 134.

K.

kabath v. thorax.
kancelarja królewska s. 108.
kazn 265.
knyass v. thÿwon.
kontrakcja wyrazów s. 114.
kopicze v. cumuli.
koscziol ruski 221.
krasznÿ tharg (wielki, walny, ostatni przed Bożem Narodzeniem lub Wielkanocą K. II. 531; Sł. II. 471) 229.
kravijecz v. sartor.
królewszczyzna s. 98.
od krusthv (chróst, zarośla B. 184; K. I. 300; L. I. 267; Sł. I. 203; II. 488) 193.
księgi sądowe polskie s. 108; — drohobycka s. 114.
kÿtajÿka (K. II. 343; L. II. 360) 107.

L.

labor, labores 147. 260; — alias *sarvark* 121; — communis 151. 193; — panni tondendi v. tonstrina.
lamentatio 121.
lanio 6. 53. 159. 166. 205. 209.
lateres 120. 145.
laterificium 120.
latynizowanie nazwisk s. 114.
laudum 108. 221. 256; — civium et suburbanorum 30; — communitatis super muneranda sua magnificentia dnum capitaneum 256; — ducillorum 10; — de emendis frumentis et braseis 17.
legata 195.
libertas a solutione thelonei 104. 174. 175. 198. 230.
libra 295.
lictor civilis iuratus 263.
ligna 112; v. e. conductio.
linteum 107.
lis, lites 56. 289.
litterae expurgatoriae 265; — immunitatis 104; — patentes 72; — R. Mtis. regiae 10. 104. 174. 198; — taxae 243.
locatio domus, praetorii v. conductio.
lucrare 264.
lutifigulus v. figulus.

M.

macellum 56.
maceries 8. 9. 149. 235.
maczierzyzna v. haereditas, maternalis sors.
maioris partis sancitum 1.
mandatarius 174.
mandatum 289; — capitanei literarium 165; — consulum 182; — S. R. Mtis 175. 179. 185. 192. 218.
manibus sibi datis 264.
manum frangere 85.
mappa 76. 107.
mater uxoris vulgo *tesczia* 275.
maternalis sors alias *maczierzyzna* 124; v. e. haereditas.
matrimonium 95. 289. 299; v. e. haereditas.
medela 85.
mediatores 97.

medicina 72. 223.
medo 10.
mel 10.
memoriale 194.
mensae 9.
mensurae ademptae alias *odiete* 287.
mercator 98. 290.
merces 104. 128. 230.
miesczanie 221.
miękczące znaki s. 108.
millium 268.
ministerialis 174. 263; — curiae regalis 71.
mistrz czechv 265.
modo mutuatorio 293; — obligatorio 213. 215; — servatorio 299.
molendinum 90.
molitor, molenda, molendinator 77. 128. 135—137. 159. 270.
mortuus ex vulneribus 263.
mostowe s. 98.
motio iudicis 166.
mulsum 10. 128.
murator 135. 145. 147.
mutilatio manus 222.
mutuum 11. 19. 23. 26. 27. 42. 43. 45. 47. 49. 62. 65. 69. 70. 75. 80. 86. 96. 98. 99. 106. 118. 119. 122. 123. 125. 132. 136. 137. 140. 143. 161—163. 168. 169. 178. 180—183. 188. 189. 197. 203. 206. 212. 215—217. 229. 244.
mÿjalka sól, ktora w beckÿ idzie v. sal minutum, informatum.
mÿjasto 221.

N.

notariatus officium 201.
notarius civilis, civitatis 155. 201. 202. 293. s. 114; — curiae regalis 47. s. 51; — zupae 292.
negotiatores artificiorum 198.
nuntius 72.
nutrix pueri 246.

O.

obductio ministerialis et nobilium 263.
obedientia 31; obedientiam praestare 1. 2.
obligatio 14. 16. 61. 91. 96—98. 107. 117. 118. 122. 123. 140. 161—163. 169. 177. 183. 188. 199. 203. 204. 206. 220. 237. 270. 273. 275. 291; — domus 83. 125. 132. 136. 137; — quartalis agri 77; — neglecta 176; — de non impediendo in beneficio ecclesiastico 133; v. e. inscriptio.
odiete v. mensurae ademptae.
oeconomus 262.
officiales 230.
officina 273; — fabrilis 102. 139.
officium 142. 222. s. 82; — advocati et scabinorum 166; — castrense 263; — civile 166. 263; — consulare 71. 223. 236. 263. 289. 290. 299; — proconsulare 271; —R. Mtis 142; — sollicitare pro iusticia administranda 222.
olla 239.
opifices 198.
oppignoratio 6. 15. 25. 46. 47.
oppidani 175; v. e. *miesczanie*.
oppidum 230.
opus fabrile 263.
ordines laterum alias *sychty* 145.
organa 152.
os 160.
ostium 135.
oszrotka s. 109.

P.

pannitonsor 1. 155. 171. 281. 297.
pannus 3. 144. 254; — tondere 281. 297.
parafernalia 107.
paropsis 76.
pars refragata (sic) 259.
pastor pascendi gregem et armenta 260.
patella, patellae alias *czran* 73. 114. s. 109.
patrimonium, sors paterna, paternalis 74. 121. 156. 157. 159. 199. 299; v. e. haereditas.

pavimenta alias *rostovanie* 135.
pecora 176.
pectoralia argentea 124.
pecunia collecta 57; — minorennium 136. 138; — mutuo credita v. mutuum; — paternalis devoluta v. haereditas.
pelles agninae 289; — vulpium, vulpinae vulgo *futro lissie* 3. 141. 289.
pelliceum vulpinum v. pelles.
pellio 2. 3. 15. 16. 26. 64. 74. 82. 106. 143. 195. 197.
pergamenus v. charta.
perlucra 166.
perna carnis lardi 260.
petita 150. 151.
pia opera 3. 72.
piekarz v. pistor.
pignus alias *fanthÿ* 60.
pisae 266.
pisarz miejski v. notarius civilis.
piscina alias *staw* 46. 71. 91. 121. 140. 150.
piscinula 47.
pistor, *piekarz* 65. 73—75. 76. 79. 109. 121. 124. 129. 158. 195. 207. 209. 216. 224. 228. 229. 231. 277.
platea 5.
plenipotens 47. 147. 159. 180. 259. 292; — electus, assumptus, iuridice constitutus 293.
plumatiae 76.
podwoda 52. 53.
poena 218. 263; — carceris 166; — afficere 179; — pro neglecta solutione 186.
pomarium 46. 47. 97. 140. 262. 279. 280.
pons 160.
pop 20. 150. 245.
porękę stawić z cechu 265.
porta 16; — civitatis versus zupam tendens 160. 164; — curialis 288. 300; — murata, muraria 105. 300.
poslusenstwo greczkie 221; — *rzymskie* 221.
pospolity czlowiek 221.
posticus 9. 83.
practica arbitrorum 263.
praecinctorium plumatile 76; — telae 76.
praeco, bedellus 6. 127.
praefectus zuparum 198.
praescripta legum 263.
praesidente vicecapitaneo 262. 263.
praetorianus 209.
praetorium 36. 37. 71. 108. 111. 127. 165. 166. 170. 194. 231. 256. 277.
prandium 231.
pratum 148. 262.
prawo 221; — magdeburskie v. ius Maydeburgense.
presbyter 192.
pressus alias *tholkanÿ* 259.
privigni 289.
privilegium, *przywileÿ* 198. 201. 221. 265; — conflagratum 199; — novum 104; — S. R. Mtis 149. 230.
proconsul nocturnus 263.
procurator 142.
proficisci ad R. Mtatem 108.
propinare mulsum 128.
propinqui 127.
propinquior ad exemendum 75.
propinquitas 8. 15. 105. 158. 176. 191. 249.
protestatio 13.
proventus 228. 248. 262; — civiles 121.
provincia scholastica 201.
provisio 220.
provisor 285; — hospitalis 71.
przegral v. amitteret.
przepiss z przivilieiv 265.
puerperium 72.
pulmÿarek v. semimodius.

Q.

quadra stannea 76.
quarta 10.
quartale agri 77. 208. 245.
quartuale 10.
quietatio 82. 87. 100. 101. 103. 124. 138. 147. 178. 180. 181. 184. 187. 189. 195. 196. 200. 207. 212. 213. 226. 228. 232. 233. 236. 244. 247. 261. 276—278. 290. — ex tutoria 146.
quindena 229.

R.

ratio, rationes 57. 60. 195. 275. s. 71; — ex perceptis et extraditis 207. 228.
recessus a contractu fori seu arendae 71.
recognitio de morte 28.
redemptio 15. 16.
reformatio pecuniae v. obligatio.
regestrum, regestra 124. 207. 228.
reparatio cannalium 193; — organorum 152.
repositorium 12.
requisitio officii 195. 264.
res divenditae 124; — domesticae 176; rerum necessaria 261.
resistere dno capitaneo 30.
respublica 11. 203.
resta 207. 228.
restauratio domus 52. 53. 58.
restitutio pecuniae paternae 64; — — reservatae 226.
reus 4.
rithus Graecus, Ruthenicus 149. 192. 221; — Romanus 221.
rostovanie v. pavimenta.
rota 193. 209. 231. 241. 252. 266. 283. 295.
rusticus 129—131.
rząd v. attinentiae.
rzemieslo barchanicze 265.
rzerzany v. incisus.

S.

sacerdotium 72.
sacramenta 192.
sal cofinarium s. 109; — sal formatum v. semimensurae, conductio; — informatum, minutum vulgo *mijalka sol* 179. 287.
sartor (abusive sarctor), *kravijecz* 15. 19. 26. 123. 132. 134. 153. 163. 166. 189. 195. 197. 216. 226. 243.
sarvark v. labor.
sauciati 263.
scabinalis residentia 264.
scabini 47. 76. 182. 243. 262. 264; — iurati 97. 249. 259.
schismaticus 27. 193.
scholaris 72.
schurmaniecz v. gener.
schurzyn, szurzyn v. gener.
scrinium 76; — consulare 207.
scutella stannea 76.
secreta extraneis divulgare 1.
segetes 77.
sella 289.
sellator 65. 73—75. 119. 142.
semiactuale 10.
semigrossus 231.
semimensurae, quibus sal formatum mensurabatur 112. 287; v. e. conductio.
semimodius alias *pulmijarek* 193. 231.
seminare 96. 97.
semitruncus 231.
seniores xenodochii 203.
sententiae graves 263.
sepultura corporis 72.
sepum 241; v. e. candelae sepaceae.
serifex 48. 95. 100. 103.
servandum reponere 126.
sexagena 129—131.
seijm 221.
sigillum, sigilla 9. 104. 277. 293; — appensile 198; — consulare 207; — maius 198.
signa evidentia, liquida 259.
silentium imponere, interponere 262. 271.
siligo 17. 260.
skarga o wymislnij przepiss z przivilieiv 265.
slodownijk v. braseator.
socius artificii 292; — — muratoris 147.
solidus 231.
solutio 111. 167. 270. 272.
sors admortua 191; — paterna, paternalis v. patrimonium.
sparunk v. arestum.
sponsio 195. 289. 293.
srotarstwo v. tractus cervisiae.
stabulum 97.
stadium 96. 97.
stagnum 66. 91.

starosta 221.
statutum regni 104; — — generale 263.
staw v. piscina.
stogi v. cumuli maiores.
subdelegatus 194.
subditus, subditi 192. 263.
subsidiariae rei importatio 259.
suburbani 30. 46. 175. 198.
sues 262.
summa essentialis 107. 263. 291.
sumptus 113. 245. 248; — pro conservatione capti 165.
suppellectilia 76.
supputatio iuris 263.
sutor 50. 56. 132. 136. 166. 204. 207. 229. 237. 264.
sychty v. ordines laterum.
synagoga 245. s. 94.
sÿngrapha, *συγγραφή* 277. s. 114.
szkoła parafjalna s. 114.
szlachta drohobyckiego powiatu s. 96.

T.

tabernator 259. 262.
tabernatrix 262.
taxa 243.
taxatio haereditatis 21.
tectura 234. 235.
telega z solą s. 28.
templum 234. 235; v. e. ecclesia.
tempus messorum 77.
tempus legittimum petendi amittere 104.
terebrum ad rotas perterebrandas, perforandas 205. 209. 231. 241. 252. 266. 283. 295.
terminus, termini discendendi 108; — terrestres 9.
ternarius 231.
tesczia v. mater uxoris.
testamentum seu ultima voluntas 12. 13. 51. 76. 195. 237. 244.
testator 12.
testificatio v. testimonium.
testimonium 104. 115. 128. 129—131. 160. 264.
textor 3. 144.
theloneum, thelonea 104. 174. 186. 198. 230; — aggerale 198; — finitimum 104. 198. 230; — novum 104; — pontale 153. 198; — — civile 201. 210. 253; — vetus 104; theloneorum exactores 104; v. e. conductio.
thesaurus communis v. fiscus.
tholkanïj v. pressus.
thorax alias *kabath* 160.
thÿwon, *tivon*, *knyass* 128. 259.
tkaczka 244.
tonstrina seu labor panni tondendi 110. 254. 268; v. e. conductio.
torcular ad exprimendam ceram 172. 227.
towarzysz cechu 265.
tractus cervisiae vulgo *srotarstwo* 285.
transportatio ad acta 47. 158. 159. 263.
tributum 193. 194; — civile 232.
triticum 17.
truncus 231. 260.
tunica 3. 72. 216; — subducta 3.
turris 135. 145. 147. 193.
tutor, tutores 43. 57. 76. 117. 122. 124. 146. 158. 161—163. 167. 176. 177. 180. 188. 189. 195. 206. 207. 212. 215. 228. 232. 261. 276. 280.
tutoria 76. 257; v. e. emancipatio, quietatio.

U.

ugoda 221.
ultima voluntas v. testamentum.
usus 121; — civilis 171; — reipublicae 11.

V. W.

vacca, vaccae 76. 262; — potiores 262.
vadimonium 4. 15.
vadium 9. 263; — alias *gdi sie bili zalozili* 264.
vallum 160; — civitatis 121.
vas 9. 10.
venditio 105. 141. 158. 238.
verigeld 263.

vespere circa 127.
vestigium 160.
vestis subducta 262. 289; — vendita 292.
vexatio 113.
via publica 150; viae restaurandae 204.
viceadvocatus 243. 262.
vicecapitaneus 10. 198.
vicesgerens 198.
vicezuparius 170. 179. 292.
victus pauperum 72; — pueri 279.
wina, wyna 221. 265.
vincula 165.
vinum crematum, adustum, sublimatum 11. 112. 137. 274; v. e. conductio.
violentiae 263.
vir candidatus 292. 293; — consularis 115. 130. 134.
vivarium 91.
voskoboynia v. ceraepressorium, conductio.
vulgus 256.
vulnera 263.
wykowanie v. exstructio lapidum.

X.

xenodochium 203.
xiegi mieszkie 22.

Z.

zagroda dni capitanei 117.
zankiel argenteus (sprzączka B. 645; K. VIII. 194; L. VI. 836; Sł. VI. 302.) 126.
zastaw sukni 265.
zlatynizowana forma s. 108.
zobowiązanie s. 108.
zupa, zuppa, supa, żupa 160. 164. 174. 179. 185. 218. 219. 292. s. 69. 98.
zuparius, żupnik 218. 286. 287 s. 52. 60. 69; — generalis, zupparum praefectus 179.
zwarÿcz, zwarzÿcz 222.

Wykaz
kancelaryjnych formuł Incipit.

Accedens ad plenariam residentiam consularem 167.

Accedens-tes personaliter ad consularem residentiam consulibus protunc existentibus 101.

Accedens-tes personaliter ad nostram plenariam residentiam consularem 20.

Accedens personaliter ad nostram residentiam plenariam consularem 18.

Accedens personaliter coram plenari residentia consulum 28.

Accedens personaliter ...protunc proconsulem existentem in praesentia dnorum consulum 65.

...a N. accepimus 94.

Acta sunt haec in consulari praesentia 60.

Actum coram residentia proconsulis et consulum 270.

Ad instantiam... procuratoris 142.

Ad residentiam nostram consularem accedens personaliter 175. 195.

Concordia facta coram consulari residentia 48.

...conduximus 234. 235.

Consignationes ...sequuntur consulibus 258.

Constitutus ibidem personaliter 157.

Constitutus personaliter 147.

Constitutus-a-i personaliter coram consulari residentia 159. 160. 164. 166.

Constitutus-i personaliter coram nostra consulari residentia 230.

Constitutus personaliter coram plenaria residentia consulari 174. 280.

Constitutus personaliter coram residentia consulari 144. 219.

Constitutus personaliter coram residentia consulari plenaria 156.

Constitutus personaliter in praesentia dnorum consulum protunc existentium 217.

Constitutus personaliter in praesentia dnorum consulum protunc residentium 129.

Constitutus personaliter... in totali consessu consulari 250.

...consul residens tunc temporis ...in praesentia consulari et totius communitatis 194.

Consulatus appraeciavit 260.

Consules civitatis protunc existentes 109.

Consules civitatis protunc residentes 121.

Consules iidem supradicti 110.

Consules in consulatu residentes 171.

Consules noviter electi proxime superius nominibus expressi 205.

Consules protunc existentes... totaque communitas civitatis 193.

Consules protunc residentes 26. 27. 59. 186.

Consules protunc residentes et tota communitas 248.

Consules protunc residentes superius proxime nominati 102.
Consules protunc residentes una cum consensu viceadvocati... sententiaverunt 7.
Consules supradicti 112.
Consules supra praenominati 269.
Consules tunc temporis residentes 267.
Consulibus protunc residentibus 201.
Coram consessu dnorum consulum stans personaliter 299.
Coram consulari residentia 56. 103.
Coram consulari residentia constitutus personaliter 106. 152.
Coram consulari residentia et advocati comparens personaliter 191.
Coram consulari residentia stans-tes personaliter 107. 187. 188. 190.
Coram dnis consulibus personaliter constitutus 233
Coram eodem consessu consulari stans personaliter 47.
Coram nobis consulibus stans personaliter 115.
Coram nobis consulibus supradictis 113. 114.
Coram nostra consulari residentia 49.
Coram nostra consulari residentia comparens personaliter 196.
Coram officio consulari comparenstes personaliter 199. 200.
Coram officio consulari personaliter constitutus-a 243. 244.
Coram officio consulari personaliter stans 238.
Coram officio consulari stantes personaliter 189.
Coram officio famatorum dnorum consulum in plenari residentia eorundem constitutus personaliter 216.
Coram officio proconsulis... et consulum protunc existentium constitutus personaliter 222.
Coram officio... vicezuparii et in praesentia... notarii eiusdem zupae 292.
Coram plenaria consulari residentia personaliter constitutus 232.
Coram plenaria consulari residentia stantes personaliter 276.
Coram plenaria residentia consulari stans-tes personaliter 272. 273. 278.
Coram plenaria residentia consulum protunc residentium 41. 44.
Coram plenaria residentia consulum veniens 29. 30. 42.
Coram plenaria residentia dnorum proconsulis ac consulum 229.
Coram praesentia proconsulis et consulatus 259.
Coram proconsule et consulibus praesidente... vicecapitaneo... protunc existenti 263.
Coram residentia consulari stans personaliter 177. 181. 182.
Coram residentia consulari totaque communitate stantes personaliter 149.
Coram residentia plenari consulari 271.

Debitum, quod debitus erat 40.
Dni consules conduxerunt 35. 39. 68. 255. 282. 294.
Dni consules et archimagistri totaque communitas laudum fecerunt 17.
Dni consules noviter electi 152. 239.
Dni consules protunc existentes 37. 227. 249.
Dni consules protunc in consulatu residentes cum unanimi consensu totius communitatis in praetorium congregati 170.
Dni consules protunc residentes 11. 21. 23. 36. 38. 45. 54. 55. 63. 79. 84. 92. 132. 134—136. 139. 209. 211. 224. 241. 246. 251. 274. 285.
Dni consules protunc residentes superius nominati 240.
Dni consules protunc residentes superius nominati existentes in totali residentia consulari 98.
Dni consules protunc residentes superius nominibus propriis expressi 225.

*

Dni consules protunc residentes superius propriis nominibus expressi 242.
Dni consules proxime superius nominati 81.
Dni consules... restituerunt 64.
Dni consules superius expressi 155.
Dni consules superius nominati 253. 254.
Dni consules superius proxime expressi 172.
Dni consules tunc temporis residentes 145. 150. 151.
Dní consules una cum vicecapitaneo nec non viceadvocato cum scabinis congregati 127.
Dni proconsul consulesque 52. 53.
Dni proconsul una cum consulibus 281. 283. 284. 295—298.
Dni proconsul una cum consulibus civitatis... protunc residentibus in domo solita 300.
Dni proconsul una cum consulibus protunc residentibus 279. 286—288.
Dnis consulibus protunc residentibus 32. 43.

Ego N. obligo me dnos consules non impedire 133.
Ego N. praesenti inscriptione et manu propria me ipsum obligo dnis consulibus protunc et in futurum existentibus 202. 220.
...eodem pacto... libere fassus est 131.

Facta est aestimatio 10.
Facta est amicabilis concordia in praesentia dnorum consulum protunc existentium 245.
Facta est amicabilis et irrevocabilis concordia per dnos consules tunc temporis residentes 148.
...factus est contractus 25.
...fecerunt inter se contractum 9.
...fecit conventum cum nobis consulibus 120.

Haec acta sunt in praesentia consulum protunc residentium 120.
Haec acta sunt in praesentia nostrae consularis residentiae 5.
Haec acta sunt in praesentia proconsulis et consulum 15.
Haec acta sunt... in residentia consulari. N. accedens personaliter ad nostram plenariam residentiam consularem 22.
Hic idem stans... recognovit 223.

Ibidem dni consules 137.
Ibidem stans personaliter 138. 140.
Ibidemque... reposuit... dnis consulibus praedictis protunc residentibus 126.
Iidem consules... dederunt, conduxerunt 80. 154.
Iidem dni consules 173. 268.
Iidem dni consules protunc residentes 210.
Iidem dni consules superius nominati 93.
Iidem praeffati consules 252.
Iidem... recognoverunt 213. 215.
Importatum est mandatum 218.
In dnorum consulum protunc residentium [praesentia] 62.
In plenaria residentia nostri consulatus 14.
In praesentia eorundem consulum 214.
In praesentia nostri consulatus stantes 4.
In praesentia dnorum consulum 87.
In praesentia dnorum consulum protunc existentium 85. 207.
In praesentia dnorum consulum protunc existentium superius proxime conscriptorum 76.
In praesentia dnorum consulum protunc residentium 50. 51. 61. 212.
In praesentia dnorum consulum protunc residentium... proconsule... et... consulibus stans personaliter 124.

In praesentia dnorum consulum protunc residentium stans personaliter 105.
In praesentia dnorum consulum protunc residentium superius nominibus expressorum 247.
In praesentia dnorum consulum stans personaliter 95.
In praesentia dnorum consulum superius nominibus expressorum 77.
In praesentia dnorum proconsulis, consulum 58.
In praesentia dnorum... proconsulis et... consulum 86.
In praesentia dnorum... protunc proconsulis et... consulum 75.
In praesentia dnorum proconsulis... ac coram aliis consulibus personaliter constitutus 264.
...in praesentia dnorum proconsulis et consulum tunc residentium 228.
In praesentia... dnorum proconsulis... nec non viceadvocati et scabinorum protunc existentium praesidente... vicecapitaneo 262.
In residentia consulari stans-tes personaliter 176. 178. 180. 183. 184.
In residentia nostra consulari 197.
In residentia nostri consulatus haec acta sunt... proconsule... et... consulibus 6.
In residentia nostri consulatus... proconsulis aliorumque consulum... et in praesentia... viceadvocati et scabinorum iuratorum 13.
In residentia nostri consulatus... proconsulis aliorumque consulum interim residentium et in praesentia ...viceadvocati et scabinorum iuratorum 12.
In residentia plenaria nostra consulari 16.
Is praesentium ostensor reddidit nobis 72.

Nos consules protunc residentes 34. 168.
Nos consules protunc residentes superius proxime nominati 90.
Nos dni consules protunc residentes 19.
Nos iidem consules... dedimus 70.
Nos proconsul et consules protunc residentes 88.
Nos proconsul et consules protunc residentes superius nominati 69.
Nos proconsul protunc residens... et consules 73.
Nos proconsul una cum consulibus supradictis 111.

Oblatum est nobis 198.

...palam recognovit 237.
Per medium famatorum consulum... et... protunc notarium curiae regalis facta est amicabilis et irrevocabilis concordia 97.
Per medium nblium dnorum... vicecapitaneum curiae regalis... notarium eiusdem curiae... et famatorum dnorum consulum protunc residentium... facta est amicabilis et irrevocabilis concordia 91.
...personaliter constitutus 257.
Personaliter constitus coram... tanquam proconsule 261.
Personaliter stantes coram officio consulari 236.
.. personaliter veniens in consessum plenarium consularem 290.
...praesenti syngrapha testatum facio, quia a famatis proconsule et consulibus... protunc residentibus 277.
Proconsul ceterique consules residentes et veterani totaque communitas 203.
Proconsul et consules civitatis... conduxerunt 99.
Proconsul et consules civitatis in residentia plenari existentes 226.
Proconsul et consules civitatis... noviter electi 204.

Proconsul et consules proxime superius nominati 78.
Proconsul et consules residentes 266.
...proconsul protunc existens... et consules 67.
Protunc dni consules residentes 231.
Przyniesziono do nass list 265.

...spontanea voluntate consulatum nostrum accedens vehementer peciit 1.
Stans coram nostra plenaria residentia consulari 169.
...stans in praesentia dnorum consulum 125.
Stans personaliter 123. 130. 141. 206.
Stans-tes personaliter coram consulari residentia 128. 143. 163. 208.
Stans-tes personaliter coram consulatu... in totali consessu residente 66.
Stans personaliter coram consulibus pro tempore hoc existentibus 122.
...stans personaliter coram nostra residentia consulari 119.
Stans personaliter coram officio consulari 46.
Stans personaliter coram plenaria residentia consulari 275.
Stans personaliter coram plenario consulari consessu in loco consuetae residentiae 293.
Stans-tes personaliter coram residentia consulari 161. 162.
Stans personaliter... coram totali residentia consulari... protunc proconsule et... consulum 96.
Stans personaliter... in praesentia consulum 100.
Stans personaliter in praesentia dnorum consulum protunc in consessu sedentium 83.
Stans personaliter in praesentia dnorum consulum protunc residentium 74.
Stans personaliter in residentia consulari 116—118.
Stans personaliter mente et corpore sana 3.
Stans personaliter praemissa cittatione ex officio et totali consessu dnorum consulum... in praetorio protunc existentium 71.
Studiose peciit... a dnis consulibus 24.

Tenor literarum... nobis oblatarum 104.
Tota communitas civitatis... decretum promulgavit 256.
Tota communitas in praetorium conflata et congregata mutuo consilio inter se captato laudaverunt 108.
Tota communitas in praetorium conflata personaliter ibidem stans admonita per dnos consules tunc temporis residentes 165.
Tota communitas... unanimi consensu laudum inter se fecerunt 221.

...ultro accendo consulatum nostrum suppliciter peciit 2.
...ultro et spontanea voluntate accessit consulatum nostrum 31.

Veniens nostram ad consularem residentiam 57.
Veniens nostram ad plenariam consularem residentiam 82.
Veniens personaliter ad nostram residentiam consularem 33.
Veniens personaliter ad plenariam residentiam consularem 289.
...veniens personaliter coram consessum plenarium consularem 291.
...veniens personaliter in praesentiam consulum tunc temporis residentium 146.

Regesta

aktów obcych, oblatowanych w księdze radzieckiej miasta Drohobycza.

1. *1530. December 21 (in festo sti Thomae apostoli). Petricoviae, in conventione generali.*
Sigismundus rex gso Joanni Kamieniecki de Rzeszow capitaneo Drohobicensi mandat, ne presbyteros ritus Graeci in oppido Drohobicensi in administrandis ipsorum ecclesiae caerimoniis a civibus fidei Romano-catholicae perturbari permittat.
nr. 192 s. 71—72.

2. *1548. Maius 4 (f. 6. die sti Floriani). Tarnoviae.*
Litterae proconsulis et consulum Tarnoviensium testamentum seu ultimam voluntatem olim Martini Biczek concivis Drohobicensis continentes. „Is praesentium ostensor reddidit nobis“...
nr. 72 s. 25—27.

3. *1550. Aprilis 21 (f. 2 post Dominicam Misericordia). Cracoviae.*
Sigismundus Augustus rex cives Belzenses iuxta privilegia ipsorum a solutione omnium teloneorum, finitimo tamen excepto, liberat. „Cum in rebus humanis nichil firmum sit et stabile, sed fluxa et caduca omnia“...
nr. 104 s. 37—39.

4. *1550. September 6 (sabbato ante festum Nativitatis b. Mariae). [Drohobiciae].*
Contractus inter Matthaeum hydragogum et communitatem Drohobicensem de canalibus exstruendis atque aqua in usum civium adducenda. „Consulentes de bono suo utilitateque publica“...
nr. 193 s. 72—73.

5. *1552. Augustus 24.* *Gedani.*
Sigismundus Augustus rex gso Stanislao Orlik terrarum Russiae zupario mandat, ut suburbanos Belzenses eadem immunitate teloneorum, qua oppidani Belzenses gaudent, usufrui patiatur. nr. 175 s. 64—65.

6. *1553. Aprilis 10 (f. 2 post Dominicam Paschae).* *Cracoviae.*
Sigismundus Augustus rex gso Joanni Starzechowski capitaneo Drohobicensi mandat, ut advocatiam villae regiae Stebnik gso Stanislao Orlik zuparum Russiae praefecto administrandam tradat. nr. 185 s. 68—69.

7. *1553. Aprilis 14 (f. 6 post Dominicam Conductus Paschae).* *Cracoviae.*
Sigismundus Augustus rex gso Joanni Starzechowski capitaneo Drohobicensi mandat, ut diligenter custodiat, ne qui sal minutum contra edictum regium vendant.
nr. 179 s. 66—67.

8. *1554. Martius 12 (f. 2 post Dominicam Judica).* *Lublini, in conventione generali.*
Sigismundus Augustus rex oppidanis et suburbanis Lubomliensibus immunitatem a solutione omnium teloneorum, finitimo tamen excepto, concedit. „Quae in continuo temporum et rerum humanarum varietate“...
nr. 198 s. 75—77.

9. *1556. Januarius 25.* *Varsaviae.*
Sigismundus Augustus rex proconsuli et consulibus civitatis Drohobicensis praecipit, ut decretum regium inter gsum Stanislaum Orlik terrarum Russiae zuparium et famatum Stanislaum Spirka civem Drohobicensem occasione certi debiti zupae Drohobicensis latum debitae executioni mandent.
nr. 218 s. 84.

10. *1556. Januarius 29 (w pierwszą środę przed Gromnicami).* *[Drohobycz], w dworze króla IMci.*
Ugoda między mieszczanami drohobyckimi rzymsko-katolickiego i greckiego wyznania o przestrzeganie wzajem pokoju religijnego. „Stala sie vgoda miedzi miesczani“...
nr. 221 s. 85—86.

11. *1556. September 9 (f. 4 postridie festi Natalis Virginis Mariae).* *Vilnae.*
Sigismundus Augustus rex oppidanis Chelmensibus immunitatem a solutione omnium teloneorum, finitimo tamen excepto, concedit. nr. 230 s. 88—99.

12. *1559. Junius 16.* *Ex Nova Sambor.*
List Błażeja Sulca, cechmistrza rzemiosła barchaniczego z Sambora, w sprawie skargi cechmistrza drohobyckiego Hanusza na Jakuba Srokę, mistrza drohobyckiego, że przywiózł nieautentyczny odpis przywileju cechu barchaniczego z Sambora i w sprawie krzywd, których Sroka w swoim cechu doznał. „Szczesczia, zdrowÿa ÿ wszego dobrego“...
nr. 265 s. 104—105.

HÉLÈNE POLACZEK.

Le Registre du conseil
de la commune urbaine de Drohobycz
(1542—1563).

RÉSUMÉ.

La ville de Drohobycz et ses environs, centre important de l'industrie pétrolifère, possédaient au moyen âge et même jusqu'au début de temps modernes des sources abondantes d'eau salée, exploitées pour la production du sel qui alimentait tout le Nord-Est de la Pologne, et qui sont aujourd' hui taries. Cette riche contrée faisant toujours partie du domaine royal était organisée en tenure dite *starostie;* le tenancier *(staroste)* qui en avait la gestion était généralement quelque seigneur opulent.

Le tenancier avait l'usufruit exclusif des biens terriens du domaine; les salines aux XVe et XVIe siècles étaient gérées séparément par le préfet des salines *(zuparius, praefectus zuparum).* Administrées d'abord par les préfets d'origine hongroise qui apportaient de leur patrie les connaissances si nécessaires à ce genre d'exploitation, elles ont été octroyées dès la moitié du XVe siècle à des préfets de nationalité italienne, bien souvent membres de la riche bourgeoisie de Florence ou de Gênes: les noms de Christophore de Santo Romolo, de Julien de Valetariis et de son frère Antoine, d'Aynolphe Tedaldi, de Charles et d'Octavien Gucci et de leur cousin Perozzi, préfets successifs et gérants des salines, reviennent sans cesse dans les sources du XVe et du XVIe siècles. Si la main d'oeuvre se recrutait dans les cadres de la population autochtone, il est certain que les gens de métier: gérants et maîtres d'oeuvre étaient enrôlés parmi les spécialistes natifs en Hongrie ou en Italie. C'est peu à peu que

les étrangers reculent au profit de la population indigène: Stanislas Orlik est le premier Polonais qui ait reçu en 1550 l'office de préfet des salines après le décès de Charles Calvani Gucci. Stanislas Herburt, castellan de Sanok, commence en 1569 la série des starostes qui ont réuni en leurs mains la gestion des salines avec la tenure du domaine; ce mode d'administration est resté, à ce qu'il paraît, en vigueur jusqu'au premier partage de la Pologne en 1772 et la réorganisation des biens domaniaux accomplie par le gouvernement autrichien.

La ville elle-même fut émancipée en commune sous le règne de Ladislas Jagellon, peut-être vers 1392, date du privilège de ce roi qui constitue la dot de la fabrique de l'église paroissiale. La charte postérieure, émanée en 1460 de la chancellerie du roi Casimir, son fils, et qui confirme l'organisation de la commune à la base du droit teutonique dit de Magdebourg, fait mention de la création de la commune par le père de l'auteur, sans préciser la date de son établissement.

Les archives de la ville ont été sensiblement atteintes par le temps: les plus anciennes chartes du XIVe et du XVe siècles n'existent qu'en copies ou confirmations. Les registres des échevins se référant à la juridiction contentieuse, de même que les plus anciens registres du conseil ayant trait à la police, à l'administration de la ville, n'ont pas été conservés; le seul qui soit parvenu jusqu'à nos jours est celui du milieu du XVIe siècle que nous présentons à la publicité.

L'importance de Drohobycz comme ville commerciale et industrielle, aujourd'hui et dans le passé, a décidé en faveur de la publication de ce texte assez tardif; son latin barbare de scribe de province offre quelque intérêt aux érudits qui étudient l'évolution de la basse latinité à travers les siècles, les gloses en langue vulgaire ajoutent de nouveaux renseignements au sujet du polonais.

Addenda et corrigenda.

Str.	w.	zamiast	powinno być
X	3 o. d.	détues	études
XXI	19 o. g.	dla im. św. Trójcy przekształcenia go na cerkiew...	dla przekształcenia go na cerkiew... im. św. Trójcy
XLI	1 o. d.	7271 s. 74	271 s. 747
LXIV	9 o. g.	konnemu	koronnemu
15	15 o. g.	Spyeczyna	Spyrczyna
32	4 o. d.	*tempore*	*tempore*
72	4 o. d.	utilitati*que*	utilitate*que*
73	6 o. g.	ad *krusthv*	*od krusthv*
74	16 o. g.	Sophi*ue*	Sophi*ae*
76	3 o. d.	[praefecto]	[praefectis]
76	12 o. d.	*rever*endisq*ue*	*rever*endisq*ue*
80	12 o. d.	*prziputnijk*	Prziputnŷk
98	7 o. d.	Jurkowa Wolŷa	Jacubowa Wolŷa
99	7 o. d.	p*er*ua	p*er*na
104	15 o. g.	slowa: = Slawnŷ	slowa: ‖ Slawnŷ
107	3 o. g.	do Sokolow	de Sokolow
108	uw. 3	*συγγραφή*	*συγγραφή*
119	14 o. d.	*(nie zidentyfikowano)*	Buda, stolica Węgier
120	8 o. d.	Premisliensis	Leopoliensis
120	10 o. d.	Striensis	Drohobicensis
122	9 o. d.	s. 15	s. 51
127	3 o. d.	vila	villa
150	17 o. d.	accendo	accedendo

Spis rzeczy.

Str.
Wstęp V
Przedmowa XI
Registrum actionum coram consulibus civitatis Drohobycz existentium 1
Indeks nazw osób i miejscowości 118
Indeks rzeczowy 135
Wykaz kancelaryjnych formuł Incipit 146
Regestr aktów obcych, oblatowanych w księdze radzieckiej miasta Drohobycza 151
Résumé 154
Addenda et corrigenda 156
Spis rzeczy 156